

Møtebok

Venstres landsmøte 2020

26. - 27. september

VENSTRE

LM-1 Saksliste

Innstilling:

- LM-1: Godkjenning av innkalling og sakliste
- LM-2: Konstituering
- LM-3: Godkjenning av dagsorden og program
- LM-4: Leders tale og generell politisk debatt
- LM-5: Årsmelding 2019
- LM-6: Regnskap 2019
- LM-7: Kontingent 2022
- LM-8: Vedtekter
- LM-9: Landsmøtetema: Prinsippprogram
- LM-10: Politiske uttalelser
- LM-11: Innkomne saker
- LM-12: Tema for LM 2021
- LM-13: Valg

LM-2 Konstituering

Forslag fra Landsstyret:

Møtedirigenter

Trine Skei Grande, Anne Solsvik (leder for dirigentkorpset), Eivind Nikolaysen (nestleder for dirigentkorpset), Ingrid Nergaard Fjeldstad, Per Aage Pleyd Christensen, Kjartan Almenning

Møtereferenter

Sandra Yeomans, Tove Hofstad, Christian Grønlie Herzog, Fredrik O. Carstens, Audun Bonde, Helene Z. Skulstad.

Møtesekretærer

Marit Meyer (leder for sekretærkorpset), Helene Z. Skulstad, Christian Grønlie Herzog, Tove Hofstad, Sandra Yeomans, Anja Zabelberg, Fredrik O. Carstens, Morten A. Hagen, Liv Aarberg, Ole Bruseth, Steinar Haugsvær, Thomas Lien, Karl Arthur Giverholt, Bella Engh, Kristin Dubland Marken, Torild Skogsholm, Susanne Bondevik, Camilla Hille, Paal Kvassheim, Guri Kinneberg, Håvard Sandvik, Eili Vigestad Berge, Audun Rødningsby, Geir Olsen, Matthias Fischer, Maren Hersleth Holsen, Lucie-Katrine Eidem, Jan-Christian Kolstø, Emma Lind, Gunhild Berge Stang.

Tellekorps

Benedicte Rørvik (leder). Ytterligere tellekorps innstilles på landsstyret foran landsmøtet og omdeles ved møtestart.

Fullmaktskomité

Sjur Skjævesland (leder), Sissel Urke, Ole Kristian Sandvik (Norges Unge Venstre)

Protokollsignatører

Ida Gudding Johnsen og Britt Giske Andersen.

Redaksjonskomité for LM 2020 (valgt av LM 2019)

Solveig Schytz (leder)	(Viken)
Mette Vabø	(Rogaland)
Britt Giske Andersen	(Møre og Romsdal)
Leif Wasskog	(Trøms og Finnmark)
Ketil Kjenseth	(Innlandet)
Ane Breivik	(NUV)
Astrid Knutsen Hårstad	(NVK)
Amanda Haugnes Rygg	(Liberale studenter)
1. vara: Gøril Bjerkhol Havro	(Oslo)
2. vara: Jacob Handegaard	(Agder)

Forretningsorden

Forretningsorden ettersendes i møtebok 2.

LM-03 Dagsorden og program

Lørdag 26. september

11:00 Åpning

Godkjenning av innkalling og sakliste (LM-1)

Konstituering (LM-2)

Godkjenning av dagsorden og program (LM-3)

Politiske uttalelser (LM-10)

Presentasjon av redaksjonskomitéens innstilling

11:45 Pause og *frist for innlevering av forslag til alternative uttalelser*

12:00 **Leders tale (LM-4)**

Trine Skei Grande, leder av Venstre

13:00 Lunsj

14:00 **Generell politisk debatt (LM-4)**

15:30 **Politiske uttalelser (LM-10)**

Prioriteringsdebatt og -vedtak

16:00 **Prinsippprogram (LM-9)**

Prinsippprogramkomiteens leder legger frem komiteens forslag

16:30 **Prinsippprogram (LM-9)**

Debatt og vedtak

18:15 Pause

18:30 *Frist for innlevering av endringsforslag til politiske uttalelser (nye uttalelser)*

18:30 Valg

Landsmøteforhandlingene avsluttes 20.00

20:00 Middag

Søndag 27. september

08:00 Frokost

09:00 **Årsmelding 2019** (LM-5)
Regnskap 2019 (LM-6)
Kontingent 2022 (LM-7)
Vedtekter (LM-8)
Innkomne saker (LM-11)
Landsmøtetema 2021 (LM-12)

10:00 **Prinsippprogram** (LM-9)
Debatt og vedtak

13:00 Lunsj

14:00 **Politiske uttalelser** (LM-10)
Plenumsdebatt og vedtak

15:30 **Avslutning**

Møtet heves 16:00.

LM-4: Leders tale og generell politisk debatt

Etter Trine Skei Grandes tale til landsmøtet blir det lunsj i landsmøtesalen. Deretter vil det bli gitt taletid til lederne av Norges Unge Venstre, Norges Venstrekvinnelag og Norges Liberale Studentforbund, sideorganisasjonene som oppfyller kriteriene for landsstyrerepresentasjon.

Siden blir det generell politisk debatt der alle delegater kan delta med innlegg og replikker i samsvar med reglene i forretningsordenen.

De innstilte ordstyrerne til landsmøtet ber delegasjonslederne om forhåndspåmelding til debatten for å sikre at alle delegasjoner får muligheten til å få ordet.

Leders tale og den generelle politiske debatten blir overført live på venstre.no

LM-5 Årsmelding for Venstres Hovedorganisasjon 2019

Denne årsmeldingen gjelder for kalenderåret 2019.

1. LANDSMØTET

Venstres landsmøte 2019 ble holdt på Hell 8. – 10. mars. Det vises til egen landsmøteprotokoll.

2. LANDSSTYRET

2.1. Landsstyrets sammensetting 2019

Landsstyret består av det landsmøtevalgte sentralstyret, åtte direktevalgte landsstyremedlemmer, fylkeslederne med fylkesnestledere som varamedlemmer, ett medlem valgt av Norges Venstrekvinnelag, to medlemmer valgt av Norges Unge Venstre og ett medlem valgt av Norges Liberale Studentforbund.

Etter landsmøtet i 2018 har landsstyret hatt følgende sammensetting:

Leder: Trine Skei Grande	(Oslo)
1. nestleder: Ola Elvestuen	(Oslo)
2. nestleder: Terje Breivik	(Hordaland)

Sentralstyremedlemmer:

Guri Melby	(Oslo)
Ida Gudding Johnsen	(Nordland)
Petter N. Toldnæs	(Agder)
Sveinung Rotevatn	(Sogn og Fjordane)

Varamedlemmer til sentralstyret og direktevalgte landsstyremedlemmer:

1.vara: Solveig Schytz	(Viken)
2.vara: Iselin Nybø	(Rogaland)
3.vara: Torgeir Anda	(Trøndelag)
4.vara: Ingvild W. Thorsvik	(Agder)

Direktevalgte landsstyremedlemmer:

Abdi Q. Raja	(Viken)
Odd Einar Dørum	(Oslo)
Erlend Horn	(Hordaland)
Inger Noer	(Hedmark)

Vara til direktevalgte landsstyremedlemmer:

1. vara: Trine Noodt	(Troms og Finnmark)
2. vara: Tord Hustveit	(Viken)
3. vara: Eli Taugbøl	(Telemark)
4. vara: Anders Wengen	(Viken)
5. vara: Per A. Thorbjørnsen	(Rogaland)
6. vara: Ann Helen Skaanes	(Trøndelag)

7. vara: Gunhild Berge Stang	(Sogn og Fjordane)
8. vara: Suzy Haugan	(Vestfold)
9. vara: Irene Vanja Dahl	(Troms og Finnmark)
10. vara: Sofie Høgestøl	(Oslo)
11. vara: Trond Svandal	(Viken)
12. vara: Stine Hansen	(Oppland)

Møtende for fylkeslagene i 2019:

Finn-Erik Blakstad (Viken), Boye Bjerkholt (Viken), Anders Wengen (Viken), Trond Svandal (Viken), Arjo van Genderen (Viken), Sissel Urke (Viken), Idun Gylla Dyrnes (Viken), Gro Buttingsrud Martnes (Viken), Timo Nikolaisen (Viken), Espen Ophaug (Oslo), Haakon Riekles (Oslo), Sjur Skjævesland (Hedmark), Mirjam Engelsjord (Hedmark), Roger Granum (Oppland), Ingjerd Thon Hagaseth (Oppland), Kim Hjardar (Vestfold), Karin Frøyd (Vestfold), Torgher Fossli (Telemark), Solfrid Rui Slettebakken (Telemark), Cathrine Hall (Agder), Anne Margrethe Larsen (Agder), Jacob Handegard (Agder), Trym Braathen (Agder), Kjartan Alexander Lunde (Rogaland), Mia Bruvik (Rogaland), Erik Rydningen Nyman-Apelset (Rogaland), Åsta Årøen (Hordaland), Bjørn Tore Sund (Hordaland), Jan Henrik Nygård (Sogn og Fjordane), Alfred Bjørlo (Sogn og Fjordane), Britt Giske Andersen (Møre og Romsdal), Ragnhild Helseth (Møre og Romsdal), Bjørn Ola Holm (Trøndelag), Marthe Strickert (Trøndelag), Jon Kristian Haukdal (Trøndelag), Anja Johansen (Nordland), Gro Helene Klingenberg (Nordland), Jan Fjellstad (Troms og Finnmark), Leif Gøran Wasskog (Troms og Finnmark), Irene V. Dahl (Troms og Finnmark).

Møtende for Unge Venstre i 2019:

Sondre Hansmark, Konstanse Løfors, Ole Kristian Sandvik, Lars Brandsås og Ane Breivik.

Møtende for Venstrekvinnelaget i 2019:

Naomi Ichihara Røkkum, Astrid Knutsen Haarstad, Øydis Lebiko og Oda Scheel.

Møtende for Liberale Studenter i 2019:

Amanda Rygg og Andreas Hammer Håversen.

2.2 Landsstyrets møter

Landsstyret har hatt seks møter og to telefonmøter i årsmeldingsperioden.

1. møte (ekstraordinært):

Tid: 19. januar på Gardermoen

Viktige saker: Godkjenne Granavolden-plattformen

2. møte:

Tid: 9. – 10. februar i Oslo

Viktige saker: Innstillinger til landsmøtet (LS-06), listestilling (LS-07)

3. møte:

Tid: 7. mars på Hell

Viktige saker: Forberede landsmøtet (LS-16)

4. møte (ekstraordinært):

Tid: 16. juni i Oslo

Viktige saker: Valgkamp (LS-21)

5. møte (ekstraordinært):

Tid: 5. august på telefon

Viktige saker: Valgkamp

6. møte (ekstraordinært):

Tid: 24. august på telefon

Viktige saker: Valgkamp/bompenger

7. møte:

Tid: 25. – 26. oktober på Fornebu

Viktige saker: Valgkampevaluering (LS-31)

8. møte:

Tid: 7. – 8. desember i Oslo

Viktige saker: Skoleringsplan (LS-39), Årshjul 2020-2023 (LS-40), budsjett 2020 (LS-42)

2.3 Landsstyrets politiske uttalelser

Vedtatt av landsstyret 9. – 10. februar:

- ✓ Studentenes psykiske helse må bedres
- ✓ Alle kommuner og regioner bør ha ein eigen gründerstrategi
- ✓ Venstre vil ha en nasjonal rammeplan for SFO og gratistilbud for barn i lavinntektsfamilier
- ✓ Venstre vil ha en fullverdig utredning om fortsatt bruk av Ullevål og umiddelbar bygging av Aker sykehus

Vedtatt av landsstyret 7. mars:

- ✓ Kraftproduksjon på lag med klassisk naturvern og samisk kultur!
- ✓ Fontenehus i 2020

Vedtatt av landsstyret 25. – 26. oktober:

- ✓ Teknologi og skole
- ✓ Venstre vil gi Barentshavet nord «klimavern»

Vedtatt av landsstyret 7. – 8. desember:

- ✓ La de ureturnerbare asylsøkerne få jobbe
- ✓ Helhetlig strategi for havvind
- ✓ Klimamål må få konsekvenser for norsk politikk

3. SENTRALSTYRET

3.1. Sentralstyrets sammensetting etter Landsmøtet i 2018

Sentralstyret består av lederen, to nestledere, fire medlemmer og fire varamedlemmer (som også er de fire første direktevalgte landsstyremedlemmene) valgt av landsmøtet. I tillegg suppleres sentralstyret med lederne (eller dennes stedfortredere) fra sideorganisasjonene dersom de oppfyller vedtektenes krav til representasjon. I 2019 var det kun Norges Unge Venstre som oppfylte kravene.

Etter landsmøtet i 2018 har sentralstyret hatt følgende sammensetting:

Leder: Trine Skei Grande	(Oslo)
1. nestleder: Ola Elvestuen	(Oslo)
2. nestleder: Terje Breivik	(Hordaland)

Sentralstyremedlemmer:

Guri Melby	(Oslo)
Ida Gudding Johnsen	(Nordland)
Petter N. Toldnæs	(Agder)
Sveinung Rotevatn	(Sogn og Fjordane)

Varamedlemmer til sentralstyret:

1.vara: Solveig Schytz	(Viken)
2.vara: Iselin Nybø	(Rogaland)
3.vara: Torgeir Anda	(Trøndelag)
4.vara: Ingvild W. Thorsvik	(Agder)

Møtende for sideorganisasjonene i 2019:

Sondre Hansmark og Ane Breivik.

3.2 Sentralstyrets møter

Sentralstyret har hatt åtte møter og to strategisamlinger i årsmeldingsperioden.

Sentralstyret har gjennom året arbeidet kontinuerlig med flere store og viktige saker:

- ✓ Valgkamp
- ✓ Listestilling
- ✓ Strategi
- ✓ Valglovutvalgets arbeid
- ✓ Valgkampevaluering
- ✓ Møtestruktur

Sentralstyret har også iverksatt flere prosesser og diskutert saker som er blitt sendt videre til enten stortingsgruppa eller landsstyret. Sentralstyret vedtok ingen politiske uttalelser.

4. SEKRETARIAT

Venstres Hovedorganisasjon har i 2019 hatt følgende ansatte:

- ✓ Generalsekretær Marit Helene Meyer
- ✓ Kommunikasjonssjef Steinar Haugsvær *)
- ✓ Kontorsjef Morten A. Hagen
- ✓ Organisasjonssjef Christian Johan Grønlie Herzog **)
- ✓ Kampanjeleder Helene Z. Skulstad. **)
- ✓ Organisasjonsrådgiver Runolv Stegane (*i 50 % stilling*)
- ✓ Organisasjonsrådgiver Tove Hofstad
- ✓ Organisasjonsrådgiver Fredrik Orseth Carstens
- ✓ Organisasjonsrådgiver Carl Otto Kielland *til 30.09.2019*
- ✓ Kommunikasjonsrådgiver/IKT Ole Bruseth
- ✓ Kommunikasjonsrådgiver Liv Aarberg
- ✓ Kommunikasjonsrådgiver Christian Parkstad Jansson *fra 02.05-30.09.2019*
- ✓ Administrasjonssekretær Anja Zabelberg

*) *Kommunikasjonssjefen ble lønnet i 50% stilling fra VHO og i 50% stilling fra Venstres Stortingsgruppe.*

***) *Herzog har vært delvis sykemeldt i 2019. Skulstad har fungert som organisasjonssjef i 2019.*

5. MEDLEMSUTVIKLING

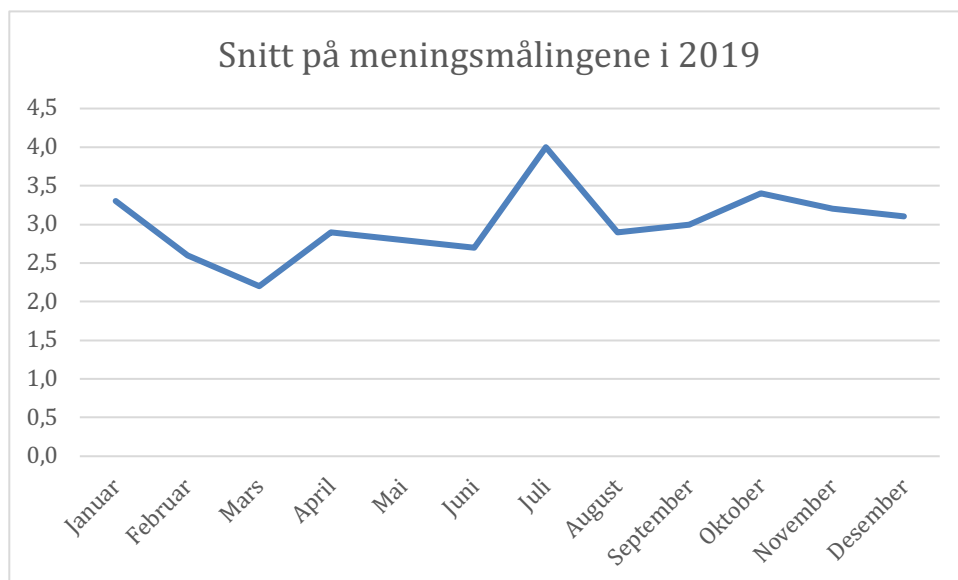
Venstre hadde 6.390 betalende medlemmer i 2019. Det er 314 færre enn i 2018. Medlemmene fordelte seg slik på fylkene:

FYLKE	2017	2018	2019
Oslo	1208	1094	973
Hedmark	190	170	185
Oppland	211	178	164
Vestfold	299	311	309
Telemark	232	243	223
Rogaland	522	457	424
Hordaland	639	603	534
Sogn og Fjordane	337	323	319
Møre og Romsdal	448	416	437
Nordland	287	271	291
Viken	1315	1179	1124
Agder	446	400	402
Trøndelag	767	715	687
Troms og Finnmark	366	313	280
Svalbard	15	19	28
Utenlands	21	12	10
TOTALT	7303	6704	6390

6. OPPSLUTNING

6.1 Meningsmålinger

Januar	3,3
Februar	2,6
Mars	2,2
April	2,9
Mai	2,8
Juni	2,7
Juli	4,0
August	2,9
September	3,0
Oktober	3,4
November	3,2
Desember	3,1

6.2 Kommunestyrevalget

Venstre fikk ved kommunestyrevalget 104.316 stemmer, noe som tilsvarte 3,9% oppslutning (- 1,6%). Dette ga 257 kommunestyrerepresentanter i til sammen 159 kommuner. Venstre stilte liste i 222 kommuner, og deltok på åtte felles-/bygdelister. I 47 kommuner ramlet Venstre ut av kommunestyret, mens fire kommuner fikk ny Venstrerepresentasjon.

Venstres beste kommuner:

Stad	36,2%
Bremanger	21,3%
Vanylven	21,1%
Fjaler	20,8%
Askvoll	19,0%

Venstre fikk to ordførere (Alfred Bjørlo i Stad og Lena Landsverk Sande i Vanylven) og 11 varaordførere.

6.3 Fylkestingsvalget

Venstre fikk 87.816 stemmer ved fylkestingsvalget. Dette tilsvarte 3,5% (-1,5%) av stemmene, og til sammen 16 representanter i de ti fylkestingene.

7. REGNSKAP/ØKONOMI

Det vises til årsregnskap for 2019 med revisjonsberetning (LM-6).

8. KOMMUNIKASJON

Venstres kommunikasjonsarbeid kan i 2019 kort sammenfattes til å omfatte forberedelse til valgkamp, brosjyresystem, mediearbeid og medieskolering, nettsider og sosiale medier.

8.1 Valgkampforberedelser

Forhandlinger om Venstres annonsekampanje 2019 ble startet høsten 2018. Parallelt ble fylkeslag, lokallag og regionale kontaktpersoner orientert om framdrift og gjensidige forventninger. Kommunikasjonsplan ble behandlet av Sentralstyret i november 2018, og annonsekampanjen vedtatt i februar 2019. Dette la føringer for alt arbeid. Stikkord: Profil, brosjyreproduksjon (inkludert lokale maler for program og brosjyrer), oppdatering av venstre.no (inkludert lokale nettsider) og oppfølging av sosiale medier.

Det ble jobbet systematisk for å dokumentere Venstres velgergrunnlag og målgrupper. Dette ga rom for kvalitative vurderinger av Venstres posisjon blant velgerne og mulighet for kursjusteringer. Venstre oppfattes som utydelige, mangler sakseierskap, og klarer ikke å mobilisere på bakgrunn av konfliktlinjene i norsk politikk. Et hovedmål i Landsstyrets Handlingsplan var å «skape et tydeligere etterlatt inntrykk av Venstre».

8.2 Kommunikasjonsprofil

I arbeidet med kommunikasjonsplanen høsten 2018 ble det besluttet å fortsette profilen fra 2017. Gjentatte undersøkelser blant medlemmer og tillitsvalgte viser god klangbunn for Venstres valg av hovedsaker.

Prosjekt: Venstre er opptatt av å skape løsninger som gjør at Norge har like sterke fellesskap i framtida som vi har i dag. Framtida er viktig for alle, og Venstre er på lag med framtida. Derfor vil vi satse på skolen, ta vare på naturen og skape arbeidsplasser i hele landet.

Ønsket etterlatt inntrykk: Jeg vet hva jeg får hvis jeg stemmer Venstre, og jeg tror de vil gjøre en god jobb med saker som er viktige for framtida: et bedre miljø, en bedre skole og nye arbeidsplasser over hele landet.

Profilmateriell: Venstres visuelle profil ble vedtatt i Sentralstyret 10. november 2014. Den ble i løpet av våren 2015 integrert på alle flater som bl.a. nettsider, brosjyrer og valgkampmateriell. Den er tilgjengelig på nett her:

<https://www.venstre.no/organisasjon/grafisk-profil/> Det er et behov for å oppgradere den visuelle profilen. Det ble imidlertid besluttet at det viktigste for 2019 var slutføring av nye lokale maler for brosjyrer, løpesedler, annonser og infografikk for lokal- og fylkeslag til valgkampen.

8.3 Lokale og sentrale brosjyrer. Brosjyremaler.

Lokal- og fylkeslag benytter seg nå nærmest 100 prosent av maler (innenfor den visuelle profilen) fra Venstre sentralt. Nødvendige maler skulle være på plass senest mars 2019 (LM). De var ferdige i februar. Vi oppgraderte brosjyremalsystemet Brandmaster. Dette er en tjeneste som gjør at lokal- og fylkeslag kan lage trykket grafisk materiell i henhold til grafisk profil uten måtte oppdatere egen kompetanse eller anskaffe egen lisensbasert programvare. Noen lokallag hadde problemer underveis, og der prioriterte vi tett oppfølging. Vi er likevel oppmerksomme på at noen lokallag ikke fikk den hjelpen de burde fått.

Det ble ikke utarbeidet egen nasjonal hovedbrosjyre til lokalvalgkampen. I stedet ble ressursene lagt på å forsterke arbeidet med lokale og regionale brosjyrer, bl.a. direkte bistand til lokallag. Det ble også utarbeidet flere nasjonale kampanjer med eget materiell tilpasset lokallagene og kampanjen.

8.4 Lokale videoer

I den lange valgkampen, fra oppkjøringen til Landsmøtet 2019 til valgdagen, jobbet vi aktivt med å synliggjøre lokal politikk, konkrete resultater, lokale folk og løsninger. Vi har mange flinke folk lokalt. Lokal politikk, lokale folk og lokale løsninger – er politikk som folk forstår. Derfor etablerte vi et prosjekt der vi løftet fram lokale kandidater og historier rundt omkring i landet.

Det ble laget 29 lokale videoer med lokale toppkandidater. Resultatet er tilgjengelig her: <https://www.venstre.no/valg2019/>

8.5 Annonsekampanjen 2019

I 2019 var hovedgrepet programmatisk annonsering. Programmatisk annonsering innebærer at man kan annonsere direkte til sine målgrupper gjennom omfattende bruk av data, for å treffe målgruppene bedre. Vi gjennomførte i forkant testkampanjer mot bestemte grupper ved hjelp av selskapet ThumbAd. Det ble gjennomført møter og samtaler med ressurspersoner i utvalgte fylkeslag. Kortversjon: Inn med programmatisk annonsering. Beholde annonsering i sosiale medier. Hjelp utvalgte fylkeslag med forhandlinger om utendørs annonsering. Kutte ut nasjonale forhandlinger om annonsering i lokal, region og riksmidier.

Hovedprioriteringen i annonsekampanjen:

- Nasjonal kampanje. Landing på lokale nettsider.
- Lokale kampanjer i prioriterte kommuner: Landing på lokale nettsider.
- Fylkeskampanjer: Landing på regionale sider.
- Utendørs reklame: I samarbeid med fylker og større byer som prioriterte ressurser til dette.

Vi var i tett dialog med alle prioriterte kommuner og fylker om kampanjen.

8.6 Mediearbeid

En hovedmålsetting var å koble gode saker fra våre profiler i regjering og på Stortinget til lokale folkevalgte og kandidater, særlig innen skole, miljø, arbeidsplasser og kultur, men også mindre saker som er egnet til å mobilisere lokalt. Vi prøvde å arbeide målrettet for å øke organisasjonens evne til å profilere seg på saker som skapes sentralt, og å forsterke lokale saker gjennom nasjonale profiler. Skolering og besøk var sentrale virkemidler for å lykkes med dette.

I juni 2019 blir det utarbeidet en presseplan med aktiviteter, utspillsideer og vaktliste for kandidater og sekretariat.

Det ble opprettet et eksternt evalueringsutvalg etter valgkampen som ga direkte tilbakemeldinger til Sentralstyret og stortingsgruppen på dette området.

8.7 Nettsider

Tiden før den korte valgkampen var hovedfokus å oppgradere publiseringssystemet for nettsidene for bedre lokale nettsider. Dette ble gjennomført vinteren 2019, og det ble gjennomført skoleringer. Hovedmålet: Best mulig lokale nettsider i tråd med lokallagenes ønsker. Lokale nettsider er i veldig stor grad oppdaterte.

8.8 Internkommunikasjon og nyhetsbrev

Direkte markedsføring, og spesielt nyhetsbrev, var en satsing i denne valgkampen som i 2017. Venstre er nå et regjeringsparti. For å kommunisere politikk på en positiv og løsningsorientert måte må våre medlemmer og tillitsvalgte få viktig informasjon først. Samtidig må vi være svært lydhøre for behov i vår egen organisasjon, og spille på lag med de utfordringene som oppstår.

Interninfo (medlemmer og tillitsvalgte)

Direkte dialog med organisasjon og tillitsvalgte er viktig. VHO, stortingsgruppe og regjeringsapparat skal være tilgjengelig og tilstede for våre folk. I tillegg skal vi prioritere ukentlige eposter «Info uke nn» med smått og stort fra organisasjon, regjering og Storting. Som regjeringsparti er informasjonstrykket ut til sentrale tillitsvalgte i regionene blitt mye høyere. Det går ut en rekke eposter fra regjeringen på nye saker, statsråders program, reisevarsel og medievarsel. Det er jevnlig utarbeides oppdaterte lister med kontaktinformasjon slik at våre tillitsvalgte får den informasjonen de trenger, samtidig som man hele tiden vurderer om omfanget blir for mye.

Nyhetsbrev (medlemmer og interesserte)

Per november 2018 hadde vi ca. 12.000 følgere på nyhetsbrevet vårt. Nærmere 5000 av disse er potensielle medlemmer Nasjonale nyhetsbrev forsøkte i økende grad å skille og tilpasse mellom medlemmer som har betalt kontingent, medlemmer som ikke har betalt og potensielle medlemmer.

I valgåret 2019, var regionale og lokale brev et nyttig verktøy for Venstres kandidater. Alle kandidater fikk mulighet til å sende ut personlige nyhetsbrev gjennom vår nasjonale liste, segmentert til deres område.

I valgkampen ble det ukentlig sendt ut nasjonale nyhetsbrev. Det ble sendt personlige nyhetsbrev fra enkeltpolitikere som avsender. Både nasjonale, regionale og lokale brev. Vi prioriterte produksjon og utsending av lokale nyhetsbrev. Vi segmenterte nyhetsbrev til målrettede grupper. Vi klarte ikke å øke banken av mottakerne, men systematikken og rutiner rundt nyhetsbrev er på plass.

8.9 Sosiale medier

Venstre har prioritert opp arbeidet med sosiale medier betydelig fra høsten 2016. Vi ser betydelige forbedringer på: Oppdateringsfrekvens, rekkevidde, kvalitet, respons og dialog. Særlig tre faktorer var prioritert: Faste og regelmessige publiseringsrutiner i sosiale medier. Opplæring, bevisstgjøring og skolering i organisasjonen. Bruke erfaring og kunnskap med segmentering og annonsering i annonsearbeidet 2019.

Gjennomførte tiltak:

- Faste og regelmessige publiseringsrutiner i sosiale medier. I juni 2019 ble det utarbeides en publiseringsplan for hele valgkampen. Verdien av en publiseringsplan er svært høy. Den sikrer bredde i produksjonen i forhold til viktige saker for å gi partiet ønsket profil i sosiale medier.
- Annonsekampanjer og segmentering: En vesentlig del av annonseressursene ble prioritert for å nå ut til målgrupper innenfor velgersegmentene våre.
- Produksjon av videoer med toppkandidater i større viktige byer og tettsteder ble produsert.
- Interne kanaler i sosiale medier ble fulgt opp.
- Øke dialog med velgergrupper og redusere responstid i den korte valgkampen.
- Etablerte «Rescue squad»: En egen chatgruppe med håndplukkede rådgivere, ansatte og medlemmer (Social Media Rescue Squad) for å svare på stadige koordinerte “angrep” fra andre partier.

- Vi gjennomførte kampanjer på Snapchat.
- Instagram ble brukt mer aktivt.
- Twitter prioritert for debatter, synlighet og følge med i den offentlige samtalen. - Det ble brukt tid på skoleringssamlinger til å ytterligere heve kompetansen på strategisk bruk av Facebook som kommunikasjonskanal.

8.10 Venstre-TV

Hele landsmøtet i 2019 og partileders tale på landsstyremøtene ble overført fra Venstres nett-TV og venstre.no. Dette får vi mange positive tilbakemeldinger på, og besøksstatistikken er jevn.

8.11 Valgkampmateriell og bekledning

Venstre designer og bestiller sitt eget profilmateriell og valgkamputstyr. En ekstern nettbutikk-leverandør benyttes til å håndtere salg og lagerføring av varene. Alle kan kjøpe profilartikler til valgkamp og eget bruk, både lokallag og vanlige medlemmer. Venstres nettbutikk finnes på www.venstre.no/nettbutikk.

9. SKOLERING

9.1 Venstre-skolen

Venstre-skolen trinn 1 er Venstres introduksjonskurs og tilbys nye medlemmer i partiet. Det har i enkelte fylker blitt arrangert Venstre-skolen trinn 1, men vi har forståelse for at de fleste fylkeslag har valgt å prioritere valgkampskoleringer i et valgår. Venstre-skolen trinn 2 tilbys medlemmer som ønsker å bli aktive i partiet. Kurset gir blant annet en mer dyptgående innføring i nasjonal politikk og ideologi, pressearbeid, skrive-, tale- og debatteknikk samt organisasjons- og politikkutvikling. Det har i Hedmark og Rogaland blitt arrangert Venstre-skolen trinn 2, men også her har de fleste fylker valgt å prioritere valgkampskoleringer.

9.2 Lokalpolitisk nettverk (LPN)

I samarbeid med VHO gjennomførte alle fylkeslag Lokalpolitisk nettverk 2019, ett fylke gjennomførte to samlinger og to fylker gjennomførte tre samlinger. Vi valgte å kalle Lokalpolitisk nettverk for valgkampakademiet og høstakademiet. Programmet for valgkampakademiet dreide seg i hovedsak om skolering av kandidater og valgkampkoordinatorer. Høstakademiet dreide seg om lokalpolitiske tema og lokallagsarbeid. Til sammen deltok 270 medlemmer fra 110 ulike lag i mars, 244 medlemmer fra 106 lag i mai, og 163 medlemmer fra 79 lag på samlingene i november.

9.3 Rikspolitisk Nettverk (RPN)

Venstres Hovedorganisasjon (VHO) har arrangert 5 rikspolitiske samlinger i 2019. Den første samlingen ble arrangert i januar for valgkampsjefer (33 deltakere). Deretter arrangerte vi i februar to dagssamlinger for kandidater, den ene for fylkeskandidater (7 deltakere) og den andre for kandidater i prioriterte kommuner (24 deltakere). I slutten av april arrangerte vi en to-dagers samling for både valgkampsjefer og kandidater i fylker og prioriterte kommuner (53 deltakere).

10. SAMARBEID MED FYLKES- OG LOKALLAG

Venstres Hovedorganisasjon har i meldingsåret hatt god kontakt med lokal- og fylkeslag gjennom utsendinger, møter, kurs, e-post og ved møte- og reiseaktivitet. Gjennom skoleringsoppleggene i Lokalpolitisk nettverk ble lokal- og fylkeslagenes fremste politikere og tillitsvalgte og samlet til skoling.

VHO samordnet og organiserte sentralt besøk på de fleste fylkesårsmøtene. I tillegg ble det prioritert å imøtekomme ønsker om sentralt besøk ved politiske og organisatoriske møter i regi av lokal- og fylkeslag, spesielt i forbindelse med valgkampen.

11. SAMARBEID MED VENSTRES FOLKEVALGTE

VHO arbeider med å styrke samarbeidet mellom hovedorganisasjonen og de folkevalgte i fylker og kommuner. Lokalpolitisk nettverk har vært et viktig og nyttig verktøy for å forbedre kommunikasjonen mellom nivåene. VHO bruker også ressurser sentralt i form av en rådgiver i ½ stilling som har et særlig ansvar for å bistå lokale folkevalgte i spørsmål relatert til kommunal forvaltning, spesielt bestemmelsene i kommuneloven om saksbehandling i folkevalgte organer.

26.- 27. oktober ble den årlige Landskonferansen arrangert med rekordmange 360 påmeldte. Hovedtema var folkevalgteopplæring.

11.1 Ordførernettverk

Venstres ordførernettverk består av de som til enhver tid har folkevalgte verv som ordførere, varaordførere i kommuner og fylkeskommuner, kommunalråd, byråd og fylkesråd. Ordførernettverket har fram til valget i 2019 blitt ledet av ordfører Runar Bålsrud fra Hurdal, med varaordfører Ragnhild Helseth fra Kristiansund som nestleder.

Ordførernettverket har i 2019 avholdt tre møter, 17. januar, 8. april og 27. oktober. Det nye ordførernettverket konstituerte seg selv på møtet i oktober og ordfører Lena Landsverk Sande fra Vanylven ble valgt til leder, mens varaordfører Wibeke Aasjord Juul fra Steigen ble valgt til nestleder. Venstres ordførernettverk består av 2 ordførere og 11 varaordførere i tillegg til en byråd.

Storingsrepresentant Andre N. Skjelstad har vært knyttet til ordførernettverket. Tove Hofstad fra Venstres Hovedorganisasjon og Paal Kvassheim fra Venstres stortingssekretariat har hatt sekretærfunksjoner.

11.2 KS

Gunn Berit Gjerde som til høsten 2019 var fylkesvaraordfører i Møre og Romsdal, har vært Venstres representant i hovedstyret i KS (siden 2004.) Runar Bålsrud har i siste landstingsperiode vært medlem av landsstyret og vara til hovedstyret. Gunn Berit Gjerde har gjennom hovedstyret i KS vært medlem i KS sin konsultasjonsgruppe som har jevn kontakt med statsråder og regjeringsapparatet om

kommunale/fylkeskommunale oppgaver og finansiering av disse. Hun har også vært medlem i CEMR Policy Committee og gjennom dette representert kommune-Norge i mange europeiske og verdensomfattende samlinger om lokaldemokratiet sine vilkår som har spissa seg til i mange land siste tida. Runar Bålsrud er oppnevnt av KS som norsk delegat til EØS/EFTA Forum. Begge to har gått ut av sine lokalpolitiske verv i 2019 og det ble derfor fra kommuner og fylkeskommuner valgt ny landstingsgruppe for KS i Venstre: Gunhild Berge Stang, Solveig Schytz, Hallstein Braaten Bjercke og Inge Halstein Solli, og Gunn Berit Gjerde fra hovedstyret (5 mot 11 i 2015). Venstre v/ Gunhild Berge Stang, med god hjelp fra samarbeidspartnere, fikk i starten av 2020 plass i hovedstyret til KS. De tre andre delegatene er vara til hovedstyret.

12. SAMARBEID MED SIDEORGANISASJONENE

12.1. Norges Unge Venstre (NUV)

Unge Venstre har i 2019 fortsatt det gode samarbeidet med både Venstres Hovedorganisasjon og stortingsgruppa. I Venstres sentralstyre har Unge Venstre møtt ved leder Sondre Hansmark. I Venstres landsstyre har Konstanse Løfors og Sondre Hansmark møtt i mesteparten av perioden, men etter landsmøtet i november ble Ane Breivik valgt til å overta plassen etter Konstanse. Unge Venstre har vært tilstede på nesten samtlige gruppemøter på Stortinget.

Unge Venstre arrangerte sitt 80. ordinære landsmøte i Oslo 1.-3. november. Her ble Sondre Hansmark gjenvalgt som Unge Venstres leder. I innværende periode sitter også Ane Breivik, Lars Brandsås, Idun Gulla Dyrnes, Amelia Aune, Ole Kristian Sandvik, Benedicte Bjørnås, Timo Nikolaisen og August Simonsen i sentralstyret, samt Johan Malvik og Simon Seland som varamedlemmer. Den økonomiske situasjonen i organisasjonen er stabil og god.

Valgkamp

Unge Venstre bidro aktivt i valgkampen, og stilte over hele landet med medlemmer til aksjoner, stand, dørbank og debatter. Unge Venstre var representert i nær samtlige skoledebatter ved videregående skoler. Vi nådde et skolevalgresultat på 10,1 % oppslutning, og knuste dermed den gamle rekorden fra 2017 på 7,5 %.

Skolering og sommerleir

Unge Venstre har fortsatt med sitt firetrinns skoleringsprogram også i 2019. Det første trinnet er et kveldsmøte som arrangeres i lokallagene. Det andre trinnet arrangeres på fylkes- og regionnivå. Tredje trinn, nasjonalakademiet ble avholdt over en langhelg i Ål i Hallingdal. Det øverste trinnet, talentakademiet var en uke praksis på Stortinget i slutten av november. I forbindelse med valgkamp har det også blitt arrangert valgkamp-kickoff, kandidatskoleringer og debattcamp.

Unge Venstres sommerleir ble som vanlig arrangert på Hove leirsenter på Tromøya, 15.-19. juli. Det var rundt 115 deltakere på sommerleiren, hvorav 20 var internasjonale gjester. Det var åtte nasjonaliteter representert på leiren.

Sekretariatet

Sekretariatet i Unge Venstre har i 2019 bestått av generalsekretær Linn Skyum og organisasjonssekretær Oda Scheel. I tillegg var Timo Nikolaisen og Johannes Bangum ansatt som henholdsvis kommunikasjonsansvarlig og valgkampsekretær i forbindelse med valgkampen. Sondre Hansmark har vært frikjøpt hele perioden.

Internasjonalt arbeid

Unge Venstre har fortsatt sitt sterke internasjonale engasjement gjennom 2019. Kontaktene med våre samarbeidsorganisasjoner i Kaukasus er blitt videreført, men manglende finansiering gjør det vanskelig å fortsette prosjektet etter utgangen av 2019. Prosjektet har bestått av et seminar i Tbilisi, Georgia om ungdomsmedvirkning, og deltakere fra regionen på Unge Venstres sommerleir. Internasjonalt utvalg ser på muligheten for å opprette nye prosjekter i 2020, blant annet et barentsprosjekt. Unge Venstre har fortsatt sitt engasjement i de internasjonale paraplyorganisasjonene IFLRY og LYMEC.

Medlemsvekst

Unge Venstre oppnådde betydelig medlemsvekst i 2019. Antall betalende medlemmer var 1163, altså 109 flere betalende medlemmer enn året før. Syv fylkeslag opplevde medlemsvekst, og de resterende fire fylkeslagene opplevde kun en mindre nedgang. Antall betalende støttemedlemmer økte fra 50 til 88.

12.2 Norges Venstrekvinnelag (NVK)

Norges Venstrekvinnelags (NVK) landsmøte ble arrangert i Oslo den 19. januar. Det ble vedtatt endringer i politisk program og vedtektene, samt uttalelser om abortloven, bærekraftig tekstilindustri, hatefulle ytringer. Det ble valgt leder, styremedlemmer, varaer, landsmøtedelegater til Venstre og en valgkomite.

Styret i NVK 2019- 2020	Valgperiode
Leder: Astrid Hårstad, Hordaland	2019-2020
Styremedlem/nestleder: Øydis Lebiko, Oslo	2019-2021
Styremedlem/nestleder: Oda Scheel, Oslo	2019-2020
Styremedlem: May-Brith Døssland, Oslo	2019-2021
Styremedlem: Annamaria Gutierrez, Rogaland	2019-2021
Styremedlem: Johanne Sundmann, Finnmark	2019-2021
Styremedlem: Nertila Stringa, Agder	2019-2020
Styremedlem: EliSiv Skjei, Trønderlag	2019-2020
Varamedlemmer:	
Maria Klose, Oslo	2019-2020
Ingrid Taura Vevatne, Viken	2019-2020

Charlotte Hauge, Møre og Romsdal	2019-2020

Det er blitt avholdt seks styremøter i perioden og styret har ellers arbeidet gjennom en styregruppe på Facebook. Året bar preg av arbeid for løfte kvinnelige kandidater, gjennomføring av kvinneakademi og nasjonal toppskolering, temamøter og utarbeidelse av ny grafisk profil.

Valgkomiteen

På landsmøtet 2019 ble Gøril Havro, Anne Cecilie Holm og Oda Scheel valgt. Da sistnevnte trakk seg, supplerte styret valgkomiteen. Valgkomiteen med endringer bestod av: Gøril Havro (leder), Anne Cecilie Holm og Annamaria Gutierrez.

Løfte Kvinnelige politikere

I handlingsplanen understrekes behovet for flere møteplasser for Venstrekvinner. NVKs **Kvinneakademi** ble lansert i fjor, og har blitt videreført i år. Akademiet tar sikte på å styrke kvinner som er politikere eller har en politiker i magen. Et kvinneakademi ble arrangert i Stavanger i samarbeid med fylkeslagene i Rogaland og Agder. Her var det svært godt oppmøte under den eksterne innlederen Hege Forus sitt foredrag om hvordan kan kvinner ta plass.

Under landsmøtet i Venstre ble det arrangert **to nettverksmøter** i regi av Venstrekvinnelaget. På fredag kveld under landsmøtet ble det arrangert to arrangementer, "Kvinner og øl" med prosjektleder i Bryggeriforeningen Hege Ramseng, som ga en innføring i ølets vidunderlige verden, samt men "Womes hour" på den årlige pressefesten med kvinnelige førstekandidater. Det ble også arrangert et **møte om sosial kontroll** under Venstres landskonferanse i oktober. Her stilte Minela Kosuta fra KUN, Rania Alnahi fra Født fri og Tina Kornmo i et panel for å belyse oss om temaet i en norsk kontekst, og møtet ga fullt hus med både kvinner og menn i salen, og svært positive tilbakemeldinger.

I valgkampen drev NVK en sosiale-medier med "**Kryss en kvinne**" og personlig løft av kvinnelige topp-fylkeskandidater. Initiativet ble fulgt opp av enkelte av fylkeslagene med tilsvarende kampanjer lokalt.

Venstrekvinnelaget var medarrangør på Venstres **Kolstadseminaret** på Litteraturhuset i Oslo, hvor Astrid ledet paneldiskusjonen med tre innledere. Astrid holdt skoleringer på kvinneakademiene i Stavanger, og den nasjonale toppskoleringen i Oslo.

I Venstres landsstyre fikk man i fjor gjennomslag for følgende **rapporteringskrav**: "Fylkeslagene bes melde tilbake om status på kjønns og aldersfordeling på "sikre" kandidatplasser (nominerte som har en reell sjanse til å bli valgt) fra innstillingene til nominasjonsmøtet." Dette for at landsstyret skal kunne få en statusoppdatering før man eventuelt får et skjevt resultat fra nominasjonsmøtene. Venstres hovedorganisasjon sendte i etterkant av valget ut en oversikt over folkevalgte. Oversikten viste en stor skjevfordeling i kjønn av folkevalgte til kommunestyrene.

Fylke	Kvinner	Menn
Agder	10	15
Innlandet	8	7
Møre og Romsdal	13	19
Nordland	11	6
Oslo	2	2
Rogaland	5	11
Troms og Finnmark	3	9
Trøndelag	5	19
Vestfold og Telemark	7	9
Vestland	20	34
Viken	15	34
SUM	99	165

På bakgrunn av denne nedslående statistikken valgte styret i NVK å avholde en **kvinnelig toppskolering på Stortinget**. Målet var å skape en møteplass hvor erfarne og nye kunne samles og utveksle kunnskap, ideer og erfaringer. Møtet var åpent både for folkevalgte, og for alle som enten har vært eller kanskje har lyst til å bli det en gang. Møtet ble avholdt i godt samarbeid med ansatte i Venstres stortingsgruppe. Det ble gitt reisestøtte til deltakerne, som bidro til et svært godt oppmøte. Tilbakemeldingene var gode, og det ble av flere ytret ønske om flere nasjonale skoleringer som denne.

Organisasjon

Ved utgangen av 2019 hadde NVK 330 registrerte og 230 betalende medlemmer. Betalende medlemmer for 2018 var 243, mens for 2017 var tallet 212 pers.

Flere fylkeslag (hvor NVK-styret også har deltatt) har hatt stand på Venstres fylkesårsmøter for å rekruttere nye medlemmer. Styret hadde en stand på Venstres landsmøte, hvor det ble rekruttert nye medlemmer. På hvert styremøte har det vært en oppdatering på status fra fylkeslagene, hvor medlemsansvarlig har hatt hovedansvar for å følge opp fylkeslagene.

Økonomiansvarlig har sørget for en god og nøktern styring av økonomien gjennom hele året og orientert styret ved hvert styremøte. Økonomireglementet ble behandlet på et styremøte i henhold til vedtektene. På grunn av godt arbeid med økte rammer i fjor har Venstrekvinnelaget har gode økonomiske rammer. Arbeid med støtteordning for Kvinneakademiene og støtte fra Venstres studieforbund har blitt fulgt opp.. Venstrekvinnelaget fikk i første halvdel av året forenklet innmeldingssystemet på VIPPS, som også har forenklet vervingen til organisasjonen.

Informasjonsarbeid

Facebook er blitt oppdatert jevnlig, med 41 poster totalt gjennom året. Her er det blitt fremmet viktige saker for liberal feminisme. Styret har hatt som mål å få 1000 som liker Facebooksiden, som innebærer en økning på 200 fra forrige år. Målet ble nådd i starten av januar. **Venstrekvinnelagets nettside** er også blitt oppdatert

Styret har gjennomført et stort arbeid med utarbeidelse av en helt **ny grafisk profil**. Her har nestleder Oda Scheel gjort arbeidet som grafisk designer, som har spart organisasjonen store utgifter. Det er laget ny logo, ny hovedbrosjyre og trykket opp nye roll-ups i den nye profilen. Profileksemler er følgende:

Politikkutforming og påvirkning

NVK har vært aktive på flere plattformer for politikkutvikling og påvirkning.

Leder har møtt på alle møtene i Venstres landsstyre i perioden utenom to, som har kollidert med møter i valgkomiteen, der nestleder møtte som stedfortreder. NVK har deltatt aktivt og påvirket Venstres politikk og organisasjon. Noen viktige gjennomslag og innspill var: å knytte sideorganisasjonenes representasjon i landsstyret til medlemstall, oppfølging av Venstres etiske retningslinjer og varslingsrutiner om trakassering, oppfølging av rapporteringskrav om alders og kjønnsfordelingen på de innstilte lokalvalgslistene. Politiske uttalelser har blitt innsendt til landsmøtet og landsstyremøte.

Møtene i Venstres **stortingsgruppe** er blitt prioritert høyt gjennom året grunnet regjeringssposisjonen. Det er blant annet blitt gitt innspill om bistandsmidler til likestilling, økte midler til krisesentre og selvstendig opptjeningsrett for menn i statsbudsjettet. Venstrekvinnelaget ble i etterkant invitert til Utenriksdepartementet for et møte med statssekretær om bistandsmidler til kvinner.

Leder sitter som medlem i **valgkomiteen** og **Venstres programkomite**. Som medlem av valgkomiteen er hovedoppgaven å påse at det er god representasjon av kvinner i Venstres tillitsvalgte. Nertila Stringa har møtt i Venstres **Internasjonale Utvalg** på vegne av NVK.

Samarbeid

NVK er medlem i Forum for Kvinner og Utviklingsspørsmål (FOKUS) som arbeider for å styrke kvinners makt, rettigheter og tilgang på ressurser internasjonalt.

Venstrekvinnelaget har også hatt samarbeid med andre kvinneorganisasjoner gjennom 8. mars, DNBs kampanje #huninvesterer, demonstrasjoner og deltagelse på ulike paneldebatter.

12.3 Norges Liberale Studentforbund (NLSF)

Oslo, Bergen, Trondheim og NMBU, har valgt nye styre i 2019. Organisasjonen oppnådde over 100 betalende medlemmer i 2019, som sikret representasjon for 2020 og bygger fundamentet for en ytterligere fornyelse. Vi ser frem til at et sterkere NLSF feirer 60 år i et spennende stortingsvalgår. Noe arbeid forblir likevel igjen. Der NMBU og Trondheim utmerket seg med et høyt aktivitetsnivå i form av aksjoner og foredrag, har Oslo og Bergen ligget roligere.

NLSF har vært representert i Venstres programkomite, stortingsgruppe og alle Venstres landsstyremøter. Organisasjonen var også representert under Venstres landsmøte i 2019. Organisasjonen har hatt god kontakt med Iselin Nybø og hennes rådgiver, Kjartan Almending i Kunnskapsdepartementet i perioden. Dette har bidratt positivt i diskusjonen av studentenes bekymringer, utfordringer og mulige løsninger. Å ha en statsråd i kunnskapsdepartementet har også bidratt til å gjøre organisasjonen aktuell i en rekke debatter i studentmediene.

Organisasjonen har også vært representert på IFLRY og LYMEC sine vårkongresser. Organisasjonen forsøkte å etablere et samarbeid med hviterussisk liberale og studentorganisasjoner, uten å lykkes på grunn av 2018s inaktivitet.

NLSF sendte inn uttalelser til et flertall av Venstres landsstyremøter og til Venstres landsmøte i 2019. Sentralstyret har formelt vedtatt 5 uttalelser, revidert den politiske plattformen på fullmakt fra Landsmøtet, spilt inn studentpolitiske krav til Granavolden-forhandlingene, løpende tatt stilling til brennende saker som boligpolitikken, og påvirket Venstrepolitikere i sin utvikling av ny politikk. Det ble skrevet flere avisinnlegg i perioden og organisasjonen har blitt nevnt i ulike media en rekke ganger.

Under studentvalget trosset Liberal Liste ved UiO meningsmålingene, med et valgresultat på 9,3%, ned 0,7% fra året før. Verre gikk det for Liberal Liste ved UiB med 7,3% oppslutning mot 16,9% året før. Både i Stavanger og Tromsø ble det stilt moderate lister takket være et borgerlig samarbeid.

Under lokalvalgkampen fikk organisasjonen fordypet forholdet med de voksne lagene, og aksjonerte ved flere undervisningssteder og studentkommuner. Det ble trykt nye brosjyrer og bestilt friskere rullebannere. Hensikten har både vært å nå opp til velgerne og forbedre organisasjonens synlighet. At studentforeninger gikk tomme for brosjyrer og måtte forsynes fra sentrallageret, betegner vi som særlig positivt.

Samarbeidet med både VHO, UV, Stortingsgruppen, Regjeringsapparatet, de liberale listene og de voksne lagene har vist seg avgjørende i gjenoppbyggingen, og vi takker Venstre for ansvaret som økt økonomisk støtte medfører.

Vi er stolte av å ha stilt grønnere krav til høyere utdanning, forsvart nytenkende ordninger som Honours, og ikke minst betrygget studentene med fullføring av 11

måneders studiestøtte. Liberal Pils ble gjeninnført som et strakstiltak for å få med flere studenter og bygge det sosiale nettverket, med god effekt.

12.4 Venstres Studieforbund (VS)

Venstres Studieforbund (VS) er en paraplyorganisasjon for Venstre og Venstres sideorganisasjoner.

Venstres studieforbund har avsluttet rapportering for 2019 og har 24. februar 2020 utbetalt kr. 1.020.000,- til 104 lag i organisasjonen. Dette er en økning på i antall registrerte studietimer siden 2018. Støtten til lagene har vært kr. 100,- per kurstime pluss en grunnstøtte på kr. 500,- per kurs.

	Antall kurs	Antall deltakere	Antall timer	Utbetalt støtte
2018	317	1791	6532	1.128.700 *)
2019	403	2134	8218	1.020.000

*) Det ble for studieåret 2018 utbetalt en ekstraordinær støtte til lagene for å bruke opp de tildelte tilskuddsmidlene.

Opplæring og oppfølging av kursledere har vært en satsning fra VSs side. Opplæringen skal gjøre kurslederne i stand til å løfte gjennomføring og det pedagogiske innholdet i Venstreskolen 1 og 2 i fylkeslagene. Venstres Studieforbund (VS) har i 2019 arrangert én samling for kursledere i Venstre og Venstres sideorganisasjoner. Målet med samlingen var å gjøre deltakerne i stand til å lage lokale kurs/studieringer i samarbeid med lokale Venstre lag. Deltakerne fikk lære hvordan man får struktur på styrearbeid og verktøy til å motivere seg selv og andre.

Samlingen ble arrangert i forbindelse med Venstres landskonferanse den 25. oktober og hadde 12 deltakere hvorav én fra Venstrekvinnelaget og én Unge Venstre, i tillegg til fire deltakere fra styret i Venstres Studieforbund. Partiorganisasjonen er helt avhengig av motiverte kursledere for å kunne gjennomføre skoleringsaktiviteter i fylkene. VS observerer at antall deltakere har gått ned fra tidligere samlinger, hvor antallet har variert fra 22-25 deltakere. Vi håper på å se en positiv endring i 2020.

Venstres Studieforbund kommer tilbake med fullstendig årsmelding med rapporter, regnskap, kursaktivitet og andre detaljer på studieforbundets årsmøte i juni.

13. UTVALGS- OG KOMITÉARBEID

Venstre har i meldingsåret hatt følgende utvalg/komiteer i arbeid:

13.1 Internasjonalt utvalg

Internasjonalt utvalg har bestått av:

Solveig Schytz (leder)	(Viken)
Anders Wengen	(Viken)

Sofie Høgestøl	(Oslo)
Anne Margrethe Larsen	(Agder)
Eirik Natlandsmyr	(Oslo)
Kari Helene Partapouli	(Oslo)
Alf Helge Greaker	(Hordaland)
Anja Johansen	(Nordland)
Roger Axelson	(Viken)
Louise Bårdsen	(Unge Venstre)
Ingvild Tautra Vevatne	(Venstrekvinnelaget)

Internasjonalt utvalg har det siste året avholdt flere møter, både på telefon og med fysiske møter. Utvalget har jobbet spesielt med temaer som reform av bistandssektoren, våpeneksport og innspill til Venstres nye stortingsvalgprogram. Utvalget har også bidratt til å styrke Venstres samarbeid med europeiske og internasjonale partnere gjennom ALDE Party og Liberal International.

13.2 Valgkomite

Landsmøtet 2019 valgte følgende medlemmer til valgkomite for 2019-2020:

Per A. Torbjørnsen (leder)	(Rogaland)
Irene Dahl (nestleder)	(Troms og Finnmark)
Sjur Skjævesland	(Hedmark)
Eva Kvelland	(Agder)
Arjo van Genderen	(Viken)
Gunn Berit Gjerde	(Møre og Romsdal)
Espen Ophaug	(Oslo)
Sondre Hansmark Persen	(Unge Venstre)
Astrid Knutsen Hårstad	(Venstrekvinnelaget)

Varamedlemmer:

1. vara: Anne Mette Hjelle	(Vestland)
2. vara: Trond Åm	(Trøndelag)
3. vara: Karin Virik	(Vestfold og Telemark)
4. vara: Arne Ivar Mikalsen	(Nordland)

Valgkomitéen startet sitt arbeid 04.04.2019 og hadde i alt seks møter i 2019.

13.3 Distriktpolitisk utvalg

Venstres distriktpolitiske utvalg ble satt ned av landsstyret i juni 2018, og har følgende sammensetning:

Atle Hamar (leder)	(Sogn og Fjordane)
Bjørn Ola Holm	(Trøndelag)
Gunnhill Andreassen	(Nordland)
Eivind Brenna	(Oppland)
Eli Taugbøl	(Telemark)

Elin Seim	(Hordaland)
Jacob Handegard	(Agder)
John-Arvid Eik	(Rogaland)
Mona Jørgensen	(Troms og Finnmark)
Pål Farstad	(Møre og Romsdal)
Sjur Skjævesland	(Hedmark)
Vilde Sofie Nohr	(Nordland)
Jon Gunnes	(Stortingsgruppa)

Utvalget hadde to møter i meldingsperioden, og utarbeidet dokumentet «Levende lokalsamfunn i heile landet» som ble behandlet på landsmøtet i 2019.

13.4 Stortingsvalgprogramkomité

Stortingsvalgprogramkomiteen ble satt ned av landsstyret i juni 2019. Komiteen har følgende sammensetning:

Guri Melby (leder)	(Oslo)
Atle Hamar (nestleder)	(Sogn og Fjordane)
Erling Moe (nestleder)	(Trøndelag)
Tina Shagufta Kornmo	(Oslo)
Kristine Nore	(Viken)
Knut Aastad Bråten	(Oppland)
Carl-Erik Grimstad	(Vestfold)
Erlend Horn	(Hordaland)
Ragnhild Helseth	(Møre og Romsdal)
Ida Gudding Johnsen	(Nordland)
Sondre Hansmark	(NUV)
Astrid Knutsen Hårstad	(NVK)
Amanda Rygg	(Liberale Studenter)

Varamedlemmer er Mia Bruvik (Rogaland), June Marcussen (Agder) og Børre St. Børresen (Troms og Finnmark).

Komiteen hadde tre møter i meldingsperioden, og har valgt å organisere arbeidet i tematiske undergrupper.

13.5 Prinsippprogramkomité

Prinsippprogramkomiteen bestod i 2019 av:

Iselin Nybø (leder)	(Rogaland)
Odd Einar Dørum	(Oslo)
Tord Hustveit	(Viken)
Trine Noodt	(Troms og Finnmark)
Torgeir Anda	(Trøndelag)
Sofie Høgestøl	(Oslo)
Tina S. Kornmo	(Oslo)

Sveinung Rotevatn (Sogn og Fjordane)
Sondre Hansmark (NUV)

Alfred Bjørlo (Sogn og Fjordane) ble supplert inn, etter at Per Magnus Finnanger Sandsmark trakk seg grunnet ny stilling som var uforenlig med vervet. Varaer var Ingvild W. Thorsvik (Agder), Trond Åm (Trøndelag) og Ida Gudding Johnsen (Nordland).

Prinsippprogramkomitéen avholdt sju møter i 2019, hvorav to var på telefon. Komitéens forslag til de tre innledende kapitlene (10 liberale prinsipper, Venstres historiske og ideologiske tradisjon og Venstres samfunns mål: frihet, fellesskap, framtid) i nytt prinsippprogram ble behandlet og vedtatt på landsmøtet på Hell 8.-9. mars.

Komitéen arbeidet siden med de syv resterende kapitlene i programmet. Av vesentlige endringer er at klima og miljø har fått en tydeligere plass, gjennom et eget kapittel.

Det fullstendige prinsippprogrammet ble lansert 15. januar 2020. Komitéens innstilling inneholder fem dissenser og én delt innstilling. Prinsippprogrammet ble sendt fylkesårsmøtene for behandling, før det skal vedtas på landsmøtet på Gardermoen 17.-19. april.

13.6 Listestillingsutvalg

Landsstyrets listestillingsutvalg har bestått av Solveig Schtyz (leder), Odd Einar Dørum, Guri Melby, Johannes Bangum (NUV) og Ingvild Tautra Vevatne (NVK). Utvalget hadde flere møter fram til fristen 1. april, og fulgte listestillingsarbeidet i hele landet tett.

13.7 Tegnspråkutvalg

Venstres tegnspråkutvalg har i 2019 hatt noen møter, hatt tegnspråklig Venstrestand i Oslo under valgkampen og oversatt Venstres liberale prinsipper til tegnspråk. Vi tok også initiativ til å lage flyers med tegnspråklig innhold som ble brukt under valgkampen i Oslo. Vi har også hatt møter med Venstres folkevalgte hvor vi fikk komme med viktige innspill. Følgende er medlemmer i utvalget: Sonja Myhre Holten, Hege R. Lønning, Thomas Blix, Adriana Fjellaker, Hanne Enerhaugen, Øystein Sletten og Julia Anh Thu Ølmheim.

14. INTERNASJONAL AKTIVITET

Solveig Schtyz og Håvard Sandvik deltok på ALDE Party Congress i Athen 24. – 26. oktober.

LM-06 Årsregnskap Venstres Hovedorganisasjon 2019

Resultatregnskap

Venstres hovedorganisasjon

Noter Regnskap 2019 Budsjett 2019 Regnskap 2018

Driftsinntekter og -kostnader

Driftsinntekter :

Offentlig støtte	1	16 361 686	15 866 000	15 856 820
Medlemskontingenter	2	1 008 381	1 300 000	1 075 042
Materiellsalg	3	1 017 146	750 000	102 347
Valgkamp innsamling og v-venn	4	322 272	75 000	30 712
Andre inntekter	5	0	10 000	11 840
Sum driftsinntekter		18 709 485	18 001 000	17 076 761

Driftskostnader :

Lønnsrelaterte kostnader	6	-7 046 333	-7 700 000	-6 757 970
Kontor- og driftskostnader	7	-1 772 847	-1 650 000	-1 478 501
Materiell & lager	8	-1 083 239	-1 350 000	-547 841
Kommunikasjon og markedsføring	9	-612 894	-820 000	-539 920
Organisasjon og skoloring	10	-3 869 111	-3 500 000	-3 224 829
Valgkampkostnader	11	-4 680 778	-3 850 000	-719 072
Støtte sideorg	12	-2 041 339	-2 050 000	-2 147 688
Andre utgifter		0	-20 000	-32 202
Sum driftskostnader		-21 106 541	-20 940 000	-15 448 023

Driftsresultat før finansposter		-2 397 056	-2 939 000	1 628 738

Finansposter

Finansinntekter	13	141 438	126 500	142 922
Finansutgifter		-46 150	-55 000	-43 572
Resultat av finansposter		95 288	71 500	99 350

Årsresultat		-2 301 768	-2 867 500	1 728 088
Avsetning til/fra valgkampfond		2 200 000	2 500 000	-1 700 000
Overf. egenkapital		101 768	367 500	-28 088
Sum overføringer		2 301 768	2 867 500	-1 728 088

BALANSE

EIENDELER		2019	2018
Anleggsmidler			
<i>Aksjer</i>	14	2 430	2 430
Sum anleggsmidler		2 430	2 430
Omløpsmidler			
<i>Materiellbeholdning</i>	15	948 434	526 733
<i>Kundefordringer</i>	16	1 147 513	1 265 488
<i>Andre kortsiktige fordringer</i>		32 342	9 885
<i>Forskuddsbetalte utgifter</i>		506 552	404 203
<i>Bankinnskudd og kontanter</i>	17	12 941 180	15 228 609
Sum omløpsmidler		15 576 021	17 434 918
SUM EIENDELER		15 578 451	17 437 348
EGENKAPITAL OG GJELD		2019	2018
Egenkapital			
<i>Egenkapital</i>		2 059 778	2 161 545
<i>Klimafond</i>		48 478	42 535
<i>Valgkampfond</i>		9 000 000	11 200 000
Sum egenkapital	18	11 108 256	13 404 080
Gjeld			
Langsiktig gjeld:			
<i>Avsetning for forpliktelser</i>	19	972 213	933 729
Sum langsiktig gjeld		972 213	933 729
Kortsiktig gjeld:			
<i>Leverandørgjeld</i>	20	1 359 704	1 320 768
<i>Forskuddstrekk</i>		414 017	382 926
<i>Skyldig arbeidsgiveravgift</i>		239 530	220 134
<i>Påløpte feriepenger og arbeidsgiveravgift</i>		1 338 314	1 013 861
<i>Annen kortsiktig gjeld</i>	21	146 417	161 850
Sum kortsiktig gjeld		3 497 982	3 099 539
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		15 578 451	17 437 348

Oslo, 30. mars 2020

Trine Skei Grande /s/
Leder

Ola Elvestuen /s/
1. Nestleder

Terje Breivik /s/
2. Nestleder

Marit H. Meyer /s/
Generalsekretær

Noter til regnskapet

1. Offentlig støtte

Posten består av statsstøtte på kr. 16.361.686. Statsstøtten til politiske partier er et resultat av årlige forhandlinger i forbindelse med statsbudsjettet og er basert på en grunnstøtte samt stemmestøtte for avgitte stemmer ved sist avholdte Stortingsvalg.

2. Medlemskontingenter

Det ble i 2019 innbetalt i alt kr. 2.176.161 i kontingenter fra Venstres medlemmer. Av dette utgjorde fylkeslagenes andel kr. 776.165, mens lokallagenes andel utgjorde kr. 391.615. Venstres hovedorganisasjon fikk dermed netto kr. 1.008.381 i kontingentinntekter til sentralledet. Det henvises til årsmeldingen for oppsett over medlemsfordeling pr. fylke.

3. Materiellsalg

Posten består av salg av profil- og valgkampmateriell fra nettbutikken vi har hos Idé House of Brands AS. Materiellet selges til innkjøpspris, og det ble solgt materiell for i alt kr. 1.017.146 fordelt på 532 bestillinger i løpet av 2019. (Se forøvrig note 8. Materiell og lager).

4. Valgkamp innsamling

Det ble innbetalt i alt kr. 641.944 i valgkampbidrag og "venstre-venn"-bidrag til Venstre nasjonalt i løpet av 2019, men kr. 319.672 av dette var øremerkede midler som ble overført til fylkes- og lokallag.

Vi mottok valgkampbidrag på til sammen kr 48.730 fra 102 enkeltpersoner, hvorav kr. 2.262 ble videresendt idet bidragene var øremerket enkelte fylkes- og lokallag. Vi mottok i 2019 kr. 795 i valgkampbidrag fra 1 bedrift og vi mottok kr. 275.000 i valgkampbidrag fra andre partiled.

I tillegg til "valgkampbidrag" mottok vi kr. 317.419 i "venstre-venn" – faste månedlige avtalegirotrekk/betalinger - fra i alt 265 enkeltpersoner. Av disse midlene ble kr. 317.410 utbetalt til fylkeslagene der "venstre-venn"-giverne er medlemmer.

5. Andre inntekter

Posten andre inntekter ble kr. 0 i 2019.

6. Lønnskostnader

Venstres Hovedorganisasjon har i 2019 hatt følgende ansatte:

- Generalsekretær Marit Helene Meyer i 100 % stilling
- Kommunikasjonssjef Steinar Haugsvær i 50% stilling. *)
- Kontorsjef Morten A. Hagen i 100% stilling.
- Organisasjonssjef Christian Johan Grønlie Herzog i 50% stilling.
- Kampanjeleder/fungerende organisasjonssjef Helene Z. Skulstad i 100% stilling.
- Organisasjonsrådgiver Runolv Stegane i 50% stilling.
- Organisasjonsrådgiver Tove Hofstad i 100% stilling.
- Kommunikasjonsrådgiver Liv Aarberg i 100% stilling.
- Kommunikasjonsrådgiver Ole Bruseth i 100% stilling.
- Resepsjonist Anja Zabelberg i 100% stilling.
- Valgkamp- og organisasjonsrådgiver Fredrik O Carstens i 100% stilling.
- Valgkamprådgiver Carl Otto Kielland i 100% stilling til 30.09.2019.
- Valgkamprådgiver Christian Parkstad Jansson i 100% stilling i perioden 02.05-30.09.2019.

*) Kommunikasjonssjefen har blitt lønnet 50% fra hver av hhv VHO og Venstres Stortingsgruppe.

Generalsekretæren har mottatt lønn og godtgjørelse på totalt kr 996.779.

Utover dette mottar partilederen og nestlederne et honorar på hhv. 20% og 10% av godtgjørelsen til en stortingsrepresentant. I 2019 utgjorde honoraret til partilederen kr. 199.852, honoraret til 1. nestleder utgjorde kr. 99.926 og honoraret til 2. nestleder utgjorde kr. 99.926.

Posten lønnsrelaterte kostnader består av:

Lønn, feriepenger og arbeidsgiveravgift	kr. 12.447.290
Tjenestepensjon	kr. 483.551
Personalforsikringer	kr. 79.225
Div. sosiale utgifter og rekruttering	kr. 27.909
Refusjon sykepenger og lønn utbetalt for andre	kr. -5.991.642
Totalt:	kr. 7.046.333

7. Kontor- og driftskostnader

Posten består av lokalleie, strøm, kontorforsikring, inventar og renhold på i alt kr. 791.094. Av disse kostnadene fikk vi refundert kr. 255.808 fra andre organisasjoner/brukere i kontorlokalene.

Posten består videre av kopiering/utskrifter og leie av kopimaskiner/skrivere på kr 95.689 hvor vi fikk refundert kr. 56.812 fra andre brukere, av porto og leie av frankeringsmaskin på kr. 138.027 hvor vi fikk refundert kr. 42.156 fra andre brukere, av verveaksjon inkl. premier, drift og utvikling av medlemsregisteret samt kostnader knyttet til trykking, pakking og utsending av medlemskontingentkrav inkl. purringer og eFakturering av kontingentkrav, og for adresseoppdateringstjeneste fra Posten/Bring på til sammen kr 567.480.

Videre består posten av e-postsystem og bredbånd på kr. 209.568 hvor vi fikk refundert 67.554 fra andre brukere, av telefoni/mobiltelefoni på kr. 98.023 hvor vi fikk refundert 45.201 av andre brukere, og posten består av datamaskiner, programvarelisenser, mobiltelefoner/nettbrett og kontorrekvisita på til sammen kr. 195.765 hvor vi fikk refundert 5.673 fra andre brukere.

Posten består også av revisjonskostnader på kr. 47.500, kontingenter i andre organisasjoner: Abelia, «Av-og-til», Venstres Studieforbund (VS), Visma Advantage samt Tono-avgift på kr. 72.019. I tillegg inngår aktuarberegning og support/vedlikehold av web-systemet til Proviso som brukes ifm landsmøter, landsstyremøter og landskonferansen, som beløper seg til kr. 30.888.

8. Materiell og lager

Posten består av kjøp av profilmateriell på kr. 1.340.750 for salg gjennom nettbutikken.

Beholdningsendring på varelageret utgjør kr. -577.527 ved utgangen av året. Videre består posten av lagerleie, samt porto og ekspedering av bestillinger på profilmateriell i nettbutikken på til sammen kr. 320.016. Nettbutikken og lageret ble flyttet fra Logistikkhuset til Idé House of Brands i februar 2019. (Se forøvrig note 3. Materiellsalg)

9. Kommunikasjon og markedsføring

Posten består av domeneleie, serverleie og drift av nettsidene samt utvikling av nye nettsider og et verktøy for nyhetsbrev på i alt kr. 263.724, men hvor andre brukere refunderte kr. 36.312 av kostnadene. Posten inneholder også annonsering i sosiale medier utenom selve valgkampen med kr. 37.262.

Posten består også av kampanjekostnader på kr. 154.771 for utforming og materiell til vårkampanjen som ble lansert på landsmøtet, og utvikling av kart- og rapporteringsverktøy samt velgeranalyser fra Prognosesenteret til bruk i dørbank-registreringsverktøyet «EVA».

Forøvrig består posten av trykksaker, sms-system/utsendelser, annonsering, pressekonferanser, meningsmålinger, frakt og katalogoppføringer på til sammen kr. 193.448.

10. Organisasjon og skolering

Landsmøtet

Posten består av reise-, oppholds og arrangementskostnader på totalt kr. 2.579.224, hvor vi fikk dekket inn kr. 1.592.370 i form av egenbetalinger for opphold og arrangementskostnader for deltagerne fra fylkeslagene og sideorganisasjonene.

Landsstyret

Posten består av møteroms-, oppholds- og reisekostnader til 4 ordinære og 1 ekstraordinært landsstyremøter på i alt kr. 697.473 hvor vi fikk dekket kr. 251.945 i egenbetaling fra fylkeslagene og sideorganisasjonene for deres deltagere.

Sentralstyret

Posten består av kostnader til reiser, overnattinger og møter i sentralstyret og ledertrio som til sammen ble kr. 128.221.

Andre utvalg, møter og reiser

Posten består av kostnader til Landskonferansen på kr. 808.296 hvor deltagerne dekket kr. 493.100, Lokalpolitisk Nettverk (LPN) inkl. tilskudd til fylkeslagene på kr. 524.012, Rikspolitisk Nettverk (RPN) på kr. 229.344 hvor deltagerne dekket kr. 44.390 i egenbetaling, egne møter og arrangementer på kr. 153.550, egne utvalg (Internasjonalt utvalg, valgkomiteen, vedtektskomiteen og Distriktspolitisk utvalg) på kr. 331.916, programkomiteene (prinsipp-program og Stortingsvalgprogram) på kr. 128.396, grupper og nettverk (Ordførernettverket, Frie Venstre, Tegnspråknettverket) kr. 20.986, sentral reisevirksomhet på kr. 107.029, listestillingsmøter/-reiser på kr. 66.141, blomster og gaver på kr. 32.607, deltagelse på andres møter og arrangementer og regjeringsforhandlinger på kr. 286.161.

Internasjonal aktivitet

Posten består av kontingenter til Liberal International (LI) og Alliance of Liberals and Democrats for Europe (ALDE) på kr. 102.135, og deltagelse på møter i regi av disse organisasjonene på kr. 55.424.

11. Valgkampkostnader

I denne posten inngår valgkampannonsering på kr. 3.864.029. 11 fylkeslag og 4 lokallag bidro med til sammen kr. 1.576.000 i et spleiselag slik at annonseringskampanjen kunne gjennomføres.

Posten inneholder også lønnskostnader på kr. 1.270.157 for tre organisasjonsrådgivere (omtalt i note 6) som har jobbet med listestilling, oppfølging av prioriterte kommuner og produksjon av filmklipp til bruk i sosiale medier og Venstre-nettsider.

Posten inneholder videre valgkampbrosjyrer/ trykksaker på kr. 66.063, design og bannerutvikling på kr. 160.280, medlems-sms i valgkampen og innspurtskampanje på kr. 196.288, profilmateriell i valgkampen på kr. 273.754, valgkampskolering og -bistand på kr. 120.000 og valgkampreiser på kr. 136.374.

Posten inneholder også kostnad for lagringsplass, implementering, lisenser og drift av «Brandmaster» – et nettbasert brosjyredigeringsverktøy for produksjon av lokale brosjyrer på kr 138.476.

I posten ligger også deltakelse på Arendalsuken med en kostnad på kr. 2.945.

I tillegg utgjør valgkampåpning, valgvake og andre valgkamprelaterte aktiviteter de resterende kr. 28.412 på denne posten.

12. Støtte sideorg/andre

Norges Unge Venstre:	kr. 1.636.168
Norges Venstrekvinnelag:	kr. 168.995
Norges Liberale Studentforbund:	kr. 50.000
Støtte til andre:	kr. 52.265
Nominasjonsmøter i fylkeslagene:	kr. 133.911

13. Finansinntekter

Finansinntektene består av renteinntekter for innskudd på Venstres bankkonti kr. 139.488 og utbytte på aksjene i Mentor Medier på kr. 600 og i Berner Gruppen på kr. 1.350.

14. Aksjer

Aksjeporteføljen ved årsskiftet er:

90 aksjer i selskapet Berner Gruppen med oppgitt formuesverdi på kr. 2.939 og bokført verdi på kr. 150.

1 aksje i LL Inntrøndelagen med en oppgitt formuesverdi på kr. 1.762 og bokført verdi på kr. 1.

2000 aksjer i selskapet Mentor Medier med en oppgitt formuesverdi på kr. 49.583 og bokført verdi på kr. 2.278.

15. Materiellbeholdning

Verdien på profilmateriellet som ligger i nettbutikken anslås til kr. 948.434.

16. Kundefordringer

Posten består i hovedsak av "interne kunder", dvs. Venstres lokallag, fylkeslag og Stortingsrepresentanter for deltagelse på landsmøter, landsstyremøter og kjøp av valgkampmateriell.

Saldo "interne" kunder:	kr. 1.133.653
Saldo "eksterne" kunder:	kr. 113.860
Avsatt til tap:	kr. -100.000

17. Bankinnskudd og kontanter

Posten består av kontanter på kr. 7.725 og bankinnskudd på kr. 12.933.455 fordelt på 11 forskjellige bankkonti.

18. Egenkapital

Inngående balanse egenkapital:	kr. 13.404.080
- årets resultat	kr. 2.301.768
+ avsetning til klimafond	kr. 5.944
= utgående balanse egenkapital:	kr. 11.108.256

Egenkapitalen fordeler seg på valgkampfond på kr. 9.000.000, klimafond på kr. 48.478 og annen egenkapital på kr. 2.059.778.

19. Avsetning for forpliktelser

Posten gjelder avsetning til pensjonsforpliktelser.

20. Leverandørgjeld

Posten er delt inn i hhv. "interne leverandører", dvs. Venstres lokallag og fylkeslag som har penger til gode («venstre-venn» innbetalinger og opptjent kontingent for 2. halvår 2019) og gjeld til "eksterne leverandører" for fakturaer som ikke var betalt ved årsskiftet:

Saldo "interne" leverandører:	kr. 1.088.153
Saldo "eksterne" leverandører:	kr. 271.551

21. Annen kortsiktig gjeld

Posten består av påløpte kostnader, forhåndsinnbetalinger av kontingenter, avsetning til forpliktelser, og annen kortsiktig gjeld på i alt kr. 146.417.

Til
VENSTRES HOVEDORGANISASJON

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av arsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert VENSTRES HOVEDORGANISASJON arsregnskap som viser et underskudd på kr. 2.301.768,-. Arsregnskapet består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til arsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende arsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2019, og av dets resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av arsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Styrets og daglig leders ansvar for arsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide arsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et arsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Ved utarbeidelsen av arsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til å fortsatte drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for arsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av arsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at arsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til

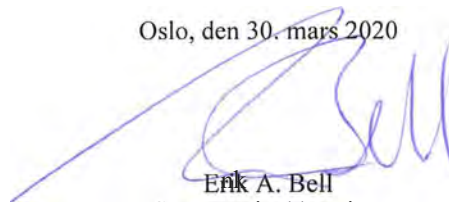
<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Uttalelse om Øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin **plikt** til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, den 30. mars 2020

Erik A. Bell
Statsautorisert revisor

LM-7 Kontingent 2022

Landsmøtet 2019 fattet vedtak om kontingent for 2021. Dette vedtaket ligger til grunn for innstillingen.

Kontingentsatsen til Venstre sentralt økte fra kr 150,- til kr 175,- fra og med 2014. Samtidig ble ordningen med differensiert kontingent og reduserte satser utvidet fra å gjelde studenter til også å gjelde andre ikke-yrkesaktive, for eksempel pensjonister og personer som får sin inntekt fra ulike trygdeordninger.

Venstres vedtekter §2 fastslår:

Samlet kontingent fastsettes av Venstres landsmøte og gjelder alle fylkes- og lokallag. Det enkelte fylkes- og lokallag kan rapportere inn tilleggskontingent etter vedtak på sitt årsmøte. Landsmøtet fastsetter hvem som er berettiget til redusert kontingent.

Sekretariatets innstilling:

Kontingenten for 2022 forblir uforandret, både for yrkesaktive og ikke-yrkesaktive.

For yrkesaktive blir kontingenten kr. 300,- hvor kontingentsatsene som følger:

- ✓ Den sentrale kontingenten for 2022 forblir kr 175,-.
- ✓ Fylkeslagskontingenten for 2022 forblir kr 75,-
- ✓ Lokallagskontingenten for 2022 forblir kr 50,-

For ikke-yrkesaktive blir kontingenten kr. 150,- hvor kontingentsatsene som følger:

- ✓ Den sentrale kontingenten for 2022 forblir kr 75,-
- ✓ Fylkeslagskontingenten for 2022 forblir kr 50,-
- ✓ Lokallagskontingenten for 2022 forblir kr 25,-

LM-08 Vedtekter

Innen fristen ble det levert 8 forslag til vedtektsendringer. Forslag 4 – 8 henger sammen og deler begrunnelse.

Forslag 1

Forslagsstiller: Generalsekretæren
Sted: §4 Lokallagene, avsnitt 9, siste setning
Type: Endring

Dagens tekst:

Bare medlemmer som har stemmerett i den enkelte kommune kan være med å sette sammen valglisten for denne kommunen.

Ny tekst:

Medlemmer kan kun stemme på nominasjonsmøtet i den kommunen medlemmet oppgir tilhørighet til.

Begrunnelse:

Sikre at også medlemmer som er under 18 år og/eller innvandrere uten stemmerett kan delta i nominasjonsmøtet.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget innstilles.

Forslag 2

Forslagsstiller: Generalsekretæren
Sted: §5 Fylkeslagene, avsnitt 5, tillegg etter første setning.
Type: Tillegg

Ny tekst:

Medlemmer kan kun stemme på nominasjonsmøtet i det fylket medlemmet oppgir tilhørighet til.

Begrunnelse:

Sikre at også medlemmer som er under 18 år og/eller innvandrere uten stemmerett kan delta i nominasjonsmøtet.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget innstilles.

Forslag 3

Forslagsstiller: Generalsekretæren
Sted: §9 Landsmøtet, avsnitt åtte
Type: Endring

Dagens tekst:

1 delegat pr. påbegynt 1.200 stemmer inntil 8.000 stemmer og deretter en delegat pr. påbegynte 2.000 stemmer.

Ny tekst:

1 delegat pr påbegynt 1200 stemmer inntil 8400 stemmer og deretter 1 delegat pr påbegynt 2000 stemmer.

Begrunnelse:

uklarhet i dagens vedtekter om hvorvidt det trengs 8.001 eller 10.001 stemmer for å få den åttende delegaten.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget innstilles.

Forslag 4

Forslagsstiller: Ole Andreas Sørli-Sidsele
Sted: § 7 Sentralstyret, andre avsnitt første setning
Type: Endring

Dagens tekst:

Sentralstyret består av lederen, to nestledere, fire medlemmer og fire varamedlemmer (som også er de fire første direktevalgte landsstyremedlemmer) valgt av landsmøtet

Ny tekst:

Sentralstyret består av lederen, to nestledere, fire medlemmer og fire varamedlemmer (som også er de fire første direktevalgte landsstyremedlemmer). Lederen er direktevalgt av partiets medlemmer. Øvrig sentralstyre velges av landsmøtet.

Begrunnelse:

Venstre er det norske demokratis fremste forkjemper. Vår partiorganisasjon bør reflektere dette i betydelig grad, hvor makta skal komme fra grasrota.

Istedenfor "lederstrid", "splittelse" og andre ukvemsord som i media fjerner fokuset vekk fra Venstres politiske prosjekt, så bør vi etterstrebe et "demokratisk, medlemsstyrt partiledervalg".

Valgkomitéen og Landsmøtet gjør begge en viktig innsats for å sikre bredde og riktig kompetanse i sentralstyre og partiledelse. Allikevel, partiets øverste leder og fremste tillitsvalgt, den som skal lede Venstre på Storting og inn i regjering, den som partiet peker på som sin potensielle statsminister, den kandidaten bør velges av alle medlemmene i Venstre.

Dette vil inspirere til tettere kontakt mellom lokallag og rikspolitikerne. Dette vil også trolig inspirere til økt debatt om og innsikt i ulike kandidaters politikk og visjoner for Venstre, og det igjen vil skape engasjement for Venstre som politisk prosjekt.

Landsstyrets innstilling:

Forslaget avvises.

Forslag 5

Forslagsstiller: Ole Andreas Sørli-Sidsele
Sted: § 7 Sentralstyret
Type: Endring

Dagens tekst:

§ 7 Sentralstyret

Ny tekst:

§ 7-A Sentralstyret

Begrunnelse:

Se forslag 4

Landsstyrets innstilling:

Forslaget avvises.

Forslag 6

Forslagsstiller: Ole Andreas Sørli-Sidsele
Sted: § 7 Sentralstyret, ny paragraf
Type: Tillegg

Ny tekst:

«§ 7B. PARTILEDER»

Venstres partileder er leder av sentralstyret. Lederen velges direkte av Venstres medlemmer som har betalt kontingent ved de to foregående samt gjeldende kontingent-år. Medlemsvalg på partileder gjennomføres ved hvert stortingsvalgår.

Det enkelte partimedlem med korrekt innbetalt medlemskontingent avgjør selv om man vil delta i partiledervalget, som:

- a. stemmegiver (elektronisk avstemming ved bruk av BankID og/eller medlem.venstre.no)
- b. kandidat (kandidatliste offentliggjøres på venstre.no senest 2 måneder før ledervalget).

Det gjennomføres valgonganger inntil en kandidat oppnår minst 50 prosent av stemmene. Alle kandidater deltar i første valgongang. Kandidater med minst:

- a. 10 prosent oppslutning i første valgongang (maks 9 stk.), er kvalifisert til å delta i eventuell andre valgongang
- b. 20 prosent oppslutning i andre valgongang (maks 4 stk.), er kvalifisert til å delta i eventuell tredje valgongang
- c. 33,4 prosent oppslutning i tredje valgongang (maks 2 stk.), er kvalifisert til å delta i eventuell fjerde valgongang.

Begrunnelse:

Se forslag 4

Landsstyrets innstilling:

Forslaget avvises.

Forslag 7

Forslagsstiller: Ole Andreas Sørli-Sidseelssønn
Sted: § 8 Landsstyret, femte avsnitt, første setning
Type: Endring

Dagens tekst:

Fra og med 2020 består landsstyret av det landsmøtevalgte sentralstyret, åtte direktevalgte landsstyremedlemmer og 25 representanter for fylkene.»

Ny tekst:

Fra og med 2021 består landsstyret av medlemsvalgt leder, det landsmøtevalgte sentralstyret, åtte direktevalgte landsstyremedlemmer og 25 representanter for fylkene.

Begrunnelse:

Se forslag 4

Landsstyrets innstilling:

Forslaget avvises.

Forslag 8

Forslagsstiller: Ole Andreas Sørli-Sidseelssønn
Sted: § 9 Landsmøtet, Valg, Sentralstyre og direktevalgte landsstyremedlemmer, første kulepunkt
Type: Strykning

Tekst som skal strykes:

- partileder

Begrunnelse:

Se forslag 4

Landsstyrets innstilling:

Forslaget avvises.

VENSTRES VEDTEKTER

Vedtatt av Venstres landsmøte 6.-8. mars 1981 og revidert siste gang på Venstres landsmøte 9. mars 2019.

§ 1. FORMÅL

Venstre har til formål å samle personer med et sosialt liberalt grunnsyn til innsats for fred og internasjonalt samarbeid, og for sosial, kulturell og økonomisk framgang i vårt land og i verden som helhet, samt gjennom opplysning å øke forståelsen og interessen for samfunnsspørsmål og å virke for å få Venstrefolk valgt inn i landets representative organer.

§ 2. MEDLEMSKAP

Personer over 15 år som ikke er medlem i noe annet parti, og som deler Venstres grunnsyn, kan bli medlem av Venstre.

Medlemskap oppnås fra det tidspunkt man melder seg inn.
Medlemsrettigheter oppnås når kontingent er betalt.

Samlet kontingent fastsettes av Venstres landsmøte og gjelder alle fylkes- og lokallag. Det enkelte fylkes- og lokallag kan rapportere inn tilleggskontingent etter vedtak på sitt årsmøte. Landsmøtet fastsetter hvem som er berettiget til redusert kontingent.

Medlemskap, og de rettigheter medlemskap gir, oppnås bare i ett lokallag, og medlemmet kan bare være med å behandle og stemme over samme sak i ett lokallag. Det enkelte medlem skal være tilknyttet et lokallag, og kan selv velge hvilket lokallag man vil være medlem i.

Rettigheter som medlem utøves personlig.

Et medlem som trakasserer eller oppfører seg utilbørlig overfor andre medlemmer, kan fratas retten til å inneha tillitsverv i Venstre og retten til å delta på møter. Det er ansvarlig fylkesstyre som melder inn en slik sak til Venstres sentrale organer gjennom vedtak. SS behandler saken, mens LS er klageinstans i slike tilfeller.

§ 3. ORGANISASJON

Venstre består av partiets medlemmer organisert gjennom lokallag, fylkeslag og partiets nasjonale organisasjon.

Venstres nasjonale partiorganer er sentralstyret, landsstyret og landsmøtet.

Venstre har følgende tilknyttede selvstendige og likestilte organisasjoner hvis representasjon i Venstres organer fordeles i disse vedtekter:

Norges Unge Venstre (NUV), Norges Venstrekvinnelag (NVK) og Norges Liberale Studentforbund (NLSF).

Venstre er tilknyttet studieforbundet Venstres Opplysnings- og Studieforbund (VO).

Andre grupperinger som ønsker å bruke tittelen "Venstre" skal ha et klart mandat fra partiet og skal være klart tidsavgrenset.

Folkevalgt for Venstre blir man bare ved å stille til valg på Venstres valgliste og på Venstres program. Har man stilt til valg på Venstres program så er dette den kontrakten man har med velgerne.

Venstres partiorganer kan ikke instruere folkevalgte som er innvalgt for Venstre utover det program de er valgt på. Dersom det er punkter i et partiprogram en folkevalgt ikke kan følge, så er den folkevalgte forpliktet til å informere vedtaksorganet om dette.

Venstre folkevalgte representanter plikter å skape gode politiske prosesser og lytte til innspill fra eget parti.

Venstre folkevalgte representanter danner i hvert av de folkevalgte organer (kommunestyrene, fylkestingene og Stortinget) egne grupper med styrer og gruppereglementer.

Begge kjønn skal som en hovedregel være representert med minst 40 prosent i Venstres styrer, utvalg og komitéer.

Voteringsregler

Møtelederen foreslår hvordan voteringene skal foregå. Vedtak i andre saker enn de som gjelder vedtektsendringer gjøres med flertallsvedtak.

Dersom stemmetallene for og mot i en sak er like foretas en ny votering. Ved andre gangs stemmelikhet blir innstillingen stående.

Ved personvalg og nominasjoner kreves over halvparten av de avgitte stemmene for å bli valgt. Oppnås ikke dette ved første gangs votering faller den av kandidatene med færrest stemmer ut. Det foretas nye valgomganger inntil én av kandidatene har fått over halvparten av avgitte stemmer. Ved stemmelikhet foretas en ny votering. Ved andre gangs stemmelikhet foretas

loddtrekning.

Dersom resultatet ved andre former for personvalg blir like stemmetall, skal det foretas loddtrekning.

Personvalg skal foretas skriftlig dersom minst én person krever det.

Stemmesedler ved valg skal inneholde det samme antall navn som det antall personer som skal velges.

§ 4. LOKALLAGENE

I hver kommune skal det være et lokallag som kan ha egne vedtekter som skal godkjennes av fylkesstyret før de trer i kraft. Slike vedtekter må være i tråd med §1-4 i Venstres vedtekter. Dersom lokallaget ikke har egne vedtekter gjelder "Normalvedtekter for lokallag i Venstre" som vedtas av Landsstyret.

Venstres partiorganer på lokalt nivå er årsmøtet, medlemsmøte og lokallagsstyret.

Lokallagsårsmøtet skal holdes innen utgangen av januar hvert år til og med 2021. Fra og med 2022 skal lokallagsårsmøtet holdes innen utgangen av februar hvert år.

Lokallaget ledes mellom årsmøtene av et lokallagsstyre.

Lokallagsstyret består av leder og minst to medlemmer valgt av lokallagsårsmøtet.

Styret består dessuten av et medlem valgt av Unge Venstres lokallag og eventuelt medlemmer valgt av andre sideorganisasjoner i kommunen.

Lederen for Venstres kommunestyregruppe tiltrer styret uten stemmerett.

Lokallagsstyret plikter å følge opp vedtektene og har ansvar for lokallagets økonomi, nettsider, politikkskaping, informasjonsvirksomhet, skolering, medlemsverving og utadrettede virksomhet. Lokallagets leder tegner for laget.

Lokallagsstyret har videre ansvar for at det stilles valgliste for Venstre ved kommunevalget, og at det i god tid før valget utarbeides lokalt valgprogram.

Foran stortings- og fylkestingsvalg skal forslag til valgprogram behandles av et medlemsmøte før det behandles på fylkesårsmøtet.

Venstres lokallag følger samme geografiske inndeling som landets kommuner, og får sin representasjon i Venstres fylkeslag sine organer deretter. I tillegg kan medlemmer på Svalbard eller i geografisk avgrensede områder utenfor

Norge samles i lokallag uten fylkeslagsrepresentasjon. Lokallag i utlandet har ingen forpliktelser i forbindelse med valg.

To eller flere lokallag i samme fylke kan slå seg sammen til en organisasjon slik at de i forhold til Venstres hovedorganisasjon og fylkeslaget, har samme rolle som et lokallag, dog slik at hver av de opprinnelige lokallagene beholder sin representasjon i Venstres organer som de hadde fått hver for seg. Slike regionlag må i vedtektene ivareta de organisatoriske løsninger som er nødvendige i forhold til oppgavene knyttet til nominasjon og innlevering av lister til kommunevalg, og til valg av delegater til nominasjonsmøter for fylkestingsvalg og stortingsvalg. Bare medlemmer som har stemmerett i den enkelte kommune kan være med å sette sammen valglisten for denne kommunen.

Det kan også opprettes lokallag som har til formål å organisere medlemmer fra flere kommuner. Et eksisterende lokallag kan endre sine vedtekter slik at det tar sikte på å være lokallag også for en eller flere andre kommuner der det ikke på forhånd er et lokallag.

Ved sammenslåing av to eller flere eksisterende lokallag til et lokallag eller ved at et lokallag omfatter mer enn en kommune krever en slik prosess 2/3-flertall i samtlige berørte lag. Oppløsningen av sammenslåtte lag skjer ved simpelt flertall.

§ 5. FYLKESLAGENE

I hvert fylke skal det være et fylkeslag som kan ha egne vedtekter som skal godkjennes av sentralstyret før de trer i kraft. Slike vedtekter må være i tråd med §1-3 og 5 i Venstres vedtekter. Dersom fylkeslaget ikke har egne vedtekter gjelder "Normalvedtekter for fylkes- og regionlag i Venstre" som vedtas av Landsstyret.

Venstres partiorganer på fylkesnivå er fylkesårsmøtet og fylkesstyret.

Fylkesårsmøtet skal holdes innen utgangen av februar hvert år til og med 2021. Fra og med 2022 skal fylkesårsmøtet holdes innen utgangen av mars hvert år.

Fylkesstyret leder fylkeslagets arbeid mellom fylkesårsmøtene.

Fylkesstyret består av fylkesleder og minst fire fylkesstyremedlemmer valgt av fylkesårsmøtet.

I tillegg har styret et medlem valgt av Unge Venstres fylkeslag og eventuelt medlemmer valgt av andre sideorganisasjoner i fylket.

Lederen for Venstres fylkestingsgruppe tiltrer styret uten stemmerett.

Fylkesstyret plikter å følge opp vedtektene og har ansvar for fylkeslagets økonomi, nettsider, politikkskaping, informasjonsvirksomhet, skolering, medlemsverving og utadrettede virksomhet. Fylkesleder tegner for laget.

Fylkesstyret har videre ansvar for å stifte nye lokallag samt å følge opp de eksisterende lokallagenes arbeid. Videre skal fylkesstyret bidra til at det utarbeides lokale valgprogrammer og at det stilles valglister for Venstre i alle kommuner i fylket.

Fylkesstyret skal i mellomvalgår før hhv. stortings- og fylkestingsvalg sette i gang en åpen nominasjonsprosess og sørge for at nominasjonsmøtet blir holdt innen utgangen av februar (i valgåret). Nærmere regler om nominasjonsprosesser utarbeides av landsstyret.

I fylkestingvalgår sørger styret for at det i god tid blir utarbeidet et forslag til eget valgprogram for Venstre i fylket som vedtas på fylkesårsmøtet, eller etter vedtektene for det enkelte fylkeslag av et annet representativt fylkesmøte.

Venstres fylkeslag følger samme geografiske inndeling som landets fylkeskommuner, og får sin representasjon i Venstres nasjonale organer deretter. Egne regler for nasjonal representasjon gjelder for Svalbard Venstre og for Utlandet Venstre. Utlandet Venstre omfatter alle medlemmer utenfor Norge.

To eller flere fylkeslag kan slå seg sammen til en organisasjon slik at de i forhold til Venstres hovedorganisasjon, og i forhold til lokallagene, har samme rolle som et fylkeslag, dog slik at hver av de opprinnelige fylkeslagene beholder sin representasjon i Venstres organer som de hadde fått hver for seg. Slike regionlag må i vedtektene ivareta de organisatoriske løsninger som er nødvendige i forhold til oppgavene knyttet til nominasjon og innlevering av lister til fylkestingsvalg og stortingsvalg. Bare medlemmer som har stemmerett i det enkelte fylke kan være med å sette sammen listen for det respektive fylket.

Ved sammenslåing av to eller flere fylkeslag til et regionlag krever en slik prosess 2/3-flertall i samtlige berørte fylker. Oppløsningen av et eventuelt regionlag skjer ved simpelt flertall.

§ 6. SEKRETARIATET

Venstre har et sekretariat med en generalsekretær og med det personale landsstyret til enhver tid gjør vedtak om. Generalsekretær ansettes av landsstyret, på det første landsstyremøtet etter landsmøtet i det første året etter et avholdt stortingsvalg, i åremålsstilling med virketid på fire år.

Generalsekretæren har tale- og forslagsrett på lands-, landsstyre- og sentralstyremøter.

Generalsekretær har fullmakt til å foreta ansettelse og til å utøve personalpolitikk etter retningslinjer gitt av sentralstyret. Generalsekretær kan forøvrig gjøre vedtak etter delegasjon.

Ansatte i Venstres organisasjon kan ikke ha tillitsverv på samme nivå, eller ha tillitsverv som innebærer representasjon på samme nivå som ansettelsesforholdet utgår fra.

§ 7. SENTRALSTYRET

Sentralstyret leder Venstres arbeid mellom landsstyremøtene i samsvar med vedtektene og de vedtak som gjøres av landsmøtet og landsstyret. Sentralstyret møtes så ofte lederen finner det formålstjenlig eller når minst fire medlemmer krever det. Sentralstyret er beslutningsdyktig når minst fem medlemmer, deriblant lederen eller en av nestlederne, er til stede. Lederen kaller sentralstyret sammen og leder møtene.

Sentralstyret består av lederen, to nestledere, fire medlemmer og fire varamedlemmer (som også er de fire første direktevalgte landsstyremedlemmer) valgt av landsmøtet. I tillegg suppleres sentralstyret med lederne (eller deres stedfortredere) fra Norges Unge Venstre, Norges Venstrekvinnelag og Norges Liberale Studentforbund, dersom den enkelte organisasjon har minst 400 betalende medlemmer.

Lederen i Venstres stortingsgruppe tiltrer sentralstyret uten stemmerett. 1. varamedlem til sentralstyret deltar på alle sentralstyremøter, uten stemmerett med mindre et fast sentralstyremedlem har meldt forfall.

Sentralstyret oppnevner én av sine medlemmer som ansvarlig for partiets internasjonale utvalg.

Sentralstyret godkjenner fylkeslagenes og regionlagenes vedtekter og behandler eventuelle søknader om dispensasjon fra vedtektene.

Sentralstyret kan foreta budsjettendringer (innenfor vedtatt budsjett) begrenset til 10 prosent av budsjettet. Melding om budsjettendringer gis fortløpende til landsstyret.

§ 8. LANDSSTYRET

Landsstyret leder Venstres arbeid mellom landsmøtene i samsvar med vedtektene og de vedtak som blir fattet av landsmøtet. Landsstyret møtes minst tre ganger hvert kalenderår og ellers så ofte som lederen eller fire sentralstyremedlemmer, eller minst sju landsstyrestyremedlemmer skriftlig krever det. Landsstyret er beslutningsdyktige når minst to tredeler av medlemmene, deriblant lederen eller en av nestlederne, er til stede. Lederen kaller landsstyret sammen og leder møtene.

Landsstyremøtene er i utgangspunktet åpne.

Til og med 2019 består landsstyret av det landsmøtevalgte sentralstyret, åtte direktevalgte landsstyremedlemmer og fylkeslederne med fylkesnestledere som varamedlemmer. Landsstyret består i tillegg av et medlem valgt av Norges Venstrekvinnelag, et medlem valgt av Norges Liberale Studentforbund og et medlem valgt av Norges Unge Venstre, dersom den enkelte organisasjon har minst 100 betalende medlemmer, har avholdt årsmøte og har underorganisasjon i minst 4 fylker. Sideorganisasjonene kan oppnå ytterligere et medlem av landsstyret dersom de har minst 400 betalende medlemmer.

Fra og med 2020 består landsstyret av det landsmøtevalgte sentralstyret, åtte direktevalgte landsstyremedlemmer og 25 representanter for fylkene. Hvert fylke får én delegat og de resterende representantene fordeles utfra det enkelte fylkes medlemstall pr. 31.12 foregående år. Landsstyret består i tillegg av et medlem valgt av Norges Venstrekvinnelag, et medlem valgt av Norges Liberale Studentforbund og to medlemmer valgt av Norges Unge Venstre, dersom den enkelte organisasjon har minst 100 betalende medlemmer, har avholdt årsmøte og har underorganisasjon i minst 4 fylker. Sideorganisasjonene kan oppnå ytterligere et medlem av landsstyret dersom de har minst 400 betalende medlemmer.

Venstres statsråder og stortingsrepresentanter tiltrer landsstyret uten stemmerett.

Landsstyret skal drøfte retningslinjene for det organisasjonsmessige og politiske arbeidet og skal hvert år legge frem forslag til mål, strategier og handlingsplaner. Landsstyret kan for særskilte oppgaver oppnevne egne

utvalg. Landsstyret skal hvert år skal behandle budsjett, regnskap og årsmelding.

Landsstyret fastsetter tid og sted for landsmøtet og har ansvar for å gi nødvendige innstillinger overfor landsmøtet.

Landsstyret ansetter generalsekretær og bestemmer rammene for sekretariatets størrelse.

Landsstyret fungerer som årsmøte i Venstres Opplysnings- og Studieforbund (VO).

Landsstyret kan delegere oppgaver og beslutningsmyndighet til sentralstyret.

Til og med 1 god tid før stortingsvalg oppnevner landsstyret en programkomite med leder og minst seks medlemmer.

Til og med 2021 gjelder følgende prosess for programbehandlingen: Programkomiteens 1. utkast til stortingsvalgprogram sendes til høring i organisasjonen senest 1. september året før stortingsvalget. Høringsfrist settes til 1. november. Deretter utarbeides det et 2. utkast som skal være klart innen 10. desember. Det gjennomføres ny høring med behandling på fylkesårsmøtene innen utgangen av februar. Landsstyret gir deretter innstilling overfor landsmøtet.

Fra og med 2022 gjelder følgende prosess for programbehandlingen: Landsstyret fastsetter mandat og tidsplan for programkomiteens arbeid. Landsstyret avgir innstilling overfor landsmøtet senest to måneder før landsmøtet.

Landsstyret kan innføre mulighet for medlemmer til å stille direkte spørsmål i landsstyrets møter (ved personlig frammøte eller via Internett). Landsstyret vedtar nærmere bestemmelser om dette.

§ 9. LANDSMØTET

Landsmøtet er Venstres øverste organ.

Ordinært landsmøte holdes innen utgangen av april hvert år til og med 2021. Fra og med 2022 avholdes ordinært landsmøte holdes innen utgangen av oktober hvert mellomvalgsår. Tid og sted fastsettes av landsstyret.

Ekstraordinært landsmøte holdes når landsstyret vedtar det eller når minst halvparten av fylkestyrene skriftlig krever det. Tid og sted fastsettes av landsstyret. Møtet innkalles med minst 14 dagers varsel.

Fylkeslagene skal da straks sammenkalle til ekstraordinært fylkesårsmøte for valg av delegater og behandling av de saker som er ført opp på saklisten for det ekstraordinære landsmøtet. Ekstraordinært landsmøte kan bare behandle den eller de saker som er angitt i innkallingen til møtet.

Ordinært landsmøte kalles sammen med minst to måneders varsel. Forslag til politiske uttalelser må være innsendt minst tre uker før landsmøtet. Alle andre forslag skal være innsendt minst seks uker før landsmøtet. Forslag til vedtak som kommer senere enn disse fristene kan behandles av landsmøtet bare dersom landsmøtet vedtar dette med 2/3 flertall.

Sakliste og saksdokumenter skal sendes senest fire uker før landsmøtet til de lag og organisasjoner som har representasjonsrett på landsmøtet.

Landsmøtet består av landsstyrets medlemmer og av delegater valgt av fylkesårsmøtene i Venstre etter følgende regler:

Etter stemmetall i det enkelte fylkeslag avgitt ved siste fylkestingsvalg:
1 delegat pr. påbegynt 1.200 stemmer inntil 8.000 stemmer og deretter en delegat pr. påbegynte 2.000 stemmer.

Etter antall betalende medlemmer i det enkelte fylkeslag pr. 31. desember i året før landsmøtet:
1 delegat pr. påbegynte 120 medlemmer.

Derneft har hhv Svalbard Venstre og Utlandet Venstre delegater etter følgende regler:
- Etter antall betalende medlemmer i det enkelte lag pr. 31. desember i året før landsmøtet:
1 delegat pr. påbegynte 120 medlemmer.

Det er en forutsetning for representasjonsretten at delegatene er demokratisk valgt på et lovlig innkalt medlemsmøte. Slike møter kan avholdes via nett forutsatt at valgsikkerhet og anonymitet ivaretas tilfredsstillende.

Til sist har de tilknyttede organisasjonene Norges Unge Venstre, Norges Venstrekvinnelag og Norges Liberale Studentforbund 15 delegater fordelt etter medlemstall, dog slik at hver organisasjon har minst 2 delegater.

Det er en forutsetning for representasjonsretten at den tilknyttede organisasjon har avholdt årsmøte samme år som landsmøtet eller året forut, og at de har underorganisasjoner i minst 4 fylker eller minst 4 utdanningsinstitusjoner i landet. Derneft må den enkelte organisasjon ha minst 100 medlemmer totalt.

Venstres statsråder og stortingsrepresentanter har tale- og forslagsrett på landsmøtene.

Landsmøtet er i utgangspunktet et åpent møte.

Konstituering

Landsmøtet åpnes av partilederen som leder konstitueringen av møtet hvor følgende velges:

- Møteledere
- Fullmaktsnemnd med leder og to medlemmer som avgir innstilling om godkjenning av delegatenes fullmakter til landsmøtet.
- Møtesekretærer og -referenter.
- Tellekorps.
- To personer til å underskrive protokollen.

Protokollen skal være underskrevet og tilgjengelig senest én måned etter landsmøtet. Endelig godkjenning av protokollen skjer i det første landsstyremøtet etter landsmøtet.

Valg.

Til og med 2021 skal det første og det tredje ordinære landsmøte i stortingsperioden velge sentralstyre, direktevalgte landsstyremedlemmer og revisor. Fra og med 2022 skal disse velges på hvert ordinært landsmøte.

Sentralstyre og direktevalgte landsstyremedlemmer.

- Partileder
- første og andre nestleder
- fire medlemmer til sentralstyret
- åtte direktevalgte landsstyremedlemmer, hvorav halvparten velges i nummerert rekkefølge. Disse fire er samtidig varamedlemmer til sentralstyret.
- tolv direktevalgte varamedlemmer til landsstyret.

Første varamedlem til sentralstyret tiltrer automatisk alle møter, uten stemmerett.

Revisor. Velge en statsautorisert revisor til å stå for revisjon av Venstres regnskaper.

Til og med 2021 skal det andre og fjerde ordinære landsmøte i stortingsperioden velge valgkomite. Fra og med 2022 skal valgkomite velges på hvert ordinært landsmøte.

Valgkomite. Velge en valgkomite etter forslag fra landsstyret, bestående av leder, åtte medlemmer og fire varamedlemmer, som på det etterfølgende landsmøtet legger frem forslag til valg av sentralstyre og direktevalgte landsstyremedlemmer samt revisor.

Redaksjonskomite. Hvert ordinært landsmøte velger, etter innstilling fra landsstyret, leder, fire medlemmer og to varamedlemmer til en redaksjonskomite som før og under det etterfølgende landsmøtet gjennomgår, redigerer og innstiller overfor landsmøtet innkomne forslag til politiske uttalelser og de forslag landsmøtet oversender til komiteen.

Andre arbeidsoppgaver.

Alle ordinære landsmøter skal:

- Behandle landsstyrets forslag til mål, strategier og hovedretningslinjer for partiets virksomhet.
- Fastsette den sentrale medlemskontingenten for det påfølgende kalenderår.
- Behandle og stemme over andre saker som er fremmet i samsvar med vedtektene.
- Fastsette hovedsak for det påfølgende landsmøtet og legge rammer for fremdriften av forberedelsesarbeidet for denne saken.
- I stortingsvalgår til og med 2021 skal landsmøtet behandle og vedta stortingsvalgprogram. Fra og med 2022 skal stortingsvalgprogrammet behandles og vedtas i mellomvalsår før stortingsvalg.

§ 10. URAVSTEMMING

Politiske eller organisasjonsmessige saker som ikke gjelder vedtektene, budsjett, regnskap, valg av tillitsvalgte eller ansettelse i sekretariatet, kan forelegges medlemmene til rådgivende uravstemming når landsstyret eller landsmøtet gjør vedtak om det, når fem fylkesmøter ber om det eller dersom minst 400 medlemmer skriftlig forlanger det. Stemmeberettigede er alle som er registrert som medlemmer i Venstre senest tre måneder før avstemningen skal finne sted og som har betalt kontingent. Landsstyret gir nærmere regler om gjennomføring av uravstemminger.

§ 11. VEDTEKTENE

Disse vedtektene endres av landsmøtet med 2/3 flertall. Forslag til vedtektsendringer legges på forhånd frem for landsstyret, de tilknyttede organisasjonene og fylkeslagene. Vedtektsendringer trer i kraft straks landsmøtet er hevet.

LM-9 Prinsippprogram

Endringsforslag til Prinsippprogrammet

VENSTRE

Endringsforslag til Venstres prinsippprogram

Kapittel 1-3

Forslag nr 1

Type: Endringsforslag på Linje: 49 - 49

Forslagsstiller: Christer M.L. bendixen

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Legge til "alder" slik at det blir "alder, kjønn, tro" og så videre

Begrunnelse: *også en veldig viktig dimensjon, som vi har lett for å glemme*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 2

Type: Tilleggsforslag på Linje: 115 - 198

Forslagsstiller: Børre St. Børresen

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Dette kapitelet har en tydelig heading, men er altfor langt. Mange av finnes i senere kap., eller kan legges der. Hva med å halvere ordmengden og dele inn resten i de tre temaene i overskrifta?

Begrunnelse: *" Du skal ikke bedrive ord";-)*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 3

Type: Strykningsforslag på Linje: 128 - 130

Forslagsstiller: Venstres tegnspråkutvalg

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Stryke hele setningen fra "Barnekonvensjonen,... er eksempler på dette".

Begrunnelse: *Dette er et prinsippprogram, og vi trenger derfor ikke eksempler i et prinsippprogram. Programmet er tilstrekkelig slik det står uten å vise til eksempler på samarbeid på tvers av landegrensene.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 4

Type: Tilleggsforslag på Linje: 129 - 129

Forslagsstiller: Venstres tegnspråkutvalg

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Føye til "FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne," etter Den europeiske menneskerettskonvensjonen.

Begrunnelse: *Ved å vedta dette tillegget synliggjør Venstre at Venstre er et parti også for personer med nedsatt funksjonsevne.*

For at friheten skal være reell for alle, må vi også samarbeide på tvers av landegrenser om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD). CRPD-komiteen irrettesatte Norge da Norge var under lupen i forbindelse med denne konvensjonen i fjor.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 5

Type: Tilleggsforslag på **Linje:** 181 - 181

Forslagsstiller: Christer M.L. Bendixen

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Ny setning etter punktum: "Samtidig må utdanningen ikke skje på bekostning av barnas rett til å bli oppdratt i en ånd av frihet, eller deres rett til lek og fri tid."

Begrunnelse: *Formuleringen "oppdratt i en ånd av frihet" er hentet fra barnekonvensjonen. Se også General comment No. 17 (2013) fra FNs barnerettighetskomite.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

4. En liberal rettsstat

Forslag nr 6

Type: Strykningsforslag på Linje: 199 - 199

Forslagsstiller: Jack Blindheim

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Stryk liberal

Begrunnelse: *En rettsstat er ikke liberal, eller illiberal. En rettsstat er nøytral, eller er det ikke en rettsstat.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 7

Type: Tilleggsforslag på Linje: 199 - 239

Forslagsstiller: Marit Helen Leirheim

Innstilling: **Avvises**

Forslag: «Sosial» foran liberal slik at det blir «sosial liberal».

Begrunnelse: *Venstre er et sosial liberalt parti. I prinsipp programmet kapittel 4 og 9 er den sosiale profilen fraværende etter mitt syn. Med dette foreslår jeg at sosial kommer inn også i kapittel 4 og 9.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 8

Type: Endringsforslag på Linje: 200 - 201

Forslagsstiller: Viken Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Den liberale rettsstaten sikrer alle samfunnsborgere like friheter og rettigheter. Uavhengige domstoler sikrer likhet for loven og alminnelig rettsikkerhet.

Begrunnelse: *Det prinsipielle fundamentet for rettsstaten i form av garanterte friheter og rettigheter for alle bør med innledningsvis. Dermed kan også neste setning spisses. Og satt på spissen: Likhet for loven krever noe mer enn uavhengige domstoler - nemlig konstitusjonelt garanterte friheter og rettigheter.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 9

Type: Strykningsforslag på Linje: 206 - 206

Forslagsstiller: Jack Blindheim

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Stryk "liberal"

Begrunnelse: *Det er rettsstat som er det bærende begrep her.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 10

Type: Tilleggsforslag på Linje: 206 - 206

Forslagsstiller: Åsta Årøen

Innstilling: **Avvises**

Forslag: en liberal rettstat endres/får tillegget human , altså blir formulering "en liberal og human rettstat"

Begrunnelse: *Eg synes dette er en viktig verdimarkering som hører heime i prinsippprogram, og også viktig at Venstre er tydeleg på at ein står i tradisjonen med human rettstat og human strafferettspleie.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 11

Type: Endringsforslag på Linje: 206 - 207

Forslagsstiller: Rogaland Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Det er grunnleggende i en liberal rettstat at enhver er uskyldig inntil det foreligger en rettskraftig dom, og at enhver anklaget har rett på et forsvar.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 12

Type: Redaksjonelt på Linje: 206 -

Forslagsstiller: Torbjørn Grønn

Innstilling: Redaksjonelt

Forslag: endre 'rettstat' til 'rettsstat'.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 13

Type: Endringsforslag på Linje: 211 - 216

Forslagsstiller: Viken Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Mennesker skal være frie og oppleve trygghet. Hvert menneske skal vernes mot utilbørlig inngripen i privatlivet og kan delta i arbeidsliv og samfunnsliv uten å føle seg kontrollert eller overvåket. Venstre vil ha et sterkt personvern.

Begrunnelse: *Prinsippene bør frem, ikke utfordringene.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 14

Type: Tilleggsforslag på Linje: 214 - 214

Forslagsstiller: Åsta Årøen

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Frihet er en viktig forutsetning for at demokrati, lokalmiljø, næringsliv og velferd skal fungere og for at hvert individ skal få tatt ut sitt potensial.

Begrunnelse: *Denne delen av teksten mangler en presisering av hvorfor frihet er viktig. Det er jo et sentralt spørsmål. Dersom Venstre skal mene at for eksempel frihet mot utilbørlig inngripen er viktig, bør man jo kunne si noe om hvorfor frihet er viktig. Det finnes sikkert bedre formuleringer her enn det jeg har valgt, men vi bør i et prinsippprogram klare å si noe om hva som er viktig, i stedet for å bruke mye plass på hva vi skal beskytte oss imot. Dette gjelder hele området linje 210-216*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 15

Type: Strykningsforslag på Linje: 217 - 218

Forslagsstiller: Viken Venstre

Innstilling: Redaksjonelt

Forslag: stryk ordet "derfor"

Begrunnelse: *rett til å kontrollere andres bruk av informasjon om seg selv er ikke betinget men en prinsipiell rett*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 16

Type: Tilleggsforslag på Linje: 219 - 219

Forslagsstiller: Viken Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Legge til: "Bedrifter skal heller ikke kunne få tilgang på sensitiv informasjon, slik som helseopplysninger.

Begrunnelse: Dette er å anse som såpass personlig informasjon som kan gjøre mye skade at det er uønsket at bedrifter skal kunne bruke dette, selv om det er anonymisert.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 17

Type: Endringsforslag på Linje: 225 - 232

Forslagsstiller: Mads Wam Schneider

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Venstre vil ha en human og kunnskapsbasert straffepolitikk. Personer dømt for lovbrudd, har rett og plikt til å gjøre opp for seg. De skal som hovedregel tilbake til samfunnet og bli gode og trygge medborgere. Derfor vil Venstre satse på tidlig forebygging og rehabilitering. Vi ønsker å senke det generelle straffenivået, redusere bruken av fengsel og isolasjon, og fjerne minstestraffer som kan virke mot sin hensikt. Venstre vil utvide bruken av alternative straffemetoder som restorative justice og elektronisk fotlenke. Straffen bør være individuelt tilpasset for størst mulig effekt. Straff skal ikke være et ønske om hevn, men sørge for best mulig restitusjon for både gjerningsperson og offer.

Begrunnelse: *Rekker ikke, fristen utløper her nå. Ta gjerne kontakt :)*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 18

Type: Tilleggsforslag på Linje: 226 - 226

Forslagsstiller: Åsta Årøen

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: En kunnskapsbasert og human straffepolitikk

Begrunnelse: *Knytte Venstre til humanitære verdier*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 19

Type: Redaksjonelt på Linje: 227 - 227

Forslagsstiller: Jennie Johnsen

Innstilling: Redaksjonelt

Forslag: «Derfor mener Venstre...» endres til «Venstre mener at...»

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 20

Type: Endringsforslag på Linje: 227 - 227

Forslagsstiller: Viken Venstre

Innstilling: **Voterer ikke**

over, samme som forslag 19

Forslag: Venstre mener at straffenivået i samfunnet...

Begrunnelse: *Prinsippene bør være ubetinget og selvstendige; å inkludere 'derfor' er unødvendig.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 21

Type: Endringsforslag på Linje: 229 - 229

Forslagsstiller: Randaberg Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Endre fra `straffenivået skal senkes` til `straffenivået skal revurderes`

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 22

Type: Strykningsforslag på Linje: 229 - 229

Forslagsstiller: Rogaland Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Stryk "at straffenivået skal senkes," og erstatt med "å"

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 23

Type: Endringsforslag på Linje: 229 - 229

Forslagsstiller: Sunndal Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Denne setningen har vi vanskeligheter med å forstå hva Venstre mener: Vi ønsker at straffenivået skal senkes, redusere bruken av minstestrafte. Vi foreslår derfor at setningen skrives til slik at den blir forståelig.

Begrunnelse: *Vi er ikke generelt for at straffene skal ha kortere varighet. Vanskelig å lese ut fra avsnittet hva prinsiprogrammet egentlig mener.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 24

Type: Endringsforslag på Linje: 229 - 229

Forslagsstiller: Unge Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Endre "redusere bruken av minstestrafte" til "fjerne minstestrafte"

Begrunnelse: *Domstolene skal utmåle straff ut fra lovgivers strafferammer. Som regel er strafferammene vide, slik at domstolens skjønn ikke undergraves. Grunnet politisk press har det blitt nedsatt en rekke minstestrafte som forringer dette rettsstatlige prinsippet. Minstestrafte representerer en innsnevring i domstolens frie skjønn ved straffutmålingen.*

Dette er uheldig, både prinsipielt og praktisk. Prinsipielt tyder det på mistillit til rettsstaten vår. I det praktiske liv fører minstestrafte til uforholdsmessige strenge straffe på den ene siden, på den andre siden kan den gi uriktige frifinnelser. Et annet utslag er at minstestrafte frarøver dommerne muligheten til å nyansere straffenivået ut fra omstendighetene i den konkrete saken.

I det juridiske fagmiljøet er det bred enighet om at minstestrafte slår uheldig ut. I en verden der rettsstatlige verdier står under trussel, må Venstre ta kampen for den liberale rettsstaten, og prinsipielt motsette seg bruk av minstestrafte.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 25

Type: Strykningsforslag på Linje: 229 - 232

Forslagsstiller: Vanylven Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Linjene strykes

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 26

Type: Endringsforslag på Linje: 229 - 232

Forslagsstiller: Viken Venstre

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Straffenivået skal senkes, bruken av minstestraffer reduseres og prinsippet om at domfelte har samme rettigheter som andre borgere skal legges til grunn for all gjennomføring av straff. Straff skal ikke brukes for å løse sosiale problemer.

Begrunnelse: kortere og klarere, prinsipper og uttrykk bør ikke forklares nærmere i selve brødteksten.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 27

Type: Endringsforslag på Linje: 232 - 232

Forslagsstiller: Jennie Johnsen

Innstilling: **Avvises**

Forslag: setningen endres til: «Straff løser ikke sosial problemer.»

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 28

Type: Tilleggsforslag på Linje: 232 - 232

Forslagsstiller: Jennie Johnsen

Innstilling: **Avvises**

Forslag: , og feil straff kan skape større sosiale problemer.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

5. Statens organisering

Forslag nr 29

Type: Endringsforslag på Linje: 233 - 237

Forslagsstiller: Alf Helge Greaker

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Endre ordet "staten" til "det offentlege": Overskrift "5 Organisering av det offentlege", og "I ein liberal stat skal offentleg sektor vere sterk, men begrensa..."

Begrunnelse: *Alle kommunale og fylkeskommunale sektorar, tenester og oppgåver, skal akkurat som staten sine, vere sterke og begrensa. Dei liberale utfordringane med omsyn på dette, er vel så store (om ikkje større) for lokalpolitikarar.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 30

Type: Tilleggsforslag på Linje: 234 - 234

Forslagsstiller: Åsta Årøen

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Det enkelte individ og viktige samfunnsinteresser som miljø, trenger en sterk, men også begrenset stat.

Begrunnelse: *Dersom vi vil ha en stat, bør vi i et prinsippprogram klare å si hvorfor. Det finnes sikkert bedre formuleringer enn jeg har foreslått, men jeg mener at ideen om stat ikke er selvforklarende og ikke bør være det i et prinsippprogram.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 31

Type: Tilleggsforslag på Linje: 238 - 242

Forslagsstiller: Karsten Aubert

Innstilling: **Avvises**

Forslag:

237 åpenhet i forvaltningen skal praktiseres på alle nivåer.

238 Styreform

239 Kongedømme er ikke i tråd med moderne demokratiske og liberale prinsipper. Kun

240 nålevende personer kan ha arverett til den norske trone. Aldersgrense for nye monarker

241 etter den nåværende bør være 67 år. Når landet ikke lenger har en konge eller dronning,

242 vil Stortingspresidenten være øverste representant for landet.

243 Den lovgivende makt

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 32

Type: Endringsforslag på **Linje:** 242 - 245

Forslagsstiller: Tana Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: 242 Det norske demokratiet er representativt. Alle stemmer bør telle mer likt, noe som

243 innebærer at ordningen med arealfaktor og styringstillegg justeres. Alle

244 dagens 19 valgdistrikter skal sikres en minsterepresentasjon på minst samme nivå som i dag. Stemmerettsalderen skal være 16 år.

245 Det må bli enklere å påvirke personsammensetningen av Stortinget.

Begrunnelse: *Vår konstitusjon har vært basert på alle områder i nasjonen skal være "behørig" representert i nasjonalforsamlingen.*

Flertallsinnstillingen vektlegger et helt annet prinsipp enn det vår konstitusjon har bygget på hittil.

En velger = en stemme betyr en kraftig reduksjon av representanter fra store og viktige geografiske områder med lavere folketall.

Å vedta et minimumstall vil i en rekke valgkretser skape kunne skape berettiget tvil om Venstre er et landsdekkende parti og om partiet vil sikre alle deler av landet fortsatt tilgang til nasjonalforsamlingen.

Hvis forslaget derimot endres i samsvar med det vedlagte her, vet alle velgere at dagens representasjon ikke vil bli svekket i noen del av landet, men kan bli styrket i noen fylker hvert 8.år med økende folketall der.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Dissens om arealt tillegg side 10, linje 246-251 behandles kronologisk her.

Forslag: Dissens

Type: Endringsforslag på **Linje:** 242-244 (beskrevet på linje 246-251)

Forslagsstiller: Komiteens mindretall bestående av Trine Noodt

Innstilling: **Avvises**

Forslag: De to første setningene på linje 242-244 erstattes med:

Norge er et land med store forskjeller i areal, avstander og antall innbyggere. Det er derfor viktig å tilgodese valgkretser med store arealer og få innbyggere med større representasjon på Stortinget. Arealfaktor som en del av valgordningen må derfor beholdes.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 33

Type: Strykningsforslag på **Linje:** 242 - 251

Forslagsstiller: Geir Helge Sandmark

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Stryke setningen "Alle stemmer...minsterepresentasjon" på linjene 242-244 samt dissensformuleringen linje 246 - 251. Det vil si at teksten om redusert stemmerettsalder, linje 244-245 beholdes.

Begrunnelse: *Detaljer om beregning av representasjon fra store eller små valgkretser hører ikke hjemme i prinsippprogrammet. Ta disse kampene til neste Stortingsvalgprogram!*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 34

Type: Strykningsforslag på **Linje:** 244 - 245

Forslagsstiller: Jack Blindheim

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Stryk stemmerettsalder 16 år.

Begrunnelse: *Det er for ungt.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 35

Type: Strykningsforslag på **Linje:** 244 - 245

Forslagsstiller: Sunndal Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Denne setningen strykes: . Stemmerettsalderen skal være 16 år.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 36

Type: Tilleggsforslag på **Linje:** 245 - 245

Forslagsstiller: Nes på Romerike Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: For å styrke det representative demokratiet skal kandidater kunne velges inn til Stortinget for maksimalt to perioder sammenhengende.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 37

Type: Endringsforslag på **Linje:** 248 - 248

Forslagsstiller: Jennie Johnsen

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Setningen endres til: «Norge er et land med store forskjeller i areal, avstander mellom borger og offentlig tjenesteyting, og antall innbyggere i forhold til nærhet til naturressursene»

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 38

Type: Endringsforslag på **Linje:** 249 - 249

Forslagsstiller: Jennie Johnsen

Innstilling: **Avvises**

Forslag: «tilgodese» endres til «vekte»

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 39

Type: Endringsforslag på **Linje:** 252 - 252

Forslagsstiller: Jennie Johnsen

Innstilling: **Avvises**

Forslag: «Folkeavstemninger kan være hensiktsmessige i særlig viktige spørsmål av konstitusjonell art, men skal kun være rådgivende.» Endres til «Nasjonale folkeavstemninger kan være hensiktsmessige, og det særlige i viktige spørsmål av konstitusjonell art slik som ved avgivelse av nasjonal suverenitet, men skal i alle tilfeller kun være rådgivende.»

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 40

Type: Endringsforslag på Linje: 252 - 253

Forslagsstiller: Ole Andreas Sørli-Sidsele

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Folkeavstemninger er hensiktsmessige i særlig viktige spørsmål av konstitusjonell art, og Venstre skal være en pådriver for at slike blir gjennomført og at resultatene respekteres.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 41

Type: Strykningsforslag på Linje: 252 - 253

Forslagsstiller: Ane Breivik

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Stryk "av konstitusjonell art"

Begrunnelse: Det fremstår som verken prinsipielt eller konsekvent at konstitusjonelle spørsmål skal være av en slik særklasse at det vil kreve folkeavstemning.

Skulle vi hatt en folkeavstemning da ordningen med Odelsting og Lagting ble opphevet? Dette var da et særlig viktig spørsmål av konstitusjonell art. Likevel tviler jeg på at de fleste mener at en slik folkeavstemning ville vært hensiktsmessig.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 42

Type: Strykningsforslag på Linje: 257 - 257

Forslagsstiller: Sunndal Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Stryk første setning i avsnittet

Begrunnelse: Vi mener monarkiet fungerer godt i Norge

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 43

Type: Endringsforslag på Linje: 257 - 258

Forslagsstiller: Viken Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Avvikling av monarkiet må forankres i folkeavstemning.

Begrunnelse: Det er illiberal at vi fortsatt har monarki i Norge og vi burde gå inn for at dette slutter ved første mulighet.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 44

Type: Tilleggsforslag på Linje: 261 - 261

Forslagsstiller: Rolf Jørund Knudsen

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Avgjørelser overfor den enkelte skal alltid kunne forklares, og revideres.

Begrunnelse: Det offentlige skal ikke kunne tilby avgjørelser fra "black box" kunstig eller annen intelligens, der vilkårlighet eller bias ikke kan forklares.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 45

Type: Endringsforslag på Linje: 262 - 264

Forslagsstiller: Rogaland Venstre

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Enkelte deler av statsforvaltningen må sikres stor grad av autonomi og faglig frihet. Dette gjelder for eksempel institusjoner som har til oppgave å drive tilsynsvirksomhet, samt universitets- og høyskolesektoren.

Begrunnelse: Tydeligere på verdien av autonomi og faglig frihet enn formuleringen "større autonomi og faglig uavhengighet enn andre".

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 46

Type: Endringsforslag på Linje: 268 - 268

Forslagsstiller: Rogaland Venstre

Innstilling: Redaksjonelt

Forslag: Erstatte "likemenn" med "likestilte".

Begrunnelse: Kjønnsnøytralt begrep.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 47

Type: Endringsforslag på Linje: 269 - 269

Forslagsstiller: Rogaland Venstre

Innstilling: Redkasjonelt

Forslag: Erstatte "lekmannsinnslag" med "lekfolkinnslag".

Begrunnelse: Kjønnsnøytralt begrep.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 48

Type: Endringsforslag på Linje: 271 - 273

Forslagsstiller: Sunnfjord Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Dommere på alle nivåer må ha et sterkt oppsigelsesvern, og bør utnevnes av ett 2/3 flertall på stortinget.

Begrunnelse: Dette er bare ett grovt forslag. Vi er svært skeptiske til at dommere blir en selvrekutterende elite, slik som embetsmennene på 1800tallet. Formålet med endringen til 2/3 flertall av stortinget er å sikre at en regjering ikke kan oppnevne dommere selv, men er avhengig av ett mer samlet storting. Dette for å sikre mot at en regjering setter inn "sine folk" i dommerembeter og at makten blir hos folket. Vi er såklart åpne for å endre ordlyden i forslaget.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 49

Type: Endringsforslag på Linje: 275 - 278

Forslagsstiller: Fylkesstyret Innlandet Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Offentlig beslutningsmyndighet bør ligge på lavest mulig effektive nivå. Kommuner og fylker må ha tilstrekkelige ressurser og størrelse til å kunne utøve reell makt, og ivareta de oppgaver de er satt til på en effektiv og betryggende måte. Venstre vil styrke demokratiet og lokaldemokratiet ved at alle oppgaver hvor kommunene og fylkeskommunen kan gis reell beslutningsmyndighet flyttes til fylkene og kommunene.

Begrunnelse: *Beslutningsmyndighet vs. myndighetsutøvelse*

Overføring av ansvar for offentlige oppgaver fra Staten til kommuner og fylkeskommuner medfører ikke en styrkning av demokratiet eller lokaldemokratiet hvis det som overføres er ansvar uten reell politisk beslutningsmyndighet. At myndighetsutøvelsen ligger på et lavt nivå er i seg selv ikke tilstrekkelig for styrking av lokaldemokratiet om det ikke er slik at det foreligger reelle muligheter til å fatte politiske beslutning om hva myndighetsutøvelsen gjelder.

Kommunene har i dag en rekke oppgaver som kun gjelder administrasjon av regler og bestemmelser hvor kommunene ikke har noen form for politisk innflytelse på hva beslutningen skal være. Dette medfører at den lokalpolitiske arbeidet blir redusert til å finne inndekning av kostnader til lovpålagte forpliktelser. Dissonansen mellom ansvar og reell mulighet til å ta politiske valg, bidrar lokalt at de som engasjerer seg i lokalpolitikk, opplever at det ikke finnes handlingsrom for politiske beslutninger. Dette samtidig som befolkningen oppfatter får en opplevelse av at politikerne ikke evner å løse foreliggende utfordringer.

En overføring av myndighetsutøvelse fra stat til fylke eller kommune er i realiteten kun en overføring av arbeidsplasser og ansvar for utøvelse av oppgaver hvis en ikke har en ikke samtidig overfører en viss grad av mulighet til å gjøre politisk begrunnede avveininger og prioriteringer.

Ordet myndighetsutøvelse, oppfattes å ha et snevrere meningsinnhold enn ordet beslutningsmyndighet. Ved å bruke ordet beslutningsmyndighet får en et bedre fokus på de ovenfor nevnte forhold.

Ressurser i tillegg til størrelse

En kommunes størrelse er en form for ressurs, men det er ikke den eneste formen for ressurs. Ved at en kun peker på størrelse og ikke på det noe mer omfattende ordet ressurs gir en uttrykk for en snever forståelse at hva som påvirker kommunens evne til å fungere som gode tjenesteleverandører til befolkningen.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 50

Type: Endringsforslag på Linje: 275 - 278

Forslagsstiller: Jennie Johnsen

Innstilling: **Avvises**

Forslag: «Offentlig myndighet bør skje på lavest mulig forvaltningsnivå. Kommuner og fylker må få disponere ressurser store nok til å kunne utøve sine offentlige og lovpålagte ansvar og oppgaver på en demokratisk betryggende måte. Lokale myndigheter bør også i større grad ha handlingsrom for å foreta ulike lokale prioriteringer. Venstre vil ha fritt (alt. «friere») lokalt skattøre og mener makt og ansvar for tjenesteoppgaver alltid skal flyttes lengst mulig nedover i forvaltningen for å komme borgeren i møte.»

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 51

Type: Endringsforslag på **Linje:** 275 - 278

Forslagsstiller: Per Løland Våe

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Offentlig myndighetsutøvelse bør skje på laveste mulig effektive nivå, altså det kommunale. Kommuner må være store nok til å kunne utøve reell makt og kunne skjøtte de oppgaver

de er satt til på en effektiv og betryggende måte. Fylkene legges ned og dagens oppgaver overføres til kommunene. Kommunesammenslåing intensiveres, om nødvendig med tvang, slik at man kommer ned i ca. 100 kommuner som vil være store nok til å ta over oppgavene fra fylkeskommunene. Venstre mener flere oppgaver mer makt skal flyttes til kommunene.

Begrunnelse: Norge er veldig overadministrert. Dette er både dyrt, ineffektiv, og fører til for lite innflytelse for kommunene. Færre, større og mektigere kommuner vil tiltrekke seg bedre kompetanse både i administrasjon og blant politikerne.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 52

Type: Endringsforslag på **Linje:** 276 - 278

Forslagsstiller: Erik Iversen

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Offentlig myndighetsutøvelse bør skje på laveste mulig effektive nivå.

Venstre mener det er nødvendig med en overgripende gjennomgang av oppgavefordelingen mellom staten, fylkene og kommunene. Venstre ønsker å styrke de lokale myndighetene i en slik gjennomgang, og flytte mer reell makt og reelt ansvar fra staten ut til kommunene og fylkene.

Venstre er skeptiske til detaljstyring av kommunene. Kommunene og fylkene må derfor få større frihet til å hente inn sine egne inntekter og løse sine oppgaver innenfor overordnede rammer og kvalitetskrav.

Kommuner og fylker må være store nok til å kunne utøve reell makt og kunne skjøtte de oppgaver de er satt til på en effektiv og betryggende måte. Det er derfor en nasjonal oppgave å avgjøre hvor store kommunene og fylkene skal være.

Det lokale selvstyret bør ta sikte på å inkludere alle borgere i viktige prosesser for det enkelte lokalsamfunn, også mellom valg. Ny teknologi gjør muligheten for borgermedvirkning større, og Venstre støtter kreativitet og nytenkning i dette arbeidet lokalt.

Begrunnelse: Kan deles opp avsnitt for avsnitt hvis det skulle være ønskelig i det videre arbeidet. Synes avsnittet om lokaldemokrati er for vagt og overordnet til å gi tilkjenne en retning for Venstres syn på lokaldemokrati og desentralisering. Dette er et av områdene vi kan regne med at det skjer mye bevegelse i årene fremover, og da bør grunnholdningen vår (uansett utfall på landsmøtet) være klar.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 53

Type: Endringsforslag på Linje: 278 - 278

Forslagsstiller: Børre St. Børresen

Innstilling: **Avvises**

Forslag: 278 mer makt skal flyttes til regioner og kommuner. Staten skal sikre en grunnfinansiering og kommuner og regioner skal gis frihet til nødvendig finansiering utover dette.

Begrunnelse: *Det er mulig at finansiering av off.sektor/våre folkevalgte nivåer er tolket inn andre steder i PP, men jeg kunne ikke finne det i klartekst. I så fall bør det fremgå at vi gjerne vil at folkevalgte lokalt skal kunne ha incitament for å skape flere arbeidsplasser og økt aktivitet.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 54

Type: Endringsforslag på Linje: 279 - 279

Forslagsstiller: Kari Grindvik

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Det lokale sevestyret må inkludere alle borgere i viktige prosesser for.

Begrunnelse: *Kommunereforma har som mål å få eit styrka demokrati. Vi må difor ta grep når det gjeld å ta nye arbeidsmåtar i bruk, både i samspelet mellom politikk og administrasjon, men og når det gjeld innbyggjarinvolvering. Då blir "bør ta sikte på" for svakt.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 55

Type: Endringsforslag på Linje: 279 - 279

Forslagsstiller: Jennie Johnsen

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: «Borgere som opplever tillit og verdighet i møte offentlig forvaltning vil lettere føle tilhørighet til storsamfunnet og også ønske å gi tilbake. Det lokale selvstyret bør søke å høre alle borgere som berøres av viktige prosesser i det enkelte lokalsamfunn og fremme tiltak som inkluderer velgerne i beslutninger også mellom valg.»

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 56

Type: Tilleggsforslag på **Linje:** 280 - 280

Forslagsstiller: Oslo Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Styring og organisering av offentlig sektor

Virksomheter i offentlig sektor skal ha som mål å gi best mulige tjenester til innbyggerne. Venstre tror gode offentlige tjenester avhenger av at den enkelte yrkesutøver skal ha nok autonomi til å kunne gjøre en god jobb, uten detaljstyring av arbeidsoppgaver og metoder. Gode løsninger kommer ofte nedenfra, og utvikles best gjennom et mangfold av forskjellige aktører med tilstrekkelig frihet.

Det har over flere tiår vært en vekst i direktorater og tilsyn. I sum har det bidratt til at den offentlige forvaltningen har blitt for stor, og reguleringene av den enkelte yrkesutøver, bedrift eller virksomhet har blitt for mange og detaljerte. Generelt skal offentlige myndigheter oppnå sine mål gjennom lover, regler og oppdragsdokumenter, ikke detaljstyringer av hvordan yrkesutøvere skal legge opp arbeidet sitt.

Å rettighetsfeste hva den enkelte bruker av offentlige tjenester har krav på, kan være viktig for å sikre enkeltmennesker, men kan også være en kilde til overdrevne rapporteringskrav og detaljstyring. Rettighetsfesting bør derfor begrenses til det som er nødvendig for å beskytte den enkelte og unngå unødig detaljstyring.

Begrunnelse: *Hvordan offentlig sektor er organisert, utover maktfordelingsprinsippet, er et viktig prinsipielt spørsmål, som bør tas opp.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 57

Type: Tilleggsforslag på **Linje:** 280 - 280

Forslagsstiller: Ole Andreas Sørli-Sidssønn

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Venstre vil åpne for at kommunestyre og fylkesting selv velger valgmetode for valg av ordfører og varaordfører.

Begrunnelse: *Direktevalg av ordfører er prøvd ut, og vel tatt imot. Prosessen stoppet opp da det ikke blei enighet om flertallsvalg eller preferansevalg. Venstre ønsker å desentralisere makt og styrke lokaldemokratiet, da må vi jobbe for at kommunene selv får styre hvordan deres øverste leder og tillitsvalgte velges, det være seg ved indirekte eller direkte valg, flertall eller preferanse.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

6. Klima og miljø

Forslag nr 58

Type: Tilleggsforslag på **Linje:** 281 - 303

Forslagsstiller: Per Espen Fjeld

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Har ikke formulert en konkret tekst men det er en stor mangel i miljødelen. Klima får som forventet mye omtale. Greit nok. Bakenfor ligger selvsagt FNs klimarapporter. Men det finnes også en annen rapport som påpeker noe like alvorlig. Naturpanelet (IPBES) har pekt på at tapet av areal er en enorm utfordring for framtiden. Vi bruker opp areal i et vanvittig tempo. Betydningen for natur, biomangfold, matproduksjon, økosystemtjenester mm, og også klimaeffekten av dette, må få plass i programmet. Se på rapporten fra IPBES. Miljøutfordringene er mye mer enn klima og arealproblematikken er på både kort og lang sikt vel så viktig som klima. Dere finner sikkert gode måte å formulere dette på i programmet. Lykke til.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 59

Type: Tilleggsforslag på **Linje:** 282 - 282

Forslagsstiller: Rogaland Venstre

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Det er et grunnleggende liberalt prinsipp at vi skal leve slik i dag at det ikke går ut over fremtidige generasjoners mulighet til gode livsvilkår. Venstre arbeider for et bærekraftig samfunn i balanse med naturen.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 60

Type: Endringsforslag på **Linje:** 282 - 302

Forslagsstiller: Tore Killingland

Innstilling: **Avvises**

Forslag: 282 De siste tiårene har verden gått gjennom en gledelig velstandsøkning. Aldri tidligere

288 Dersom vi skal få til grønn vekst kreves det langt sterkere virkemidler enn i dag.

291 Globalt må det koste mer å forurense og mer natur må vernes mens resten må brukes med langsiktig varsomhet. Når natur og miljø står i

292 konflikt med andre interesser må samfunnet prioritere naturen . Der klimatiltak reduserer viktige natur- og miljøkvaliteter, må vi finne andre steder eller løsninger.

295 begrense oppvarmingen ned mot 1,5 grader. Klimaproblemene løses ikke bare av å endre energibruk, men vi må endre hvordan vi organiserer samfunnet og klimaproblemene må gjennomsyre alt næringsliv ved å utnytte den kreative og skapende kraften som ligger i skjæringspunktet mellom næringsliv, politikk og teknologisk utvikling.

296 Internasjonalt samhold for klima og miljø

297 Klimakrisen og tapet av biologisk mangfold er internasjonale utfordringer og må

298 løses gjennom forpliktende internasjonalt samarbeid. Samarbeid og handel er

299 med på å bygge tillit mellom land, slik at det er lettere å påta seg mer ambisiøse

300 klimamål. Venstre mener rike land har et ekstra ansvar for å bidra til at

302 utviklingsland kan nå sine mål både gjennom ulike former for økonomisk støtte og teknologiutvikling for global nytte.

Begrunnelse: Komiteens forslag 288-289 er V-sjargong som ikke passer her. Dette kan (med vilje) bli misforstått til at denne kraften løser klimakrisen. Neste setning derimot konstaterer alvoret og svarer på problemet og deloverskriften her. Har flyttet den opprinnelige 288/289 til nederst i avsnittet og endret den noe.
292: Dersom hele denne setningen blir stående alene så blir V mot vindmøller på land. Derfor har jeg lagt til ny neste setning som dekker en viktig debatt nå.
297 «kan bare» er for sterkt, - hva med lokale løsninger. Min formulering "må" låser ikke for lokale tiltak. Ta med «lokalt» på en eller annen måte?
300: "Teknologioverføring" er et FN-ord som aldri har blitt en suksess. Ganske kolonialistisk egentlig. Har lagt til noe i nederste setning som sier det samme på en annen måte.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 61

Type: Endringsforslag på **Linje:** 284 - 284

Forslagsstiller: Sunndal Venstre

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Erstatte Baksiden med Konsekvensen

Begrunnelse: *Bruk av baksiden gir inntrykk av at fall i fattigdom er negativt.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 62

Type: Endringsforslag på **Linje:** 288 - 288

Forslagsstiller: Joke Verwaard, Haakon Riekeles og Dyveke Elset

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Grønn vekst – sterkere virkemidler

Begrunnelse: *Det er bred enighet om at «bærekraft/bærekraftig» refererer til at sosiale, miljømessige og økonomiske hensyn blir tatt. Dette kapittelet handler om klima og miljø, og underoverskriften bør derfor reflektere dette. «Grønn vekst» blir også brukt i teksten.*

Ordet «bærekraft/bærekraftig» blir ofte brukt feil i det offentlige ordskiftet, og noen vil kanskje mene at det ikke gjør noe, men forslagsstillere mener et presist språk er mer tillitsskapende, og at Venstres prinsippprogram bør være nettopp tillitsskapende.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 63

Type: Endringsforslag på **Linje:** 294 - 294

Forslagsstiller: Sunndal Venstre

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Estatte sjansen med risiko

Begrunnelse: *Fra positivt til negativt ladet ord*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 64

Type: Endringsforslag på Linje: 299 - 302

Forslagsstiller: Oslo Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Setningen "Samarbeid og handel er med på å bygge tillitt mellom land, slik at det er lettere å påta seg mer ambisiøse klimamål, og gjennom teknologioverføring blir det lettere for alle land å nå klimamålene sine" endres til: "I tillegg til stadig strengere klimakrav må det legges større vekt på at hvert enkelt land faktisk oppfyller sine forpliktelser i tråd med Paris-avtalen. Dette må følges opp i form av styrket uavhengig monitorering av at løfter om utslippskutt følges, og økonomiske sanksjoner dersom så ikke er tilfelle."

Begrunnelse: Den tidligere setningen fremstår som temmelig naiv. Internasjonal handel bidrar ifølge International Transport Forum (ITF) til ca. 30% av totale globale transportrelaterte utslipp, og 7% av globale klimautslipp. Dette gjelder kun selve transporten. I tillegg kommer innenlands utslipp i mellominntektsland knyttet til eksportrettet produksjon av f.eks. biler, klær og andre forbruksvarer som selges for konsum i rike land. Man kan si mye pent om internasjonal handel, men noen klimaløsning representerer den ikke - heller tvert imot, selv om det finnes enkelte unntak knyttet til f.eks. kjøp og salg av lavutslippsteknologi.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 65

Type: Redaksjonelt på Linje: 300 -

Forslagsstiller: Torbjørn Grønn

Innstilling: Redaksjonelt

Forslag: Endre 'tillitt' til 'tillit'.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 66

Type: Endringsforslag på Linje: 303 - 303

Forslagsstiller: Kari Grindvik

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Rike land skal ha eit ekstra ansvar for å redusere våre fotspor.

Begrunnelse: *Berekraft : økonomi, sosialt og innanfor naturens tålegrenser*
Sosiale ulikheiter må vi ta på alvor. Vert forskjellane for store trugar det velferdsstaten og tilliten innbyggjarane har til systemet og politikarane.
Vi (stat, fylke og kommunen) må løfte klima og miljø opp som prinsipp med avgjerande verknad, meir enn pris, for at vi skal kunne nå berekraftmåla.
Tør vi å stå på fortsatt vekst, utan å nemne at det finns ei øvre grense? Eller seglar vi med skylappar og trur på vekst til himmels?

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 67

Type: Tilleggsforslag på **Linje:** 303 - 303

Forslagsstiller: Arvid Nodland

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Et grønt skifte har behov for personer som har kunnskap om hydrogen. Derfor må vi ha videregående opplæring i prosess og behandling av hydrogen.

Begrunnelse: *Elvestuen var på Gjennestad videregående den 21.januar. Jeg foreslo at Gjennestad kunne starte opp utdanning innen faget Hydrogen. Dersom vi skal få til et grønt skifte, må noe ha denne kunnskapen. Vi vil ha alt for lite effekt i elforsyningen til å klare den omstillingen vi er inne i. Men i dag er det veldig få som har kunnskap om hydrogenanlegg. Derfor må vi komme igang med opplæring så fort som mulig. Jeg har ikke lest programforslaget, så jeg vet ikke om dette er tatt med, men jeg håper Venstre kan jobbe fram dette. Endelig tekst får eventuelt dere finne dersom det ikke er tatt inn fra før. Mvh Arvid Nodland*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

7. Velferd og Helse

Forslag nr 68

Type: Strykningsforslag på **Linje:** 304 - 304

Forslagsstiller: Åsta Årøen

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Endre kapitteloverskrift til "Velferd, helse og lokalmiljø"

Begrunnelse: *Mange helseutfordringer har sin bakgrunn i hvordan vi rigger samfunnet, og vi bør ha et bredere perspektiv enn bare enkeltindivid og helse/sosialtjenester.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 69

Type: Tilleggsforslag på **Linje:** 304 - 306

Forslagsstiller: Nes på Romerike Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Venstre skal alltid tale samfunnets mest sårbare sin sak.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 70

Type: Strykningsforslag på **Linje:** 305 - 305

Forslagsstiller: Oslo Venstre

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Stryke "i alt vi gjør"

Begrunnelse: *Den setningen fremstiller helse som et hensyn som et sentralt hensyn i alle beslutninger. Det er potensielt illiberal, da det kan gi en overdreven innblanding i enkeltmenneskers frihet, særlig knyttet til folkehelsearbeid.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 71

Type: Strykningsforslag på **Linje:** 305 - 305

Forslagsstiller: Viken Venstre

Innstilling: **Voterer ikke**

over, samme som forslag 70

Forslag: Stryk "i alt vi gjør", slik at bare "Helse" står

Begrunnelse: *Det er uheldig, og potensielt illiberal, å signalisere i overskriften at helsepolitikken skal gripe inn i alt vi gjør og foretar oss i hverdagen.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 72

Type: Endringsforslag på **Linje:** 306 - 308

Forslagsstiller: Viken Venstre

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: En sosialliberal velferds- og helsepolitikk har som mål at hvert enkelt menneske skal ta ansvar for egen helse, og leve et meningsfylt liv uansett alder og livssituasjon, så langt det er mulig.

Begrunnelse: *bedre flytt - først ønske for et godt liv uten begrensninger, så forutsetning at det lar seg gjøre*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 73

Type: Endringsforslag på **Linje:** 309 - 309

Forslagsstiller: Jennie Johnsen

Innstilling: Vedtas

Forslag: «...aktiviteter i nærmiljøet er i seg selv allment helsefremmende.» Resten av setningen strykes.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: For innstillingen ☐ Mot innstillingen ☐ Avholdende ☐

Forslag nr 74

Type: Tilleggsforslag på **Linje:** 310 - 310

Forslagsstiller: Jennie Johnsen

Innstilling: Avvises

Forslag: ny siste setning linje 310: «Folkeopplysning rundt ting som skaper unødig uhelse i befolkningen er viktig, slik som rundt ensomhet eller ulike former for opplevelser av sosial og offentlig ekskludering. Vi kan alle gjøre noe både for oss selv og for andre. Ulike offentlig regisserte tiltak for å skape rom for tilhørighet for ulike grupper som ikke klarer organiserer dette selv lønner seg for både individ og samfunn.»

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: For innstillingen ☐ Mot innstillingen ☐ Avholdende ☐

Forslag nr 75

Type: Tilleggsforslag på **Linje:** 310 - 311

Forslagsstiller: Åsta Årøen

Innstilling: Avvises

Forslag: Nytt avsnitt: "Folkehelsearbeidet blir stadig viktigere. Ikke alle mennesker og grupper klarer like godt å komme til orde om sine utfordringer og behov. Medvirkning for alle er viktig for Venstre. Folkehelsearbeidet må ha som mål å nå alle, enten man har sjeldne diagnoser, har funksjonsvariasjoner, eller lider under en eller annen form for stigmatisering. Man er også en del av samfunnet om man er papir- eller statsløs, og for Venstre er det et viktig mål at ingen skal gjøres usynlige mot sin vilje"

Begrunnelse: Venstre kan tilføre samfunnsdebatten noe viktig her.

Jeg vil stemme: For innstillingen ☐ Mot innstillingen ☐ Avholdende ☐

Forslag nr 76

Type: Tilleggsforslag på **Linje:** 311 - 311

Forslagsstiller: Irene Dahl

Innstilling: Vedtas

Forslag: De som trenger samfunnets hjelp til å leve et meningsfylt liv, skal få det.

Begrunnelse: Fellesskapets medansvar for enkeltmenneskets verdighet bør også fremkomme.

Jeg vil stemme: For innstillingen ☐ Mot innstillingen ☐ Avholdende ☐

Forslag nr 77

Type: Endringsforslag på **Linje:** 311 - 313

Forslagsstiller: Fylkestyret Innlandet Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Helsetjenestene må organiseres etter åpne prosesser hvor tjenestenes samfunnsmessige funksjon blir en del av et helhetlig beslutningsgrunnlag, og etter prosesser hvor befolkningen generelt, pasienter, pårørende, helsepersonell og folkevalgte har en reell påvirkningsmulighet.

Begrunnelse: *Helsetjenestene er av de basistjenester i samfunnet hvor organisering og plassering ikke kan overlates til rene økonomiske og faglige vurderinger. En størst mulig spredning av denne type tjenester er viktig for utviklingen av samfunnet som helhet, herunder for bosetningsmønster og utvikling av et bærekraftig samfunn. Målsetninger om effektivisering og spesialisering vil innen all tjenesteproduksjon være krefter som underbygger og trekker i retning av større og større grad av sentralisering. Skal en kunne nå målsetninger om å ha befolkning i hele landet, og ved det f.eks. ivareta dyrket jord må en også ved organiseringen av helsetjenestene ta hensyn til et bredt spekter av samfunnsmessige ringvirkninger av de valg som fattes. Det er derfor viktig at beslutninger om organiseringen av helsetjenestene skjer ut fra et politisk perspektiv, hvor en har et bredt og langsiktig perspektiv på organisering, og hvor det tas brede hensyn til den samlede samfunnsmessige konsekvens av organiseringen.*

Forslaget om å innta befolkningen generelt, er begrunnet i at en i utkastet kun har tatt med en begrenset gruppe. Det at du ikke er pårørende, pasient eller ansatt gjør deg ikke mindre meningsberettiget. Det er også et poeng å velge formuleringer som ikke medfører at noen kan få en oppfatning om at de ikke anses å ha en relevant stemme.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 78

Type: Endringsforslag på **Linje:** 313 - 315

Forslagsstiller: Viken Venstre

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Det offentlige helsevesenet skal bære hovedtyngden av helsehjelpen i Norge. Venstre er positive til at det offentlige helsevesenet er utfyllt og supplert med private tilbud og tilbud i regi av ideelle organisasjoner

Begrunnelse: *1 poeng per setning. minimering av lange setninger og bruk av komma.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 79

Type: Tilleggsforslag på **Linje:** 315 - 215

Forslagsstiller: Oslo Venstre

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Folkehelsearbeid har betydd vel så mye for befolkningens helsetilstand og mulighet til å leve lange, gode liv, som tilbudet av helsetjenester. At alle skal ha tilgang på et sunt miljø, beskyttes fra smittekilder og ha god informasjon om helsefremmende adferd, er viktig for enkeltmenneskers frihet.

Begrunnelse: *Helse er veldig mye mer enn helsetjenestene. Historisk er har folkehelsearbeid, alt fra tilgang på rent vann, reduksjon av diverse miljøgifter og utslipp, fjerning av smittekilder, og bedring av kosthold, hatt større effekt på helse og levealder enn utvikling av behandlingstilbud i helsevesenet. Det bør omtales som noe som fremmer individuell frihet.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 80

Type: Tilleggsforslag på Linje: 315 - 315

Forslagsstiller: Åsta Årøen

Innstilling: Vedtas

Forslag: Venstres helsepolitikk skal være kunnskaps- og evidensbasert.

Helsetjenestene som ytes overfor borgerne skal være av høy kvalitet.

Begrunnelse: *Selvforklarende for et kunnskapsparti - og front mot alternativ behandling*

Jeg vil stemme: For innstillingen ☐ Mot innstillingen ☐ Avholdende ☐

Forslag nr 81

Type: Endringsforslag på Linje: 321 - 322

Forslagsstiller: Ringerike Venstre

Innstilling: Avvises

Forslag: «Det betyr at vi ikke skal straffe eller forby handlinger hvor folk kun er til skade for seg selv.»

Vi opplever at formuleringen er uklar (forstår den ikke helt). Hva innebærer dette i praksis? Hvor går grensegangene? Vårt forslag er at formuleringen utdypes, forklares nærmere, eller at den strykes i sin helhet.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: For innstillingen ☐ Mot innstillingen ☐ Avholdende ☐

Forslag nr 82

Type: Tilleggsforslag på Linje: 321 - 322

Forslagsstiller: Sunnfjord Venstre

Innstilling: Avvises

Forslag: Midler til å gjennomføre tiltak vil følge.

Begrunnelse: *Tanker er at så lenge teksten henviser til rusreformen, så vil det være naturlig å også øke midlene til helsevesenet. Det er urimelig å anta at helsevesenet skal ta den ekstra oppgaven uten ekstra midler. Hvorvidt dette bør inn i prinsippprogrammet eller partiprogrammet kan diskuteres.*

Jeg vil stemme: For innstillingen ☐ Mot innstillingen ☐ Avholdende ☐

Forslag nr 83

Type: Strykningsforslag på Linje: 324 - 324

Forslagsstiller: Viken Venstre

Innstilling: Redaksjonelt

Forslag: fjern "være" slik at det står "...kan virke frigjørende.."

Begrunnelse: *Overflødig ord*

Jeg vil stemme: For innstillingen ☐ Mot innstillingen ☐ Avholdende ☐

Forslag nr 84

Type: Redaksjonelt på Linje: 324 - 324

Forslagsstiller: Ingrid Strømke

Innstilling: Voteres ikke

over, samme som forslag 83

Forslag: Venstre mener ny teknologi kan (være) virke frigjørende, og vi vil ta i bruk de nye /Stryk være

Begrunnelse: *formuleringsfeil*

Jeg vil stemme: For innstillingen ☐ Mot innstillingen ☐ Avholdende ☐

Forslag nr 85

Type: Redaksjonelt på Linje: 324 - 324

Forslagsstiller: Torbjørn Grønn

Innstilling: Voteres ikke

over, samme som forslag 83

Forslag: kan være virke' bør endres til 'kan være' eller 'kan virke'

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 86

Type: Endringsforslag på Linje: 324 - 325

Forslagsstiller: Ringerike Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: «Venstre mener ny teknologi kan være virke frigjørende, og vi vil ta i bruk de nye mulighetene som bioteknologien gir oss.»

Nye muligheter innenfor bioteknologi er ikke nødvendigvis positive. Vi foreslår at ordet nye byttes ut med positive: ... vi vil ta i bruk de positive mulighetene som bioteknologien gir oss.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 87

Type: Endringsforslag på Linje: 324 - 325

Forslagsstiller: Sunndal Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Siste del av andre setning i avsnittet endres endres til: Vil vurdere å ta i bruk ny teknologi etter grundige etiske vurderinger.

Begrunnelse: *Forslaget sier at uansett hva som kommer av ny teknologi så vil vi ta det i bruk. Vi vet ikke hvilken teknologi som kommer og hva vi sier at vi skal ta i bruk. Løsslipp.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 88

Type: Strykningsforslag på Linje: 325 - 326

Forslagsstiller: Kari Grindvik

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Stryke: ordet "mer"

Begrunnelse: *Eg etterlyser: har dette uheldige sider?*

Har det gått for langt? Å bestemme over egen kropp fører for nokre til større helseproblem og uopprettelig skade. Korleis ivareta dette omsynet?

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 89

Type: Endringsforslag på Linje: 327 - 327

Forslagsstiller: Åsta Årøen

Innstilling: **Avvises**

Forslag: En liberal abortlovgivning redder liv. Venstre ønsker å støtte opp om økt selvbestemmelse for kvinner både mht abort, assistert befruktning og det å fullføre et svangerskap.

Begrunnelse: *Det bør være selvbestemmelse som er målet, fordi det redder liv, i vid forstand. Selvbestemmelse har mange former som jeg synes fanges opp i setning nr 2. Jeg er dessuten særlig opptatt av at kvinner med rusproblemer, psykiske og fysiske problemer, funksjonsvariasjoner og ung alder, eller der fosteret har problemer, motarbeides ganske aktivt mht å fullføre svangerskap. Dette bør forskes mer på- men jeg tror også Venstre kan fornye debatten og markere avstand til de fleste andre partier som har en paternalistiske løsningsforslag på vanskelige etiske dilemma.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 90

Type: Strykningsforslag på Linje: 327 - 333

Forslagsstiller: Nes på Romerike Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Stryk alt om abort

Begrunnelse: *Hører til i stortingsvalgprogram.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Dissens 1 om abortgrense side 13, linje 330-331 behandles kronologisk her.

Forslag: Dissens

Type: Endringsforslag på Linje: 328-329

Forslagsstiller: Komiteens mindretall bestående av Sondre Hansmark

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Siste setning erstattes med: Venstre ønsker å sikre kvinner fri abort frem til 18. uke.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Dissens 2 om abortgrense side 13, linje 332-333 behandles kronologisk her.

Forslag: Dissens

Type: Endringsforslag på Linje: 328-329

Forslagsstiller: Komiteens mindretall bestående av Trine Noodt

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Siste setning erstattes med: Venstre ønsker å sikre kvinner fri abort frem til 12. uke.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 91

Type: Endringsforslag på Linje: 328 - 329

Forslagsstiller: Alexander Johnsen

Innstilling: **Avvises**

Forslag: For at ingen kvinner skal måtte møte i abortnemnd ønsker Venstre å utvide kvinners rett til selvbestemt abort.

Begrunnelse: Ingen kvinner skal tvinges til å måtte gå igjennom en nemdbehandling for å få lov til å ta et valg som prinsipielt bør være deres eget. Veiledning, informasjon og støtte, bør være frivillig.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 92

Type: Tilleggsforslag på Linje: 328 - 329

Forslagsstiller: Sunndal Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Der medisinske årsaker er grunnlag for abort, skal ikke kvinner møte i nemnd før etter uke 18, dette for at færre kvinner skal måtte møte i abortnemnd.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 93

Type: Strykningsforslag på Linje: 328 - 329

Forslagsstiller: Vanylven Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Setning For at færre kvinner.... slettes

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 94

Type: Endringsforslag på Linje: 328 - 329

Forslagsstiller: Mette Vabø

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Venstre ønsker å utvide retten til selvbestemt abort og avvike abortnemdene.

Begrunnelse: Ny setning erstatter setningen: "For at færre kvinner skal måtte møte i abortnemnd ønsker Venstre å utvide kvinners rett til selvbestemt abort."

Slik det står nå antydes det at Venstre ønsker å beholde abortnemdene som i dag, men at de skal brukes mindre. Abortnemdene er en betydelig svekkelse av kvinners rett til å bestemme over egen kropp og bør avvikles.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 95

Type: Endringsforslag på Linje: 328 - 329

Forslagsstiller: Jennie Johnsen

Innstilling: **Avvises**

Forslag: 2. setning endres til:

«Ingen kvinner skal måtte møte i noen abortnemnd. Alle kvinner som mellom uke 12 og uke 18 i et svangerskap opplever problemstillinger som gjør at abort er et spørsmål som vurderes skal sikres nøytral helsefaglig, sosial og psykologisk oppfølging for å tydeliggjøre for kvinnen hennes reelle beslutningsgrunnlag og trygge kvinnen i hennes avgjørelse.»

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Den delte innstillingen om eutanasi side 14, linje 334-345 behandles kronologisk her.

Forslag: Delt innstilling fra komitéen

Type: Tilleggsforslag på **Linje:** 330

Forslagsstiller: Tord Hustveit, Sveinung Rotevatn, Trine Noodt, Sondre Hansmark og Sofie Høgestøl

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Retten til å bestemme over egen kropp innebærer også retten til å avslutte sitt eget

liv. Venstre ønsker å åpne for eutanasi under strenge forutsetninger. Helsepersonell skal kunne reservere seg.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Type: Tilleggsforslag på **Linje:** 330

Forslagsstiller: Iselin Nybø, Odd Einar Dørum, Alfred Bjørlo, Torgeir Anda og Tina Kornmo

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Respekten for menneskets integritet fordrer at det er mennesket selv som fatter

beslutningene om eget liv og egen kropp, så lenge det er helsemessig beslutningskompetent og fri fra ytre press. Dette innebærer en rett til å avslutte medisinsk behandling, også når dette medfører en fremskynding av døden.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 96

Type: Strykningsforslag på **Linje:** 334 - 345

Forslagsstiller: Geir Helge Sandmark

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Her mener jeg at vi bør utelate temaet fra prinsipprogrammet.

Begrunnelse: *Jeg viser til generell kommentar. Det gagnar oss ikke å binde hverandre til standpunkter i dette temaet. Det går også an å føre gode liberale argumenter for begge standpunkter. Ta heller kampene under behandling av valgprogram*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 97

Type: Endringsforslag på **Linje:** 337 - 339

Forslagsstiller: Viken Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Retten til å bestemme over egen kropp innebærer også retten til å avslutte sitt eget liv. Venstre ønsker å åpne for eutanasi og assistert selvmord under strenge forutsetninger. Helsepersonell skal kunne reservere seg.

Begrunnelse: *Assistert selvmord er "snillere" enn eutanasi og bør også være med i et slikt prinsipp. Det er prinsipielt mye enklere å argumentere for og håndtere rent etisk/moralsk for mange.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 98

Type: Tilleggsforslag på **Linje:** 339 - 340

Forslagsstiller: Jan Rune Traa

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Palliativ behandling skal være hovedregelen, men i de få situasjonene pasienten mener å ikke har godt nok utbytte av slik behandling, skal pasienten ha rett til å be om hjelp til å avslutte livet.

Begrunnelse: *Helevesenets jobb bør være å ha pasienten i fokus, og å lindre, spesielt i de situasjonene der man vet at det ikke er mulig å berge liv.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

8. Fordeling av makt og ressurser

Forslag nr 99

Type: Tilleggsforslag på **Linje:** 347 - 347

Forslagsstiller: Åsta Årøen

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Barnets rettigheter- For Venstre er barnet en fullverdig borger, som trenger særlig vern og oppmerksomhet. For Venstre er det viktig at også barn får medvirke i eget liv og blir sett med sine behov. Stemmerett fra 16 år er derfor en viktig sak for Venstre, men også andre typer medvirkning er viktig utfra perspektivet på barnet som borger. Barnets beste skal alltid legges til grunn - også når barnet er uten nasjonalitet eller har fremmed nasjonalitet, men oppholder seg i Norge. Barn som er norske statsborgere, men oppholder seg utenfor landets grenser, opphører ikke å være norske myndigheters ansvar. Barn skal aldri dømmes eller straffes for foreldrene sine gjerninger. Barn har rett på å kjenne sitt opphav, og ha samvær med sin familie. Barn har rett på skolegang, et sunt miljø med rom for lek, utfordringer og skapertrang, samt at helsebehov blir ivaretatt.

Begrunnelse: *Det trengs et eget avsnitt om barnets behov og plass i samfunnet.) Litt usikker på hvor dette skal plasseres(*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 100

Type: Strykningsforslag på **Linje:** 349 - 350

Forslagsstiller: Viken Venstre

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Kunnskap er nøkkelen til en bærekraftig utvikling av samfunnet vårt.

Begrunnelse: *dette er ikke sant bare fordi Venstre vedtar det - dette er et prinsipp som ikke er betinget partitilhørighet.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 101

Type: Endringsforslag på **Linje:** 353 - 353

Forslagsstiller: Randaberg Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Forandre `for å kunne videreføre demokratiet` til `som i tillegg er viktig for å kunne videreføre demokratiet

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 102

Type: Endringsforslag på **Linje:** 354 - 354

Forslagsstiller: Christer M.L. Bendixen

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Endre setningen til: "Den offentlige skolen skal gi elevene det grunnlaget av kunnskap og holdninger som de behøver for å trives og lykkes som frie mennesker i et fritt samfunn."

Begrunnelse: *Setningen slik den står er en for enkel oppsummering av det som bør være skolens oppdrag (og det som er det i dag), forslaget er bredere og forklarer hvorfor det er viktig i et liberalt samfunn. Det er ikke lett å være fri :)*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 103

Type: Endringsforslag på Linje: 354 - 355

Forslagsstiller: Magnhild Sørbotten

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Den offentlige skolen skal gi hver enkelt elev et best mulig allment kunnskapsnivå og tro på egne evner, uavhengig av funksjonsnivå. Skulane skal vere tilgjengelege for alle barn. Venstre vil at alle skular skal vere universelt utforma.

Begrunnelse: *Manglande universell utforming gjer mange skular heilt, eller delvis utilgjengeleg for bevegelseshemma og synshemma barn. Mangel på universell utforming gjer også lærevilkåra for hørselshemma barn dårlegare.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 104

Type: Strykningsforslag på Linje: 356 - 357

Forslagsstiller: Skien Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Setningen "private skoler (...)" positivt supplement.

Begrunnelse: *Vi kan komme i en prinsippiel skvis. Vi sier ja til kristne skoler, men hva sier vi til f. eks. muslimske skoler?*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 105

Type: Endringsforslag på Linje: 356 - 358

Forslagsstiller: Viken Venstre

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Den offentlige skolen må holde en kvalitet som gjør at de fleste foretrekker denne. Private skoler er et positivt supplement.

Begrunnelse: *bedre flytt, mindre peking på andre som ikke har noe med dette prinsippprogrammet å gjøre*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 106

Type: Endringsforslag på Linje: 359 - 361

Forslagsstiller: Viken Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Vi som samfunn må legge til rette for at borgerne kan tilegne seg ny kunnskap, på arbeidsplassen, ved utdanningsinstitusjoner og hjemme.

Begrunnelse: *Det er også naturlig at man burde kunne lære seg ting hjemme.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 107

Type: Tilleggsforslag på Linje: 361 - 361

Forslagsstiller: Jennie Johnsen

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: etter siste setning:

«... og i sitt private liv. Det tilgjengelige og serviceytende biblioteket er en uvurderlig hjørnestein i kunnskapsdemokratiet og et klart viktig offentlig ansvar.»

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 108

Type: Endringsforslag på Linje: 363 - 364

Forslagsstiller: Viken Venstre

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Fri forskning gir rom for nødvendig faglig fordypning for å utforske og utvikle mulighetene innen ulike fagområder. Det styrker ressursene vi har som samfunn til å løse fremtidige behov og skape ennå ikke forståtte muligheter og løsninger.

Begrunnelse: Øke fokus på fri forskning sin betydning for å være rustet for fremtiden.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 109

Type: Strykningsforslag på Linje: 367 - 367

Forslagsstiller: Viken Venstre

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: struk "få," slik det blir "gjennom sentralstyrte programmer."

Begrunnelse: Det er faktisk feil å antyde at det er få sentralstyrte programmer i dag – siden det faktisk finnes ganske mange.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 110

Type: Tilleggsforslag på Linje: 368 - 370

Forslagsstiller: Irene Dahl

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Staten har et særlig ansvar for å sikre grunnlaget for samisk språk og kultur. Det må derfor satses på forskning innen samiske fagområder, at lærere har tilstrekkelig kompetanse og at det utvikles gode læremidler.

Begrunnelse: Statens ansvar for urfolksrettigheter bør fremkomme i vårt prinsippprogram.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 111

Type: Tilleggsforslag på Linje: 370 - 371

Forslagsstiller: Andre N. Skjelstad

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Dette forutsetter at vi har et sterkt og lønnsomt næringsliv over hele landet.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 112

Type: Strykningsforslag på Linje: 373 - 376

Forslagsstiller: Viken Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: stryk

"Statsforvaltningen må desentraliseres og samordnes bedre over hele landet. Det er viktig for å nå liberale mål om maktspredning, nærhet til ressurser og å bryte ned dagens sterke sektor-tankegang i statsapparatet - samtidig som den teknologiske utviklingen gjør det stadig enklere. "

Begrunnelse: Det er lettere å samarbeide over avstander med ny teknologi, men det er fortsatt ikke slik at det er bedre å samle fagmiljøer.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 113

Type: Endringsforslag på Linje: 377 - 377

Forslagsstiller: Andre N. Skjelstad

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Næringspolitikk for framtiden

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 114

Type: Endringsforslag på Linje: 382 - 383

Forslagsstiller: Joke Verwaard, Haakon Riekeles, Dyveke Elset Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Venstre ønsker derfor en markedsøkonomi som legger til rette for fri konkurranse, men som også tar sosiale og miljømessige hensyn. I tillegg er det behov for en begrenset, men sterk velferdsstat som sikrer like muligheter for alle.

Begrunnelse: *Det er viktig å få fram sosiale og miljømessige hensyn i debatten om fri handel.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 115

Type: Tilleggsforslag på Linje: 383 - 384

Forslagsstiller: Andre N. Skjelstad

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Bærekraften i velferdsstaten forutsetter at det etableres nye arbeidsplasser i privat sektor. Grunderen må stå i fokus slik at vi får bygd nye bedrifter og arbeidsplasser.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 116

Type: Endringsforslag på Linje: 384 - 385

Forslagsstiller: Andre N. Skjelstad

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Norge har en åpen økonomi. Vier helt avhengig av internasjonal handel og må derfor fortsatt føre en offensiv handelspolitikk.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 117

Type: Strykningsforslag på Linje: 384 - 385

Forslagsstiller: Skien Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Stryke setningen "Norge må bli mindre (...) mot innovasjon."

Begrunnelse: *Dette kan oppfattes som distrikts/bondefientlig.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 118

Type: Endringsforslag på Linje: 384 - 385

Forslagsstiller: Skien Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Endre setningen til "Offentlig eierskap i næringslivet skal først og fremst gjelde selskaper som ivaretar vitale samfunnshensyn, som viktige kompetansemiljøer, grunnleggende infrastruktur og kontroll med energi- og naturressurser og strategisk landeiendom.»

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 119

Type: Strykningsforslag på Linje: 384 - 385

Forslagsstiller: Sunndal Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Første setning strykes

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 120

Type: Strykningsforslag på Linje: 384 - 385

Forslagsstiller: Jennie Johnsen

Innstilling: **Avvises**

Forslag: 1. setning «Norge må bli mindre opptatt av ...» strykes.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 121

Type: Endringsforslag på Linje: 384 - 385

Forslagsstiller: Joke Verwaard, Haakon Riekeles, Dyveke Elset Innstilling: **Avvises**

Forslag: Venstre ønsker internasjonal konkurranse. Økende markedskonsentrasjon er et voksende problem i Norge og internasjonalt som hemmer konkurranse og innovasjon, og svekker forbrukers og arbeidstakers stilling.

Begrunnelse: *Opprinnelig setning er dårlig formulert og negativt ladet. Ny setning gir mer informasjon om problemet man ønsker å bekjempe.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 122

Type: Endringsforslag på Linje: 388 - 390

Forslagsstiller: Andre N.Skjelstad

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Norge har et næringsliv som er innrettet mot naturgitte fortrinn. Dette har ført til at vi har utviklet verdensledende industrimiljø på tross at vi har få innbyggere, og spredt bosetting. Med omstilling bort fra petroleum blir det desto viktigere at vi klarer å bygge på de fortrinn vi har i Norge. Hovedregelen skal være at vi bygger opp under norske konkurransefortrinn slik at vi også framover kan ha verdensledende miljø.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 123

Type: Endringsforslag på Linje: 396 - 396

Forslagsstiller: Toivo Brennløkken

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Beslutninger i offentlig sektor som har store konsekvenser for lokalsamfunn skal fattes

Begrunnelse: Dette handler om legitimitet for de nødvendige samfunnsendringer som vil finne sted. Det dreier seg ikke bare om optimalisering av effektivitet. Dette må Venstre være best på.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 124

Type: Endringsforslag på Linje: 396 - 397

Forslagsstiller: Jennie Johnsen

Innstilling: **Avvises**

Forslag: «bør» byttes til «skal». «Skal fattes av folkevalgte som...»

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 125

Type: Tilleggsforslag på Linje: 401 - 401

Forslagsstiller: Kari Grindvik

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Endringer til tross er det viktig å opprettholde yrkesfaglig kompetanse.

Begrunnelse: Utflagging av "kjeledresskompetansen" er ein trussel for norske bedrifter.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 126

Type: Redaksjonelt på Linje: 405 - 405

Forslagsstiller: Jennie Johnsen

Innstilling: Redaksjonelt

Forslag: «I et sosialliberalt samfunn _har_ enkeltmennesket...»

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 127

Type: Endringsforslag på Linje: 406 - 406

Forslagsstiller: Jennie Johnsen

Innstilling: **Avvises**

Forslag: «økonomisk» erstattes med «sosial».

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 128

Type: Tilleggsforslag på Linje: 406 - 406

Forslagsstiller: Jennie Johnsen

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: ordet demokratisk tilføyes: «...gjennom klare demokratiske rettigheter.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 129

Type: Endringsforslag på Linje: 406 - 407

Forslagsstiller: Viken Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Venstre vil sikre alle en anstendig inntekt.

Begrunnelse: Å gå inn for minstelønn er å vise at man ikke har tillit til trepartssamarbeidet, samtidig som det ofte kan gi dårlige løsnigner over tid.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 130

Type: Endringsforslag på Linje: 406 - 408

Forslagsstiller: Marcus André Holst-Pedersen

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Venstre vil derfor se på løsninger som universell basisinntekt for å sikre alle en anstendig inntekt.

Begrunnelse: *Universell basisinntekt (UBI) er et middel som både kan sikre alle en anstendig inntekt, samt gjøre møtet med robotisering og automatisering enklere for de som må omstille seg. Så lenge vi lever i en markedsøkonomi der penger er nødvendig for overlevelse mener jeg retten til liv kun kan opprettholdes gjennom retten til penger. Så lenge alle får det samme vil det å jobbe mer lønne seg fordi lønnen alltid legger seg oppå det man får av UBI.*

Negativ inntektsskatt er vanskeligere for folk som ikke får nytte av den til å gå med på, samt at man ikke tjener mer av å jobbe mer hvis dette skjer under taket på minimumsinntekten.

Lovfestet minstelønn mener jeg ikke er nødvendig så lenge trepartssamarbeidet fungerer. Da vil i så fall lovfestet minstelønn ta noe av makten vekk fra denne mekanismen og svekke arbeidslivsorganisasjonene.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 131

Type: Tilleggsforslag på Linje: 407 -

Forslagsstiller: Skien Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Dette må utdypes/forklares

Begrunnelse: *Under medlemsmøtet for behandling av prinsippprogrammet tok flere av medlemmene opp at de ikke forsto hva avsnittet faktisk sier. Et prinsippprogram bør være lett forståelig.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 132

Type: Tilleggsforslag på Linje: 408 - 408

Forslagsstiller: Nes på Romerike Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: (...) en anstendig inntekt. Venstre vil utrede og prøve ut borgerlønn. (...)

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 133

Type: Endringsforslag på **Linje:** 409 - 409

Forslagsstiller: Larvik Venstre

Innstilling: **Avvises** til

fordel for forslag 137

Forslag: Med økende levealder er det nødvendig å øke pensjonsalderen og stimulere folk og arbeidsgivere, slik at det er mulig å stå lenger i arbeid.

Begrunnelse: *Ofte blir eldre faset ut med sluttpakker selv om de egentlig ønsker å stå lenger i arbeid. Og det er nesten umulig å finne en ansettelse når man har fylt 55. Her er det ikke bare eldre som må motiveres men også arbeidsgiverne som være villig til å ansette mennesker med høyere alder.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 134

Type: Endringsforslag på **Linje:** 409 - 409

Forslagsstiller: Jennie Johnsen

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Setningen om arbeidslinjen endres til:

«Arbeid og sysselsetting er goder vi skal dele på og alle skal ha rett til hjelp til å kunne dele på. Den som ikke kan jobbe eller finner arbeid skal ha krav på trygd. «Arbeid for trygd» er en svært illiberal og usosial konstruksjon som Venstre ikke støtter.»

«Venstre ønsker å inkludere alle mennesker i samfunn og arbeidsliv, men aksepterer at ordinært arbeidsliv er et gode ikke alle kan oppnå. Venstre mener staten må se borgerene sine i livsløpsperspektiv og ta ansvar for at svakt stilte borgere ikke ender gå på lovbestemte kortidssytelser over lang tid eller kreve at mennesker repeterer aktivitetstiltak som ikke fører frem i den enkeltes liv.»

«Arbeidslinjen er for hard til at alle får bidratt med det de faktisk kunne. Å måle arbeidsledige mennesker i svært ulike livssituasjoner og faser innenfor hele sosialtjenesten opp mot arbeidslinjen absolutte hovedmålsetting har ikke bidratt til at folk alltid har fått den hjelpen de har hatt krav på, heller ikke ledet til større arbeidsevne hos den enkelte. Derfor må denne mykes opp.»

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 135

Type: Strykningsforslag på **Linje:** 409 - 409

Forslagsstiller: Jennie Johnsen

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Sekundært forslag til endringsforslaget over: «Det er samtidig viktig å holde fast på arbeidslinjen» strykes

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 136

Type: Strykningsforslag på Linje: 409 - 410

Forslagsstiller: Ingrid Strømke

Innstilling: **Avvises**

Forslag: stryk setningen: Med økende levealder er det nødvendig å øke pensjonsalderen og stimulere folk til å stå lenger i arbeid.

Begrunnelse: Dette fungerer ikke i praksis. Vi vet at eldre blir faset ut i stor grad. Derfor er dette et urealistisk mål.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 137

Type: Endringsforslag på Linje: 409 - 410

Forslagsstiller: Erik Falkenstein

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Økende levealder og økt belastning på velferdsstaten gjør det nødvendig å heve pensjonsalderen og stimulere arbeidsgivere og -tagere til at folk kan stå lenger i arbeid.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 138

Type: Tilleggsforslag på Linje: 410 - 411

Forslagsstiller: Per Løland Våje

Innstilling: **Avvises**

Forslag: AFP-ordningen avsluttes og særaldersgrenser reduseres til et absolutt minimum.

Begrunnelse: AFP er det hittil verste eksemplet på en grådig dessertgenerasjon som karrer til seg samfunnets ressurser på bekostning av generasjonene før og etter. De som ble født fram til begynnelsen av 30-tallet, og jobbet i et arbeidsliv som var langt tøffere enn i dag, måtte jobbe til de var 67. Dagens unge og unge voksne må antakeligvis jobbe fram til der 67-70 år. Men av en eller annen grunn skal akkurat dagens 50-60 åringer kunne ta ut AFP fra de er 62 år. Dette er både grovt urettferdig og en enorm sløsing med offentlige midler.

De fleste som pensjonerer seg tidlig i yrker med særaldersgrenser har en betydelig restarbeidsevne, for eksempel alle de tidligere politifolkene som nå kjører buss. I stedet for særaldersgrenser må det legges opp ordninger som gjør at de ansatte kan utføre mindre fysisk krevende arbeidsoppgaver på tampen av karrieren.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 139

Type: Tilleggsforslag på Linje: 414 - 414

Forslagsstiller: Viken Venstre

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: ..for å sikre medbestemmelse, maktbalanse og rettferdighet..

Begrunnelse: Maktbalanse-poenget har vært et vesentlig og grunnleggende argument i Venstres arbeidsfredslinje helt siden Gunnar Knutsen, og bør med.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 140

Type: Tilleggsforslag på Linje: 415 - 415

Forslagsstiller: Petter Sæterøy

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Legge til: Det skal ikke være mulig for private organisasjoner å gi økonomisk støtte til politiske partier eller ha reserverte styreplasser i partienes styrer.

Begrunnelse: *Organisasjoner burde kunne fremme politiske saker, men de burde ikke kunne gi penger til politiske organisasjoner for at de skal fremme deres saker. Dette går på at en organisasjon ikke skal kunne bestemme hva pengene fra medlemmene skal gå til rent partipolitisk. Donasjoner hører hjemme bør heller privatpersoner som da selv står for støtten fremfor å bli dratt inn i ufrivillige grupper.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 141

Type: Tilleggsforslag på Linje: 415 - 415

Forslagsstiller: Suzy Haugan

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Et firepartssamarbeid, hvor også interesseorganisasjonene er involvert, kan gi flere muligheter for et inkluderende arbeidsliv.

Begrunnelse: *For eksempel kan interesseorganisasjoner representere grupper med relevant erfaring som kan bidra konstruktivt inn i hvordan få flere inn i, og værende i arbeid.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 142

Type: Redaksjonelt på Linje: 415 -

Forslagsstiller: Torbjørn Grønn

Innstilling: Redaksjonelt

Forslag: Avslutt setningen med et punktum.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 143

Type: Endringsforslag på Linje: 416 - 421

Forslagsstiller: Vanylven Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Ordet skatt erstattes med avgift i hele svasnittet.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 144

Type: Endringsforslag på Linje: 417 - 417

Forslagsstiller: Jennie Johnsen

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Setningen endres til « Venstre vil ha et grønt skattesystem som sørger for at produsenter og forbrukere velger miljøriktig, som fordeler skattebyrden på en rettferdig måte, ...osv»

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Dissens om eksempler på skattegrunnlag side 17, linje 422 behandles kronologisk her.

Forslag: Dissens

Type: Strykningsforslag på **Linje:** 420-421

Forslagsstiller: Komiteens mindretall bestående av Trine Noodt

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Siste setning strykes.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 145

Type: Tilleggsforslag på **Linje:** 421 - 421

Forslagsstiller: Jennie Johnsen

Innstilling: **Avvises**

Forslag: siste setning; ordet «lokal» tilføyes

«Eksempler på dette er å vri skatten i retning eiendom og lokal grunnrente.»

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 146

Type: Tilleggsforslag på **Linje:** 422 - 422

Forslagsstiller: Carsten Neraal

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Skattebetalere skal ha kunnskap om effektiv skatte- og avgiftsbetaling.

Dette er et viktig demokratisk prinsipp, at en vet hva en betaler i samlede skatter og avgifter.

Begrunnelse: *Det er i dag ingen som vet hva en betaler i samlede skatter og avgifter. SSB kunne lett beregne eksempler på effektiv skattebetaling innenfor eksempelvis 10 ulike kategorier. At ingen vet hvor mye en betaler i samlede skatter og avgifter, representerer et stort demokratisk underskudd.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

9. Utfordringer i vår tid for det liberale demokratiet

Forslag nr 147

Type: Endringsforslag på **Linje:** 423 - 429

Forslagsstiller: Arjo van Genderen

Innstilling: **Avvises**

Forslag: 9. det liberale demokratiet

Det liberale demokratiske samfunnet bygger på den enkeltes frihet og ansvar, på maktbalanse og maktspredning. Demokratiet er frihetens politiske verksted.

Demokrati må kjempes for, alltid og overalt. Denne kampen er folks og folkevalgtes felles ansvar. Demokratiets institusjoner må styrkes slik at de til enhver tid fremmer rettssikkerhet, rettferdighet og frihet. De skal motvirke maktmisbruk, overgrep og undertrykkelse – alle steder og på alle nivåer – slik at alle er frie.

Begrunnelse: *forslaget er ment å peke mer på det liberale demokratiets fordeler frem for å peke på utfordringer.*

forslaget fokuserer på frihet og at det ikke er institusjonen som er garantist, men folks bruk av disse felles spilleregler.

målet skal være frihet – bygget på frie mennesker og det frie samfunnets demokratiske institusjoner

vi bør aldri snakke om "folket" men om folk. Folkevalgte er å foretrekke over "politikere"

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 148

Type: Endringsforslag på **Linje:** 423 - 478

Forslagsstiller: Marit Helen Leirheim Askøy Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Sosial foran liberal slik at det blir «sosial liberal»

Begrunnelse: *Venstre er et sosial liberalt parti og da er det viktig at det står ... Sosial liberale demokratiet og ikke bare liberal. Mange velgere føler seg ikke hjemme i det liberale uten at det sosiale er med.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 149

Type: Endringsforslag på **Linje:** 425 - 425

Forslagsstiller: Rogaland Venstre

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Erstatte "politikernes" med "de folkevalgtes"

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 150

Type: Endringsforslag på **Linje:** 437 - 438

Forslagsstiller: Rogaland Venstre

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Mediene har en nøkkelrolle i å spre informasjon, stille kritiske spørsmål til dem som har makt og drive kildekritikk for å sikre en opplyst befolkning.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 151

Type: Tilleggsforslag på Linje: 438 - 438

Forslagsstiller: Carsten Neraal

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Venstre vil støtte et større mangfold innenfor norske medier, også innenfor statskanalen som kan gis uavhengige fylkesvise redaksjoner.

Begrunnelse: NRK har en alt for dominerende stilling i det norske mediemarkedet. Sporten er hel-kommersiell virksomhet og bør skilles ut som en egen betalingskanal, og det bør også skilles ut uavhengige fylkesvise redaksjoner.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 152

Type: Tilleggsforslag på Linje: 438 - 438

Forslagsstiller: Roar Houen

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Uavhengig kunst og kultur

I et liberalt og fritt samfunn har borgerne rett til få ytre seg fritt gjennom de ulike formene for kunst og kultur. Her finner vi enkeltmenneskets stemme som er en viktig bidragsyter til samfunnets evne til kritisk tenkning og utvikling.

Begrunnelse: Jeg ønsker at prinsippprogrammet skal ta til orde for den uavhengige kunsten i tillegg til de uavhengige institusjonene. Kunsten er på samme måte som akademia, domstolene og pressen en motkraft til et illiberal samfunn. I mitt forslag har kunst og kultur en egen overskrift, men det kan selvsagt like så gjerne legges inn i avsnittet om de uavhengige institusjonene.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Dissens om kristne og humanistiske tradisjoner side 18, linje 454-455 behandles kronologisk her.

Forslag: Dissens

Type: Strykningsforslag på Linje: 450-451

Forslagsstiller: Komiteens mindretall bestående av Sondre Hansmark

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Setningen «Det norske samfunn er preget av kristne og humanistiske tradisjoner.» strykes.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 153

Type: Endringsforslag på Linje: 448 - 453

Forslagsstiller: Viken Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Tro og livssyn er dypt personlig, og samfunnet skal sikre og ivareta full trosfrihet. Staten og andre offentlige institusjoner skal være upartiske og ikke knyttes til en bestemt religion. Finansieringen av trossamfunn skal i større grad finansieres av medlemmene.

Begrunnelse: Det er åpenbart at dagen finansieringsmodell av DNK (og andre livssyn) ikke skalerer. Etter hvert som DNK mister flere medlemmer og andre livssynssamfunn øker tilsvarende vil den totale økonomiske belastningen bli uforholdsmessig stor uten å bryte med diskrimineringsregelverket. Med en gradvis innfasing av medlemsbasert betaling, potensielt etter modell av Sverige, Danmark og Finland der staten bistår til innsamling gjennom skatteseddelen basert på hvilket livssynssamfunn vedkommende tilhører, vil det være lettere for DNK å skalere virksomheten sin, inkludert antallet ansatte og antall kirkebygg, etter medlemstallet.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 154

Type: Strykningsforslag på Linje: 450 - 453

Forslagsstiller: Oslo Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Alt etter religion, strykes.

Begrunnelse: *Vi trenger ikke å si mer. Det står i første setning at vi skal sikre og ivareta full trosfrihet. Finansiering av livssynsorganisasjoner er praktisk, ikke prinsipiell politikk.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 155

Type: Tilleggsforslag på Linje: 453 - 453

Forslagsstiller: Nordre Aker Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: I avsnittet om "Livssynsåpne samfunn". Legge til ordet "menneskerettighetene", slik at setningen blir som følger: Religion og livssyn har en selvsagt plass i det offentlige rom og staten må bidra med finansieringsordninger som ivaretar menneskerettigheten

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 156

Type: Endringsforslag på Linje: 458 - 458

Forslagsstiller: Jennie Johnsen

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: «oppgave» endres til «plikt»

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 157

Type: Tilleggsforslag på Linje: 459 - 460

Forslagsstiller: Nes på Romerike Venstre

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Norge skal ratifisere og innlemme hele FN-konvensjonen om mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD), med valgfrie protokoller, i den norske menneskerettsloven.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 158

Type: Tilleggsforslag på Linje: 459 - 460

Forslagsstiller: Nes på Romerike Venstre

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: Venstre ser på universell utforming som et essensielt verktøy for å sikre likestilling for alle mennesker.

Begrunnelse: *Offentlige bygg, tjenester, transport mm. ekskluderer i praksis svært mange nordmenn fordi man ikke har prioritert universell utforming i tilstrekkelig grad.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 159

Type: Tilleggsforslag på Linje: 459 - 460

Forslagsstiller: Viken Venstre

Innstilling: **Avvises** til

fordel for forslag 157

Forslag: Norge skal ratifisere den valgfrie protokollen til FNs konvensjon om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne.

Begrunnelse: Norge har ratifisert selve konvensjonen, men en av tilleggsprotokollene åpner for direkte, individuell klagerett til FNs komité for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Det er tilleggskonvensjonen som bør vedtas, ikke selve konvensjonen, da den alt er ratifisert av Norge.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 160

Type: Strykningsforslag på Linje: 461 - 462

Forslagsstiller: Randaberg Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Stryk `venstre vil innføre en tredje kjønnskategori

Begrunnelse: Randaberg Venstre synes dette ikke er en sak som behøver spesielt fokus. Kan oppfattes som en sak der venstre skal vise at de er litt annerledes enn andre. Vi synes ikke venstre trenger fronte slike saker i en tid hvor vi ikke trenger spesielt fokus. Og i tillegg tar den plass i Prinsippprogrammet.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 161

Type: Strykningsforslag på Linje: 461 - 462

Forslagsstiller: Skien Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Stryke setning: "Venstre vil innføre en tredje kjønnskategori."

Begrunnelse: Hvis man sier det, hvorfor skal man stoppe på tre? Det fins mange flere. Derfor er det bedre å utelate og si noe om det i prinsippprogrammet.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 162

Type: Strykningsforslag på Linje: 461 - 462

Forslagsstiller: Sunndal Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Siste setning i avsnittet strykes

Begrunnelse: Biologisk er vi to kjønn, så dette blir oppkonstruert.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 163

Type: Endringsforslag på Linje: 461 - 462

Forslagsstiller: Unge Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Erstatte "Venstre vil innføre en tredje kjønnskategori." med "Venstre vil fjerne juridisk kjønn fra offentlige registre og innføre kjønnsnøytrale personnummer."

Begrunnelse: Å være født med et bestemt kjønnsorgan betyr ikke at vedkommende nødvendigvis må identifisere seg med kjønn.

Likevel foreslår samfunnet i stor grad at mennesker skal identifisere kjønn de ble født med. I de fleste land, inkludert Norge, har individer et juridisk kjønn som korresponderer til det biologiske kjønn de ble født med. Dette juridiske kjønn oppgis på offisielle dokumenter, inkludert fødselsattest og legitimasjon. Det fastslår hvordan man oppfattes gjennom livene deres og i de mest hverdagslige handlinger, som når man stiger ombord et fly eller oppgir fødselsnummeret sitt ved innlogging i nettbank.

Det viktigste bør ikke være hvilket kjønn man ble født med, men heller at alle mennesker har friheten til å uttrykke sine egne perspektiver på hva kjønn skal være og se ut som i et sunt miljø. Venstre bør ta til orde for å fjerne juridisk kjønn fra offentlige registre slik at enkeltmennesker kan avgjøre rammene for egen kjønnsopfatning selv.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 164

Type: Strykningsforslag på Linje: 461 - 462

Forslagsstiller: Steinar Sæland

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Stryke "Venstre vil innføre en tredje kjønnskategori".

Begrunnelse: Det er ikkje rett å ta dette inn i prinsippprogrammet før ein har tenkt over konsekvensane. Korleis skal ein da f.eks. sørge for kjønnsbalanse i styrer, råd og kommunale/statlege verv.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 165

Type: Strykningsforslag på Linje: 461 - 462

Forslagsstiller: Jack Blindheim

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Stryk "Venstre vil innføre en tredje kjønnskategori."

Begrunnelse: Det finnes nok bare to biologiske kjønn. Hvis det er noe annet som menes, bør det utdypes.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 166

Type: Tilleggsforslag på Linje: 462 -

Forslagsstiller: Magnhild Sørbotten

Innstilling: **Avvises** til

fordel for forslag 158

Forslag: Det er også i tråd med grunnleggende liberale verdier at mennesker med nedsatt funksjonsevne skal kunne delta i samfunnet som likestilte mennesker. Venstre vil derfor inkorporere FN sin funksjonshemma-konvensjon, CRPD, i norsk lov.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 167

Type: Tilleggsforslag på Linje: 470 - 470

Forslagsstiller: Brussel Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Kunst og kultur er ytringer med samfunnsbyggende kraft, og kulturpolitikken skal bygge på ytringsfrihet og toleranse. Kulturlivet og sivilsamfunnet er forutsetning for dannelse og en opplyst offentlighet, og dermed en investering i demokratiet. Kulturen skal være fri, med personlig engasjement og frivillighet som grunnlag.

Begrunnelse: Legges inn som nytt avsnitt under punktet *Sivilsamfunnets organisering*. Det foreslåtte avsnittet er hentet fra første avsnitt i kulturmeldingen 2019 (levert av kulturminister fra V)

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 168

Type: Tilleggsforslag på Linje: 471 - 471

Forslagsstiller: Christer M.L. Bendixen

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: En mangfoldig og inkluderende offentlig samtale er grunnlaget for et velfungerende demokrati.

Begrunnelse: Kan erstatte den første setningen. Setningen er basert på det lille jeg har hørt om Habermas' tanker om deliberativt demokrati.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 169

Type: Endringsforslag på Linje: 474 - 478

Forslagsstiller: Rogaland Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Men meningsytringer som diskriminerer, er hatefulle eller oppfordrer til vold krenker andres frihet og har derfor ikke samme krav på vern.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 170

Type: Strykningsforslag på Linje: 476 - 478

Forslagsstiller: Jack Blindheim

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Stryk siste setning.

Begrunnelse: Dette er vel regulert av lovverket.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 171

Type: Strykningsforslag på Linje: 476 - 478

Forslagsstiller: Skien Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Stryke setningen: "Venstre mener at organisasjoner (...) ikke skal motta offentlig støtte fra det offentlige."

Begrunnelse: Ytringer som bryter med loven vil stoppe seg selv gjennom norsk lov og domsapparatet. Da gjenstår spørsmålet om dette skal tolkes strengere enn loven? I så fall, hvem skal avgjøre hva som er å spre vold og hat? Hvor skal grensene gå? Dette åpner opp prinsipielle problemstillinger om hva slags type ytringer man støtter og hvilke ytringer man velger ikke å støtte, og hvilken makt de som avgjør det har på den offentlige debatt.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 172

Type: Tilleggsforslag på **Linje:** 478 - 478

Forslagsstiller: Christer M.L. Bendixen

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Legge til noe sånt som: "Venstre mener også at kampanjer for å jage stemmer bort fra offentligheten heller ikke er en legitim bruk av ytringsfriheten."

Begrunnelse: *"Dogpiling", "cancel culture", hetsekampanjer, alt dette er eksempler på at folk bruker ytringer til å jage stemmer bort fra offentligheten. Hvis hensikten med ytringsfriheten er å skape en inkluderende og mangfoldig offentlig samtale, så er dette ikke en legitim bruk av ytringsfriheten.*

Men jeg ser at formuleringen ikke er så elegant, så progkom må gjerne skrive om setningen :)

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

10. Globale utfordringer krever globale løsninger

Forslag nr 173

Type: Endringsforslag på Linje: 480 - 485

Forslagsstiller: Arjo van Genderen

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Vi er alle verdensborgere. Vi deler kloden sammen. For å sikre fred og redde fremtiden av både natur og menneskeheten må nasjoner løse felles problemer sammen, på tvers av landegrensene. Liberale rettsstatsprinsipper og menneskerettighetene har universell gyldighet. Også globale institusjoner må kunne svare overfor borgerne. En internasjonal, liberal rettsorden er den beste garanti for Norges og verdens fremtid.

Begrunnelse: *først hvorfor. felles rettigheter og universelle prinsipper, som også må gjelde overnasjonale institusjoner. for å så kunne sikre Norges og verdens liberale fremtid.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 174

Type: Endringsforslag på Linje: 481 - 481

Forslagsstiller: Jennie Johnsen

Innstilling: **Avvises**

Forslag: «Markedsøkonomien og tilhørende institusjoner er et godt verktøy for å sikre en sosial og miljøbærekraftig utvikling for alle.»

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 175

Type: Tilleggsforslag på Linje: 483 - 483

Forslagsstiller: Jennie Johnsen

Innstilling: **Avvises**

Forslag: 2. setning: Etter ...» må det liberale samfunnssystemet følge etter» settes inn ny setning:

«Det er likevel forskjell på å akseptere at verden har globale utfordringer og å det å ønske å bevare mangfoldet i verden slik Venstre gjør ved å ta tak i disse gjennom demokratiske institusjoner på alle nivå og det å være ensrettende globalist.»

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 176

Type: Tilleggsforslag på Linje: 493 - 493

Forslagsstiller: Jennie Johnsen

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Ny første setning:

«Et menneske som opplever tillit og verdighet vil føle en positiv tilhørighet til samfunnet rundt seg og også ønske å gi tilbake.»

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 177

Type: Tilleggsforslag på Linje: 494 - 494

Forslagsstiller: Jennie Johnsen

Innstilling: Vedtas

Forslag: Etter «...rettferdighet og et godt liv» forlenges setningen med:

«og aktivt søke å inkludere flest mulig i det sosiale og demokratiske felleskapet til enhver tid.»

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: For innstillingen ☐ Mot innstillingen ☐ Avholdende ☐

Forslag nr 178

Type: Tilleggsforslag på Linje: 507 - 507

Forslagsstiller: Rogaland Venstre

Innstilling: Redaksjonelt

Forslag: Legge til "til" mellom "stilles" og "ansvar".

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: For innstillingen ☐ Mot innstillingen ☐ Avholdende ☐

Forslag nr 179

Type: Redaksjonelt på Linje: 507 - 507

Forslagsstiller: Viken Venstre

Innstilling: Voteres ikke

over, samme som forslag 178

Forslag: ..må kunne stilles til ansvar for..

Begrunnelse: Språklig/logisk

Jeg vil stemme: For innstillingen ☐ Mot innstillingen ☐ Avholdende ☐

Forslag nr 180

Type: Tilleggsforslag på Linje: 516 - 516

Forslagsstiller: Jennie Johnsen

Innstilling: Avvises

Forslag: ordet «livsødleggende» tilføyes

«eller annen livsødeleggende og nedverdiggende behandling og straff.»

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: For innstillingen ☐ Mot innstillingen ☐ Avholdende ☐

Forslag nr 181

Type: Tilleggsforslag på Linje: 523 - 523

Forslagsstiller: Viken Venstre

Innstilling: Vedtas

Forslag: føre til uheldig maktkonsentrasjon og masseovervåking.

Begrunnelse: Et selvstendig poeng og en frihetstrussel - uavhengig av overvåking eller ikke..

Jeg vil stemme: For innstillingen ☐ Mot innstillingen ☐ Avholdende ☐

Forslag nr 182

Type: Endringsforslag på Linje: 524 - 526

Forslagsstiller: Børre St. Børresen

Innstilling: **Avvises**

Forslag: 524 Venstres kamp er en kamp mot isolasjonisme og snever nasjonalisme, og vi støtter

525 normen om at en stat ikke har krav på full suverenitet når den ikke beskytter sin
526 befolkning, sine landområder eller ikke ivaretar sine internasjonale forpliktelser.

Begrunnelse: *Tilføyelsen "sine landområder" foreslås fordi punktet kan leses begge veier. Det kan gjelde alle andre land, men det skal også gjelde Norge. I 1989 sa den sovjetiske utenriksministeren at et land som ikke tar vare på sine landområder og har en stabil befolkning der, risikerer å miste sin legitime rett til området. Det ble tolket som et varsko.*

I Finnmark er det dessverre en holdning om "Putin er ikke så verst" og at Russland er en god nabo. Det stemmer når det gjelder folk-til-folk-samarbeid, men Putins illiberale regime og dets brudd på menneskerettigheter og internasjonale avtaler kan vi ikke godta.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 183

Type: Tilleggsforslag på Linje: 526 - 526

Forslagsstiller: Jennie Johnsen

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Etter «...sine internasjonale forpliktelser» sette inn «for menneskerett og miljø.»

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 184

Type: Strykningsforslag på Linje: 527 - 528

Forslagsstiller: Sunnfjord Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Stryke ordene "sanksjonert" og "sikkerhetsråd".

Begrunnelse: *FN sitt sikkerhetsråd fungerer ikke så effektivt som man skulle ønske. Sanksjonene som kommer forbi alle stormaktene er ofte vage og upresise. Istedet mener vi at Norge bør forholde seg til de resolusjonene FN har vedtatt, uavhengig om det kommer fra Sikkerhetsrådet eller generalforsamlingen. Videre mener vi at det bør presiseres at Norge ikke deltar i intervensjoner uten FN sitt samtykke. Det bør ikke åpnes for diskusjon rundt hvorvidt man skal angripe andre land. Derfor bør også setningen endres til f.eks: "Venstre mener at Norge bare skal følge FN sine avgjørelser i henhold til intervensjoner i suverene stater."*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 185

Type: Endringsforslag på Linje: 530 - 531

Forslagsstiller: Per Løland Våje

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Verneplikt i fredstid er unødvendig, illiberal og innebærer en betydelig reduksjon i individets frihet. Norge går over til et profesjonelt forsvar

Begrunnelse: Av et årskull på rundt 60,000 ungdommer er det bare 8,000 som gjennomfører førstegangstjeneste. De blir ofte kalt inn fra januar til desember, som gjør at de mister to skoleår på universitet. Dette er svært urettferdig og illiberal i forhold til de 52,000 som slipper. Med så lav andel i militæret er det en vits å hevde at vi har en allmenn verneplikt. Jeg foreslår at de som ønsker det kan verve seg for tre år, der de samtidig får en utdanning med grei lønn underveis. Mange av dagens arbeidsoppgaver som menige utfører kan erstattes av sivilt ansatte. Resultatet vil bli et bedre motivert og profesjonelt forsvar, og at norske ungdommer ikke får redusert sin frihet helt unødvendig.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 186

Type: Strykningsforslag på Linje: 530 - 531

Forslagsstiller: Viken Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: stryk

"Venstre vil basere det norske forsvaret på verneplikt."

Begrunnelse: En som har blitt født inn i en stat burde ikke tvinges til å forsvare denne staten. Personer som ikke ønsker å kjempe for noe burde ikke tvinges til å risikere sitt liv for saken.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 187

Type: Tilleggsforslag på Linje: 532 - 533

Forslagsstiller: Viken Venstre

Innstilling: **Vedtas**

Forslag: På nytt må det arbeides for atomnedrustning, ikke-spredning av masseødeleggelsesvåpen og kontroll av autonome våpensystemer. Venstre vil ha et internasjonalt forbud mot atomvåpen.

Begrunnelse: Venstre har slått fast i både Stortingsvalgprogrammet for 2017-2021 og i en uttalelse fra landsstyret 22. oktober 2017 at partiet støtter et internasjonalt forbud mot atomvåpen, og særlig ratifisering av FN-avtalen om et slikt forbud. Dermed er det ingen grunn til at dette ikke bør være nedfelt som et prinsipielt syn i vårt prinsippprogram, som tross alt utgjør grunnsteinen for vårt syn på verden og Norges rolle i verden.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 188

Type: Endringsforslag på **Linje:** 542 - 556

Forslagsstiller: Hans Weinberger

Innstilling: **Avvises**

Forslag: EU er verdens største og mest fremgangsrike regionale samarbeid, der nasjoner som hatt uttalige gjensidige kriger, i fellesskap utvikler et fredfullt, robust og demokratisk Europa. Venstre er grunnleggende positiv til internasjonalt samarbeid. Vår tids største utfordringer er knyttet til klima og miljø, migrasjon og fattigdom, økt ujevnlikhet mellom og innom land. EU har tatt den globale ledelsen på klima og miljø, er mottager av mange emigranter og søker å finne løsninger der multinasjonale bedrifter betaler skatter på en rettferdig måte. EU er på lang vei mer enn bare et fredssamarbeid eller et økonomisk samarbeid. Det er et samarbeid som vil forsterke demokrati, menneskelige rettigheter, regional utvikling og utjevning, en sterk velferdsstat og felles sikkerhet.

Norge er gjennom EØS-avtalen tett knyttet till EU og nyter godt av det på mange felt, men avtalen dekker langt ifra alt som er EUs politikk. Norge må ta aktiv del i hele EUs utvikling, for sin egen del og for Europa. Det er et stort demokratisk problem at Norge ikke er med og tar de beslutninger som blir lov i Norge. Norske medborger må ha stemmerett og medbestemmelse i EU. Norge er og skal være en del av Europa, helt og fullt. Norge skal søke medlemskap i EU så snart mulig.

Begrunnelse: *Det som står i som forslaget i prinsippprogrammet er altfor vag og utydelig. Det beskriver ikke EU på en god måte. Og det beskriver ikke heller tydelig at Norge bør bli medlem i EU. EØS-avtalen dekker ikke hva EU gjør i sin helhet og Norge bør være med på EUs alle områder, det tjener både Norge og EU på.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 189

Type: Endringsforslag på **Linje:** 549 - 549

Forslagsstiller: Suzy Haugan

Innstilling: **Avvises**

Forslag: EØS-avtalen er en viktig avtale

Begrunnelse: *Må vi konkludere med at EØS-avtalen er den viktigste avtalen Norge har? (Parisavtalen er også ganske viktig). Nok å si den er viktig?*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 190

Type: Endringsforslag på **Linje:** 549 - 551

Forslagsstiller: Jennie Johnsen

Innstilling: **Avvises**

Forslag: «EØS-avtalen, som i sin tid ble er inngått på sviktende demokratiske premisser, er helt klart en realpolitisk viktig avtale for Norge fordi den sikrer adgang til markedet innenfor den Europeiske Union med fri bevegelse av personer, varer, tjenester og kapital. Venstre vil arbeide for å fortsatt sikre norske bedrifter adgang til verdens største økonomier men vil i prosessen sikre å bevare konstitusjonell nasjonal suverenitet, forvaltningsrett over våre mangfoldige naturressurser og ansvaret for vernet av også det fremtidige individets rett til frihet og til privatliv.»

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Dissens om EU side 22, linje 557-561 behandles kronologisk her.

Forslag: Dissens

Type: Endringsforslag på Linje: 552-556

Forslagsstiller: Komiteens mindretall bestående av Odd Einar Dørum, Trine Noodt, Torgeir Anda og Tina Kornmo

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Avsnittet erstattes med:

Norge har så langt valgt å regulere sitt samarbeid med EU gjennom EØS-avtalen, som har tjent Norge godt. Venstre mener at et eventuelt norsk EU-medlemskap skal avgjøres etter folkeavstemning og Venstres folkevalgte skal respektere resultatet.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 191

Type: Endringsforslag på Linje: 552 - 553

Forslagsstiller: Oslo Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Venstre mener at EØS-avtalen har tjent Norge godt på mange områder, men at det er prinsipielt problematisk at lover som gjelder i Norge blir vedtatt uten demokratisk påvirkning fra norske velgere. Venstre mener derfor at norske borgere må sikres stemmerett i Europa. Det krever fullt EU-medlemskap. Det er den eneste måten å sikre demokrati og medbestemmelse i beslutninger som angår oss direkte. I medlemskapsforhandlinger må det legges vekt på gode løsninger for fiskeri og landbruk, og det må tas en separat vurdering av en eventuell inntreden i eurosonen.

Begrunnelse: Å si at EØS-avtalen har tjent Norge godt er å ha en snever økonomisk forståelse av hva som tjener Norge. I et prinsippprogram bør det også legges mer vekt på prinsipper om demokrati og medbestemmelse.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 192

Type: Strykningsforslag på Linje: 552 - 556

Forslagsstiller: Jennie Johnsen

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Avsnittet strykes og dissensen faller bort

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 193

Type: Endringsforslag på Linje: 552 - 556

Forslagsstiller: Viken Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: EØS-avtalen har tjent Norge godt. Norge bør delta i de demokratiske institusjonene i EU gjennom et EU-medlemskap. Medlemskapet må avgjøres etter folkeavstemning og Venstres folkevalgte skal respektere resultatet.

Begrunnelse: enklere, mer tydelig og konsis

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 194

Type: Strykningsforslag på Linje: 552 - 561

Forslagsstiller: Nes på Romerike Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Stryk alt om EU-medlemskap.

Begrunnelse: *Hører til i stortingsvalgprogram.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 195

Type: Endringsforslag på Linje: 552 - 561

Forslagsstiller: Geir Helge Sandsmark

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Begge forslag erstattes av følgende tekst: "Venstre mener at EØS-avtalen har tjent Norge godt, men innser at det kan være aktuelt å endre tilknytningsformen innen tidsperspektivet for prinsippprogrammet. I tråd med Venstres 10. liberale prinsipp "Framtidst ro" om at det liberale samfunnet er alltid underveis, stilles Venstres folkevalgte fritt til aktivt å arbeide for eller mot norsk EU-medlemskap. Medlemskapet må avgjøres etter folkeavstemming og Venstres folkevalgte skal respektere resultatet."

Begrunnelse: *Jeg mener at det her er vesentlig at liberale Venstrefolk kan samarbeide om liberale saker, før under og etter en ny folkeavstemning og uavhengig av hvilken EU-tilknytning Norge har. Det er klart liberalt å fremme standpunkt for et medlemskap blant annet med argumenter om medansvar og medbestemmelse. Det er like liberalt å argumentere for autonomi og uavhengighet. Etter mitt syn er det viktigere å kunne videreføre et klart liberalt og likevel mangfoldig Venstre enn å låse seg til en bestemt tilknytningsform til EU. Her kommer også tidsperspektivet inn. Så vel EU som andre internasjonale forhold kan påvirke foretrukket tilknytningsform innenfor det tidsperspektivet prinsippprogrammet skal dekke.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 196

Type: Strykningsforslag på Linje: 555 - 556

Forslagsstiller: Alf Helge Greaker

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Stryke "... og Venstres folkevalgte skal respektere resultatet".

Begrunnelse: *Venstre sine folkevalgte skal følge veljarkontrakten sin, som er partiprogrammet, og røyste i tråd med dette.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 197

Type: Strykningsforslag på Linje: 555 - 556

Forslagsstiller: Ane Breivik

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Stryk "og Venstres folkevalgte skal respektere resultatet"

Begrunnelse: *Hva betegner å IKKE "respektere utfallet"? Å erklære folkeavstemningen ugyldig? Dette bør fjernes for å unngå flertydighet.*

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Forslag nr 198

Type: Tilleggsforslag på Linje: -

Forslagsstiller: Abid Raja og Carl Erik Grimstad

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Eget avsnitt om kultur:

Kunsten og kulturen, frivilligheten og idretten er grunnfjellet i et moderne, likestilt og demokratisk samfunn. Kunsten og kulturen skal være tilgjengelig for alle – uavhengig av funksjonsnivå, alder, etnisitet eller seksuell orientering – eller hvor du bor i landet. Derfor er likestilling et viktig kulturpolitisk mål: Likestilling handler om grunnleggende menneskerettigheter for den enkelte, og om muligheten til å leve frie, likeverdige og selvstendige liv.

Samhold og fellesskap i hele landet: Kulturen er der menneskene bor. Staten har derfor et særlig ansvar for å sikre gode kulturtilbud over hele landet, og at den kulturelle makta spres slik at flere blir sett og at flere stemmer blir hørt. Alle barn skal ha like muligheter til kunst og kultur, idrett og media – og alle barn fortjener kvalitet og gode kulturopplevelser – på samme vilkår som voksne.

Vi er alle våre historier: Språk er identitet og forankring, kulturarv og kommunikasjon, er limet som holder oss sammen, som styrker tilliten og fellesskapet mellom oss.

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Innkomet etter fristen

Forslag nr 199

Type: Endringssforslag på Linje: 240-241

Forslagsstiller: Viken Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Åpenhet rundt Stortingets arbeid må styrkes, blant annet gjennom innføring av lobbyregister og mulighet for borgere til å følge komitémøter.

Begrunnelse:

Endringssforslaget ble ved en feil ikke sendt inn sammen med de andre forslagene Viken Venstre vedtok på sitt årsmøte. Det kom derfor inn etter fristen.

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

Innkomet innen fristen, men ikke via skjema

Forslag nr 200

Type: Endringssforslag på Linje: 451-451

Forslagsstiller: Røros Venstre

Innstilling: **Avvises**

Forslag: Endre «preget av» til «bygget på»

Begrunnelse:

Jeg vil stemme: **For innstillingen** ☐ **Mot innstillingen** ☐ **Avholdende** ☐

LM-10 Politiske uttalelser

Det er kommet inn 66 forslag til uttalelser innen fristen 4. september.

Redaksjonskomiteen har innstilt fire uttalelser til realitetsbehandling. Antallet er lavere enn vanlig da det er vesentlig mindre tid til å behandle politiske uttalelser på grunn av behandlingen av prinsippprogram og fordi landsmøtet bare varer i to istedenfor tre dager.

Endringsforslag må leveres elektronisk **innen 21. september**. Fristen er satt tidligere enn vanlig for at delegatene skal motta og kunne ta stilling til redaksjonskomiteens innstilling på endringsforslagene i bedre tid før behandlingen av forslagene. Dersom landsmøtet beslutter å behandle andre uttalelser enn de som er innstilt av redaksjonskomiteen vil det bli åpnet for endringsforslag på disse uttalelsene, med frist klokken 18.30 på lørdag 26. september.

Skjema for elektronisk levering av endringsforslag til sak LM-10 Politiske uttalelser finnes her:

<http://www.venstre.no/lm2020/LM-10>

Skjemaet åpnes for innsending tirsdag 15. september.

Merk særlig:

Fristen for endringsforslag er 21. september, altså mandag før landsmøtet. Dette er nytt fra og med 2019, tidligere har fristen vært på kvelden på landsmøtets første dag.

I det foreslåtte programmet for landsmøtet er det lagt opp til behandling av de politiske uttalelsene i plenum på søndag 27. september fra klokken 14.00 til 15.30.

Redaksjonskomiteen fremmer følgende forslag til hvilke uttalelser som skal behandles

- A** - Grønn vekst ut av krisen (Basert på uttalelse 7 og 38)
- B** - Frihetsreform i videregående skole (Basert på uttalelse 55, 56 og 57)
- C** - Innbyggernes NAV (Basert på uttalelse nr. 17, nr. 8 og 10)
- D** - Sirkulær omstilling (Basert på uttalelse nr. 66 og nr. 46)

Redaksjonskomiteen har ikke lagt opp til en behandling av en generell politisk uttalelse på dette landsmøtet.

Temamessig sortering av uttalelser som er kommet inn innen fristen

Arbeid og Velferd

- 1 Rusreformen må gjennomføres - hjelp framfor straff nå!
- 2 Reservebenken ut på banen – flere folk i jobb!
- 3 Flere folk i jobb gjennom styrket rett til realkompetansevurdering
- 4 Venstre vil gjøre Norge verdensledende på havvind
- 5 Papirlause må få høve til å jobba
- 6 Alle borgere i Norge 60 +++ en ressurs for barn, unge og resten av samfunnet - ressursbank for seniorer nasjonalt og lokalt
- 7 Grønn vekst ut av krisen
- 8 Utprøv garantiinntekt og borgerlønn i Norge
- 9 Mennesket i sentrum av arbeidspolitikken- arbeidslinja må endres!
- 10 Borgerlønn må utredes
- 11 Nordland Venstre krever en rettferdig pensjonsordning

Forslagsstiller

Agder Venstre
Sandefjord Venstre
Vestfold og Telemark Venstre
Rogaland Venstre
Rogaland Venstre
Unni Viken
Unge Venstre
Vestfold og Telemark Venstrekvinnelag
Vibeke Rolfsen, Jennie Nicola Johnsen, Dagfinn A. Mork
Vestland Venstre
Nordland Venstre

Boligpolitikk

- 12 Tomtefesteloven må endres
- 13 Kommunalt selvstyre
- 14 Ingen flere drittleiligheter

Forslagsstiller

Fredrikstad Venstre
Vestfold og Telemark Venstre
Liberale studenter (NLSF)

Demokrati, forvaltning og folkestyre

- 15 Stemmerett til 16-åringer
- 16 Regjeringsdeltakelse
- 17 Innbyggernes NAV
- 18 Venstre krever flere oppgaver og mer ressurser til fylkene
- 19 Økt internasjonalt samarbeid og europeisk integrasjon

Forslagsstiller

Agder venstre
Nes på Romerike Venstre
Oslo Venstre
Folkevalgte i flere fylkeskommuner
Bergen Venstre

Distriktpolitikk

- 20 Bærekraftig jordbrukspolitikk

Forslagsstiller

Indre Østfold Venstre

Forskning og høyere utdanning

- 21 Venstre vil prioritere masterstudier for etablerte lærere
- 22 Lån og stipend må frikobles for å nå 1,5 G

Forsvarspolitik

- 23 Norge må finne trygghet i Europa

Globale utfordringer

- 24 Norge må bruke plassen i Sikkerhetsrådet til å fremme likestilling

Helse

- 25 Rett til å bestemme over egen kropp - også for gutter
- 26 Større fokus på ME og styrking av biomedisinske forskningsmiljø
- 27 Psykisk helse på videregående skole
- 28 Base for luftambulanse til Vinje nå
- 29 Betre hjelp til ME-ramma menneske og pårørende av disse.
- 30 Fast-tannlegeordning NÅ!

Innvandring og integrering

- 31 Ny regjering må bety ny flyktning- og innvandringspolitikk

Justis (trygghet og rettssikkerhet)

- 32 Ja til samtykkelov!
- 33 Ja til samtykkelov!

Klima og energi

- 34 Fremtiden er elektrisk
- 35 Klimasatsemidlene må fortsette
- 36 Norge - en kjernekraftnasjon

Forslagsstiller

Sara Sægrov Ruud (Risør),
Arnt Gunnar Tønnesen
(Grimstad) og Petter
Benestad (Kristiansand)
Liberale studenter (NLSF)

Forslagsstiller

Liberale studenter (NLSF)

Forslagsstiller

Internasjonalt utvalg

Forslagsstiller

Frode Tennebø

Venstres ordførernettverk

Vestfold og Telemark
Venstre
Vestfold og Telemark
Venstre
Vestland Venstre

Asker Venstre, Gro
Buttingsrud, Wenche
Steen, Marcus Andre
Holst-Pedersen

Forslagsstiller

Agder Venstre

Forslagsstiller

Oslo Venstre
Innlandet Venstre

Forslagsstiller

Unge Venstre
Innlandet Venstre
Frode Tennebø og Øivind
Nordahl

37 Oljenæringa er ein motor i det grønne skiftet

Terje Breivik, Alfred Bjørlo,
Kjartan Aleksander
Lunde, Anne Beth
Njærheim
Stortingsgruppa

38 Fire nye år med klimakutt!

Kultur og informasjon

39 Norsk skogfinsk museum
40 Stimuler til produksjon og formidling av ny norsk musikk.

41 Venstre styrker fellesskapet gjennom å prioritera biblioteka

Forslagsstiller

Innlandet Venstre
Brussel Venstre, Ragnhild
Helseth, Anne Cecilie
Holm, Astrid Eva Høye
Prytz
Rogaland Venstre

Liberale rettigheter

42 Norden må samarbeide om nye personnummer

Forslagsstiller

Ketil Kjenseth

Natur og miljø

43 Stans tap av naturmangfold
44 Hundeval i strid med dyrevelferdsloven
45 Ta vare på naturens egenverdi
46 Vi må ha mer natur, ikke mindre

Forslagsstiller

Innlandet Venstre
Viken Venstre
Rogaland Venstre
Odd Einar Dørum, Marit
Kristine Veia og Ola
Elvestuen

Næringsliv

47 Reiselivet må sikres gjennom koronakrisen

48 Bedre rammebetingelser for gründere
49 Nordland fylkesråd raserer kysten
50 Reiselivet sikrer Nordland arbeidsplasser og vekst

Forslagsstiller

Brussel Venstre, Pål
Farstad, Ragnhild Helseth,
Anne Cecilie Holm, Astrid
Eva Høye Prytz
Viken Venstre
Nordland Venstre
Nordland Venstre

Oppvekst og familiepolitikk

51 Foreldre bør selv få velge NÅR far tar ut sin del av permisjonen
52 Venstre vil styrke barnevernet
53 Elever må sikres læreplass
54 Venstre vil opprette en storviltlandslinje på Solør videregående skole.

Forslagsstiller

Steinunn Egeland (Ikke medlem i Venstre)
Rogaland Venstre
Viken Venstre
Åsnes Venstre

- 55 En friere skole
- 56 Frihetsreform i videregående skole
- 57 En friere skole
- 58 Utenforskap og enhetsskolen

Innlandet Venstre
Stortingsgruppa
Unge Venstre
Vibeke Rolfsen

Transport

- 59 Jernbane i Innlandet
- 60 Stad skipstunnel i budsjettet 2021
- 61 Venstre vil ha kraftig satsing på rassikring
- 62 Ja til et ansvarlig elsparkesykkelmarked
- 63 Bygg grenlandsbanen nå

Forslagsstiller

Innlandet Venstre
Møre og Romsdal Venstre
Rogaland Venstre
Oslo Venstre
Vestfold og Telemark
Venstre

Annet

- 64 Stopp krenkelsene av palestinske barns grunnleggende rettigheter
- 65 Venstre støtter 10. august stiftelse
- 66 Vi trenger sirkulær omstilling

Forslagsstiller

Bergen Venstre

Eirik Bøe (Bærum)
Agder, Innlandet, Møre og
Romsdal, Oslo, Nordland,
Rogaland, Vestfold og
Telemark, Troms og
Finnmark, Vestland,
Viken, Norges
Venstrekvinnelag,
Liberale studenter

Forslag nr. A

Basert på forslag nr. 7 fra Unge Venstre og nr. 38 fra Stortingsgruppa

Forslagsstiller: Redaksjonskomitéen

1 Grønn vekst ut av krisen

2 Koronakrisen har snudd livet på hodet. Ingen vet akkurat hvordan
3 fremtiden ser ut, men Venstre vet at den må være grønn og fornybar.
4 Krisen har påvirket oss alle. Det vi trodde var stø grunn under føttene våre
5 har vist seg å være skjørt. Mange har mistet jobben og lagt om til en ny
6 hverdag. Vi har vært vant til frihet og trygghet, men krisen har vist hvor
7 usikker fremtiden kan bli.

8 Veien ut av krisen må være grønn og rettferdig. Vi skal omstille Norge fra å
9 være en oljenasjon til å bli et fornybarsamfunn. Vi vil fortsette å kutte utslipp
10 og gjøre det enklere å skape nye, grønne arbeidsplasser for fremtiden. Vi må
11 skape og ta i bruk ny teknologi som reduserer behovet for og erstatter bruk
12 av fossil energi. Det reduserer norske klimagassutslipp samtidig som vi
13 utvikler nye eksportvarer og bygger norsk kompetanse.

14 Norge står midt oppi det grønne skiftet. Norges klimagassutslipp har gått ned
15 fire år på rad, og med Venstre i front ligger vi an til å nå vedtatte klimamål for
16 første gang i historien.

17 Elbilpolitikken og satsningen på grønn skipsfart har gjort det billigere å reise
18 klimavennlig. Resultatet er at klimagassutslippene går ned. CO2avgiften er
19 utvidet og trappes opp. Slik skaper vi et marked for miljøvennlige løsninger. Vi
20 har inngått en forpliktende avtale om klimagassutslipp med EU. Slik sikrer vi
21 at Norge bidrar til å nå klimamålene hjemme og ute. Men vi har større
22 ambisjoner fremover.

23 Vi vil at fremtiden skal bli enklere, ikke vanskeligere å leve. Venstre tror på at
24 vi kan skape en bedre fremtid hvis vi tar de riktige valgene allerede i dag. Vi
25 kan vinne kampen om klimaet samtidig som vi skaper mer velferd. I dag er det
26 for vanskelig å utvikle ideer og selge nye produkter og tjenester her hjemme.
27 Vi vil frigjøre grønn skaperkraft, støtte gode ideer og innovasjon.

28 Nå bruker vi milliarder av fremtidige generasjoners penger for å komme
29 gjennom en krise. De pengene forplikter. Vi må satse på fremtidens
30 arbeidsplasser, både for vi som lever nå og de som kommer etter oss.

31 Krisen viser at mennesker kan omstille seg raskt, men det viser også at
32 politikere er villig til å tviholde på det gamle i stedet for å satse på det nye.
33 Venstre mener at svarene på dagens utfordringer ligger i fremtiden. Vi må
34 satse på grønn omstilling, kunnskap for alle, og nye grønne arbeidsplasser
35 som skal ta oss ut av krisen.

36 Venstre har sørget for lavere skatter på arbeid og verdiskapning. Det er viktig
37 for at Norge skal være et attraktivt land å investere i, og at det skal være
38 mulig å skape en arbeidsplass for seg selv og noen til. Det vil vi fortsette med.

39 Vi senke skattene for folk med vanlige inntekter og fortsette reduksjonen i
40 selskapsskatten. Vi vil innføre et klimaskattefradrag som gjør det mer
41 lønnsomt å stå i arbeid, samtidig som vi sørger for at økte klimaavgifter ikke
42 gjør folk at med vanlige inntekter sitter igjen med mindre.

43 **Venstre vil:**

- 44 ✓ Gjøre det enklere og mer lønnsomt å investere i nye arbeidsplasser
- 45 ✓ Prioritere satsingen på grønne arbeidsplasser - ikke fossil energi
- 46 ✓ Øke CO2-avgiften til et nivå forenelig med 1.5-gradersmålet
- 47 ✓ Innføre et minstefradrag for selvstendig næringsdrivende
- 48 ✓ Innføre et klimaskattefradrag som gjør det mer lønnsomt å arbeide og
- 49 kompensere for økte miljøavgifter

Forslag nr. B

Basert på forslag nr. nr. 55 fra Innlandet Venstre, nr. 56 fra Stortingsgruppa og nr. 57 fra Unge Venstre

Forslagsstiller: Redaksjonskomitéen

50 Frihetsreform i videregående skole

51 Kunnskap gjør mennesker frie. Skolen skal sette folk i stand til å sine egne
52 valg og skape sin egen fremtid. Vi ønsker en videregående skole der elever
53 får mer frihet til å velge selv. En skole som skaper motivasjon gjennom
54 valgmuligheter og gjør skolen bedre for alle, elever og lærere.

55 Grunnlaget for en god videregående skole er motiverte elever. Videregående
56 skole samler unge voksne som er i stand til å ta egne valg. Evnen til å
57 reflektere over egen fremtid og velge utdanningsløp betyr at elevene også er i
58 stand til å velge hvilken skole de vil gå på. Derfor sier Venstre ja til fritt
59 skolevalg i hele landet.

60 Venstre vil gi elevene større makt over egen skolehverdag. Dagens
61 videregående skole er i altfor stor grad en videreføring av ungdomsskolen.
62 Samtidig representerer studieløpet et retningsvalg for elevenes videre
63 utdanning eller arbeid. Derfor vil vi gi elevene større tillit til å sette sammen
64 sin egen timeplan og velge de fagene de selv ønsker.

65 Venstre ser at noen elever kan trenge en pause fra skole etter ungdomsskolen
66 fordi de er lei eller usikre på hvilken utdanning de skal velge. Kanskje de vil
67 jobbe eller gå på folkehøyskole. Andre ønsker å forkorte skoleløpet å forsøke
68 og bli ferdig med videregående hurtigere enn på tre år. Unge som har vært ute
69 i arbeidslivet en stund og ikke fullført skolen ønsker kanskje å komme tilbake
70 når det passer dem. Alt dette må videregående opplæring legge til rette for.

71 Venstre vil ha et tettere samarbeid mellom videregående skole og
72 arbeidslivet. Slik kan vi gjøre elevene tryggere på sine studievalg og gi de
73 anledning til å bli kjent med mulighetene som finnes senere i løpet. Fremtidens
74 arbeidsliv kommer til å være preget av omstilling, derfor er det også viktig at
75 vi ruste elevene våre for det arbeidsmarkedet de en gang skal være en del
76 av.

77 Valgfrihet i skolen betyr også et større behov for flere tilbud innen yrkesfag.
78 Derfor vil vi øke lærlingtilskuddet og øke rådgivningskompetansen til
79 fylkeskommunene for opplæring og oppfølging av bedrifter som ønsker å ta
80 imot lærlinger. Venstre mener at det må bli enklere å ta yrkesfaglige
81 utdannelse for mennesker som har annen utdannelse fra før.

82 For å gi frihet til lærerne vil vi fortsette avbyråkratiseringen i skolen. En lærers
83 viktigste oppdrag er å bidra til læring i og utenfor klasserommet. Derfor vil vi
84 gjennomføre en tillitsreform i skolen som gir læreren mer tid med elevene og
85 mindre tid med skjemaveldet.

Venstre vil at videregående opplæring skal speile samfunnet. For å ruste elevene til morgendagens arbeidsmarked er det viktig at vi styrker digital kompetanse hos både lærere og elever. Derfor ønsker vi også at alle elever skal ha lik tilgang til digitale plattformer og enheter. Digitalisering gir muligheter for fleksibilitet med tanke på læringssted, samhandling og læringsverktøy. Skolene må ha de materielle ressursene og den nødvendige kompetansen for å utnytte disse mulighetene og følge opp elevene.

Venstre vil:

- ✓ Innføre fritt skolevalg i hele landet
- ✓ Innføre en modulbasert fagvalgsordning på videregående med mulighet til friere fagvalg på tvers av de tradisjonelle studieløpene
- ✓ Redusere antall fellesfag til fordel for flere valgfag
- ✓ Knytte arbeidslivet og videregående opplæring tettere sammen
- ✓ Utrede hvordan yrkesfagene kan gjøres mer attraktive
- ✓ Stille krav om at alle fylkeskommuner må ha tilbud om YSK
- ✓ Utrede alternative eksamensformer og vurderingsformer
- ✓ Bygge opp digital kompetanse både hos lærere og elever
- ✓ Gi unge anledning til å ta utdanning selv om ungdomsretten er brukt opp. Regelen om at de må vente til de er 25 før de får «voksenrett» må fjernes
- ✓ Begrense bruken av karakterer som underveisvurdering, men samtidig stå fast på at sluttkompetanse skal uttrykkes gjennom karakter
- ✓ Åpne for at ungdommer kan ta et alternativt år med arbeid eller annen type utdanning, for eksempel folkehøyskole, mellom ungdomsskole og videregående skole

Venstre vil gå i bresjen for at frihetsreformen i videregående skole virkelig gir elevene mer makt over sin egen utdanning og fremtid. Vi tror at skolen blir bedre av at den tilpasser seg mer til den enkelte elev. Slik bygger vi en moderne skole med flere motiverte elever, mer variert undervisning og kompetanse for fremtiden.

For Venstre er individets frihet til å velge og bestemme selv hjørnesteinen i et moderne samfunn. Denne friheten må være grunnlaget i norsk videregående opplæring.

Forslag nr. C

Basert på forslag nr. 17 fra Oslo Venstre, nr. 8 fra Vestfold og Telemark Venstrekvinnelag og nr. 10 fra Vestland Venstre.

Forslagsstiller: Redaksjonskomitéen

119 **Innbyggernes NAV**

120 Venstre vil sikre frihet og muligheter for mennesker i alle livssituasjoner. Om
121 man blir arbeidsledig, helsa svikter eller egne ressurser ikke strekker til er Nav
122 sikkerhetsnettet som sørger for at de av oss som trenger hjelp får det, og at
123 ingen faller utenfor. Selv om de fleste brukerne er fornøyd med Nav, viser
124 både Nav-skandalen og enkelthistorier at vårt felles sikkerhetsnett alltid kan
125 bli bedre.

126 Navs viktigste oppgave er å bidra til at flere kommer i arbeid, avklare de som
127 skal over på varige trygdeytelser eller få tilrettelagte tiltak med
128 kombinasjoner av arbeid og trygd. Nav skal sørge for de av oss som faller
129 utenfor, men også sikre en rettferdig og bærekraftig forvaltning av felles
130 ressurser. Det er viktig å finne riktig balanse mellom det å stille krav og å
131 hjelpe.

132 Målet er at alle innbyggere skal sikres trygghet og verdighet gjennom et
133 system som kommer dem i møte i en tøff livssituasjon. Klientene opplever
134 ofte møtet med Nav som krevende og ydmykende, det er stigmatiserende å
135 gå på NAV. Ingen ønsker å være klient, men det kan ramme oss alle. Nav-
136 systemet er omstendelig, og konsulentene skal både vurdere klientenes
137 rettigheter og kontrollere deres adferd. Det er mange kontaktpunkter, og
138 kompliserte relasjoner, som ikke alltid fungerer godt. Og det er i sum en
139 belastende hverdagssituasjon for mange.

140 Det er viktig at Nav støtter aktiviteter som gjør den enkelte bedre i stand til å
141 arbeide. I dag opplever mange å miste støtte fra Nav dersom de begynner på
142 ny utdanning, eller havner mellom stønader hvis en har en restarbeidsevne. Vi
143 vil sørge for at aktiviteter som er nyttige for den enkelte (som sosialt
144 engasjement) ikke strider mot et regelverk som er for rigid.

145 Venstre vil ha mer fokus på mennesket i Nav, og mener systemet først og
146 fremst bør bygges på tillit. Vi vil ha en tillitsreform i Nav der Nav sammen med
147 borgeren finner frem til den hjelpen som passer best, uten at et rigid regelverk
148 er et hinder. I dag finnes det en rekke ulike satser og regelverk for en rekke
149 trygdeytelser. Vi vil forenkle og slå sammen ulike Nav-ytelser og herunder
150 vurdere husbankens bostøtte som del av ytelsene. For mottakere av sosialhjelp
151 vil vi redusere dokumentasjonskravet i tråd med økt digital tilgang på
152 opplysninger om søker, samt heve satsene for langtidsmottakere av sosialhjelp.
153 På den måten frigjøres ressurser som kan brukes til sosialfaglig oppfølging av
154 den enkelte.

155 Selv om de fleste er fornøyd med Nav, opplever mange at møtet med Nav er
156 vanskelig. Behovet for hjelp skal dokumenteres, regelmessig bekreftes og ofte

stadfestes av en eller flere eksperter. Enkelte opplever at de ikke får møte saksbehandleren sin og språket er vanskelig å forstå. Vi mener Nav må bruke et språk som er tilgjengelig og forståelig for alle, slik at folk forstår vedtakene Nav fattet og føler de blir behandlet med respekt.

Vi mener det bør være en selvfølge, og en forutsetning, at den som har behov for hjelp av Nav får medvirke i prosessene frem til de beslutningene som skal tas om eget liv. I helsetjenesten sier vi at helsetjenesten er for pasientene, på samme måte bør vi innrette Nav til å være borgerens tjeneste. For å få til det må den statlige delen av Nav ha tilstrekkelig ansatte med sosialfaglig kompetanse. Det er behov for å ansette mer kvalifisert personell som sosionomer i NAV for å heve kvaliteten på oppfølgingen av den enkelte.

Arbeidsavklaringspenger skal være en midlertidig ytelse, men det må stilles tydelige krav til at hjelpeapparat sikrer god og tett oppfølging og avklarer mottakere av AAP raskest mulig. Mange venter på hjelp og utredninger av spesialisthelsetjenesten og blir ikke avklart før den tidsavgrensede ytelsen er oppbrukt. Mottaker av AAP bør få forlenget periode når hjelpeapparatet ikke har avklart helsesituasjonen og arbeidsevnen inne tre år.

Vi vil legge til rette for at alle skal få bruke den kompetansen og den restarbeidsevnen de har. Det stiller krav til en fleksibel tjeneste i Nav som har muligheten til å tilrettelegge for den enkelte borger på en rekke ulike måter. Mange som står uten arbeid kan ha behov for påfyll av kompetanse. 4 av 10 arbeidsledige er uten videregående utdanning, mens arbeidsgivere har stort behov for relevant kompetanse. I Norge er det et stort underskudd på fagbrev – vårt samfunnsoppdrag er å fylle dette underskuddet og gi folk muligheten til å bruke sitt potensiale i arbeid. Dette skal vi gjøre ved å sørge for at alle får muligheten til å bevise hva de kan gjennom å styrke retten til å bli realkompetansevurdert.

Venstre har alltid ment at sikkerhetsnettet Nav utgjør skal gi hver enkelt borger en økonomisk trygghet og støtte i en vanskelig livssituasjon. Vi vil derfor at Nav skal være en borgerens arbeids- og velferdstjeneste og gjennomføre en tillitsreform

Venstre vil:

- ✓ Ha en tillitsreform i Nav
- ✓ Styrke kvalitetssikringen i Nav sin oppfølging av brukere
- ✓ Stille krav til at Nav har tilstrekkelig ansatte med sosialfaglig kompetanse
- ✓ Gi mottakere av AAP og borgere med sammensatte behov rett til en fast kontaktperson i Nav
- ✓ At AAP som hovedregel skal ha en varighet på 3 år, men åpne for at det gis skjønnsmessig vedtak om forlengelse der forsinket avklaring skyldes faktorer borgeren selv ikke påvirker
- ✓ Gjennomgå og utvide tiltaksapparatet i Nav, særlig tilrettelagte arbeidsplasser med mer individuell oppfølging

- 200 ✓ Styrke den individuelle rettigheten til å få vurdert realkompetanse for
- 201 hele eller deler av et fagbrev
- 202 ✓ Sikre at Nav bruker et språk som er forståelig for folk flest
- 203 ✓ Redusere den økonomiske straffen for små forseelser som forsinkelser
- 204 ✓ Gi Nav økt mulighet til å utøve mer skjønn i enkeltsaker
- 205 ✓ Stimulere til økt samhandling mellom helsetjenestene,
- 206 utdanningssektoren og Nav for unge uføre som sliter med psykiske
- 207 helseutfordringer
- 208 ✓ Gi tjenesten plikt til å følge opp borgere som ikke klarer å overholde
- 209 frister for å avdekke behov for hjelp og støtte
- 210 ✓ I større grad skille tiltak fra stønad
- 211 ✓ Endre arbeid for trygd til arbeid for lønn
- 212 ✓ Endre ordningen med rådgivende lege hos NAV
- 213 ✓ Sikre borgerne rett til å være i direkte kontakt med saksbehandler med
- 214 vedtaksmyndighet
- 215 ✓ Gjennomgå Navs regler og rutiner, for å fjerne de som skaper urimelige
- 216 hindre for at borgere får utbetalt ytelser de har rett på, slik som
- 217 «fedrekvotefellen»

Forslag nr. D

Basert på forslag nr. 66 fra Agder, Innlandet, Møre og Romsdal, Oslo, Nordland, Rogaland, Vestfold og Telemark, Troms og Finnmark, Vestland, Viken, Norges Venstrekvinnelag, Liberale studenter og nr. 46 fra Odd Einar Dørum, Marit Kristine Vea og Ola Elvestuen

Forslagsstiller: Redaksjonskomitéen

218 **Sirkulær omstilling**

219 Nordmenn ligger i dag i verdenstoppen på forbruk per innbygger, med tre
220 ganger større forbruk enn den gjennomsnittlige europeer. Vi er i ferd med å
221 bruke opp klodens ressurser med dagens lineære økonomi: Vi utvinner nye
222 råstoffer for å lage produkter som etter kort tid ender opp som avfall.
223 Ifølge FN vil vi trenge tre jordkloder for å opprettholde dagens
224 forbruksmønster i 2050. Alvoret krever effektive virkemidler.

225 Ødeleggelse av natur og utryddelse av arter skjer i et tempo vi aldri har sett
226 før. Nest etter bruk av olje, kull og gass, er det vår bruk av landarealer som gir
227 de største globale klimautslippene. Derfor må vi tenke annerledes om hvordan
228 vi bruker naturen og naturressursene. En mer sirkulær økonomi er et viktig
229 svar på hvordan vi skal overvinne de to fundamentale krisene vi står i;
230 klimaendringene og tap av natur.

231 I 2015 vedtok FN de 17 bærekraftsmålene, som også Venstre stiller seg bak.
232 Målene er verdens felles plan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og
233 stoppe klimaendringene innen 2030. I dette arbeidet er overgangen til en
234 sirkulær økonomi grunnleggende og nødvendig for å lykkes.

235 I følge Circularity Gap Report Norway blir 97,6 % av råmaterialene vi henter
236 ut av naturen ikke ført tilbake til kretsløpet. Sirkulær økonomi har som mål å
237 redusere bruken av ikke-fornybare ressurser, kutte bruk av skadelige stoffer,
238 ta vare på materialene lengst mulig, minimere utslipp og energiforbruk, ikke
239 produsere avfall, sørge for at ressursene forblir lokalt og utvikle lokale
240 arbeidsplasser.

241 EU kom i desember 2019 med strategien European Green Deal for å bli det
242 første nullutslippskontinentet innen 2050, og forankret dette i Circular
243 Economy Action Plan i mars 2020. Norden er også langt fremme, særlig
244 Finland og Danmark som allerede har utarbeidet sirkulærstrategier. I
245 Granavolden-erklæring kom regjeringen med ambisjonen om at «Norge skal
246 bli et foregangsland på sirkulærøkonomi.» Det innebærer en omstilling fra
247 «bruk og kast» til gjenbruk og ombruk. For å lykkes med denne omstillingen er
248 det avgjørende at vi lærer av og samarbeider med våre naboland som i dag
249 går foran. En nasjon kan ikke klare å skape en omstilling til sirkulær økonomi
250 alene – dette må vi gjøre i samarbeid.

251 Deler av næringslivet er godt i gang med å utvikle forretningsmodeller og
252 omstilling av produksjon for å redusere utslipp og mengden materialer som
253 brukes. Venstre mener det er viktig å spille på lag med de aktørene som går

254 foran og stramme inn regelverk slik at det lønner seg å omstille seg til en
255 sirkulær økonomi.

256 Venstre vil følge syv prinsipper for en sirkulær økonomi:

257 1. Styrke lønnsomheten i sirkulære verdikjeder

258 Framover trenger vi en økonomisk utvikling med redusert ressursforbruk.
259 Venstre mener det er mulig å skape et bedre samfunn innenfor naturens
260 tålegrense, ved systematisk satsning på sirkularitet. Denne tenkningen
261 utfordrer mange av dagens modeller og virkemidler. Vi må i større grad
262 introdusere økonomiske intensiver som fremmer gjenvinning, og skatter som
263 reduserer bruk av jomfruelige materialer. Både økning av CO2-avgift og
264 innføring av avgift på nedbygging av natur er viktige virkemidler.

265 Nye virkemidler og reguleringer må utvikles for å belønne:

- 266 ✓ Gjenvunnet materiale framfor jomfruelige råvarer
- 267 ✓ Fornybar energi framfor fossil forbrenning
- 268 ✓ Mer effektiv utnyttelse framfor økt forbruk
- 269 ✓ Langt livsløp framfor kort livsløp

270 2. Forlenge levetiden på produkter

271 Kvaliteten på produkter må heves, livstidsgaranti må belønnes og planlagt
272 kort levetid bør forhindres. Vi trenger derfor regelverk og ordninger som bidrar
273 til at produkter har lengre levetid:

- 274 ✓ Reparerbarhet som krav til produkter med forventet lang levetid.
275 Reservedeler og reparasjonstjenester skal være tilgjengelige i lang tid
- 276 ✓ Fjerne merverdiavgift på reparasjoner
- 277 ✓ Forbrukeres rettigheter skal styrkes og synliggjøres ved kjøp av et
278 produkt
- 279 ✓ Produsentene får det fulle finansielle ansvaret for returordninger
- 280 ✓ Garantitiden på produkter må forlenges

281 3. Modernisere og styrke produsentenes ansvar

282 Produsenter skal ha det økonomiske ansvaret for deres produkter i hele
283 produktets livssyklus, for å sikre at ressursene sendes tilbake i ny produksjon.
284 Det er behov for politikk som ser hele verdikjeden for produkter. Produsentene
285 må få økte krav til utforming som sørger for at sirkularitet er mulig:

- 286 ✓ Fremme økodesign - produkter må designes med tanke på at produktet
287 eller komponentene skal kunne oppgraderes, repareres, eller brukes til
288 nye formål
- 289 ✓ Utvikle produsentansvarsregister som gir offisielle data om mengder og
290 materialkvaliteter som benyttes i produksjon.
- 291 ✓ Sikre at produsentansvaret omfatter gradvis flere produsenter og
292 produktkategorier

4. Bruke digital teknologi for å sikre bedre dokumentasjon og sporbarhet

Digitalisering av materialstrømmer er en nødvendig forutsetning for å effektivisere ombruk og gjenvinning. Norge er langt framme på digitalisering, en styrke vi må bygge videre på. Teknologiutvikling er nødvendig for å:

- ✓ Støtte opp om åpne digitale løsninger og standarder
- ✓ Utvikle av nasjonale og regionale markedsplasser for ressurser og materialer
- ✓ Etablere offisielle materialstrømsanalyser og måltall som dokumenterer om politikken har effekt
- ✓ Bidra til standardisering som gjør samarbeid på tvers av land og kommuner enklere

5. Stimulere til nye sirkulære forretningsmodeller

Vi må legge til rette for at dagens forretningsmodeller kan utvikles for overgang til sirkulær tenkning. Det kan være å leie eller lease produkter, framfor å eie produktene selv. Forbruket blir lavere og produsentene får et mye større insentiv til å lage produkter som varer. Derfor vil vi satse på:

- ✓ Innovasjon som fremmer sirkularitet
- ✓ Å stimulere til nye produkter og løsninger på tvers av tradisjonelle sektorgrenser og næringer
- ✓ Støtteordninger for utvikling av sirkulære verdikjeder og produksjonsprosesser
- ✓ Øke etterspørselen etter sirkulære varer og tjenester

6. Redusere avfallsmengdene og øke gjenvinningskapasiteten

En sirkulærøkonomi produserer ikke avfall, kun nye ressurser. Avfallsmengder skal minimeres, avfallsstrømmene må samordnes for utnyttelse i nye produkter på tvers av sektorer.

- ✓ Bruk av farlige stoffer og kombinasjonsmaterialer må ikke bli til hinder for ombruk og materialgjenvinning.
- ✓ Alle produkter på markedet må ha sertifikat som redegjør for klimaavtrykk, materialer, produksjonsmåte og hvordan det skal gjenvinnes.
- ✓ Like typer avfall må behandles likt
- ✓ Avfallsdefinisjoner må harmoniseres med EU, med tanke på videre behandling av avfall som skal bli til nye ressurser
- ✓ Renseteknologi som kan sikre minimering av farlig uorganisk avfall må på plass
- ✓ Strukturene i avfallsbransjen må samkjøres, og ansvaret mellom aktørene i verdikjeden må utvikles
- ✓ Bruk av overskuddsvarme i fjernvarmeanlegg er en ressurs som i større grad må utnyttes

333 **7. Bidra til samarbeid for å skape felles verdier**

334 Dagens økonomiske orden er organisert i sektorer. Sektortenkningen er et
335 problem for en sirkulær økonomi. Vi trenger nye måter å tenke på for å bryte
336 disse stengslene for fri flyt av ressurser på tvers av sektorer. Flere byer og
337 regioner, som Amsterdam og Kongsvingerregionen, har kartlagt hva som skal
338 til for å bli sirkulære. For å øke samarbeid må vi:

- 339 ✓ Legge til rette for at alle regioner skal bli sirkulære
- 340 ✓ Forenkle samarbeid mellom privat og offentlig
- 341 ✓ Norske industriparker må utvikles slik at ulike bedrifter utnytter
- 342 hverandres ressurser som innsatsfaktor i kortreiste kretsløp

343 Samarbeide på tvers av land i Europa, og arbeide for en felleseuropeisk plan
344 for sirkulærøkonomi

Forslag nr 1 *Arbeid og velferd*

Forslagsstiller: Agder Venstre

345 **Rusreformen må gjennomføres - hjelp framfor straff nå!**

346 Regjeringens rusreformutvalg har levert et godt forslag som tar den norske
347 ruspolitikken i riktig retning. Agder Venstre ønsker å følge rådene fra utvalget
348 og gjennomføre en avkriminalisering av bruk og besittelse av narkotiske
349 stoffer.

350 Reform av ruspolitikken i Norge var et av Venstre viktigste gjennomslag når vi
351 gikk inn i regjering. Venstre har lenge ment at Norge må se til andre land sine
352 gode resultater for å hjelpe fremfor å straffe dem som har rusproblemer. Det
353 er heldigvis et prinsipp som har fått stadig større aksept i samfunnet og i de
354 andre politiske partiene.

355 Rusreformutvalget foreslår en avkriminalisering av besittelse av mindre
356 mengder narkotiske stoffer og bruk av narkotiske stoffer. Det innebærer ikke
357 at det blir lov å bruke eller være i besittelse av narkotiske stoffer, men at man
358 bruker andre virkemidler enn straff for å håndtere problemet. Utvalget foreslår
359 blant annet oppfølgingssamtaler med de som bruker eller besitter illegale
360 stoffer. Det vil fortsatt være straffbart å importere og selge illegale rusmidler
361 og å være i besittelse av mer narkotika enn mengdene som bestemmes i
362 lovverket.

363 Politiet har ytret at de frykter at avkriminalisering vil føre til høyere bruk av
364 ulovlige rusmidler blant unge. Rusreformutvalget sier selv på side 261 i sin
365 utredning at det foreligger sterk tvil om at straff "... har en påviselig
366 selvstendig preventiv virkning.". Det er viktig å begrense bruken av rusmidler
367 blant unge. Når unge bruker både lovlige rusmidler som alkohol og ulovlige
368 som cannabis kan det ha negative helsemessige konsekvenser. Samtidig må
369 man ikke underdrive de negative konsekvensene av å straffeforfølge unge
370 mennesker. Et urent rulleblad vil bidra til å begrense muligheter for arbeid og
371 utdanning. Agder Venstre mener det ikke er riktig å straffe folk for rusbruk når
372 det er så stor tvil knyttet til om straffen har ønsket effekt.

373 Norge har en av de høyeste forekomstene av registrerte overdosedødsfall per
374 innbygger i Europa. I 2017 var antall overdosedødsfall hele 247. Et velutviklet
375 samfunn som Norge kan ikke akseptere at vi ikke lykkes bedre med
376 ruspolitikken. Agder Venstre ønsker at visjonen for overdosedødsfall skal
377 være identisk med den for drepte i trafikken, en nullvisjon. For å få det til må
378 det flyttes mer ressurser til oppfølging og hjelp til dem som har rusproblemer.

379 Rusreformutvalget foreslår å flytte ansvar for å håndtere rusbruk til aktører
380 som kommunene og barnevernet. Det er Agder Venstre i utgangspunktet
381 positive til, men en slik overføring av krevende oppgaver må også følges opp
382 med mer penger til kommunene og barnevernet.

383 **Venstre vil:**

- 384   ✓ Følge opp rusreformutvalgets anbefalinger
- 385   ✓ At regjeringspartiene følger opp formuleringene om rusreformen i sin
- 386   egen regjeringsplattform
- 387   ✓ Ha en nullvisjon for overdosedødsfall

Forslag nr 2

Arbeid og velferd

Forslagsstiller: Sandefjord Venstre

388 **Reservebenken ut på banen – flere folk i jobb!**

389 **Utfordring**

390 I dag er det ingen kobling mellom reservebenken, de som ikke kan ta eller har
391 falt ut av videregående opplæring, og arbeidsgivernes behov for relevant
392 kompetanse.

393 4 av 10 arbeidsledige er uten videregående utdanning og arbeidsgivere i
394 Norge trenger flere folk.

395 Det er nå på tide å materialisere inkluderingsdugnaden. I Norge i dag er det et
396 stort underskudd på fagbrev – vårt samfunnsoppdrag er å fylle dette
397 underskuddet. Vi skal dekke underskuddet på fagbrev. Dette skal vi gjøre ved
398 å sørge for at unge og innvandrere som sitter på reservebenken får
399 muligheten til å bevise hva de kan. Per i dag er det vanskelige mekanismer
400 som gjør dette nærmest umulig.

401 **Løsning**

402 Styrke den individuelle rettigheten til å realkompetansevureres for hele eller
403 deler av et fagbrev. I dag må man henvises av NAV eller kommunen. Dette
404 skjer i svært liten grad. Fylkeskommunen, som er ansvarlig for å vurdere
405 realkompetanse, har liten eller ingen tradisjon og praksis for å gjøre dette.

406 Dette er en sak som bidrar til Venstres inkluderingsdugnad.

407 **Venstre vil:**

- 408 ✓ Få flest mulig ut i arbeid – også de med lav utdanning
- 409 ✓ Sørge for en kobling mellom reservebenken og arbeidsgivernes behov
410 for folk med relevant kompetanse
- 411 ✓ Styrke retten til å vise hva du kan selv om du ikke kan vise til 9-årig
412 skolegang.

Forslag nr 3 *Arbeid og velferd*

Forslagsstiller: Vestfold og Telemark Venstre

Flere folk i jobb gjennom styrket rett til realkompetansevurdering

Problem

4 av 10 arbeidsledige er uten videregående utdanning, mens arbeidsgivere har stort behov for relevant kompetanse. Det er ingen kobling mellom disse.

Nå er det på tide å materialisere inkluderingsdugnaden. I Norge er det et stort underskudd på fagbrev – vårt samfunnsoppdrag er å fylle dette underskuddet. Dette skal vi gjøre ved å sørge for at alle får muligheten til å bevise hva de kan gjennom å styrke retten til å bli realkompetansevurdert.

Løsning

Styrke den individuelle rettigheten til å realkompetansevurderes for hele eller deler av et fagbrev. I dag må man henvises av NAV eller kommunen. Dette skjer i svært liten grad. Fylkeskommunen, som er ansvarlig for å vurdere realkompetanse, har liten eller ingen tradisjon og praksis for å gjøre dette.

Vi må derfor endre dagens lovtekst i opplæringslova § 4A-3. Rett til videregående opplæring for voksne fra:

"...Vaksne som har rett til videregående opplæring har rett til vurdering av realkompetansen sin og til kompetansebevis. Personar som ikkje har rett til videregående opplæring, skal få vurdert realkompetansen sin om dei blir vist til dette av kommune eller Arbeids- og velferdsetaten. ...."

Vestfold og Telemark Venstres forslag til ny lovetekst § 4A-3. Rett til videregående opplæring for voksne

..Alle voksne, også voksne som ikke har rett videregående opplæring, har rett til vurdering av realkompetansen sin og til kompetansebevis når de får vurdert sin realkompetanse.

Fylkekommunen har en plikt til å vurdere realkompetanse hos voksne som ønsker å få vurdert sin realkompetanse.

Vestfold og Telemark Venstre vil:

- ✓ Få flest mulig ut i arbeid
- ✓ Sørge for en kobling mellom arbeidsgivernes behov og folk med relevant kompetanse
- ✓ Styrke retten til å vise hva du kan uavhengig av skolegang
- ✓ Definere et tydelig ansvar og en klar aktivitetsplikt

Begrunnelse:

Forslaget er et godt bidrag til den store inkluderingsdugnaden.

Forslag nr 4 *Arbeid og velferd*

Forslagsstiller: Rogaland Venstre

Venstre vil gjøre Norge verdensledende på havvind

Den 12. juni skrev regjeringen ny havvindhistorie når det for første gang ble åpnet for storstilt havvindutbygging på norsk sokkel, i områdene Utsira Nord og Sørlege Nordsjø II. Til sammen byr de to områdene på muligheter for utvikling av inntil 4500 MW havvind, med både flytende og bunnfast teknologi. Det tilsvarer behovet til over 1 million husstander.

Venstre mener dette bare er starten på Norges havvindeventyr. Vi vil sørge for de rammebetingelsene som trengs for at Norge skal lykkes som havvindnasjon.

Venstre vil ha en storsatsing for å etablere Norge som en verdensledende aktør innen havvind. Både flytende og bunnfaste havvindanlegg er en strategisk viktig industrimulighet for Norge som vi må utnytte. Dette kan gi Norge et helt avgjørende fortrinn og vil ha positive ringvirkninger for andre havbaserte næringer i vekst. Her er Norges utgangspunkt unikt med vår teknologi, offshore kompetanse fra olje- og gassindustrien og noen av verdens beste vindressurser tilgjengelig på sokkelen.

For at norske bedrifter skal lykkes internasjonalt med havvind er det viktig å ha et velfungerende «hjemmemarked» på norsk sokkel. Venstre vil derfor legge til rette for dette, ved å kreve at havvind-operatører på norsk sokkel må drive sine operasjoner fra Norge.

Det må satses på utdanning, forskning og etterutdanning innenfor havvind. Dagens arbeidsfolk innen olje- og gassektoren må tilbys etterutdanning i tråd med behov og økt etterspørsel innen havvindnæringen. Både de yrkesrettede og akademiske utdanningsinstitusjonene må styrkes med finansiering av læremidler, studieplasser og stipendiater innen grønn energi og havvind.

Venstre vil at Norge skal søke strategisk og industrielt internasjonalt samarbeid. Vi ønsker at det tas initiativ til en felles utbygging av havvind i Nordsjøregionen sammen med Tyskland, Danmark, Storbritannia, Belgia og Nederland. En NTNU-rapport har vist at et slikt samarbeid kan levere hele 217 TWh innen 2050. En slik felles satsing på infrastruktur i Nordsjøen med landene rundt gir større fleksibilitet til hele energisystemet.

Venstre vil:

- ✓ Bygge opp en stor havvind-industri på norsk sokkel.
- ✓ Kreve at havvind-operatører på norsk sokkel skal drive sine operasjoner fra Norge.
- ✓ Reformere skatte- og avgiftsregimet for alle deler av verdikjeden med mål om å radikalt styrke investeringsnivået i havvind på norsk sokkel.
- ✓ Søke strategisk europeisk og internasjonalt samarbeid innen havvind.

Forslag nr 5

Arbeid og velferd

Forslagsstiller: Rogaland Venstre

484 **Papirlause må få høve til å jobba**

485 Dei fleste flyktningane har eit stort ønske om å koma fort i arbeid og forsørga
486 seg sjølve. Dette er viktig for både flyktningane og for samfunnet. Likevel
487 nektar Noreg ei gruppe menneske moglegheiten til å tene pengar på kvitt
488 arbeid, dei «ureturnerbare». Sidan den raudgrøne regjeringa inndrog
489 skattekorta til denne gruppa i 2011, har situasjonen deira vore dramatisk.
490 Denne uretten vil Venstre ordna opp i.

491 Arne Viste, som har teke kampen for dei ureturnerbare inn i rettsystemet,
492 kallar skattekortinndraginga ei «gavepakke til det useriøse arbeidsmarkedet
493 og kriminelle gjenger med narkotika, prostitusjon og håpløshet. Folk ble
494 fratatt livet og ført inn i den verste desperasjon.»

495 Venstre meiner at jobben med å skaffa arbeid til flyktningar må ha
496 føsteprioritet saman med språkopplæring. Språkopplæring og å jobba kan gå
497 hand i hand. Det vil og vera lettare å busetta flyktningar rundt om i landet om
498 dei berre får arbeid og har høve til å jobba.

499 Det er både destruktivt og nedbrytande å måtta sitte år etter år på eit
500 flyktningmottak utan høve til å jobba og kunna forsørga seg sjølv. Dette gjeld
501 alle flyktningar, også dei «ureturnerbare». Å få lov til å jobba når ein har helse
502 til det er ein menneskerett. Venstre ber regjeringa arbeida for og leggja til
503 rette for at alle flyktningar, uavhengig av grunnar for at dei er komne til
504 landet, skal ha rett til å jobba.

Forslag nr 6
Arbeid og velferd

Forslagsstiller: Unni Viken

505 **Alle borgere i Norge 60 +++ en ressurs for barn, unge og**
506 **resten av samfunnet - ressursbank for seniorer nasjonalt**
507 **og lokalt**

508 Venstre må etablere ressursbank for alle som er 60 ++ nasjonalt og i hver
509 kommune i landet

510 Mål med tiltaket er følgende:

511 Å utnytte den erfaringsbaserte kunnskapen og kompetansen som seniorer i
512 våre kommuner kan bidra med til beste for barn og ung og andre i kommunen.

513 Tiltak

514 Etablere en nasjonal digital ressursbank der alle borgere 60++ kan registrere
515 seg via feks Altinn - med CV og ønsker om hvilke type arbeid og/eller frivillig
516 arbeid de ønsker å bidra med i sin kommune, regionalt eller nasjonalt.

517 Etablere en senior ministerpost som skal ta ansvar for denne jobben.

Begrunnelse for dette forslaget:

Vi har i Norge en meget stor andel av mennesker som er 60++ som har god helse, som motivasjon, energi og muligheter til å bidra i ulike sektorer i vårt samfunn. Høy utdanning, lang erfaring. En stor ubenyttet ressurs

Venstre er det partiet som kan engasjere og motivere denne velgergruppen i forhold til partiprogram.

Viktig for både arbeidslivet og frivilligheten i Norge.

Begrunnelse:

Dette er i tråd med Venstres verdier og partiprogram. Men også smart politikk.

I følge statistikker fra forrige Stortingsvalg så er 30% av våre velgere fra 8-25 år.

50+ er en velgergruppe der vi kan klare å få velgere fra Høyre og Arbeiderpartiet - lav prosent av velger i denne aldersgruppen som stemmer Venstre.

60++ denne velgergruppen er mange og viktig - men den kan også bidra til å få Venstre over sperregrensen igjen - lett å få fra Høyre, Arbeiderpartiet og MDG.

Forslag nr 7 *Arbeid og velferd*

Forslagsstiller: Unge Venstre

518 **Grønn vekst ut av krisen**

519 Koronakrisen har snudd livet på hodet. Ingen vet akkurat hvordan fremtiden
520 ser ut, men Venstre vet at den må være grønn og fornybar.

521 Krisen har påvirket oss alle. Det vi trodde var stø grunn under føttene våre har
522 vist seg å være skjørt. Mange har mistet jobben og lagt om til en ny hverdag.
523 Vi har vært vant til frihet og trygghet, men krisen har vist hvor usikker
524 fremtiden kan bli.

525 Veien ut av krisen må være grønn og rettferdig. Vi skal omstille Norge fra å
526 være en oljenasjon til å bli et fornybarsamfunn. Vi vil fortsette å kutte utslipp
527 og gjøre det enklere å skape nye, grønne arbeidsplasser for fremtiden. Vil vil
528 at fremtiden skal bli enklere, ikke vanskeligere å leve. Venstre tror på at vi kan
529 skape en bedre fremtid hvis vi tar de riktige valgene allerede i dag.

530 Norge står midt oppi det grønne skiftet. Utslippene går ned for fjerde året på
531 rad og vi ligger an til å nå klimamålene våre for 2020. Vi verner stadig flere
532 områder mot oljeleting og bygger ut fornybar energi. Men vi har større
533 ambisjoner fremover.

534 Nå bruker vi milliarder av fremtidige generasjoners penger for å komme
535 gjennom en krise. De pengene forplikter. Vi må satse på fremtidens
536 arbeidsplasser, både for vi som lever nå og de som kommer etter oss.

537 Krisen viser at mennesker kan omstille seg raskt, men det viser også at
538 politikere er villig til å tviholde på det gamle i stedet for å satse på det nye.
539 Venstre mener at svarene på dagens utfordringer ligger i fremtiden. Vi må
540 satse på grønn omstilling, kunnskap for alle, og nye grønne arbeidsplasser
541 som skal ta oss ut av krisen.

542 Venstre har sørget for lavere skatter på arbeid og verdiskapning. Det er viktig
543 for at Norge skal være et attraktivt land å investere i, og at det skal være
544 mulig å skape en arbeidsplass for seg selv og noen til. Det vil vi fortsette med.
545 Vi senke skattene for folk med vanlige inntekter og fortsette reduksjonen i
546 selskapsskatten. Vil vil innføre et klimaskattefradrag som gjør det mer
547 lønnsomt å stå i arbeid, samtidig vi sørger for at økte klimaavgifter ikke gjør
548 folk at med vanlige inntekter sitter igjen med mindre.

549 **Venstre vil:**

- 550 ✓ Gjøre det enklere og mer lønnsomt å investere i nye arbeidsplasser
- 551 ✓ Prioritere satsingen på grønne arbeidsplasser - ikke fossil energi
- 552 ✓ Øke CO2-avgiften til et nivå forenelig med 1.5-gradersmålet
- 553 ✓ Innføre et minstefradrag for selvstendig næringsdrivende

- 554 ✓ Innføre et klimaskattefradrag som gjør det mer lønnsomt å arbeide og
- 555 kompensere for økte miljøavgifter
- 556 ✓ Senke selskapsskatten og inntektsskatten for å gjøre det mer lønnsomt
- 557 å stå i arbeid og å drive med verdiskapning.
- 558 ✓ Gjøre det lettere for gründere å skape arbeidsplasser
- 559 ✓ Investere i minst to fullskala anlegg med fangst og lagring av CO2

Forslag nr 8

Arbeid og velferd

Forslagsstiller: Vestfold og Telemark Venstrekvinnelag

560 **Utprøv garantiinntekt og borgerlønn i Norge**

561 Før korona krisen mottok annenhver innbygger en velferd stønad fra det
562 offentlige minst en gang i året. En av tre i arbeidsfør alder mottok ytelser fra
563 NAV som erstatning for egen inntekt. Seks prosent er til enhver tid sykemeldt,
564 og ti prosent har varig uføretrygd. Hver nordmann fikk i snitt utbetalt 80.000
565 kroner av det offentlige, det vil si ca 6.700 kroner i måneden. (tall fra Civita).

566 Vestfold og Telemark Venstrekvinnelag ønsker at Norge forsøker en
567 utbetaling til alle innbyggere som garantiinntekt eller borgerlønn.
568 Garantiinntekt og borgerlønn er ulike innretninger, men har samme formål.
569 Målet er å sikre at alle innbyggere har et minimum å leve for. Det er mange og
570 gode argumenter som taler for en slik ordning, men det er også mange
571 motargumenter. Derfor bør det startes et prøveprosjekt.

572 Garantiinntekt er behovsprøvet, og kan kombineres med lønnsinntekt eller
573 andre inntekter. Alle skal ha en inntekt over fattigdomsgrensen, og det
574 offentlige kompenserer de som ikke har nok inntekt selv. Det vil gjelde
575 uansett årsak til at man ikke har nok inntekt, og enten situasjonen er for
576 kortere eller lengre tid. Borgerlønn er en universell ordning med lik utbetaling
577 til alle. Poenget for begge løsningene er at de er automatiske og digitale, og er
578 enkle å administrere.

579 Målet er at alle innbyggere skal sikres trygghet og verdighet gjennom et
580 system som kommer dem i møte i en tøff livssituasjon. Klientene opplever
581 ofte møte med NAV som krevende og ydmykende, det er stigmatiserende å
582 gå på NAV. Ingen ønsker å være klient, men det kan ramme oss alle. NAV
583 systemet er omstendelig, og konsulentene skal både vurdere klientenes
584 rettigheter og kontrollere deres adferd. Det er mange kontaktpunkter, og
585 kompliserte relasjoner, som ikke alltid fungerer godt. Og det er i sum en
586 belastende hverdagssituasjon for mange.

587 Både garantiinntekt og borgerlønn er kostbare ordninger, og man vet ikke om
588 økonomisk trygghet vil utløse skaperevne og aktivitet, eller bidra til det
589 motsatte. Men man kan med god grunn hevde at fattigdom og utrygghet er
590 kontraproduktivt. Klientene bruker mye tid i en prosess som tapper dem for
591 energi og livsglede, der de opplever å ikke bli trodd, eller faller mellom to stoler
592 i ulike ordninger. NAV bruker verdifull arbeidstid på tidkrevende saker, og har
593 mindre kapasitet til å hjelpe klienter tilbake til arbeidslivet. Med en
594 garantiinntekt kan vi samle mange ytelser og spare utgifter til administrasjon.
595 I tillegg kan vi få økte skatteinntekter ved at de mange store og små
596 fradragspostene på selvangivelsen blir fjernet.

597 Målet for liberal politikk er at folk i størst mulig grad skal leve frie liv og greie
598 seg selv. Sosial politikk er å sikre at de som trenger hjelp får det. Å heve
599 bunnen i samfunnet med garantiinntekt eller borgerlønn er god sosialliberal
600 politikk. Det motvirker utenforskap og fattigdom for såvel barna som deres
601 foreldre, for eldre og uføre. Derfor bør det prøves ut nå.

Forslag nr 9

Arbeid og velferd

Forslagsstiller: Vibeke Rolfsen, Jennie Nicola Johnsen, Dagfinn A. Mork

Mennesket i sentrum av arbeidspolitikken- arbeidslinja må endres!

Venstres Landsmøte deler det brede politiske stortingsflertallets enighet om at arbeidslivet skal være et mest mulig oppnåelig velferdsgode for alle yrkesføre. Arbeid gir mange goder som utenforskap til arbeidslivet aldri kan gi og det lønner seg å dele på godene. Arbeids- og velferdspolitikken som har vært ført de siste tiårene har derimot medført så urimelige utfall i så mange borgeres liv at det gir selvstendig grunnlag for å se med nytt blikk på premissene som er lagt til grunn for politikken som føres og de reelle virkningene den har for enkeltmennesket.

Venstres Landsmøte lytter til alle historier fra mennesker som varsler at de i sine vanskeligste livssituasjoner har opplevd å bli behandlet som mindreverdige borgere i møte med NAV. Offentligheten gjøres stadig kjent med nye saker. I de groveste tilfellene har folk mistet sine hus og hjem, fått forverret helse, eller til og med vært straffeforfulgt som kriminelle og endt opp med å sone fengselsdommer uten at det var noe lovlig grunnlag for dette.

Arbeidslinja med sitt overordnede mål om «arbeid til alle» styrer i dag Norsk velferds- og arbeidspolitikk. Systemene som skal også håndtere mennesker som ikke står i arbeid, er i vår tid bygget på denne. Det har vært innført flere sentrale reformer og tiltak for å støtte opp under denne målsettingen. NAV-reformen var en av disse. (Det var også tiltak som innføringen av ny alderspensjon, ny uførepensjon og satsingen på inkluderende arbeidsliv (IA-avtalen)).

Alle har som regel en arbeidsevne noen grad. Systemet skal hjelpe den enkelte å identifisere hvor liten eller stor den er og hjelpe individet med å realisere mest mulig av denne. Problemet er ofte at det pr i dag skjer på måter som for mange ender med å rett og slett ta fra dem den arbeidsevne de hadde før NAV ble involvert. Det koster både individ og samfunn dyrt å måle alle over en og samme lest.

Det er politisk transparens i de fleste partier, også de andre regjeringspartiene, på at arbeidslinja uttalte hovedmål egentlig hverken er samfunnsøkonomisk ønskelig eller 100% oppnåelig.

For det første skal formuleringen stimulere til at « flest mulig skal være i arbeid til enhver tid.» For den syke som ikke kan arbeide, eller den som virkelig strever med å finne arbeid i et trangt arbeidsmarked, så er konsekvensene av arbeidslinja at grunnleggende velferdsgoder og sosiale rettigheter oppleves som uoppnåelige når de trengs som mest.

639 For det andre er vi alle avhengig av å sammen løse flere oppgaver oss imellom
640 som krever at en del av oss står friere i livene våre enn arbeidstakere ordinært
641 gjør. BNP avhenger av at det til enhver tid er noen prosent av yrkesfør
642 befolkning som står uten fast arbeid. Det utføres mengder ulønnede
643 arbeidsoppgaver hver dag. Alle liv hverken kan eller skal derfor reguleres
644 innunder arbeidsmarkedets skiftende vilkår, akkurat som det også kan være
645 svært forskjellig hvilket arbeid man kan stå i, i skiftende livsfaser og
646 omstendigheter. Det er heller ikke slik at alle marginale grupper vil bli tilbudt
647 full sysselsetting på lik linje med andre, selv i tider med høy
648 arbeidskraftsetterspørsel.

649 Venstres setter mennesket i sentrum, og det fordrer en velferds- og
650 arbeidspolitisk som ikke bygger på de skjeve premisser som arbeidslinja i
651 dag gjør. Landsmøtet mener det er påkrevet å endre denne for at det
652 offentlige skal klare å møte enkeltmennesket på en verdig og trygg måte,
653 både i arbeidspolitikken og i velferdspolitikken.

Begrunnelse:

Det er når du ikke yter som god skattebetaler du finner ut hvilken verdi du har for det offentlige i kraft av å være menneske. Venstre må ta på alvor at arbeidslinja setter en strek over mennesket der velferdspolitikken burde satt to streker under mennesket. Det hviler et særlig tungt realpolitisk politisk ansvar i å måle de reelle konsekvensene av politikk opp mot intensjonene den sies å ha. Tiden er inne til å ta i dette.

Forslag nr 10 *Arbeid og velferd*

Forslagsstiller: Vestland Venstre

654 **Borgerlønn må utredes**

655 NAV er i dag overarbeidet. Covid-19 situasjonen med økt permitterte og
656 arbeidsledige sprengte systemet. For å få penger for å betale for det mest
657 nødvendige må en vente i flere måneder. Dette kunne vært unngått hvis vi
658 hadde en fallskjerm som Borgerlønn. Vi er i starten av den store
659 automatisering revolusjonen. Mange jobber vil forsvinne og endres. Mange
660 mennesker vil da stå utenfor arbeidslivet med feil utdanning og kompetanse. I
661 2025 vil vi kunne oppleve en arbeidsløshet på 25%, og mange på tiltak i regi
662 av Nav.

663 NAV som sentral enhet for utredning, kontroll og utbetaling er allerede
664 sprengt. Dette vil bare bli verre, selv med enorme mannskap tilførsler. Mange
665 vil også oppleve å miste støtte fra NAV dersom de begynner på ny utdanning,
666 eller havner mellom stønader hvis en har en restarbeidsevne.

667 I dag har vi sykepenges, arbeidsavklaring og ufør som 3 stønader hvis en er
668 uheldig med helsen. Men fortsatt faller mange mennesker mellom disse.
669 Tidsbegrensningen for disse stønadene fra NAV samsvarer ikke med ventetid
670 i helsevesenet/tiltak. Mange opplever å havne i karenstid uten annen inntekt
671 enn sosialhjelp før en igjen kanskje kan få AAP. Dette gir ingen sikkerhet,
672 ingen økonomisk forutsigbarhet og genererer stress som gir ingen
673 helsemessig gevinst. Resultatet er at mennesker med nedsatt
674 arbeidsmulighet står uten inntekt, og bare blir sykere.

675 Borgerlønn vil gi en trygghet til alle landets innbyggere, uansett hvilken
676 livssituasjon en er i. Ved borgerlønn er det større sjans for at en kan jobbe
677 gradert, tilpasse arbeidssituasjon til eget behov og en kan satse på drømmer
678 om eget firma. En kan da omskoleres, videre utdannes, få behandling eller
679 skifte jobber med langt større trygghet. Som på sikt vil heve kompetanse og
680 gi helsegevinst til alle.

681 Vestland Venstre mener at det må innføres borgerlønn for å få et system som
682 er enklere å forstå og administrere, og som krever et minimum av kontroll.
683 Hvis alle får den samme støtten uavhengig av personlige forhold, vil det bare
684 være kontroll mot direkte misbruk, og tilpassing til helt spesielle forhold som
685 vil kreve menneskelige ressurser. En borgerlønn må være stor nok til å dekke
686 de basale behovene og i seg selv bringe borgeren over fattigdomsgrensen.
687 Der borgeren er i arbeid, må arbeidsgiver betale borgerlønnen til staten. Det
688 må ligge en regulering inn mot arbeidslivet slik at det lønner seg å stå i 10%
689 arbeid mot å kun motta borgerlønn. Dette for å oppfordre til at alle jobber
690 mest mulig.

691 Vestland Venstre er for borgerlønn og vil at det skal konsekvensutredes i full
692 bredde, slik at det kan implementeres mens det enda er tid til det. Vestland
693 Venstre er for at en skal se på en ny løsning på hvordan syke mennesker
694 behandles og får økonomisk trygghet til å bli så frisk som mulig og har
695 mulighet til å jobbe mest mulig ut fra kapasitet.

Begrunnelse:

NAV trenger en reform, for å gi trygghet til flere og forenkle NAV arbeidsmetodikk. Dette har blitt veldig tydelig med Covid19-situasjonen.

Forslag nr 11

Arbeid og velferd

Forslagsstiller: Nordland Venstre

696 **Nordland Venstre krever en rettferdig pensjonsordning**

697 Ved innføringen av den nye pensjonsordningen i 2011 ble det vedtatt en
698 underregulering av pensjonen. Dette førte til at pensjonene ble økt med
699 alminnelig lønnsøkning minus 0,75%. Konsekvensen av denne innføringen, er
700 at i årene med reallønnsøkning mindre enn 0,75%, får pensjonistene redusert
701 sin kjøpekraft.

702 Samtidig som kjøpekraften og levestandarden øker hos lønnsinntakere, fikk
703 pensjonistene mindre til å dekke faste utgifter.

704 I et slikt system kan kjøpekraften for lønnsinntakere gå mot uendelig
705 samtidig som kjøpekraften for pensjonistene går mot null. Denne
706 urimeligheten har vært påpekt over flere år, uten at saken har fått en løsning.
707 Nordland Venstre krever derfor at ved den årlige reguleringen av pensjonene
708 skal pensjonistene minst få opprettholdt kjøpekraften såfremt
709 lønnsinntakere får samme eller økt kjøpekraft. Og videre at ved redusert
710 kjøpekraft for lønnsinntakere skal pensjonistenes kjøpekraft reduseres
711 maksimalt med samme prosent som lønnsinntakernes reduksjon.

712 Nordland Venstre mener videre at minstepensjonene bør heves.

Forslag nr 12

Boligpolitikk

Forslagsstiller: Fredrikstad Venstre

713 **Tomtefesteloven må endres**

714 I dagens Norge kan nærmere 300.000 tomtefestere kalles »leilendinger».
715 Tomtefesteloven ble endret i 2015, som følge av en dom i Den europeiske
716 menneskerettighetsdomstolen. Dette medførte at bortfesters rettigheter ble
717 betydelig styrket mens tomtefesternes rettigheter ikke ble behandlet.
718 Resultatet ble at rettighetene til flere hundre tusen tomtefesterne ble
719 tilsvarende svekket etter lovendringen.

720 Som en konsekvens av lovendringen ser vi at festeavgiftene skyter i været. I
721 mange tilfeller økes den til urimelig høye nivåer, i forhold til det de var for kun
722 få år siden. Det har nå blitt attraktivt for investorer å kjøpe opp eiendommer
723 med mange festetomter, med tanke på inntekter av økte festeavgifter.

724 Gjeldende tomtefestelov innebærer at fester i realiteten kjøper
725 disposisjonsretten av et definert areal av bortfesters grunn i minimum 2 x 80
726 år, i realiteten et kjøp, mens dagens praksis viser at loven i for stor grad er til
727 fordel for bortfester og dermed forverrer muligheten for festere til
728 engangsinnløsning av eiendommen man har festet.

729 Lovendringen har gjort festeren til den svake part i forhandlinger, og
730 tilsvarende styrket bortfester. Dette fører til mange konflikter. Dette har blant
731 annet ledet til en rekke høyesterettsdommer. Dette er ikke en holdbar
732 situasjon. Venstre mener at tiden er overmoden for at regjeringen må
733 nedsette et kvalifisert utvalg, med mandat å gjennomgå lovverket. Målet er å
734 gjøre det enklere for tomtefesterne å få kjøpt egen grunn og dermed legge
735 grunnlag for Stortinget å gjøre de nødvendige endringer til det beste for
736 Norges »leilendinger».

737 **Venstre foreslår at:**

- 738 ✓ Regjeringen nedsetter et utvalg med mandat til å foreslå nødvendige
739 endringer i Tomtefesteloven, og vurdere hele grunnlaget for, og
740 praktiseringen av tomtefesteinstituttet.
- 741 ✓ Retten til kjøp av festetomt vurderes opp mot eierskifte, eller økning i
742 festeavgift.
- 743 ✓ Det må utarbeides klare forskrifter for hvordan taksering av
744 festetomter gjennomføres, og få på plass tydelige retningslinjer for
745 prisfastsetting. Dette for å sikre likebehandling, og unngå av folk ender
746 på »husmannskontrakter», særlig for festere på landbrukseiendom.
- 747 ✓ Landbrukseiendom må sikres mot å bli spekulasjonsobjekter for
748 en »bortleierstand», som investerer i eiendom for å tjene på økte
749 festeavgifter.

Forslag nr 13

Boligpolitikk

Forslagsstiller: Vestfold og Telemark Venstre

750 **KOMMUNALT SELVSTYRE**

751 Vi ser at folks krav og forventninger til infrastruktur, tjenester og beredskap
752 øker også der man har fritidsbolig. Dette kan bli utfordrende for mange
753 hyttekommuner, bl a siden vi ikke har noe system for fakturering mellom
754 kommunene. Kommunene kan i dag innføre skatt på både bolig og hytte eller
755 kun på bolig. Dette er regulert i Eiendomsskatteloven. I § 7 vedr frivillige fritak
756 tillates det å frita hytter for beskatning, mens tilsvarende ikke gjelder faste
757 boliger.

758 Vestfold og Telemark Venstre vil - at kommunene selv skal kunne bestemme
759 om de vil skattlegge både boliger og fritidsboliger eller kun en av dem.

Begrunnelse:

Begrunnelsen er at Eiendomsskatteloven er moden for oppdatering. Det er en sterk vekst i hytter og sekundærboliger i enkelte kommuner. Det bør derfor åpnes adgang til å innrette den kommunale eiendomskatten som det passer den enkelte kommunen best.

Forslag nr 14

Boligpolitikk

Forslagsstiller: Liberale studenter (NLSF)

760 **Ingen flere drittleiligheter**

761 Instagram-kontoen @Min_drittleilighet og gruppen Reduser Husleia har
762 sparket liv i en kjent sak: den utbredte mangelen på studentboliger, som er
763 særlig akutt i Oslo. Eiendomsmarkedet er under sterkt press i hovedstaden.
764 Den eneste langsiktige løsningen er å bygge flere studentboliger. Vi foreslår å
765 innføre studentboliger som eget reguleringsformål, slik at saksbehandlingen
766 forenkles, tomtene blir billigere siden de ikke kan brukes til noe annet, og
767 arealutnyttelsen økes. Samtidig må kommunen sørge for at både
768 boligprosjektene og deres beliggenhet imøtekommer studentenes behov.

769 I mellomtiden bor mange studenter i dyre og helsefarlige boliger. Å innføre et
770 pristak kan føre til at tilbudet blir enda dårligere og går på akkord med gode
771 markedsliberale prinsipper. Derfor bør det ikke innføres.

772 Først bør vi utnytte regelverket bedre. Mange av forholdene som ble belyst
773 under kampanjen #Mindrittleilighet strider allerede med Husleieloven. Det
774 strenge "Hookeforbudet" er helt klart urimelig og i strid med §5-2. Mange
775 andre konfliktårsaker, som at egen depositumkonto eller utbedring av
776 mangler nektes er også omfattet av denne loven, som huseieren ikke kan snu
777 seg vekk fra. Det er derfor avgjørende at studentene blir bevisste på sine
778 rettigheter, og får hjelp til å utøve dem. Regjeringen har laget en egen
779 nettside: www.husleie.dep.no. Nå må samskipnadene på banen for å opplyse
780 studentene om den, og tilby rådgivning i samarbeid med Forbrukerrådet og
781 Leieboerforeningen.

782 Deretter bør vi vurdere å skjerpe loven. Mange boliger har elendig inneklima og
783 er varmesluk. Et fungerende marked forutsetter god informasjonsflyt, noe
784 som per dags dato ikke er tilfellet. Derfor ønsker vi at energikarakteren
785 opplyses ved all utleie. Dagens krav gjelder bare når enheten er større enn 50
786 kvm. På lengre sikt burde en digital selvbetjeningsløsning gi leietakerne og
787 utleiery mulighet til å hente og vise frem attester om at alle kravene for
788 ferdigstillelse og utleie er oppfylte.

789 Et annen løft man kan gjøre i boligstandarden er å gjøre TEK10 sin
790 minsteinbefaling på 7 kvm per varig oppholdsrom om til et krav for utleie.
791 Takhøyden må også være på minst 2 meter for at arealene medregnes. 7 kvm
792 forutsetter allerede smarte løsninger for å skaffe plass til seng, pult og
793 garderobeskap. Hverken pelsdyrene eller studentene skal bo i bur.

794 Dessuten har korona forsterket et allerede vanlig fenomen: Mange studenter
795 er nødt til å leie rom uten å ha sett dem. Facetime er ikke egnet til å avdekke
796 mugg og sopp. Når de flytter til byen for å overta rommet eller leiligheten, er
797 resten av boligene utleid, slik at de ikke har noen alternativ lenger. Andre

798 mottar et sent studietilbud, og begynner boligjakten når kun de dyreste og
799 verste boligene fortsatt er tilgjengelige. Derfor må flere mangler uttrykkelig
800 regnes som utbedringspliktige, også om de var synlige ved overtakelsen av
801 boligen.

802 **Venstre vil at:**

- 803 ✓ Studentboliger blir et eget reguleringsformål.
- 804 ✓ Studentsamskipnadene driver opplysningsarbeid og rådgivning om
- 805 Husleieloven.
- 806 ✓ Det systematisk opplyses om boligens energikarakter.
- 807 ✓ Utleieenheter ikke kan være mindre enn 7 kvm, med minst 2 meter
- 808 takhøyde.
- 809 ✓ Flere mangler som mugg og sopp blir automatisk regnet som
- 810 uakseptable.

Forslag nr 15

Demokrati, forvaltning og folkestyre

Forslagsstiller: Agder Venstre

811 **Stemmerett til 16-åringer**

812 Stemmerett fra 16 år vil utvide demokratiet og gi innflytelse til ungdommen
813 med viktige synspunkter, interesser og kunnskap. 16- og 17-åringer bør få
814 stemme for å kunne påvirke utviklingen av samfunnet, spesielt med tanke på
815 klimautfordringer. De må leve med resultatene. Ungdommen har helt fersk og
816 aktuell kunnskap om skole. Slik kunnskap er viktig for å utvikle en tidsriktig
817 skole. Det er på tide å følge andre land, som har satt ned stemmerettsalder til
818 16 år. Stemmerettsalder på 16 år har resultert i 5-6 % høyere valgdeltakelse
819 og større tillit til demokratiet over tid. Stemmerett for 16 åringer i nasjonale
820 valg ble nedstemt av Stortinget i fjor. Valglov utvalget skal avgi sin innstilling
821 før sommeren. En endring av valgloven kan gi stemmerett fra 16 år. Agder
822 Venstre vil ha endring i valgloven slik at unge kan stemme i lokalvalg

Forslag nr 16

Demokrati, forvaltning og folkestyre

Forslagsstiller: Nes på Romerike Venstre

823 **Regjeringsdeltakelse**

824 Venstre er et sentrumparti som kan og skal samarbeide på tvers i
825 rikspolitikken. Allikevel, for ikke å gå på akkord med partiets grunnleggende
826 prinsipp, politikk og verdier, deltar ikke Venstre i regjeringssamarbeid med
827 fløypartier på Stortinget.

828 Venstre søker makt og innflytelse for å få gjennomslag for Venstres politikk,
829 men deltar ikke i regjering med mindre partiet har mandat fra folket i
830 stortingsvalg i form av minimum 1,5 ganger sperregrensa for
831 utjevningsmandater.

832 For å sikre store nok gjennomslag på bekostning av å legitimere andre
833 partiers politikk, inngår ikke Venstre i regjeringssamarbeid med mindre
834 Venstre har minimum halvparten så stor oppslutning i Stortingsvalg som
835 regjeringskonstellasjonens nest største parti.

Begrunnelse:

Regjeringssamarbeid med FrP har Venstre kanskje vunnet noen politiske seire på, men partiet har tapt oppslutning og tillit, blant velgere, men verst, medlemmer og tillitsvalgte i partiet. Venstre må ta et tydelig valg på hva slags regjeringssamarbeid vi kan være med på i framtida.

Det er godt med venstrefolk i regjering, men når partiet har såpass liten oppslutning som er tilfellet, så mener folk at vi ikke har noe i regjering å gjøre. Vi er for små, og burde derfor holde oss til nasjonalforsamlinga til vi har økt tillit og oppslutning.

Skal man først inn i regjering, så må Venstre være i en slik situasjon at man ikke overskygges totalt av andre, større medlemmer. Derfor bør Venstre være kritiske til å gå inn som svært liten juniorpartner i framtidige konstellasjoner.

Forslag nr 17

Demokrati, forvaltning og folkestyre

Forslagsstiller: Oslo Venstre

836 **Innbyggernes NAV**

837 Når helsa svikter eller egne ressurser ikke strekker til er NAV sikkerhetsnett
838 som skal sørge for at de av oss som trenger hjelp får det, og at ingen faller
839 utenfor. Både NAV-skandalen og utallige enkelthistorier viser at
840 sikkerhetsnett likevel stadig svikter.

841 NAVs viktigste oppgave er å bidra til at flere kommer i arbeid og at færre
842 mottar stønad. Samtidig som etaten skal passe på de av oss som faller
843 utenfor, skal den nøkternt forvalte våre felles ressurser og sørge for at godene
844 fordeles rettferdig. Å finne riktig balanse mellom å stille krav og hjelpe viser
845 seg imidlertid gang på gang å være utfordrende. Når fokus blir kontroll og å
846 verne om knappe goder, går det på bekostning av målet om å sikre at alle får
847 hjelpen de rettmessig har krav på. Det kan også virke mot sin hensikt.
848 Kontakten med NAV kan bli et stressmoment. I tillegg kan aktiviteter som er
849 nyttige for den enkelte (som sosialt engasjement) stride mot et regelverk som
850 er for rigid.

851 Når man trenger hjelp fra andre for å mestre livet er man gjerne ekstra sårbar.
852 Da er behovet for å møtes med tillit, respekt og omsorg enda større. Det har
853 helsemyndighetene tatt på alvor. Gjennom retningslinjer og lovverk er
854 pasientens rett til å bli i tatt på alvor, bli hørt og få mulighet til å selv ta
855 beslutninger ivaretatt. Mye kan fortsatt bli bedre, men hovedregelen om at
856 helsetjenesten er til for pasienten, og ikke omvendt begynner å bli godt
857 etablert. For mange er møtet med NAV det motsatte. Behovet for hjelp skal
858 dokumenteres, regelmessig bekreftes og med få unntak stadfestes av en eller
859 flere eksperter. Faller man utenfor finnes det ikke lenger noe sikkerhetsnett.

860 Ofte møter den enkelte saksbehandlere som ikke selv er beslutningstaker i
861 saken. Vedtak som påvirker liv, helse og familieliv tas av mennesker borgeren
862 ikke selv får møte. Hverken på telefon, via elektronisk kommunikasjon eller
863 fysisk. Kommunikasjon og informasjonsutveksling som har avgjørende
864 betydning for den enkelte skjer mellom fastlege og NAVs eksperter, mens
865 man selv i beste fall er tilskuer og tilhører. Mens man i helse- og
866 omsorgstjenestene har rett til å kommunisere med behandler og medvirke i
867 beslutninger, blir man i behandlingen av de økonomiske konsekvensene av
868 helseplagene satt fullstendig på sidelinjen.

869 Regjeringen har gått til valg på pasientens helsetjeneste. Venstre mener at
870 det er på høy tid at vi erkjenner at sikkerhetsnett NAV utgjør også finnes
871 for å ivareta mennesket og ikke systemet. Vi ønsker oss borgerens arbeids-
872 og velferdstjeneste. Selv om fellesskapets kroner skal forvaltes nøkternt må
873 den enkelte møtes med tillit, respekt og velvilje. Mye tyder på at det krever en
874 omlegging av tankesett.

Venstre vil:

- ✓ Ha en tillitsreform i NAV der fokus og hva man måles på dreies fra kontroll og besparelser til god service og oppfyllelse av borgernes rettigheter, og tiltak som reelt bedrer den enkeltes helse og livssituasjon.
- ✓ Redusere den økonomiske straffen for små forseelser som forsinkelser
- ✓ Gi tjenesten plikt til å følge opp borgere som ikke klarer å overholde frister for å avdekke behov for hjelp og støtte
- ✓ I større grad skille tiltak fra stønad
- ✓ Endre arbeid for trygd til arbeid for lønn
- ✓ At AAP som hovedregel skal ha en varighet på 3 år, men åpne for at det gis skjønnsmessig vedtak om forlengelse der forsinket avklaring skyldes faktorer borgeren selv ikke påvirker
- ✓ Sikre borgerne rett til å være i direkte kontakt med saksbehandler med vedtaksmyndighet
- ✓ Gjennomgå NAVs regler og rutiner, for å fjerne de som skaper urimelige hindre for at borgere får utbetalt ytelser de har rett på, slik som «fedrekvotefellen»

Forslag nr 18

Demokrati, forvaltning og folkestyre

Forslagsstiller: Folkevalgte i flere fylkeskommuner

893 **Venstre krever flere oppgaver og mer ressurser til** 894 **fylkene**

895 Et godt liberalt prinsipp er at oppgaver skal løses og avgjørelser fattes
896 nærmest mulig den det gjelder. I Norge kjennetegnes det regionale
897 forvaltningsnivået ved at det domineres av statlige institusjoner, etater,
898 direktorater og foretak. Venstre er opptatt av at alle oppgavene på regionalt
899 nivå må sees i sammenheng.

900 Virksomheten må koordineres og befolkningen i regionene må selv kunne
901 påvirke hvor store anlegg med store ringvirkninger som for eksempel sykehus,
902 godsterminaler eller masseuttak plasseres i regionen. Beslutninger som vil
903 påvirke folks hverdag, med sine fordeler og ulemper.

904 Kommunene og innbyggerne opplever i dag at de må forholde seg til et
905 mangfold av statlige regionale virksomheter som foretar sin egen
906 organisering og inndeling i regioner, og sender sine dekreter og beskjeder
907 nedover uten synlig samhandling eller koordinering.

908 NAV har sin organisering, Statsfullmektigen (Fylkesmannen) har sin, Statens
909 Vegvesen har sin, NVE sin, Mattilsynet sin, IMDi, UDI, Bufetat og
910 Kriminalomsorgen har sine, likeså Helseforetakene og Statped og en rekke
911 andre.

912 Utfordringen med disse virksomhetene er at ingen styres under innflytelse av
913 noe som helst demokratisk regionalt organ. Venstre vil legge flest mulig av
914 disse statlige regionale oppgavene inn under de demokratisk valgte fylkene.
915 Da kunne vi fått en mye bedre ressursbruk og mindre, ikke mer byråkrati. Da
916 kunne vi samordnet, og prioritert mellom oppgavene og vi hadde fått
917 regionale folkevalgte som sto ansvarlige for de regionale prioriteringene,
918 koordineringen og ressursbruken i valg hvert fjerde år.

919 I første omgang krever vi at alle de oppgaver Hagen-utvalget anbefalte
920 overføres til de nye og større folkevalgte fylkene. Vi krever at all lokalisering
921 av større statlige anlegg med ringvirkninger skal avgjøres av fylkene selv.

922 Vi ønsker ikke å overføre oppgaver fra kommunene. Vi ønsker å utfordre
923 statlige regionale organer, uten annen demokratisk styring og kontroll enn
924 Stortingets overfladiske blikk, flytte den makt de har og underlegge dem
925 regional folkevalgt styring og kontroll.

926 Nytt fokus på livslang læring gjør det naturlig å koble utdanning i
927 videregående skoler, fagskoler, frivillighet, voksenopplæring og studieforbund,
928 demokratiopplæring og amatørkultur.

929 Vi krever også at en rekke kulturoppgaver skal overføres til fylkene. Kultur
930 består av så mye mer enn nasjonale institusjoner. Vi må bygge videre på de
931 kulturoppgaver fylkene allerede har, som for eksempel museer, biblioteker og
932 kulturminnevern. Vi må koble kultur og næringsliv, og finne muligheter for økt
933 næringsutvikling. Vi må satse på reiseliv og turisme, med landbruk og
934 bygdenæringer som kulturbærere. Vi må koble folkehelse og kultur, da mye
935 kultur er folkehelse i seg selv. Vi må koble kultur og samferdsel og sikre at alle
936 kan komme seg til og fra kulturtilbudene, og vi må bruke teknologien til å sikre
937 at kulturtilbudene når ut til folket. Videre må kultur kobles til stedsutvikling.
938 Det blir ingen god stedsutvikling uten at kulturspørsmål får veie tungt.
939 Arkitektur og landskap er også viktige kulturbærere. Kultur må derfor være en
940 godt integrert del av stedsutviklingen i regionene.

Begrunnelse:

Skal regionreformen lykkes må fylkene få flere oppgaver og ressurser.

Venstres folkevalgte i fylkene er enige om dette.

Viken: Ole Andreas Lilloe-Olsen, Tove Hofstad, Finn-Erik Blakstad

Innlandet: Erik Ringnes

Vestfold og Telemark: Trine Jørgensen Dahll, Kåre Pettersen

Agder: Jacob Haugmoen Handegard

Rogaland: Svein Abrahamsen, Unni Fuglestad

Vestland: Geir Kjell Andersland

Trøndelag: Tove Eivindsen, Anne Cecilie Holm

Forslag nr 19

Demokrati, forvaltning og folkestyre

Forslagsstiller: Bergen Venstre

941 **Økt internasjonalt samarbeid og europeisk integrasjon**

942 I 2019 markerte vi 30 år siden Berlinmurens fall. I årene som fulgte falt resten
943 av jernteppet. Et samlet Europa kunne juble for at stater som i mange tiår lå
944 under autoritært styre kunne bli demokratiske og deres innbyggere få ta del i
945 det liberale frihetsidealet som det moderne Europa representerte. Noen år
946 senere ble flere tidligere østblokkland innlemmet i EU, noe som i vesentlig
947 grad har bidratt til økt velstand, vekst og utvikling på hele kontinentet.

948 I lys av vår nære historie er det derfor et urovekkende utviklingstrekk at
949 populisme og nasjonalkonservativ ideologi igjen kaster sine skygger over
950 deler av Europa. Særlig enkelte tidligere østblokkstater viser en politisk
951 dreining som er urovekkende. Slike tendenser blir også stadig mer synlige i
952 Norge, om enn i mindre dramatisk og uttalt karakter.

953 I møte med vår tids store internasjonale utfordringer som klimaendringer og
954 masseflukt er en slik politisk dreining svært alvorlig. For å løse disse
955 problemene må Europa stå sammen og være en sterk, troverdig og rasjonell
956 stemme i verden. Her har den liberale bevegelsen en viktig rolle som motvekt
957 til populisme, vitenskapsfornektelse og nasjonalisme.

958 I Norge er det stadig flere og sterkere stemmer som tar til orde for å bygge
959 ned vårt samarbeid med Europa gjennom å skrote eller reforhandle EØS
960 avtalen. Dette vil både være katastrofalt for eksportnæringer og tilgang på
961 arbeidskraft og stille oss enda mer på sidelinjen i internasjonale spørsmål.
962 EØS-avtalen er et kompromiss som flere eksperter hevder er utgått på dato,
963 men alternativet er ikke å skrote den. Alternativet er å søke fullverdig
964 medlemskap i EU.

965 Venstre erkjenner at vår tids største utfordringer kun kan løses gjennom
966 internasjonalt samarbeid. Venstre vil stå fremst i kampen mot nasjonal og
967 internasjonal populisme gjennom økt europeisk integrasjon, herunder at Norge
968 får en plass rundt bordet i Brussel.

Forslag nr 20 *Distriktpolitikk*

Forslagsstiller: Indre Østfold Venstre

Bærekraftig jordbrukspolitikk

Legg om landbruksstøtten – få bærekraftig landbruk

Overproduksjon av flere landbruksvarer truer bøndenes økonomi. Denne overproduksjonen er et direkte resultat av dagens landbrukspolitikk. Indre Østfold Venstre ønsker en ny landbrukspolitikk som vrir støtteordninger over til mer bærekraftige løsninger.

Landbruket i Norge mottar en årlig støtte mellom 18 og 25 milliarder kroner. Fordeles denne støtten på de under 40.000 yrkesaktive bøndene, tilsvarer dette mellom 450.000 og 625.000 kroner til hver bonde. Men til tross for denne høye støtten, fortsetter antallet bønder i Norge å synke.

Indre Østfold Venstre mener støtten til landbruket må legges om, slik at en større andel av midlene brukes til å betale bøndene for å arbeide med kulturlandskap og miljø. En slik omlegging er også i tråd med internasjonale utviklingstrekk med økt vekt på bruk av lokale ressurser.

Dagens politikk gir støtte til matvareproduksjon, noe som gjør det mer lønnsomt å drive intensivt. Man får støtte pr kilo produsert vare. Dette bidrar til større problemer knyttet til overproduksjon, dyrevelferd, mer import av kraftfôr, økt avrenning til vassdrag og behov for stordrift.

Dagens landbruksstøtte hindrer også Norge i å eksportere landbruksprodukter under regelverket i WTO (Verdens handelsorganisasjon). Det innebærer at norske landbruksprodukter må omsettes i Norge, noe som gir dårlig grunnlag for vekst i landbruket.

Ved å betale bøndene for dyrevelferd, miljø og kulturlandskap, og gradvis senke den produksjonsavhengige støtten, reduseres problemene med innenlandsk overproduksjon.

Dette er i tråd med internasjonale utviklingstrekk. Sveits fører allerede en slik landbrukspolitikk med større vekt på bruk av lokale ressurser og betaling for de felles goder det er å ha rikt arts mangfold, kulturlandskap, osv. De sveitsiske erfaringene er meget gode. En tilsvarende omlegging i Norge gir bedre muligheter for at de bøndene som ikke har tilgang på den beste jorda kan fortsette å drive, og slagordet «Landbruk over hele landet» kan bli en realitet.

Venstre vil i større grad belønne bonden for å:

- ✓ produsere kortreist mat og utvikle lokale produkter
- ✓ bidra til å redusere klimautslipp ved å bruke areal til å produsere fôr, i stedet for å føre med kraftfôr basert på import av soya
- ✓ øke opptak av karbon

- 1006 ✓ verne og ivareta biologisk mangfold, skog, våtmark, kulturlandskap,
- 1007 setertradisjon, mv
- 1008 ✓ redusere bruk av sprøytemidler, kunstgjødsel, importerte råvarer og
- 1009 transport
- 1010 ✓ produsere energi, biogass og biokull lokalt
- 1011 ✓ arbeide aktivt for å redusere matsvinn
- 1012 ✓ gjøre det enkelt for forbruker å handle bærekraftig, lokalt, sunt, kortreist
- 1013 og nyte gode sesongvarer

Uttalelse årsmøtet Indre Østfold Venstre.

Askim, 9. januar 2020.

Les AgriAnalyses rapport om sveitsisk jordbrukspolitikk – og støtte basert på fellesgoder og matforsyning.

Forslag nr 21

Forskning og høyere utdanning

Forslagsstiller: Sara Sægrov Ruud (Risør), Arnt Gunnar Tønnesen (Grimstad) og Petter Benestad (Kristiansand)

1014 **Venstre vil prioritere masterstudier for etablerte lærere**

1015 Venstre har vært en pådriver for at lærere skal ha gode kår for etterutdanning
1016 gjennom Kompetanse for kvalitet, og gjennom å innføre masterstudier for nye
1017 lærere. Siden 2017 har lærerutdanningen derfor vært et femårig masterstudie.

1018 Nå er det viktig å også sørge for etterutdanning for de tusenvis av etablerte,
1019 dyktige lærere som allerede jobber i skoleverket, men som ikke har utdanning
1020 på masternivå. Lærere kan være kvalifisert på grunnlag av tidligere
1021 lærerutdanninger eller praktisk pedagogisk utdanning, og kan ha skaffet seg
1022 de formelle og uformelle kompetansene som skal til for å undervise i sine fag.
1023 Uten master risikerer ei stor gruppe lærere å bli forbigått i framtidige
1024 tilsetninger, omstruktureringer og fusjoner av undervisningsinstitusjoner.
1025 Det er derfor nødvendig å prioritere etablerte lærere uten utdanning på
1026 masternivå inn i etterutdanningsordningen Kompetanse for kvalitet. Toårige
1027 utdanningsløp på masternivå i for eksempel utdanningsvitenskap,
1028 spesialpedagogikk eller undervisningsfaglig fordypning bør tilbys.

Begrunnelse:

Gjennom etterutdanningsreformen Kompetanse for kvalitet har mange lærere i barne- og ungdomsskolen fått faglig oppgradering og påfyll i kjernefagene. Nå må lærere i hele skoleverket få tilbud om utdanning på høyde med det som er ny standard, nemlig masternivå. Vi mener at når Venstre har kunnskapministeren så er dette en gylden mulighet til å vise at partiet er på lag med alle lærere.

Forslag nr 22

Forskning og høyere utdanning

Forslagsstiller: Liberale studenter (NLSF)

1029 **Lån og stipend må frikobles for å nå 1,5 G**

1030 Dårlig økonomi er kanskje studentenes aller største utfordring i hverdagen. Vi
1031 vet at dårlig studentøkonomi har mange negative følger. Derfor har både
1032 Venstre og studentbevegelsen kjempet i mange år for høyere studiestøtte.
1033 Både Venstre, Liberale studenter og studentorganisasjoner som Norsk
1034 studentorganisasjon og Velferdstinget i Oslo og Akershus har fastsatt ønsket
1035 sitt til 1,5 ganger folketrygdens grunnbeløp (1,5 G). I tillegg synes flere andre
1036 partier og studentorganisasjoner å være enige i kravet. Likevel har
1037 studiestøtten over tid økt for sakte, og vi er fortsatt langt unna 1,5 G. Det er
1038 på tide å tenke nytt rundt studiestøtten.

1039 Venstre vil gå inn for å frikoble lån og stipend. Her er modellen:

1040 Vi starter med å la dagens stipendsum ligge fast. Stipendet er på cirka 46
1041 000 kroner ved full omgjøring. Deretter åpner vi for at studenter kan ta opp et
1042 høyere lån hos Lånekassen, helt til 145 000 kr, som tilsvarer 1,5 G. Lånet fra
1043 Lånekassen er som vi vet det aller mest gunstige lånet, og vil derfor alltid
1044 være å foretrekke fremfor andre typer lån. Studentene skal selv kunne velge
1045 om de vil ta opp fullt studielån, som nå tilsvarer 1,5 G, eller om de vil fortsette
1046 som i dag. Eventuelt kan man gradere ytterligere, slik at man for eksempel
1047 kan velge mellom 1,2 G (som i dag), 1,3 G, 1,4 G eller 1,5 G. Dette vil være langt
1048 raskere å få gjennomført fordi lån koster mindre for Staten enn stipend. Når
1049 dette er gjennomført kan studentene velge mellom å fortsette som i dag, med
1050 46 000 kr i stipend og utbetalt 1,2 G, eller kan de velge det samme stipendet,
1051 og 1,5 G utbetalt.

1052 Når utbetalingen på 1,5 G er sikret, vil Venstre jobbe målrettet for å øke
1053 stipendet, separat fra totalt utbetalt studiestøtte. Her vil man fortsatt
1054 konkurrere med alle andre som vil ha penger over statsbudsjettet, men
1055 forskjellen er at studentene har det langt bedre økonomisk mens kampen for
1056 høyere stipend pågår.

1057 **Venstre mener at**

- 1058 ✓ Lånekassen skal tilby studentene muligheten til å ta opp studielån
1059 opptil 1,5 G. Dette skal være valgfritt, og alle studenter skal ha
1060 muligheten til dette.
- 1061 ✓ Lånekassen skal tilby gradert lån. Stipendets absolutte størrelse skal
1062 være det samme uavhengig av låneopptak.
- 1063 ✓ Stipendet skal være høyest mulig, men skal ikke sees som en fast
1064 prosentandel av totalt tildelt studiestøtte.

Forslag nr 23 *Forsvarspolitik*

Forslagsstiller: Liberale studenter (NLSF)

Norge må finne trygghet i Europa

Norge og Europa har i 75 år nytt en helt unik fred. Aldri før har dette en gang så blodige kontinentet opplevd like lang og sammenhengende periode uten krig mellom stater. Denne freden har gitt oss frihet, vekst og muligheter. Denne freden og samholdet den har skapt er noe av det kjæreste vi har i Norge. Uten den, ville vi som lite og eksportdrevet land vært i stormaktenes vold. I stedet har vi samarbeid og vennskap i det europeiske fellesskapet gjennom NATO og EU. Det skal vi være takknemlige for.

Den sikkerhetspolitiske situasjonen er i stadig endring, og over de siste årene ser vi at enkelte av de tidligere så pålitelige pilarene i dette fredfulle samarbeidet er i ferd med å slå sprekker. USA har de siste årene sklidd lenger og lenger bort fra sine europeiske allierte, og tilliten mellom USA og alliansens medlemmer på det europeiske kontinentet slites stadig oftere. Skaden på amerikansk interesse i europeisk fred og samarbeid er allerede gjort, og er dyp. Norge og Europa må forberede seg på at vi ikke lenger kan ha klokkeetro på at USA vil komme oss til unnsetning om en per idag utenkelig krise eller krigssituasjon skulle oppstå. Med andre ord må Norge og Europa i større grad bero seg på å kunne forsvare oss uten hjelp fra vår store nabo i vest.

Hvert enkelt land i det europeiske samarbeidet er for små til å evne å forsvare seg selv mot en trussel fra en av verdens stormakter, men sammen er vi sterke. Det finnes bare en måte for de europeiske landene å skape trygghet på kontinentet: Forpliktende samarbeid. Vi mener den beste rammen for dette er et forsvarspolitisk samarbeid koordinert gjennom den Europeiske Union.

EU har allerede tatt initiativ til forpliktende forsvarssamarbeid, men dette må bli mer omfattende i fremtiden om samarbeidet skal kunne utgjøre en reell motstandskraft. Norge må sammen med de andre medlemslandene ta initiativ til enda tettere integrasjon mellom landenes forsvar slik at et felles europeisk forsvar blir muliggjort, slik at det kan gi oss den samme sikkerheten og stabiliteten NATO har gitt oss gjennom de siste 70 år.

Venstre:

- ✓ mener at Norges sikkerhet er best ivaretatt i et Europeisk forsvarssamarbeid
- ✓ vil at Norge skal være en aktiv pådriver for europeisk forsvars-integrasjon
- ✓ vil at EUs forsvarssamarbeid i større grad skal bli uavhengig NATO, men fortsette et tett samarbeid mellom de
- ✓ vil at Norge ta full del i EUs felles sikkerhets- og forsvarspolitik (CSDP) gjennom et norsk EU-medlemskap

- 1103   ✓ vil at Norge skal bli et fullt medlem av Det europeiske forsvarsbyrået
- 1104   (EDA)
- 1105   ✓ vil at Norge skal bli en del av EUs permanente strukturerte samarbeid
- 1106   (PESCO)

Forslag nr 24

Globale utfordringer

Forslagsstiller: Internasjonalt utvalg

Norge må bruke plassen i Sikkerhetsrådet til å fremme likestilling

Etter flere års internasjonal valgkamp og iherdig innsats sikret Norge plassen i Sikkerhetsrådet fra 2021. Likestilling har blitt løftet som en av hovedprioriteringene. Det er viktig, for kvinners rettigheter er under press internasjonalt. Venstre krever at Norge er villig til å stå opp for å utgjøre en forskjell.

Det er i år 25-år siden FNs kvinnekonferanse i Beijing klarte å bli enige om plattformen som i dag regnes som gullstandarden for likestillingsarbeidet i verden. Det har blitt feiret, men selv om mye har gått fremover siden den gang ser vi hvordan stadig sterkere konservative krefter i internasjonale forhandlinger kjemper for å reversere kvinners rettigheter. Land med en konservativ agenda knyttet til kvinners rettigheter og likestilling har i stadig større grad organisert seg og blitt mer høylytt i internasjonale forhandlinger. På få år har de konservative kreftene gått fra å være marginale bevegelser til å nå fått store og viktige land som Brasil, Polen og USA med på laget. Resultatet har vi allerede sett i form av utvanning av en resolusjon knyttet til voldtekt i krig, fordi USA mente at teksten indikerte støtte til abort for ofre av seksuell vold.

Verdenssamfunnet har mislykkes i å beskytte kvinner i krise fra vold og overgrep. Det er fortsatt utbredt straffefrihet for forbrytelser mot kvinner. Fremdeles gjennomføres det om lag 25 millioner utrygge aborter, de aller fleste av disse i utviklingsland. Dette løses ikke med utvannede resolusjoner, men med økt beskyttelse og bedret tilgang til helsetjenester for kvinner.

For Venstre er det avgjørende at Sikkerhetsrådets resolusjoner tydelig ansvarliggjør myndigheter og bidrar til å gi sivilbefolkningen beskyttelse. Det har stor betydning hvilke ord og uttrykk som brukes i resolusjoner og offisielle dokumenter. De siste årene har det handlet mer om å hindre tilbakegang, enn å ta nye steg for kvinners rettigheter. Det kan ikke Venstre akseptere.

Mer enn noen gang trengs det sterke likestillingsstemmer på innsiden og som deltar i alle diskusjoner på Sikkerhetsrådets agenda. Venstre mener Norge må være villig til å virkelig stå opp – i ord og smart handling – for å kunne utgjøre en forskjell. Sverige viste i 2017-2018 hvordan et nordisk land kan sette tydelige likestillingsspor gjennom FNs sikkerhetsråd. Det bør være til inspirasjon for de to årene som kommer.

Venstre mener Norge må bruke plassen i Sikkerhetsrådet til å styrke FNs resolusjoner om kvinners rettigheter i og etter krig og konflikt, seksualisert

- 1144 vold som våpen i krig og konflikt og kvinners deltakelse i freds- og
- 1145 forsoningsarbeid.

Forslag nr 25

Helse

Forslagsstiller: Frode Tennebø

Rett til å bestemme over egen kropp - også for gutter.

Inngrep i friske kjønnsorgan som påfører varig endring er forbudt i Norge, men bare om barnet er jente. At gutter ikke har likt vern er diskriminering.

I 1995 fikk Norge Lov om forbud om kjønnslemlestelse som skulle hindre at kvinner ble omskåret. I 2015 ble denne loven erstattet av alminnelig Lov om straff. Dette er en uomtvistelig beskyttelse for alle kvinner i Norge.

Gutter har ikke samme beskyttelse. Lov om rituell omskjæring av gutter trådte i kraft 2015-01-01 og tillater rituell omskjæring med nødvendig smertelindring gjort av lege. Tilbudet er en del av det offentlige helsevesen. Begrunnelsen for å få dette inn i ordnede former er tvilsom: Det er fremdeles et inngrep uten samtykke fra den inngrepet blir utført på.

Foreldre kan med loven i hånd få utført et unødvendig, irreversibelt inngrep som primært gjøres av tradisjonelle grunner. Det er ikke påvist noen sikker, medisinsk nytteverdi av omskjæring (med unntak av ved trang forhud). Komplikasjoner forekommer hyppig - og kan i verste fall resultere i dødsfall - i Norge, sist i 2012.

Ut fra barneloven, legeloven, FNs barnekonvensjon, Europarådets resolusjon om barns rett til fysisk integritet, samt forannevnte straffelov er Lov om rituell omskjæring av gutter en ytterst tvilsom lov.

Individets rett til fysisk integritet og selvbestemmelse over egen kropp, samt rett til senere å velge religiøs og kulturell tilhørighet, er en grunnleggende og lovfestet menneskerettighet i tillegg til en grunnleggende liberal frihet. Foreldres religionsfrihet blir i denne sammenhengen sekundær.

Venstre vil:

- ✓ Oppheve Lov om rituell omskjæring av gutter.
- ✓ Tillate selvbestemt omskjæring etter fylte 18 år.

Forslag nr 26

Helse

Forslagsstiller: Venstres ordførernettverk

1172 **Større fokus på ME og styrking av biomedisinske** 1173 **forskningsmiljø**

- 1174 Norges ME-forening oppsummerer det norske ME-arbeidet på følgjande vis:
1175 «Myalgisk Encefalopati er en nevrologisk sjukdom med mange symptom.
1176 Kjenneteikna er rask tretthet i muskulatur og sentralnervesystem etter
1177 minimal fysisk og mental anstrengelse, samt unormal, lang restitusjonstid for
1178 gjenvinning av muskelstyrke og intellektuell kapasitet.
- 1179 Oppstår akutt i ca. 80 % av tilfella
- 1180 Utløysande årsak er vanlegvis ein infeksjon
- 1181 ME kan også utløysast av vaksiner, miljøgifter, og etter operasjonar og
1182 fysiske skadar opptrer både epidemisk, som einskilttilfelle og i små grupper
- 1183 Epidemiologiske studiar tyder på at ME råkar mellom 10.000 – 20.000
1184 menneske kvart år i Norge. Dei sjukaste ME-pasientane er blant dei sjukaste i
1185 Noreg uavhengig av diagnose. Ca. 5000 er ikkje i stand til å forlate heimen
1186 sin. Om lag 2000 ligg på mørke rom. (1)
- 1187 Det skjer mykje forskning for å avklare kva ME er og ikkje er. Dette er eit svært
1188 krevjande arbeid som tek tid. I mellomtida opplever stadig fleire å bli
1189 invalidiserte av ein sjukdom som for mange betyr eit liv avstengd frå sosial og
1190 fysisk kontakt med andre enn sine næraste. Nettopp avhengigheita til dei
1191 næraste gjer at også mange pårørande er svært slitne grunna sitt
1192 engasjement for å hjelpe. I sum er dette eit samfunnsproblem som kostar
1193 både individuelt og samfunnsøkonomisk.
- 1194 Ei utfordring er fortsatt at det blir tildelt for lite midlar til forskingsarbeidet i
1195 Norge. Det er avgjerande at dei leiande forskingsmiljøa får tildelt ressursar
1196 som sikrar større og langvarige prosjekt som aukar sjansen for å finne robuste
1197 resultat.
- 1198 Like viktig som forskning er kunnskapsdeling og forståing av ME innan dei
1199 etatane og fagmiljøa som skal møte ME-pasientane og deira pårørande.
- 1200 Det er ei stor utfordring at det i dag eksisterer ulike syn på kva som kan gjere
1201 ein ME-pasient betre, i mange høve basert på tilfeldig kunnskap frå den som
1202 møter pasienten. Mange ME-pasientar opplever å bli møtt med ei forståing av
1203 at ein burde ha trena seg betre, motivert seg betre o.l. Denne haldninga gjer at
1204 mange pasientar kjenner seg stigmatiserte av behandlings- og
1205 støtteapparatet som møter dei. I framtida vonar ein at forskinga i større grad
1206 kan syne kva for grupper som responderer positivt på ulike typar
1207 behandlingar. Den biomedisinske forskinga gjer stadig nye og viktige funn,

1208 men endå står mykje att. Difor er auka støtte til statleg støtte til ME-
1209 forskinga heilt avgjerande i denne fasen.

1210 Uansett er oppdatert kunnskap blant til dømes NAV-tilsette og legar viktige.
1211 Dette er døme på tilsettegrupper som møter pasienten og dei pårørende i ein
1212 tidleg fase. Det finst dessverre altfor mange historier som stadfestar svært
1213 vanskelege møte mellom pasient og til dømes NAV. Ofte vil dette vere
1214 tilsette som har lite grunnlag for å forstå ME som sjukdom, noko som i neste
1215 omgang gjer hjelpa dårlegare enn ho kunne ha vore. I fleire kommunar manglar
1216 det oppdatert ME-kompetanse. Sjølv om kunnskapen er der, ser ein at
1217 støtteordningane den einskilde saksbehandlaren har å støtte seg til for å
1218 avhjelpe ME-pasientane i mange høve ikkje er veleigna i situasjonen. Til
1219 dømes er det mange ME-pasientar som er svært vare for lyd. For desse vil det
1220 vere lite hjelp i at ein kommune stiller ein bustad til disposisjon når ein treng
1221 avlastning, så lenge bustaden ligg som del av eit rekkehus med mykje lyd,
1222 eventuelt på ein sjukeheim. Tilboda blir papirtilbod som pasienten ofte MÅ
1223 seie nei til, med resultat at han/ho av mange saksbehandlarar blir vurderte
1224 som vanskelege. Dette er svært utmattande for dei involverte.

1225 For yngre ME-pasientar vil også ein tilpassa skulekvardag vere avgjerande.
1226 Her må tilbodet tilpassast så godt som råd er, slik at elevane kan få den
1227 undervisninga som er mogleg for dei å ta i mot dei dagane dei er i stand til
1228 det.

1229 **Venstre meiner:**

- 1230 ✓ Auka forskingsbasert kunnskap er avgjerande (kva er/kva er ikkje ME,
1231 kva disponerer for/utløyser/vedlikehald ME osv)
- 1232 ✓ Auka kunnskap om korleis staten kan utarbeide fleire tiltak som faktisk
1233 treff dei ME-råka sine behov. Det arbeidet må starte med å lytte til dei
1234 som treng desse tiltaka.
- 1235 ✓ Å definere kva del av andre- og tredjelinjetenesta som skal ha som
1236 ansvar å følge opp ME-pasientar. Ei slik presisering er naudsynt for å
1237 auka kvaliteten i oppfølginga og behandlinga.
- 1238 ✓ I tillegg bør vi vurdere fleire tiltak med fokus på å møte ME-pasientane
1239 på ein meir målretta måte. Ein kan ikkje vente at alle har oppdatert

1240 (1) Kjelde: Rapport frå Norges ME-forening, meir informasjon:

1241 [https://www.abcnyheter.no/helse-og-](https://www.abcnyheter.no/helse-og-livsstil/helse/2019/06/29/195589393/ny-rapport-om-de-mest-alvorlig-me-syke-de-har-gatt-for-lut-og-kaldt-vann?fbclid=IwAR3zKOTI529ybM67n-n4SySstNI6A6XMcFApktE_HGVCNxxcaKNAbgmAZRg)
1242 [livsstil/helse/2019/06/29/195589393/ny-rapport-om-de-mest-alvorlig-me-](https://www.abcnyheter.no/helse-og-livsstil/helse/2019/06/29/195589393/ny-rapport-om-de-mest-alvorlig-me-syke-de-har-gatt-for-lut-og-kaldt-vann?fbclid=IwAR3zKOTI529ybM67n-n4SySstNI6A6XMcFApktE_HGVCNxxcaKNAbgmAZRg)
1243 [syke-de-har-gatt-for-lut-og-kaldt-vann?fbclid=IwAR3zKOTI529ybM67n-](https://www.abcnyheter.no/helse-og-livsstil/helse/2019/06/29/195589393/ny-rapport-om-de-mest-alvorlig-me-syke-de-har-gatt-for-lut-og-kaldt-vann?fbclid=IwAR3zKOTI529ybM67n-n4SySstNI6A6XMcFApktE_HGVCNxxcaKNAbgmAZRg)
1244 [n4SySstNI6A6XMcFApktE_HGVCNxxcaKNAbgmAZRg](https://www.abcnyheter.no/helse-og-livsstil/helse/2019/06/29/195589393/ny-rapport-om-de-mest-alvorlig-me-syke-de-har-gatt-for-lut-og-kaldt-vann?fbclid=IwAR3zKOTI529ybM67n-n4SySstNI6A6XMcFApktE_HGVCNxxcaKNAbgmAZRg) og
1245 [https://www.me-foreningen.no/ressurser/me-foreningens-rapporter/de-](https://www.me-foreningen.no/ressurser/me-foreningens-rapporter/de-sykeste-me-pasientene/)
1246 [sykeste-me-pasientene/](https://www.me-foreningen.no/ressurser/me-foreningens-rapporter/de-sykeste-me-pasientene/)

Forslag nr 27

Helse

Forslagsstiller: Vestfold og Telemark Venstre

1247 **PSYKISK HELSE PÅ VIDEREGÅENDE SKOLE**

1248 Psykisk uhelse blant unge bekymrer i stadig større grad.

1249 Helsesykepleiere på videregående skoler er tilgjengelige en eller flere dager
1250 per uke, noen skoler har også miljøterapeuter som skal støtte og veilede
1251 ungdommene. Alle fagpersonene på skolene er pliktig å rapportere videre
1252 hvis det handler om fare for helse eller sykdom. Når det gjelder psykisk helse
1253 kan de henvise videre til ungdomspsykiatri der det ofte er lang ventetid for
1254 time. Redselen for at informasjon kommer til flere enn det man selv ønsker,
1255 samt en forventet lang ventetid til psykolog, gjør at noen av de som sliter
1256 aller mest lar være å oppsøke hjelp.

1257 Venstre mener derfor at fylkeskommunene skal ansette psykologer som kan
1258 ha arbeidssted på de ulike videregående skolene. Det skal være et
1259 kostnadsfritt tilbud der taushetsplikten kun brytes hvis det er fare for eget
1260 eller andres liv.

1261 Dette tiltaket er viktig for alle de ungdommene som ikke ønsker å dele sine
1262 problemer med foreldre, og som heller ikke har økonomi til å betale for private
1263 timer hos psykolog. Dette tiltaket er viktig for de som ikke ønsker å dele dette
1264 med sine foreldre. Alle ungdommer, uavhengig av økonomisk situasjon, skal
1265 sikres tilbud.

1266 **Venstre vil at:**

- 1267 ✓ Alle videregående skoler i fylket skal ha psykologer tilgjengelig
- 1268 minimum 1 dag i uken, hvor elever kan bestille time kostnadsfritt.
- 1269 ✓ Tjenesten skal være et lavterskeltilbud, og være lett tilgjengelig

Forslag nr 28

Helse

Forslagsstiller: Vestfold og Telemark Venstre

1270 **Base for luftambulanse til Vinje nå**

1271 Stortinget har i nær framtid, gjennom behandlinga av nasjonal sjukehusplan,
1272 muligheit til å ta ei positiv avgjerd og fylle eit hól i ambulansetenesta (den
1273 akuttmedisinske beredskapen) i Sør-Norge gjennom å opprette ein ny
1274 bemanna base for luftambulanse i Vinje – alternativt i Bykle/Hovden. Ein
1275 base her vil dekke store delar av Vestfold og Telemark, Vestland, Agder og
1276 Rogaland og auke tryggleiken for fastbuande, hyttefolk og vegfarande.
1277 Stiftinga Norsk Luftambulanse støttar ei etablering i dette området.
1278 Prosjektet har dokumentert god samfunnsøkonomi gjennom å redde liv og
1279 redusere varig skadeomfang.

1280 Det må etablerast en base for ambulanshelikopter for kommunane i Vest-
1281 Telemark, nærmast mulig der ambulansedekninga i dag er lite
1282 tilfredsstellande. Venstre krev betre akuttmedisinsk beredskap i øvre del av
1283 Vestfold og Telemark-fylket gjennom etablering av bemanna base for
1284 Luftambulanse i Vinje eller Bykle.

1285 Denne etableringa må tas med som eit krav/føresetnad i komande nasjonal
1286 sjukehusplan.

Forslag nr 29

Helse

Forslagsstiller: Vestland Venstre

1287 **Betre hjelp til ME-ramma menneske og pårørende av**
1288 **desse.**

1289 Det trengs meir forsking og meir tilpassa hjelp til menneske ramma av ME.
1290 Talet på dei som blir ramma, er aukande og årsaka til sjukdommen er ikkje
1291 løyst. Per i dag er det kanskje 5000 personar som er bundne til heimen på
1292 grunn av sjukdommen

1293 Det pågår forsking for å avklare kva ME er og ikkje er. Dette er eit svært
1294 krevjande arbeid som tek tid. I mellomtida opplever stadig fleire å bli
1295 invalidiserte av ein sjukdom som for mange betyr eit liv avstengd frå sosial og
1296 fysisk kontakt med andre enn sine næraste. Nettopp avhengigheten til dei
1297 næraste gjer at også mange pårørende er svært slitne grunna sitt
1298 engasjement for å hjelpe. I sum er dette eit samfunnsproblem som kostar,
1299 både individuelt og samfunnsøkonomisk.

1300 Ei utfordring er fortsatt at det blir tildelt for lite midlar til forskingsarbeidet i
1301 Norge. Det er avgjerande at dei leiande forskingsmiljøa får tildelt ressursar
1302 som sikrar større og langvarige prosjekt som aukar sjansen for å finne robuste
1303 resultat.

1304 Like viktig som forsking, er kunnskapsdeling og forståing av ME innan dei
1305 etatane og fagmiljøa som skal møte ME-pasientane og deira pårørende.

1306 Det er ei stor utfordring at det i dag eksisterer ulike syn på kva som kan gjere
1307 ein ME-pasient betre, i mange høve basert på tilfeldig kunnskap frå den som
1308 møter pasienten. Mange ME-pasientar opplever å bli møtt med ei forståing av
1309 at ein burde ha trena seg betre, motivert seg betre, o.l. Denne haldninga gjer
1310 at mange pasientar kjenner seg stigmatiserte av behandlings- og
1311 støtteapparatet som møter dei. I framtida vonar ein at forskinga i større grad
1312 kan syne kva for grupper som responderer positivt på ulike typar
1313 behandlingarDerfor er auka støtte til ME-forskinga heilt avgjerande i denne
1314 fasen.

1315 Uansett er oppdatert kunnskap blant til dømes NAV-tilsette og legar viktige.
1316 Dette er døme på tilsettegrupper som møter pasienten og dei pårørende i ein
1317 tidleg fase. Det finst dessverre altfor mange historier som stadfestar svært
1318 vanskelege møte mellom pasient og til dømes NAV. Ofte vil dette vere
1319 tilsette som har lite grunnlag for å forstå ME som sjukdom, noko som i neste
1320 omgang gjer hjelpa dårlegare enn ho kunne ha vore. I fleire kommunar manglar
1321 det oppdatert ME-kompetanse. Sjølv om kunnskapen er der, ser ein at
1322 støtteordningane den einskilte saksbehandlaren har å støtte seg til for å
1323 avhjelpe ME-pasientane i mange høve ikkje er veleigna i situasjonen. Til
1324 dømes er det mange ME-pasientar som er svært vare for lyd. For desse vil det

1325 vere lite hjelp i at ein kommune stiller ein bustad til disposisjon når ein treng
1326 avlastning, så lenge denne bustaden ligg som del av eit rekkehus med mykje
1327 lyd, eventuelt på ein sjukeheim. Tilboda blir papirtilbod som pasienten ofte MÅ
1328 seie nei til, med resultat at han/ho av mange saksbehandlarar blir vurderte
1329 som vanskelege. Dette er svært utmattande for dei involverte.

1330 For yngre ME-pasientar vil også ein tilpassa skulekvardag vere avgjerande.
1331 Her må tilbodet tilpassast så godt som råd er, slik at elevane kan få den
1332 undervisninga som er mogleg for dei å ta i mot dei dagane dei er i stand til
1333 det.

1334 **Venstre vil:**

- 1335 ✓ Styrke forkinga på dette feltet.
- 1336 ✓ Arbeide mot stigmatisering av dei som lir av sjukdommen.
- 1337 ✓ Legge til rette for meir tilpassa hjelp- bl.a. ved å lytte til dei som skal
- 1338 motta hjelp.
- 1339 ✓ Å definere kva del av andre- og tredjelinetenesta som skal ha som
- 1340 ansvar for å følgje opp ME-pasientar. Ei slik presisering er nødvendig
- 1341 for å auka kvaliteten i oppfølginga og behandlinga.

Begrunnelse:

ME er ei omstridd liding som rammar hardt, både den som får sjukdommen og dei pårørande. Forskning og godt tilpassa hjelp er viktig. Det er viktig med fokus på feltet og ressurser slik at ein får skapt positiv endring.

Forslag nr 30

Helse

Forslagsstiller: Asker Venstre, Gro Buttingsrud, Wenche Steen, Marcus Andre Holst-Pedersen

1342 **Fast-tannlegeordning NÅ!**

1343 Mange går rundt med dårlige tenner fordi de ikke har råd til å gå til tannlegen.
1344 Det er hull som ikke fylles, tannkjøtt som blør, tenner som tilslutt må trekkes
1345 fordi man ikke har hatt råd til å fikse dem før det ble for sent. Og ikke minst
1346 hjerteinfarkt, Alzheimer og diverse revmatiske sykdommer som oppstår på
1347 grunn av dårlig tannhelse. Mange tør ikke smile fordi de skammer seg over
1348 tennene sine, og mange kan ikke jobbe fordi dårlige tenner har gitt dem sosial
1349 angst. Det gir også utfordringer med å få i seg mat, hvis man ikke har
1350 tyggeredskap som fungerer. Dårlige tenner gir smerter og dårlig livskvalitet.

1351 I noen tilfeller får dårlig tannhelse adskillig alvorligere konsekvenser. Det er
1352 velkjent at tannkjøttbetennelse (periodontitt) kan medføre hjerteinfarkt, med
1353 de ekstra utgiftene for samfunnet det medfører – for ikke å snakke om
1354 konsekvensene for menneskene det rammer. Ny forskning viser at
1355 tannkjøttbetennelse også kan gi Alzheimer, hjerte- og karsykdommer og
1356 revmatisme.

1357 Venstre mener derfor at det er på høy tid at vi får en «fast-tannlege-ordning».
1358 Vi ønsker at det innføres en ordning hvor staten tar over gradvis større del av
1359 regningen. Dette blir kostbart, anslagene for en fast-tannlegeordning etter
1360 mønster av fastlegeordningen varierer fra 5 til 18 milliarder. Det finnes flere
1361 forskjellige måter å fase inn en fast-tannlegeordning på som gjør at man kan
1362 øke satsningen år for år. En variant er å gi støtte til en første konsultasjon hos
1363 tannlegen for å avklare status og så følge dagens regler for eventuell støtte
1364 videre, en annen ved å innføre en «Normaltariff for tannleger» hvor pasienten
1365 tar største del av regningen i starten (men får noe dekket av Helfo, i
1366 motsetning til i dag hvor man betaler hele beløpet selv), og staten/Helfo tar
1367 over mer og mer av kostnaden etter hvert.

1368 Venstre ønsker at tannlegene følger Fastlegeprinsippet. Dette betyr at også
1369 tannlegene må få tilbud om å forhandle en takst/tariffavtale med HELFO
1370 etter mønster av den legeföreningen har for fastlegene og avtalespesialistene
1371 i dag. I dag har tannlegene fri prisfastsetting, det eneste som justerer prisene
1372 er markedets betalingsvillighet. Dette gir utfordringer for NAV som i en del
1373 tilfeller skal betale for behandlingen. En standardisert ordning som
1374 administreres av Helfo vil være en stor fordel ikke bare for pasientene, men
1375 også for NAV.

1376 Vi mener at det er åpenbart at tennene hører sammen med resten av kroppen,
1377 og at skillet vi nå har mellom en i stor grad offentlig finansiert fastlegeordning
1378 og tannlegetilbudet er kunstig. Dersom vi får en ordning som gjør at folk får

1379 råd til å gå til tannlegen tidligere, så skadene på tennene og behandlingen det
1380 medfører ikke blir så omfattende, vil samfunnet og den enkelte spare mye
1381 penger. De som i dag

1382 isolerer seg og ikke tør gå ut blant folk vil kunne komme ut i jobb. For ikke å
1383 snakke om at man slipper mange konsekvenser av dårlig tannhelse som i dag
1384 belaster både det psykiske og somatiske helsevesenet med store summer.
1385 Det er derfor sikkert at en fast-tannlege-ordning som gjør at folk kan ta
1386 bedre vare på tennene sine vil spare samfunnet for store beløp med tiden.

1387 **Venstre vil**

- 1388 ✓ Gradvis innføre fast-tannlegeordning etter mønster fra
- 1389 fastlegeordningen, med standardiserte takster for forskjellige
- 1390 behandlinger. Hver innbygger sin fast-tannlege.
- 1391 ✓ Innføre «Egenandelstak 3» for tannbehandling som gjør at man får
- 1392 frikort etter at man har betalt en viss sum, etter mønster fra
- 1393 fastlegeordningen.
- 1394 ✓ Beholde dagens ordninger for sykehjemsbeboere, rusmisbrukere og
- 1395 andre som i dag får dekket tannbehandling.
- 1396 ✓ At enkelte diagnoser gir fritak for betaling av egenandel (som i
- 1397 fastlegeordningen), f.eks periodontitt, medfødte tilstander som gir
- 1398 tygg/bittfeil osv.

Begrunnelse:

Venstre trenger saker som "vanlige folk" kan kjenne seg igjen i, og se at angår dem selv i deres hverdag. Det er i dag et kunstig skille mellom tennene og resten av kroppen, og å gå til tannlegen er i mange tilfeller såpass dyrt at mange ikke tar seg råd til det. Konsekvensen av dette er en stadig dårligere tilstand på tennene - stadig dyrere å reparere, og dermed enda mindre mulighet for å ha råd til å fikse det. Når vi vet at dårlig tannhelse gir konsekvenser for resten av kroppen, med tilstander som er til dels dødelige for den enkelte og dyre å behandle for samfunnet, er det på høy tid at man tar grep og gir folk en mulighet til å ta vare på helsa før man trenger høyspesialisert behandling. Det er ingen grunn til at tennene skal behandles på noen annen måte enn resten av kroppen.

Forslag nr 31

Innvandring og integrering

Forslagsstiller: Agder Venstre

Ny regjering må bety ny flyktning- og innvandringspolitikk.

En ny regjering bestående av Høyre, KrF og Venstre bør resultere i en ny flyktning- og asylpolitikk. Agder Venstre vil ta ansvar for flere folk på flukt og i større grad ivareta enkeltmennesker.

Flyktningsituasjonen i verden er den mest alvorlige siden 2.verdenskrig. 70 millioner mennesker er på flukt. Internasjonalt samarbeid er nødvendig for å bedre situasjonen. Europa og Norge må ta ansvar for å bedre situasjonen i nærområdene og bistå landene som tar uforholdsmessig stort ansvar.

Flyktingeleiren Moria på Lesbos er dimensjonert for 3 000 personer, men huser nå 20 000 flyktninger og migranter. Her mangler folk de mest elementære ting som mat, medisiner og tak over hodet. Ansatte i hjelpeorganisasjoner og journalister fra mange ulike land rapporterer om krevende og farlige forhold. Situasjonen er så vanskelig at selv profesjonelle nødhjelpsorganisasjoner står maktesløse, enkelte har trukket seg ut. Denne situasjonen krever handling. Agder Venstre mener at regjeringen bør gå i bresjen for en felles europeisk løsning for å evakuere barnefamiliene fra Moria.

Flyktning- og innvandringspolitikk handler ikke bare om ressurser og bistand, men også om hvordan vi behandler dem som kommer til Norge.

Det finnes flere eksempler på at dagens innvandringsregelverk får urimelige konsekvenser for enkeltmennesker. Saken om Yasmin Kristensen er et eksempel på at dagens regelverk er for rigid og ikke tar nok medmenneskelige hensyn.

Venstre vil:

- ✓ Ha en felles europeisk politikk for å evakuere barn og barnefamilier fra flyktningleirer i Europa.
- ✓ Ha en gjennomgang av innvandringsregelverket for å hindre urimelig behandling av enkeltmennesker.

Forslag nr 32

Justis (trygghet og rettssikkerhet)

Forslagsstiller: Oslo Venstre

1427 **Ja til samtykkelov!**

1428 Voldtekt og seksuelle overgrep er en av de mest alvorlige frihetsberøvelsene
1429 et menneske kan bli utsatt for. En nasjonal omfangsundersøkelse publisert av
1430 'Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress' i 2014 konkluderte
1431 med at nesten én av ti kvinner i Norge har vært utsatt for voldtekt minst en
1432 gang i løpet av livet, halvparten før fylte 18 år. Mørketallene er store, og de
1433 fleste tør ikke å anmelde. Lovverket er mangelfullt, og de aller fleste
1434 overgrepssaker henlegges.

1435 Rettergangen i voldtektssaker er også ofte begrenset. Riksadvokaten har
1436 flere ganger kritisert politiet for å ikke bruke hemmelige
1437 etterforskningsmetoder, bruke for lang tid på etterforskningen, og å ikke
1438 kvalitetssikre etterforskningen av voldtektssaker. Sjeldent blir alle mistenkte
1439 gjerningspersoner og vitner avhørt. Og de aller fleste voldtektssaker blir raskt
1440 henlagt.

1441 I dag er heller ikke seksuell omgang uten samtykke nevnt i straffeloven. Ifølge
1442 norsk straffelov kan ikke overgrep etterforskes som voldtekt uten trusler og
1443 vold involvert. Et samlet Storting var i 2018 enige om at voldtektsparagrafen
1444 skulle tolkes dit hen at seksuell omgang uten samtykke er voldtekt, men
1445 virkeligheten er en annen i overgrepsutsattes møte med politiadvokatene. I
1446 2012 ble kun en av fem saker anmeldt som voldtekt i Oslo politidistrikt,
1447 omkodet til "seksuell handling uten samtykke", etter straffelovens § 297. Blant
1448 annet FNs kvinnekomité og Amnesty International har kritisert Norge for å
1449 ikke innlemme sex uten samtykke i voldtektslovgivningen.

1450 Oslo Venstre mener det behov for en styrket innsats mot voldtekt, og bedre
1451 støtte for ofre av slike forbrytelser. Det er derfor nødvendig en
1452 voldtektsbestemmelse som tydeliggjør at seksuell omgang mot en persons
1453 vilje er voldtekt, også uten bruk av vold, tvang eller utnyttelse av sårbar
1454 situasjon, og at personer som rammes får hjelpen de har behov for gjennom
1455 oppfølging og erstatning.

1456 **Oslo Venstre vil**

- 1457 ✓ Innlemme fravær av samtykke i voldtektsparagrafen i straffeloven.
- 1458 ✓ Sørge for at overgrepsutsatte over hele landet blir fulgt opp fysisk og
- 1459 psykisk etter modell fra legevakten i Oslo.
- 1460 ✓ Sørge for at som hovedregel alle kjente mistenkte gjerningspersoner
- 1461 skal avhøres i overgrepssaker.
- 1462 ✓ At politiet årlig må legge ut rapporter med utfyllende statistikk om
- 1463 etterforskningen av overgrepssaker.
- 1464 ✓ Senke terskelen for å få voldsoffererstatning etter overgrep.

Forslag nr 33

Justis (trygghet og rettssikkerhet)

Forslagsstiller: Innlandet Venstre

Ja til samtykkelov!

Voldtekt og ufrivillige seksuelle handlinger er noen av de mest alvorlige overgrepene et menneske kan blitt utsatt for. En nasjonal omfangsundersøkelse publisert av 'Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress' i 2014 konkluderte at nesten én av ti kvinner i Norge har vært utsatt for voldtekt minst en gang i løpet av livet, halvparten før fylte 18 år. Mørketallene i statistikken for voldtekter og seksuelle overgrep er store, og mange tør ikke å anmelde. Dette gjelder også menn som utsettes for overgrep. Dagens lovverk har mangler, saksbehandlingstiden er for lang og de aller fleste overgrepssaker henlegges.

Rettergangen i voldtektssaker er også ofte begrenset. Riksadvokaten har flere ganger kritisert politiet i sine årlige rapporter, for å ikke vurdere bruk av skjulte etterforskningsmetoder, for lang saksbehandlingstid, og manglende kvalitetssikring av etterforskningen av voldtektssaker. De aller fleste anmeldelser ender dessuten med henleggelse og det er store nasjonale forskjeller. En forsvarlig etterforskning av voldtektssaker er helt avgjørende for å sikre rettssikkerheten til de voldtektsutsatte.

I dag er ikke seksuell omgang uten samtykke nevnt i straffeloven. Etter ordlyden i norsk straffelov kan ikke seksuelle overgrep etterforskes som voldtekt uten at trusler, vold eller lignende involvert. Et samlet storting var i 2018 enige om at voldtektsparagrafen, § 291 skulle tolkes slik at seksuell omgang uten samtykke er voldtekt. Det er imidlertid ikke tilstrekkelig, og det må derfor en lovendring til for at dette skal bli en realitet. I 2012 ble en av fem voldtektsanmeldte saker ved Oslo politidistrikt, behandlet som "seksuell handling uten samtykke", etter straffelovens § 297. FNs kvinnekomité og Amnesty International er blant noen av dem som har kritisert Norge for å ikke innlemme seksuell omgang uten samtykke i voldtektslovgivningen.

Venstre krever at Norge styrker innsatsen mot voldtekt og sikrer og bedrer støtten for voldtektsutsatte. De som rammes må få den hjelpen de trenger gjennom oppfølging og erstatning. Videre må fokuset flyttes vekk fra spørsmål om offeret har kjempet imot, til om den seksuelle omgangen var frivillig fra alle parter gjennom samtykke, enten ved ord eller handlinger. Det er derfor nødvendig med en presisering i straffeloven slik at også seksuell omgang mot en persons vilje regnes som voldtekt selv om vold, tvang eller lignende ikke var involvert. En egen voldtektsbestemmelse som også rammer seksuell omgang uten samtykke må derfor tas inn som en egen bestemmelse i straffeloven. Sverige har allerede vedtatt en slik bestemmelse i straffeloven, og i år har også Danmark fulgt etter. Nå er det på tide at Norge gjør det samme for å sikre voldtektsutsattes rettsikkerhet.

1504 **Venstre vil**

- 1505 ✓ at Norge skal vedta en egen lovbestemmelse i straffeloven om seksuell
- 1506 omgang uten samtykke.
- 1507 ✓ Sørge for at overgrepssatte over hele landet blir fulgt opp fysisk og
- 1508 psykisk etter modell fra legevakten i Oslo.
- 1509 ✓ Sørge for at etterforskningen i alle voldtektssaker er forsvarlig, gjennom
- 1510 blant annet å stille krav til at mistenkte som hovedregel avhøres
- 1511 ✓ At politiet må fremlegge årlige rapporter for offentligheten med
- 1512 utfyllende statistikk om etterforskningen av overgrepssaker
- 1513 ✓ Senke terskelen for å få voldsoffererstatning etter overgrep.

https://www.nkvts.no/content/uploads/2015/11/vold_og_voldtekt_i_norge.pdf
f s. 14

<https://www.vg.no/spesial/2018/voldtektstall/>

https://www.vg.no/spesial/2018/voldtektstall/?utm_source=vgfront&utm_content=row-1

Forslag nr 34 *Klima og energi*

Forslagsstiller: Unge Venstre

1514 **Fremtiden er elektrisk**

1515 Alle virkemidler må tas i bruk for å løse klimakrisen. Hvis vi tar forbehold mot
1516 alle mulige løsninger for å kutte utslipp, blir det heller ikke noen grønn
1517 omstilling i tide. Venstre vil føre en politikk som tar Norge fra en oljenasjon til
1518 verdens første fornybare og helelektriske samfunn. Vi vil satse på mer
1519 fornybar energi, elektrifisering og energieffektivisering, både for å kutte
1520 utslipp og fremskynde teknologiutviklingen.

1521 Selv om nesten hele kraftsystemet i Norge er fornybart, er kun om lag
1522 halvparten av energibruket det. Mesteparten av transportsektoren og store
1523 deler av industrien har fortsatt fossile brensler som sin primære kilde til
1524 energi. De siste ti årene har Norges bruk av fornybar energi i den totale
1525 energimiksen kun økt med fire prosentpoeng. Omstillingen går for sakte
1526 dersom vi skal kutte klimagassutslipp og skape nye, grønne arbeidsplasser for
1527 fremtiden.

1528 Elektrifisering er det viktigste klimatiltaket Norge kan gjennomføre dersom vi
1529 skal nå klimamålene våre for 2030. Beregninger fra Statnett viser at vi kan
1530 halvere Norges klimagassutslipp dersom vi erstatter 66 prosent av dagens
1531 fossile energibruk med fornybar strøm. Det betyr at vi trenger omtrent 40
1532 terrawattimer (TWh) med fornybar energi for å erstatte det fossile forbruket.
1533 Fordi elektrifiseringen av samfunnet krever mer strøm, må vi også utvikle mer
1534 fornybar energi.

1535 Det er mange muligheter for å produsere mer ren, bærekraftig og fornybar
1536 energi i Norge. I dag er det mange vannkraftverk som er modne for
1537 oppgradering. Samtidig er det mange oppgraderinger som ikke blir realisert til
1538 sitt fulle potensial fordi det ikke er lønnsomt for kraftselskapene, selv om det
1539 er lønnsomt og klimavennlig for samfunnet som helhet.

1540 Vindkraft er også en fornybar energikilde som er viktig for å møte den økende
1541 etterspørselen etter energi. Kostnadene for ny vindkraft på land er nå så lave
1542 at det med dagens kraftpriser er lønnsomt å bygge ut ny vindkraft uten
1543 subsidier i Norge. Produksjonen ved norske vindkraftverk i 2019 var på 5,5
1544 TWh, og ifølge Statnett vil norsk vindkraftproduksjon firedoble seg i løpet av
1545 de neste tre årene. Venstre er opptatt av gode konsesjonsprosesser med
1546 lokal forankring og involvering. Som ved all utbygging, så må hensynet til
1547 natur og miljø veie tungt.

1548 Klimagassutslipp kjenner ingen landegrenser, og da kan ikke politikken gjøre
1549 det heller. Europeisk samarbeid for forpliktende utslippskutt må være en
1550 bærebjelke i den norske klimapolitikken de kommende årene. Å bygge
1551 strømkabler til utlandet gjør at Norge fremskynder den grønne omstillingen i

1552 Europa, samtidig som det bidrar til verdiskaping og arbeidsplasser her
1553 hjemme.

1554 Norge har i dag et kraftoverskudd, og det kommer vi til å ha også i fremtiden.
1555 Men når vi vet at det kun er 26 prosent av strømmen som produserer i verden
1556 som er fornybar, må vi også gjøre vår del for å øke den fornybare
1557 strømproduksjonen globalt. Som en stor eksportør av olje og gass har Norge
1558 et særlig ansvar for å hjelpe gjennom den grønne omstillingen.

1559 **Venstre vil:**

- 1560 ✓ Gjennomføre en omfattende elektrifisering av det norske samfunnet
- 1561 ✓ Bygge ut mer fornybar energi i årene som kommer
- 1562 ✓ Jobbe for at det bygges flere utenlandskabler til Europa for å sikre
- 1563 fleksibilitet og forsyningssikkerhet i det europeiske energimarkedet
- 1564 ✓ Endre skatteregimet for vannkraft slik at oppgraderinger som er
- 1565 lønnsomme for samfunnet også lønner seg for kraftselskapet
- 1566 ✓ Utvikle en skattemodell for vindkraft som gir mer til kommunene
- 1567 ✓ Sørge for raskere behandling av vindkraftsøknader og mer
- 1568 betryggende konsesjonsprosesser
- 1569 ✓ At Norge skal ta en ledende rolle i utvikling av fornybar energi til havs,
- 1570 som havvind, bølgekraft, tidevannskraft og flytende solenergi

Forslag nr 35
Klima og energi

Forslagsstiller: Innlandet Venstre

1571 **Klimasatsmidlene må fortsette**

1572 Klimasats er en populær støtteordning hvor kommunene kan søke om midler
1573 til å gjennomføre viktige lokale prosjekter som bidrar til å kutte
1574 klimagassutslipp. På landsbasis har hele 1300 prosjekter blitt delfinansiert
1575 over en 5-års periode, men avtalen Venstre fikk gjennom med
1576 regjeringspartiene i 2015 går ut i år. Innlandet Venstre mener denne
1577 støtteordningen er helt nødvendig for at kommunene i Innlandet skal ha
1578 mulighet til å ta del i det grønne skifte, og kutte sine klimagassutslipp.

1579 I Innlandet har støtteordningen bidratt til å finansiere 150 prosjekter, med en
1580 totalsum på 84 millioner kroner. Ladestasjoner, elbiler, elsykler, interregionale
1581 klima-nettverk, biogassprosjekter og klimavennlige byggeprosjekter er noen
1582 av prosjektene som går igjen.

1583 Alt som skjer i Norge skjer i en kommune, og det er derfor helt avgjørende at
1584 det finnes muligheter til å søke finansiell støtte til gjennomføring av store,
1585 viktige klimakutt for at Norge skal komme i mål med sine internasjonale
1586 forpliktelser. Det er også avgjørende at dette er øremerkede midler for at
1587 kommunene kan prioritere dette viktige arbeidet.

Forslag nr 36 *Klima og energi*

Forslagsstiller: Frode Tennebø og Øivind Nordahl

1588 **Norge - en kjernekraftnasjon**

1589 Norge har siden 70-tallet tjent gode penger på olje og gass. Som verdens
1590 syvende største eksportør av CO₂ har Norge bidratt til dagens klimakrise. Vi
1591 kan ikke forvente eller på noen som helst måte kreve at den delen av verdens
1592 befolkning som i dag ikke har like stor tilgang til elektrisitet, ikke skal få det i
1593 morgen.

1594 Norge og verden har et nærmest umettelig behov for energi. Norge er et av
1595 landene med mest miljøvennlig produksjon av elektrisitet i verden, men dette
1596 utgjør fortsatt bare 50% av total energiforbruk i kongeriket - resten er fossilt,
1597 hovedsakelig fra transport og industri. Vi mangler mao. ca. 150 TWh energi
1598 per år. Med forventet effektivitetsgevinst ved overgang til helelektrisk (30 -
1599 50 %) vil vi netto mangle minst 50 TWh i 2040, uten å ta høyde for
1600 befolkningsvekst, eller annen, ny energikrevende aktivitet som karbonfangst,
1601 hydrogenproduksjon eller datahaller.

1602 Konsekvensene av bruk av landvind er ikke godt nok belyst per dags dato.
1603 Mulighetene for negative miljøkonsekvenser har skapt sterke reaksjoner blant
1604 folk flest. Det har vært en dreining mot havvind, men vi har heller ikke oversikt
1605 over konsekvensene dette har for dyrelivet i havet.

1606 En annen utfordring med vindkraft, men også solkraft, er at de gir ikke-bufret
1607 elektrisitet, dvs at produksjonen er høyest når sola skinner mest og det blåser
1608 kraftigst, ikke når vi nødvendigvis har størst kraftbehov. Vi har vannkraft som
1609 kan balansere dette, men bare til et visst nivå. Vi trenger altså mer
1610 balansekraft desto mer vind- og solkraft vi bygger ut.

1611 Men vind og sol har lav arealeffektivitet. Den eneste teknologien vi har i dag
1612 som kan brukes for å dekke etterspørselen etter ren, sikker og billig strøm i
1613 Norge og resten av verden, med lavt arealmessig fotavtrykk og andre
1614 naturinngrep, er kjernekraft.

1615 For å få til dette på en bærekraftig måte må Norge investere i forskning og
1616 utvikling av neste generasjon kjernekraftreaktorer: Teknologi som i tillegg til å
1617 slippe ut minimale mengder forurensning og klimagasser, også vil bidra til
1618 kjernefysisk nedrustning ved at gammelt brukt brensel og nedrustede våpen
1619 kan brukes som brensel i reaktorene. Dermed redusere mengden av
1620 kjernefysisk brukt brensel globalt, også ved at denne type reaktorer er svært
1621 dårlig egnet til å produsere materiale til kjernefysiske våpen. Med denne
1622 teknologien vil også lagringstiden for brukt brensel reduseres fra titusenvis av
1623 år til ca. 300-400 år - kortere enn nedbrytningstiden for vanlig plast.

1624 I takt med at mange første og andre generasjon kjernekraftverk når teknisk
1625 levealder vil verden også trenge å erstatte disse kraftverkene. Dette vil

1626 dermed være gode muligheter for næringsutvikling og eksportindustri for
1627 serieproduserte kjernekraftverk.

1628 Venstre vil gjøre Norge til en kjernekraftnasjon og bruke “oljepenger” sammen
1629 med eksisterende kompetanse innen nukleærområdet og ingeniørfag til å
1630 forske og utvikle neste generasjon kjernekraftverk for å sikre klima- og
1631 miljøvennlig elektrisitetsproduksjon til hele verden.

Begrunnelse:

Det er bred enighet i internasjonale forskningsmiljøer at uttalte klimamål ikke nås uten en globalt betraktelig økning i bruk av kjernekraft. Hvis Venstre vil være på lag med klimaet og fremtiden må Venstre ta en kunnskapsbasert ny vurdering av sin tilnærming til bruk av kjernekraft i et globalt klimaperspektiv

Forslag nr 37

Klima og energi

Forslagsstiller: Terje Breivik, Alfred Bjørlo, Kjartan Aleksander Lunde, Anne Beth Njærheim

1632 **Oljenæringa er ein motor i det grønne skiftet**

1633 Oljenæringa er langt meir enn operatørselskapa på sokkelen. Me har eit
1634 hopetal på meir enn 1 200 høgkompetente og internasjonalt
1635 konkurransedyktige leverandørindustribedrifter i landet. Store og små rederi,
1636 skipsverft, deleprodusentar og eit mangfald av produsentbedrifter i alle
1637 storleikar. Bedrifter som sikrar avgjerande distriktsarbeidsplassar og viser veg
1638 i det grønne skiftet gjennom utvikling av ny, grøn teknologi og meir
1639 klimavenlege produksjonsprosessar.

1640 Norsk leverandørindustri har alle føresetnadar til både å spele ei sentral rolle
1641 for at verda skal lukkast med å redusere klimagassar raskt nok, og til å skape
1642 og sikre trygge norske distriktsarbeidsplassar. Alt i dag er industrien til dømes
1643 i tet på utvikling av nullutsleppsløysingar til skipsfarten og på levering av
1644 ulike løysingar til havvindsektoren.

1645 Skal me som nasjon ta ut potensialet industrien representerar er gode og
1646 langsiktige rammevilkår for teknologiutvikling og -industrialisering viktig.
1647 Difor vil Venstre fortsetje å prioritere og vere ein pådrivar for å bruke store
1648 offentlege midlar og ressursar på forskning og grøn forretningsutvikling.

1649 Den markante styrkinga av ENOVA (statleg føretak som deler ut årlege
1650 tilskot i milliardklassen til grøn teknologiutvikling) Venstre har stått i bresjen
1651 for, må fortsetje. Det nyetablerte statlege investeringsfondet, Nysnø
1652 Klimainvesteringer AS, må tilførast kapital slik at dei kan gå inn i langsiktige
1653 industrialiseringsprosjekt saman med eksisterande industri. Brukareta
1654 ordningar som miljøteknologitilskotsordninga og SkatteFunn må styrkast og
1655 utvidast.

1656 I samband med koronapandemien vart det innført ekstraordinære,
1657 mellombelse endringar av skatte- og avgiftsregimet for oljeindustrien. I tida
1658 fram mot avviklinga av desse vil Venstre ha ein gjennomgang av
1659 oljeskatteregimet, gjennom eit partsamansett utval, med føremål at skatte-
1660 og avgiftsregimet jobbar på lag med klimakampen og framtida til ei næring
1661 som er så viktig for grøn vekst.

Forslag nr 38 *Klima og energi*

Forslagsstiller: Stortingsgruppa

1662 **Fire nye år med klimakutt!**

1663 To og et halvt år med Venstre i regjering har gitt et grønnere Norge med mer
1664 frihet og flere muligheter for alle.

1665 Norges klimagassutslipp har gått ned fire år på rad. Elbilpolitikken har gjort
1666 det billigere å kjøre klimavennlig, resultatet er at klimagassutslippene går ned.
1667 CO₂-avgiften er utvidet og trappes opp. Slik skaper vi et marked for
1668 miljøvennlige løsninger. Vi har inngått en forpliktende avtale om
1669 klimagassutslipp med EU. Slik sikrer vi at Norge bidrar til å nå klimamålene
1670 hjemme og ute.

1671 Venstres klimapolitikk virker. Vi er pådriver for en grønn retning som øker
1672 konkurransekraften til norsk industri og sikrer norske arbeidsplasser. Uten
1673 Venstre hadde vi sett mer oljeboring i sårbare områder. Vi hadde sett mindre
1674 penger til å utvikle teknologi som reduserer utslipp. Vi hadde sett færre
1675 elferger og elbiler og dårligere vilkår for norske småbedrifter.

1676 Klimaresultater kommer ikke av seg selv. Hverken de som er oppnådd, eller de
1677 vi må oppnå fremover. Derfor går vi til valg på en radikal klima- og
1678 næringspolitikk som vil sørge for at vi når målet om minst 50 % reduksjon i
1679 klimagasser innen 2030.

1680 Neste stortingsvalg blir et valg mellom gamle løsninger og nye, mellom
1681 proteksjonisme og internasjonalt samarbeid, mellom klimasinker og
1682 klimaforkjempere. Dagens regjering er Norges mest klimavennlige alternativ,
1683 den gir rom for nye ideer og skaper mer internasjonalt samarbeid.

1684 Venstre leverer for de velgerne som ønsker seg en grønnere framtid med
1685 frihet og muligheter for alle.

1686 Venstre vil skape:

1687 **Et grønt norsk næringsliv som lager klimaløsninger for verden.**

1688 Vi må skape og ta i bruk ny teknologi som reduserer behovet for og erstatter
1689 bruk av fossil energi. Det reduserer norske klimagassutslipp samtidig som vi
1690 utvikler nye eksportvarer og bygger norsk kompetanse. Vi kan vinne kampen
1691 om klimaet samtidig som vi skaper mer velferd. I dag er det for vanskelig å
1692 utvikle ideer og selge nye produkter og tjenester her hjemme. Vi vil frigjøre
1693 grønn skaperkraft, støtte gode ideer og innovasjon. Venstre har tro på vekst
1694 og grønn omstilling.

1695 **Transport uten utslipp**

1696 Mobilitet gir mer frihet og muligheter i hverdagen. Mobilitet er viktig for å ta
1697 utdanning, arbeide og leve frie liv. Noe av det enkleste vi som forbrukere kan

1698 gjøre for å være mer miljøvennlige er å velge elbil, tog eller buss framfor
1699 fossilbil eller fly. Venstre er opptatt av at alle skal få velge miljøvennlig, ikke
1700 bare i de store byene. Derfor vil vi gi hele landet tilgang til brukervennlig og
1701 effektive ladestasjoner. Venstre vil gi folk muligheten til å ta grønne valg,
1702 uansett hvilken transportløsning du bruker. Derfor satser vi på hydrogen,
1703 grønn skipsfart, høyhastighetsbane og elfly. Grønn teknologi i støpesjeen må
1704 få økonomisk støtte, infrastruktur til fornybare energikilder må bygges ut og
1705 det offentlige må i enda sterkere grad bruke sin innkjøpsmakt for å skape et
1706 marked for løsninger utviklet i Norge.

1707 **Rent vann og frisk natur**

1708 Venstre vil ha en markedsøkonomi innenfor klodens tåleevne. Vi vil ta vare på
1709 naturen. Da må vi skape mer natur; grønnere byer, større områder med vill
1710 natur, rent vann i bekker, fjorder og innsjøer. Vi må gjenbruke mer og redusere
1711 bruk av materialer som gir stort utslipp. Vår jobb er å skape et marked for
1712 gjenbruk. Naturmangfold kjenner ingen landegrenser og vi vil derfor at Norge
1713 skal ta på den internasjonale ledertrøya for å bevare natur. Derfor vil vi
1714 prioritere arbeidet i FN. Venstre vil også at Norge skal fortsette å ta
1715 internasjonalt lederskap i kampen mot plast i havet og for regnskogen. Vi må
1716 også gjenoppbygge vår egen natur både i havet og på land, der våtmarker og
1717 myrområder er spesielt viktige.

1718 Venstres politikk virker. Den har ført til at klimagassutslippene har gått ned
1719 fire år på rad. Dette er en god begynnelse. Nå må vi skru opp tempoet. De
1720 neste fire årene vil avgjøre om vi når utslippsmålene våre for 2030. Det er
1721 bare ett politisk alternativ som så gjennomgående spiller på lag med
1722 næringslivet, og legger til grunn at økonomisk vekst og trygge arbeidsplasser
1723 er en forutsetning for å nå klimamålene våre.

1724 Venstre går til valg på fire nye år med klimakutt!

Forslag nr 39

Kultur og informasjon

Forslagsstiller: Innlandet Venstre

1725 **Norsk skogfinsk museum**

- 1726 Venstre vil med dette peke på statens forpliktelse etter Europarådets
1727 rammekonvensjon om beskyttelse av nasjonale minoriteter til å bistå med at
1728 Norsk Skogfinsk Museum (NSM) får realisert et nytt museumsbygg. NSM
1729 representerer den skogfinske minoriteten i Norge, som etter beregninger kan
1730 utgjøre så mye som 10 – 13 % av den norske befolkningen.
- 1731 I 2013 bevilget Stortinget 2 millioner kroner til et forprosjekt. I påfølgende
1732 arkitektkonkurranse kom det inn 203 utkast fra 17 land, dvs. den fjerde største
1733 i Norge noensinne.
- 1734 NSM har i flere år søkt om midler over statsbudsjettet til å realisere
1735 vinnerutkastet, uten hell så langt. Innlandet Venstre vil med dette be om at et
1736 nytt museumsbygg for den skogfinske minoriteten prioriteres i
1737 Statsbudsjettet for 2021.
- 1738 Skogfinnene er den av de norske minoritetene som har samlet lengst og har
1739 de klart største samlingene. Det framstår som et stort paradoks at
1740 skogfinnene, med unntak for rom, er den eneste minoriteten som ikke har fått
1741 statlig hjelp til å realisere et museumsbygg. Dette må nå rettes opp snarest.
- 1742 Venstre vil i tillegg påpeke den kritiske situasjonen NSM er i
1743 bemanningsmessig. Deres samlinger er grovt sett ikke så ulike
1744 Glomdalsmuseets, som har ca 30 årsverk. NSM har 5. NSM har i 9 år på rad
1745 søkt om flere stillinger, uten å få en eneste ny.
- 1746 Venstre vil påpeke at et nytt museumsanlegg, utover dets museale viktighet,
1747 vil bidra til å styrke en region med nedgang i befolkningstall og antall
1748 arbeidsplasser. Et nytt museumsanlegg vil bli et nytt fyrtårn i regionen og dra
1749 langt flere turister til Finnskogen og regionen. Dette vil skape ringvirkninger
1750 innen andre næringer.

Forslag nr 40

Kultur og informasjon

Forslagsstiller: Brussel Venstre, Ragnhild Helseth, Anne Cecilie Holm, Astrid Eva Høye Prytz

1751 **Stimuler til produksjon og formidling av ny norsk musikk.**

1752 Korona-restriksjonene har lagt en betydelig demper på norsk kulturliv.

1753 Kompensasjonsordningene som er etablert er gode, men de vil i liten grad
1754 sørge for at ny kultur produseres og formidles. Det er viktig at kulturlivet nå
1755 stimuleres til ny produksjon.

1756 Vi foreslår derfor at budsjetttrammene for innspillinger og publiseringstøtten
1757 for musikkinnspillinger hos Kulturrådet økes. Dette vil gi artister og kunstnere
1758 incitament til å produsere ny musikk og formidle denne. Dette er viktige tiltak
1759 for at norsk kulturliv skal stå godt rustet til videre utvikling når korona
1760 tiltakene kan lettes.

1761 Videre er det viktig at statens kunstnerstipend økes slik at flere hjemler kan
1762 tildeles. Spesielt viktig er det at populærkomponister og andre som fremfører
1763 materiale foran publikum får økt antall hjemler. Dette er viktig fordi disse
1764 gruppene er særlig rammet av koronatiltakene, og fordi populærkomponister
1765 har et lavt antall hjemler fra før.

Begrunnelse:

Koronatiltakene har rammet norsk musikkliv hardt. Det er viktig at det stimuleres til ny produksjon. Ny innspilt og tilgjengeliggjort musikk er en forutsetning for mange kulturarrangement rundt omkring i Norge.

Forslag nr 41

Kultur og informasjon

Forslagsstiller: Rogaland Venstre

1766 **Venstre styrker fellesskapet gjennom å prioritera**
1767 **biblioteka**

1768 Eit bibliotek er mykje meir enn eit kommunalt bygg i by og bygd som
1769 oppbevarer bøker. Biblioteka er levande hus som skapar leseglede, fremmer
1770 integrering og sikrar demokratiet . Det er møteplassar for dialog, debatt, leik,
1771 læring og fellesskap. Biblioteka er viktige, og ein del av den kulturelle
1772 grunnmuren som arena for kunnskap, danning og kritisk tenking.

1773 Venstre har over år arbeidd aktivt for å støtta opp om og utvikla biblioteka,
1774 men er uroa over at ein fleire stader lokalt ser tendensar til at biblioteka blir
1775 sett på som ein salderingspost og utsett for kuttforslag, i ei tid der biblioteka
1776 burde støttast og utviklast for framtida.

1777 Når Venstre har ei hand på rattet er det sjølvsagt å satsa på kultur og
1778 bibliotek, fordi me treng gode og relevante fellesskapsarenaer. Eit moderne
1779 bibliotek er ein fristad med tilgang til kultur og kunnskap for alle. Framover vil
1780 det bli viktig å få til nye måtar å samhandla på mellom folkebibliotek og
1781 skulebibliotek, og fremja biblioteka som lokale møteplassar og ein sentral
1782 arena for å fremja leseglede og styrka evna til kjeldekritikk og kritisk tenking.

1783 Når ein som Venstre set demokrati, ytringsfridom og medborgarskap høgt,
1784 viser ein det mellom anna gjennom å prioritera biblioteket!

Forslag nr 42

Liberale rettigheter

Forslagsstiller: Ketil Kjenseth

1785 **Norden må samarbeide om nye personnummer**

1786 Norden må samarbeide om nye personnummer

1787 Norge er i ferd med å gå tom for personnummer, og arbeidet for et nytt
1788 system er i gang. Venstre mener en ny standard for personnummer bør bety
1789 tettere nordisk samarbeid og integrasjon, samt en mulighet til å droppe
1790 kjønn- og aldersindikatorer.

1791 I Norge skal en reform av personnummer tre i kraft i 2032.

1792 Finansdepartementet har gjennomført en omfattende høring i 2017. I følge
1793 høringssvaret til Foreningen Norden skal et nytt personnummersystem, som
1794 følger av forpliktelser i Helsinki-avtalen, kunne virke smidig med systemene i
1795 de andre nordiske landene. Foreningen Norden mener videre at det nye norske
1796 systemet skal være slik at det åpner for et felles nordisk personnummer i
1797 fremtiden. Imidlertid refererer ingen av de fire forskjellige alternativene
1798 foreslått av Skattedirektoratet i Norge, til synkroniseringen mellom de
1799 nordiske landene.

1800 Venstre vil at Norden skal bli enda bedre integrert, og mener at dagens
1801 system er tidkrevende og forhindrer mobilitet mellom de nordiske landene.
1802 Det gjør det også vanskeligere å benytte tjenester og rettigheter på tvers av
1803 landegrenser, ettersom offentlige tjenesteleverandører som hovedregel har
1804 optimalisert systemene sine på lokale personlige identifikatorer
1805 (personnummer).

1806 Venstre mener derfor at en reform av personnummer er avgjørende for å ikke
1807 skape hindringer for et felles nordisk personnummer eller godkjenning av
1808 hverandres personnummer. Det nye systemet i Norge må være et skritt
1809 framover mot et fremtidig nordisk system - og ikke bli et tilbakeskritt.

1810 **Derfor foreslår Venstre:**

- 1811 ✓ At regjeringen skal arbeide tettere med de nordiske landene om
- 1812 personnummerreform
- 1813 ✓ Å sikre at de nye personnumrene ikke skaper nye hindringer for
- 1814 gjensidig godkjenning av de nordiske personnumrene på tvers av
- 1815 landegrensene, eller innføringen av et nordisk personnummer
- 1816 ✓ Å støtte muligheten for å innføre et felles nordisk personnummer på
- 1817 lang sikt
- 1818 ✓ Å droppe indikatorer for kjønn og alder i nye personnummer

Forslagsstiller: Ketil Kjenseth, stortingsrepresentant og medlem av Nordisk Råd

Forslag nr 43

Natur og miljø

Forslagsstiller: Innlandet Venstre

Stans tap av naturmangfold

Flere av FNs bærekraftsmål peker på viktigheten av at naturmangfoldet ivaretas. Reduksjon av klimautslippene og vern av naturmangfoldet må gå hånd i hånd hvis FNs bærekraftsmål skal nås.

Tap av naturtyper og tap av artsmangfold skjer likevel i et høyt tempo både internasjonalt og i vårt eget land.

For Venstre har vern av natur og artsmangfold gjennom lang tid vært høyt prioritert. For at kommende generasjoner skal ha den samme tilgangen til livsgrunnlag og naturopplevelser, er det nødvendig med enda sterkere tiltak enn nå. All norsk natur finnes i kommunene. Venstre ønsker et sterkt sjølstyre for kommunene, men ikke på bekostning av naturmangfoldet.

Venstre vil:

- ✓ at Norge skal ta et enda sterkere ansvar økonomisk og politisk for å bidra til internasjonale tiltak som stanser tap av natur og artsmangfold
- ✓ at Klima- og miljødepartementet får tilbake ansvaret for den overordnede arealdisponeringen
- ✓ at staten sikrer seg at nasjonale og internasjonale forpliktelser overholdes i kommunenes bruk av areal, for eksempel knyttet til strandloven og naturmangfoldsloven
- ✓ at sårbare naturområder og områder med lite påvirkning av menneskelig aktivitet ikke lenger omdisponeres til næringsformål, herunder skogsbilveier, hyttebygging og vindindustri.
- ✓ at oppfyllelse av planen for vern av 10 % av den produktive skogen prioriteres og verne minst 10 % av alle naturtyper
- ✓ at lokale initiativ for vern og restaurering av natur og artsmangfold premieres økonomisk
- ✓ at det gis tilstrekkelige midler til at verneområdene sikres en god forvaltning
- ✓ ha et skogbruk som ivaretar biologisk mangfold
- ✓ at bærekraftig naturbasert reiseliv stimuleres og utvikles langt sterkere enn i da

Begrunnelse:

Klimapolitikk er svært viktig, men må gå hånd i hånd med naturvern, jf. FNs bærekraftsmål. Venstre uttaler seg ofte om klimapolitikken, men sjeldnere om naturvern/naturmangfold selv om mange av våre velgere er svært opptatt av dette temaet.

Forslag nr 44

Natur og miljø

Forslagsstiller: Viken Venstre

1850 **Hundeavl i strid med dyrevelferdsloven**

1851 Dyrevelferdsloven slår fast at avl av dyr skal fremme robuste dyr med god
1852 helse, og ikke skal påvirke dyrs fysiske eller mentale funksjoner negativt,
1853 redusere dyrs evne til å utøve naturlig atferd eller vekke allmenne etiske
1854 reaksjoner.

1855 Avl innen enkelte hunderaser bryter med flere eller samtlige av disse
1856 punktene. Det er bred enighet i det veterinærmedisinske fagmiljøet om at avl
1857 innen enkelte hunderaser utgjør et betydelig dyrevelferdsproblem.
1858 Problematikken er løftet av blant andre Den norske veterinærforening, Rådet
1859 for dyreetikk, NOAH og Dyrebeskyttelsen Norge.

1860 Majoriteten av hundeoppdrettere i Norge legger vekt på god helse og velferd i
1861 sitt avlsarbeid. Den generelle hundehelsen i Norge er god, og organisert
1862 hundeavl i storparten av rasene har fremmet god helse og ønskede
1863 egenskaper. Noen hunderaser har imidlertid en betydelig økt forekomst
1864 av sykdom, forårsaket av

1865 Ekstreme utseendemessige trekk som har negativ effekt på hundens helse og
1866 funksjon, og/eller manglende genetisk variasjon, som medfører at det er
1867 umulig å avle seg bort fra bestemte sykdommer, fordi «alle» individene i
1868 populasjonen er disponert i større eller mindre grad.

1869 Som eksempler kan nevnes:

1870 Kortsnutede hunderaser som blant andre mops, engelsk- og fransk bulldog,
1871 som har fått så forkortet snuteparti at en stor andel av hundene har
1872 problemer med å puste normalt. En veldig forkortet snute gir også økt risiko
1873 for tannproblemer, øyeproblemer og nedsatt evne til temperaturregulering.

1874 Shar pei, som kjennetegnes av en ekstremt rynkete hud, som forskning i
1875 senere tid har vist skyldes en mutasjon som også medfører betennelser i
1876 hundens hud, ledd og flere indre organer, samt gjentakende feber-episoder.

1877 Cavalier king charles spaniel, der forekomsten av både hjertesykdom og en
1878 alvorlig neurologisk sykdom kalt syringomyeli, er så høy at alle individene i
1879 populasjonen er å betrakte som genetisk disponert for en eller begge
1880 sykdommene. Det medfører at det vil ta ekstremt mange generasjoner å

1881 få forekomsten av sykdommene ned på et akseptabelt nivå, om det i det hele
1882 tatt er mulig.

1883 Mattilsynet har fått i oppdrag å utarbeide et forslag til forskrift om hundeavl i
1884 løpet av 2020, hjemlet i paragraf 25 i dyrevelferdsloven. Venstre mener en slik
1885 forskrift kan være et viktig dyrevelferdstiltak.

1886 I Norge holdes avlshunder som privateide kjæledyr. De aller fleste
1887 hundeoppdrettere eier få hunder og har kun et par kull i året. Dette er meget
1888 positivt for avlshundenes livskvalitet, og klart å foretrekke fremfor såkalte
1889 «valpefabrikker». Det medfører imidlertid at avlsprogrammer der seleksjon og
1890 kombinasjon av avlsdyr detaljstyres at et overordnet organ, slik som hos
1891 storfe og svin, ikke er overførbare til hund.

1892 Sikker registrering av slektskap og helseopplysninger på individnivå, er en
1893 forutsetning for avlsmessig fremgang. Derfor har både Den norske
1894 veterinærforening, dyrevelferdsorganisasjoner og Norsk Kennel Klub pekt på
1895 obligatorisk id-merking av alle hunder og registrering i et nasjonalt
1896 hunderegister som et viktig tiltak. Den nødvendige infrastrukturen for et slikt
1897 register finnes allerede, og benyttes i dag for registrering av rasehunder.

1898 **Venstre vil**

- 1899 ✓ Forskriftsfeste enkelte absolutte helsekrav til avlshunder av de aller
- 1900 mest utsatte rasene
- 1901 ✓ Sikre at krav i forskriften også blir gjeldende for små oppdrettere,
- 1902 samtidig som kravene i forskriften ikke må favorisere store,
- 1903 kommersielle oppdrettere
- 1904 ✓ Vurdere krav om kursing og sertifisering av hundeoppdrettere
- 1905 ✓ Vurdere forbud mot avl på og import av enkelte raser
- 1906 ✓ Innføre obligatorisk id-merking av hund og opprettelse av et nasjonalt
- 1907 hunderegister, tilsvarende det man i dag har for registrerte rasehunder

Forslag nr 45

Natur og miljø

Forslagsstiller: Rogaland Venstre

1908 **Ta vare på naturens egenverdi**

1909 Venstre vil ta vare på vår dyrebare naturarv. Landskap og natur sin egenverdi
1910 må veie tyngre i alle saker hvor utbygging av industri, infrastruktur og
1911 bebyggelse vurderes. All utbygging av vindkraft i sårbar, urørt og verdifull
1912 natur bør stoppes. Det offentlige bør godtgjøre rettighets- og
1913 konsesjonshavere slik at naturen forvaltes intakt til glede for dagens og
1914 framtidens generasjoner. Venstre er garantisten for et grønt skifte hvor klima
1915 og natur ivaretas. Klimakampen og kampen for naturmangfold er to sider av
1916 samme sak, vi løser ikke klimakrisen ved å ødelegge norsk natur.

Begrunnelse:

Naturvernet har stått sterkt i Venstre i etterkrigstiden. Klimakampen er vår tids viktigste kamp sammen med å ta vare på biologisk mangfold. Venstre må være helt tydelige på at vi ikke skal la disse kampene komme i konflikt. Dermed må vi være klare på at vi skal kjempe og vinne gode løsninger hvor vi tar vare på mest mulig av vår natur samtidig som vi kutter klimautslipp.

Forslag nr 46

Natur og miljø

Forslagsstiller: Odd Einar Dørum, Marit Kristine Vea og Ola Elvestuen

1917 **Vi må ha mer natur, ikke mindre**

1918 Vi står midt i to fundamentale miljøkriser: klimaendringer og tap av natur. At
1919 arter og natur bygges ned er en like stor trussel for menneskeheten som
1920 klimaendringer. Ødeleggelse av natur og utryddelse av arter skjer nå i et
1921 tempo vi aldri har sett før. Det internasjonale naturpanelet peker i sin globale
1922 utredning på at en million arter er truet av utryddelse og at natur og
1923 økosystemer forfaller over alt i verden. Det er alvorlig fordi naturen og artene
1924 skaffer oss alt vi trenger for å leve – som rent vann, ren luft, mat, materialer
1925 og medisiner.

1926 Naturareal er også i sterk nedgang i Norge, med tap av biologisk mangfold og
1927 utslipp av klimagassutslipp som konsekvenser. Samtidig bidrar norsk
1928 etterspørsel etter mat og andre produkter til tap av naturareal andre steder i
1929 verden. Uten en fundamental endring i måten vi forvalter jordas ressurser vil
1930 vi verken kunne løse klimakrisen eller oppfylle FNs bærekraftsmål. Vi må derfor
1931 stanse ødeleggelsen av natur, gjenopprette ødelagt natur og legge til rette for
1932 mer natur, både i Norge og internasjonalt.

1933 **Natur som klimaløsning**

1934 Det er ikke slik at vi kan velge mellom å løse klimakrisen eller ta vare på
1935 naturen. Vi må gjøre begge deler. FNs klimapanel slår fast at for å nå
1936 Parisavtalens mål om å begrense temperaturøkningen til 1,5 – 2 grader, så må
1937 vi ikke bare må kutte utslippene fra kull, olje og gass – vi må også stanse
1938 tapet av natur ved å legge om matproduksjonen, bevare skogene og
1939 gjenopprette områder med karbonrik torv. Klima- og naturkrisene må sees i
1940 sammenheng, fordi de langt på vei har en felles løsning. Mye må gjøres
1941 annerledes – og politikken må kobles opp mot alle de positive mulighetene
1942 som finnes i det grønne skiftet.

1943 Ett av de viktigste tiltakene for å stanse klimaendringene, samtidig som vi tar
1944 vare på naturmangfoldet, er naturbaserte løsninger. Det vil si tiltak for å ta
1945 vare på, restaurere og forvalte naturen på en bærekraftig måte, og samtidig
1946 kutte utslipp – og ivareta menneskers behov, frihet og muligheter.

1947 Naturbaserte løsninger kan bidra med over tretti prosent av klimatiltakene
1948 som trengs fram til 2030 for å møte 2-gradersmålet, samtidig som naturen
1949 tjener på det. Vi må stimulere bedrifter til å bidra til å utvikle de naturbaserte
1950 løsningene og sørge for at det lønner seg.

1951 Nedbygging og annen arealbruk fører til økte klimagassutslipp fordi natur
1952 binder karbon. Nest etter bruk av olje, kull og gass, er det faktisk vår bruk av
1953 landarealer som gir de største globale klimautslippene. Derfor må vi tenke
1954 annerledes om hvordan vi bruker naturen. Når vi bygger ny infrastruktur,

1955 bygninger og anlegg må vi tenke gjerrig og smart. Vi må ikke bruke mer areal
1956 enn vi trenger, og vi må legge til rette for innovative naturbaserte løsninger,
1957 også i byene. Å ta hensyn til naturen må bli regelen og ikke unntaket i alle
1958 sektorer som driver med utvinning og produksjon, inkludert gruvedrift,
1959 fiskerier, skogbruk og landbruk.

1960 **Naturrisiko**

1961 Naturpanelet har beregnet at tap av naturmangfold og økosystemtjenester
1962 koster verden mer enn ti prosent av den globale BNP hvert år og peker på at
1963 naturvern er økonomisk gunstig. Men der klimarisiko etter hvert er blitt et
1964 etablert begrep, snakkes det mindre om risikoen vi tar når naturen forsvinner
1965 og endres, selv om denne trusselen er like reell. Vi trenger derfor mer kunnskap
1966 om naturrisiko og hva vi som samfunn må gjøre for å både redusere og
1967 håndtere den.

1968 **Venstre vil:**

- 1969 ✓ Utvikle effektive virkemidler for å stanse og reversere tapet av natur i
- 1970 Norge og internasjonalt
- 1971 ✓ At Norge innen 2030 skal reetablere og restaurere mer natur enn det
- 1972 som går tapt
- 1973 ✓ Jobbe for en ambisiøs og sterk internasjonal avtale for
- 1974 naturmangfoldet på naturtoppmøtet i Kina neste år, etter modell av
- 1975 Parisavtalen, og følge opp målene i en egen stortingsmelding med klare
- 1976 forpliktelser
- 1977 ✓ Forplikte oss til å verne minst 30 % av Norge innen 2030 og ha en
- 1978 målrettet og omfattende innsats for å ta vare på det biologiske
- 1979 mangfoldet som ikke blir omfattet av vern
- 1980 ✓ Forsterke naturmangfoldloven og innføre hjemmel for å verne
- 1981 naturområder utenfor 12 nautiske mil
- 1982 ✓ Innføre naturavgift som gjenspeiler de reelle kostnadene for tap av
- 1983 natur ved utbygginger
- 1984 ✓ Sette ned et offentlig utvalg for å kartlegge naturrisiko, med klare tiltak
- 1985 ✓ Ha en omfattende kunnskapsbasert satsing på naturbaserte løsninger i
- 1986 kommunene og gi insentiver for å sette av naturarealer
- 1987 ✓ Styrke kommunenes kompetanse på natur

Begrunnelse:

Venstre har solid og klar klimapolitikk, og trenger det samme på naturfeltet.

Forslag nr 47

Næringsliv

Forslagsstiller: Brussel Venstre, Pål Farstad, Ragnhild Helseth, Anne Cecilie Holm, Astrid Eva Høye Prytz

1988 **Reiselivet må sikres gjennom koronakrisen**

- 1989 Reiselivet i Norge har et betydelig nasjonalt og internasjonalt
1990 vekstpotensialet. Det er noe som også Granavolden-plattformen slår fast.
1991 Mange små og mellomstore reiselivsbedrifter er bygd opp i store deler av
1992 Norge, ofte der det finnes få alternative jobbmuligheter. Reiselivet
1993 representerer også et mangfold av jobbmuligheter, og er ofte en første
1994 jobbmulighet for mange. Reiselivet i Norge, og de fleste andre land er rammet
1995 ekstremt hardt av koronarestriksjonene. Det er viktig at Norge har et
1996 bærekraftig reiseliv med gode produkter også når koronatiltakene lettes.
- 1997 Det er derfor viktig at små og mellomstore reiselivsbedrifter sikres tilgang på
1998 kapital, slik at de ikke går konkurs i perioden som nå står foran oss. Dette må
1999 skje i form av frisk kapital og/eller rentestøtte. Kun lån vil ikke være
2000 tilstrekkelig.
- 2001 Videre er det viktig at det settes inn tilstrekkelig ressurser (omlag 250
2002 millioner kroner ekstra per år) i årene som kommer for å sikre tilstrekkelig
2003 profilering og markedsføring av Norge som reisemål, slik at de produktene vi
2004 har blir gjort kjent for potensielle kunder i inn- og utland.

Forslag nr 48

Næringsliv

Forslagsstiller: Viken Venstre

2005 **Bedre rammebetingelser for gründere**

2006 Vi trenger gode miljøer for å skape innovativt entreprenørskap, og til det
2007 kreves det en styrking av brede og generelle rammebetingelser, kombinert
2008 med målrettet politikk for oppstartsselskaper og unge vekstbedrifter.

2009 Det er en bred enighet at nye bedrifter er viktige for framtidig
2010 verdiskapning. Mer enn noen gang trengs en politikk for innovative
2011 vekstbedrifter som bidrar til økt verdiskaping, morgendagens arbeidsplasser.
2012 Samtidig har Norge over år sakket akterut sammenligner med andre nordiske
2013 land når det gjelder oppstart av nye innovative bedrifter med stort
2014 verdiskapende potensial.

2015 Det er slått fast at en synkende andel av befolkningen deltar i oppstart av
2016 nye virksomheter, og en økende andel har mindre vekstambisjoner. I tillegg
2017 opplever gründere større vanskeligheter med å rekruttere nøkkelpersoner med
2018 spisskompetanse. Tilgangen til kapital i tidlig fase fra investorer med relevant
2019 kompetanse og erfaringer er blitt gradvis dårligere.

2020 **Venstre vil**

- 2021 ✓ Styrke gründerteamets autonomi, eierskap, trygghet og
- 2022 gevinstmuligheter:
- 2023 ✓ Innføre forbud mot salg av aksjer i nystartede ikke-børsnoterte
- 2024 selskaper i løpet av de første 2-3 årene.
- 2025 ✓ Innføre vesentlig gunstigere skatteregler på aksjeopsjoner for ansatte i
- 2026 oppstartsselskaper for å tiltrekke og beholde nøkkelpersoner i
- 2027 virksomheten.
- 2028 ✓ Reformere TTO-ordningen, og den uheldig sterke utvanningen av
- 2029 gründerteamets eierskap ved kapitalutvidelser.
- 2030 ✓ Innføre belønning av universiteter og høyskoler som meritterer ansatte
- 2031 som tar hel eller delvis permisjon for å delta i et gründerteam.
- 2032 ✓ Styrke tilgangen på statlige innovasjonslån og garantier
- 2033 ✓ Styrke tilgangen på kompetent privat kapital (venturekapital) for
- 2034 oppstartsselskaper i tidlig fase og for unge vekstbedrifter:
- 2035 ✓ Innføre en ny statlig fond-i-fond innretning for å bygge opp et bredere
- 2036 privat venturekapitalmarked, for eksempel ved å gi det statlige
- 2037 investeringsselskapet Investinor et nytt mandat som utløser hittil
- 2038 ubenyttede midler på rundt 1 milliard kroner i Norges Bank.
- 2039 ✓ Gi en vesentlig lettelse i formuesskatten ved eksempelvis heving av
- 2040 fribeløpet til 30 millioner kroner.

- 2041
  - 2042
  - 2043
  - 2044
- ✓ En slik reform vil ikke belaste statsbudsjettet i nevneverdig grad på kort sikt. Effekten av reformene vil på lengre sikt redusere behovet for offentlig støtte og styrke de offentlige inntektene gjennom sterkere vekstimpulser i norsk økonomi.

Forslag nr 49

Næringsliv

Forslagsstiller: Nordland Venstre

2045 **Nordland fylkesråd raserer kysten**

2046 Fylkesrådet i Nordland, med Senterpartiet i spissen, har med sin kraftige
2047 økning i fergetakstene gjort sitt ytterste for å avfolke distriktene i fylket.
2048 Nordland Venstre aksepterer ikke at befolkningen i Nordland må betale
2049 betydelig mer for fergebillettene på sommeren enn ellers i året.

2050 Et massivt folkeopprør har heldigvis ført til at fylkesrådet delvis har snudd. Nå
2051 justeres takstene ned til 2019-nivå pluss prisstigning, mens det innføres høye
2052 sommertakster. Befolkningen langs kysten er like avhengig av fergene på
2053 sommeren som ellers i året. Det samme er befolkningen på innlandet som har
2054 hytter på øyene, og kystbefolkningen med hytter på fjellet eller i Sverige. Å
2055 innføre sommertakst er derfor ingen løsning på fergeopprøret. Nordland
2056 Venstre merker seg at alle partiene i opposisjon på fylkestinget har penger i
2057 sine alternative budsjett til å unngå den ekstraordinære prisøkningen.
2058 Istedenfor å skyldes på regjeringen, som KrF for øvrig er en del av, burde
2059 fylkestinget jobbe med å redusere egne kostnader til administrasjon og
2060 ledelse.

2061 I tillegg til befolkningen på kysten har også næringslivet fått kjenne på
2062 konsekvensene av prisøkningen. Laksenæringa melder om flere millioner i økte
2063 transportutgifter. Turistnæringa, som er spådd å få en solid vekst i årene
2064 fremover, har fått de første avbestillingene fra turister som skulle komme til
2065 sommeren.

2066 Prioriteringene til Senterpartiet og resten av fylkesrådet er derfor både
2067 distrikts- og næringsfiendtlige.

2068 Nordland fylke får overført betydelig mer penger fra staten per person enn
2069 andre fylker. Dette skal kompensere for de ulempene vi har med et langstrakt
2070 fylke, og en lang kystlinje med mange bebodde øyer. Fylkesrådet i Nordland
2071 må evne å prioritere pengebruken sin slik at tjenestene som påvirker folk kan
2072 opprettholdes. Evner ikke fylkesrådet dette bør de gå av og overlate
2073 styringen til noen andre!

Forslag nr 50

Næringsliv

Forslagsstiller: Nordland Venstre

2074 **Reiselivet sikrer Nordland arbeidsplasser og vekst**

2075 Venstre er opptatt av å legge til rette for næringsvirksomhet som skaper
2076 arbeidsplasser, skatteinntekter og positive lokale ringvirkninger.

2077 Reiselivsnæringen har etablert seg i dag som en av de viktigste næringene i
2078 fylket og sysselsetter godt over 7500 arbeidstakere i fylket. Utvikles
2079 næringen på en bærekraftig måte, kan det skapes enda flere arbeidsplasser
2080 og større lokale ringvirkninger. Nordland Venstre vil derfor satse på i reiseliv.

2081 Nordland har alle forutsetninger for å bli en av Norges viktigste
2082 reiselivsregioner. Vårt lange fylke kan tilby både nordlys, midnattsol, havørn
2083 og fjell, og skaper til sammen et produkt med spektakulære opplevelser hele
2084 året. I Nordland er reiselivet nå en bærekraftig helårsnæring. Hoteller og
2085 restauranter øker bolysten og lokalområdenes aktivitet, og reiselivet gir oss
2086 tilgang til et mangfold fra hele verden som skaper inspirasjon og innovasjon
2087 for oss alle.

2088 Reiseliv er en arbeidsintensiv næring med mange arbeidsplasser. Her er det
2089 ikke alltid krav om mastergrader og perfekte CV-er, men til gjestfrihet,
2090 service og varme smil. Næringen kan derfor spille en avgjørende rolle i
2091 regjeringens viktige arbeid med inkluderingsdugnaden i arbeidslivet. Dette er
2092 avgjørende for bærekraften i velferdsordningene.

2093 Reiseliv er en stor næring som omfatter hoteller og overnatting, restauranter
2094 og spisesteder, så vel som transport, kulturtilbud, opplevelser og attraksjoner.
2095 Næringen er på denne måten med på å skape gode samfunn, også for
2096 lokalbefolkningen. Økt antall besøkende bidrar også til opprettholdelsen av de
2097 mange transporttilbudene vi distriktene er så avhengig av. For mange av oss
2098 er lokalflyet bussen. Derfor er reiseliv distriktspolitikk på sitt beste. Det er
2099 viktig at utviklingen av Nordland som reiselivsdestinasjon skjer på en
2100 bærekraftig måte. Fantastiske produkter er allerede lansert. I Svolvær ligger
2101 et av landets flotteste hotell, på Vega opplever gjestene et unikt
2102 verdensarvområde og i Narvik får man alpinopplevelser i verdensklasse.

2103 Venstre vil forvalte og bygge videre på dette.

2104 **Venstre vil:**

- 2105 ✓ Ha en offensiv politikk for en bærekraftig utvikling av reiselivsnæringen
- 2106 i fylket
- 2107 ✓ Legge forholdene til rette for et tett samarbeid mellom fylkets sterke
- 2108 maritime klynge og reiselivsnæringen for å utvikle utslippsfrie
- 2109 transportløsninger til sjøs
- 2110 ✓ Jobbe aktivt for at reiselivsnæringen skal ha konkurransedyktige
- 2111 rammebetingelser

- 2112
2113
- ✓ Si nei til at den lave momssatsen på overnatting og transport (12%) økes.

Forslag nr 51

Oppvekst og familiepolitikk

Forslagsstiller: Steinunn Egeland (Ikke medlem i Venstre)

2114 **Foreldre bør selv få velge NÅR far tar ut sin del av** 2115 **permisjonen**

2116 Dagens foreldrepermisjonsordning tvinger mødre til jobb og fedre til å være
2117 hjemme med babyen allerede når babyen er kun 7 måneder gammel.

2118 Nedenfor er 9 gode og viktige grunner til at nåværende tvungne 3-deling av
2119 foreldre-permisjonsordning bør endres, slik at foreldrene selv velger NÅR far
2120 tar sin del av permisjonen:

2121 1. Fordelingen av permisjonsordningen MÅ TA HENSYN TIL BIOLOGISKE
2122 FORSKJELLER MELLOM MOR OG FAR! Og derfor gjøre det mulig for
2123 ammende mødre å amme så lenge som Helsedirektoratet og Jormorforbundet
2124 anbefaler som er i henhold til forskning, nemlig opptil minnst 8 mndr (opptil 1
2125 år). KVINNEPOLITISK er det veldig viktig at mor kan kombinere arbeidsliv med
2126 det å være den biologiske personen hun er og amme så lenge BARNET har
2127 godt av det.

2128 2. Likestillingsaspektet må gi kvinner som ammer LIKEVERD med menn som
2129 ikke ammer.

2130 3. Menn kan delta i hjemmet og i omsorgen av barnet, selv om mor ammer og
2131 de må gjerne ta permisjon når mor er ferdig å amme. Mange kvinner har ikke
2132 anledning til å ta ammeferie på jobben eller de har alt for lang reisetid mellom
2133 hjem og jobb for å kunne amme i henhold til sine rettigheter til det.

2134 4. Tredelt foreldrepermisjon har ført til at en av tre kvinner tar i dag
2135 ULØNNET permisjon og får dermed lavere livslønn og pensjon, samt mister
2136 sykerettigheter etter fødsel. Dette er det motsatte av likestilling!!

2137 5. Ny forskning viser at fødselstall går ned og ammefrekvens er redusert.
2138 Kvinner sier årsaken er at de får for liten tid sammen med barna sine.

2139 6. Mange kvinner HAR IKKE RÅD TIL å ta ulønnet permisjon og de kan ha
2140 menn som har en slik arbeidssituasjon at de ikke kan ta permisjon akkurat når
2141 3 delingen tilsier at de skal ta den. Sosial ulikhet i amming, helse og lønn øker.

2142 7. Barnehagene er ikke forberedt på å ta imot 7 mndr gamle babyer.

2143 8. Forskningsrapport viser at økt fedrekvote i 2009 ikke ga målbare utslag på
2144 kvinners lønn og karriere.

2145 9. 30.000 foreldre har skrevet under på et opprop mot 3-delingen pga
2146 argumentene overfor.

2147 Konklusjon: Valgfritt for foreldrene når far tar sin del av permisjonen.

2148 Målet må bli: Permisjon til mor i 1 år (evt. 80% lønn), så 10-15 uker til far. Etter
2149 det: valgfri kontantstøtte (som gjerne kan økes bortimot det som en
2150 barnehageplass for de minste koster samfunnet) til barnet er 2 år. Fordi
2151 forskning viser at barn som begynner i bhg får skadelig høyt nivå av
2152 stresshormonet kortisol.

2153 Konsekvensen kan bli redusert stress, færre sykemeldinger og økt livskvalitet
2154 for små barn og deres familier. Og flere foreldre kan få lyst til å få flere barn.

Begrunnelse:

På Dagsrevyen på NRK i kveld var det en reportasje om hvor dårlig dagens permisjonsordning kommer ut for mange familier fordi familiene er forskjellige. Foreldrene kan i dag ikke velge NÅR far tar sin del av permisjon ut.

I den forbindelse ønsker jeg å be Landsmøtet se på følgende argumenter for å endre dagens ordning og gi foreldre anledning til å velge selv NÅR far tar sin del av permisjon:

Med vennlig hilsen, Steinunn E Egeland, 1 av 30.000 medlemmer av facebookgruppen "Permisjonen bør foreldrene dele selv"

Mange kvinner er fortvilte over å måtte ut i jobb når barnet er 7 mndr. Bør derfor være valgfritt for foreldrene NÅR far tar sin del av permisjonen.

Forslag nr 52

Oppvekst og familiepolitikk

Forslagsstiller: Rogaland Venstre

2155 **Venstre vil styrke barnevernet**

2156 Venstre vil at barnevernet skal tilby trygghet og riktig kompetanse til barn
2157 som av en eller annen grunn ikke har det godt hjemme. Det er viktig at alle
2158 tiltak som barnevernet setter i verk har som mål å gi barnet bedre omsorg og
2159 oppfølging ut ifra hvert enkelt barns behov.

2160 Det siste året har vi sett flere eksempler på at barnevernet settes i et
2161 negativt lys. Norge har gått på flere nederlag i Den Europeiske
2162 Menneskerettighetsdomstolen (EMD). Samtidig ser vi flere eksempler der
2163 tidligere barnevernsbarn søker om erstatning etter kritikkverdige forhold
2164 gjennom flere år, og barneombudet leverte nylig en urovekkende rapport som
2165 forteller at barnevernet ikke gjør gode nok vurderinger av barnas behov for
2166 omsorg og hjelp. Vi har også flere historier om foreldre om ikke føler seg sett,
2167 og barn og unge som mener seg urettmessig dårlig behandlet av barnevernet.
2168 Dette har blant annet innebåret utvidet bruk av enetiltak, det vil si at barnet
2169 holdes isolert, en bruk som på landsbasis har fordoblet seg mellom 2014 og
2170 2018. Barn i enetiltak er svært sårbare da det per i dag ikke er lovregulert hvor
2171 lenge barnet holdes unna jevnaldrende. Venstre mener en lovregulering må på
2172 plass da dette er avgjørende for barnas rettsikkerhet.

2173 Samtidig har ansatte i barnevernet startet en grasrotbevegelse for å få flere
2174 ansatte. Argumentasjonen er at det trengs flere ansatte i barnevernet for å
2175 oppnå flere suksesshistorier. Men når både barn, foreldre, EMD og
2176 barneombudet roper varsko er det tydelig at det først og fremst er behov for
2177 en gjennomgang av barnevernets arbeidsmetoder og organisering, før man
2178 konkluderer med at økte ressurser kun skal gå til flere ansatte. Venstre mener
2179 at riktig kompetanse er vel så viktig som antallet ansatte. Ansatte skal ha
2180 riktig kompetanse til den enkelte sak. Det vil derfor være viktig at opplæring
2181 av nyansatte blir styrket og at ansatte føler seg trygge og kompetente på å
2182 ta komplekse, vanskelige saker.

2183 Utviklingen av ungdomskriminalitet i de store byene har også en tydelig
2184 sammenheng med barnevernet. Politiet rapporterer om dårlig samhandling
2185 med barnevernet, noe som medfører at det ikke tas tak i enkeltsaker på et
2186 tidlig nok stadium. Dette kan utvikle seg til å bli alvorlig for den enkelte
2187 ungdom isolert sett, men også for ungdomsmiljøet som en helhet. Manglende
2188 prioritering og gjeldende regler for taushetsplikt nevnes som årsaker til dette.

2189 Vi tar signalene på alvor og ønsker en grundig helhetlig gjennomgang av
2190 barnevernets arbeidsmetodikk og organisering med sikte på å bedre ivareta
2191 rettssikkerheten og tryggheten til det enkelte barn. Vi ønsker også å se på
2192 kompetanse- og ressursbehov i barnevernet. Samtidig må vi ha en god

2193 balanse der vi sørger for at også foreldre blir hørt og at foreldreretten blir
2194 respektert.

2195 **Venstre vil:**

- 2196 ✓ Foreta en grundig gjennomgang av barnevernets arbeidsmetoder og
- 2197 organisering med sikte på å forbedre barn og unges rettssikkerhet
- 2198 ✓ Opprette en egen barnevernskommisjon
- 2199 ✓ Foreta en gjennomgang av regelverket for taushetsplikt med sikte på å
- 2200 sørge for en bedre samhandling mellom ulike instanser slik som politiet,
- 2201 skolen og PPT/BUP
- 2202 ✓ Lovregulere bruken av enetiltak og andre former for isolasjon/skjerming
- 2203 ✓ Sikre at barn og unge får nok informasjon om og innsyn i egen sak
- 2204 ✓ Sørge for nok kompetent bemanning i barnevernet, særlig med sikte på
- 2205 kulturell kompetanse

Forslag nr 53

Oppvekst og familiepolitikk

Forslagsstiller: Viken Venstre

2206 **Elever må sikres læreplass**

2207 De siste årene har partene i arbeidslivet gjort mye for å skaffe flere
2208 læreplasser. Fylkeskommunene, som har ansvar for å dimensjonere skoletilbud
2209 i videregående opplæring, har ikke lykkes godt nok med sine oppgaver.
2210 Fylkene må dimensjonere yrkesfaglige tilbud som er tilpasset etterspørselen i
2211 arbeidslivet, og utdanne lærekandidater som er godt kvalifisert.

2212 Yrkesfagelever som består den skolebaserte delen av utdanningen, og som
2213 viser kompetanse og motivasjon for å gå i lære, må ha en større rett enn i dag
2214 til å få et egnet tilbud etter to år i skole.

2215 Fag- og yrkesopplæring er viktig, og Venstre har gjennom flere år foreslått
2216 tiltak for å styrke satsningen på dette området. Venstre vil fjerne
2217 arbeidsgiveravgiften for lærlinger og øke lærlingtilskuddet til næringslivet. Det
2218 må etableres flere læreplasser i staten og kommunene. Ved offentlige anbud
2219 bør bedrifter som har lærlinger vektas positivt. Det er også viktig å styrke
2220 kontakten mellom elever og lærebedrifter tidlig i opplæringsløpet for å sikre
2221 flere læreplasser, både gjennom å åpne for flere midlertidige arbeidsavtaler
2222 for nye lærlinger og at elever kan få utplassering på i en lærebedrift allerede
2223 fra 1. år.

2224 **Viken Venstre vil:**

- 2225 ✓ styrke de systematiske samarbeidet mellom fylkeskommunen, de
- 2226 videregående skolene og næringslivet for at enda flere elever får
- 2227 læreplass
- 2228 ✓ at fylkene skal ta ansvar for å dimensjonere yrkesfaglige tilbud i
- 2229 videregående opplæring etter behovet i arbeidsmarkedet.
- 2230 ✓ at videregående skoler skal fortsette arbeidet med å utdanne godt
- 2231 kvalifiserte lærekandidater.
- 2232 ✓ fjerne arbeidsgiveravgiften for lærlinger.
- 2233 ✓ øke lærlingtilskuddet til bedriftene.
- 2234 ✓ etablere flere læreplasser i staten og kommunene.
- 2235 ✓ Ved offentlige anbud bør bedrifter som har lærlinger vektas positivt
- 2236 ✓ åpne for flere midlertidige arbeidsavtaler for nye lærlinger.
- 2237 ✓ sikre at elever kan få utplassering i lærebedrift allerede fra 1. år i
- 2238 videregående opplæring.

Forslag nr 54

Skole, kunnskap og like muligheter

Forslagsstiller: Åsnes Venstre

2239 **Venstre vil opprette en storviltlandslinje på Solør**
2240 **videregående skole.**

2241 Storviltlandslinje er ønsket og grundig utarbeidet

2242 Det har i flere år vært et ønske om å få på plass en storviltlandslinje ved Solør
2243 videregående skole. Et grundig forarbeid har blitt lagt ned, og en fagplan har
2244 blitt godkjent av Direktoratet for naturforvaltning i 2010. I juni 2020 vedtok
2245 fylkestinget i Innlandet at Innlandet Fylkeskommune søker
2246 Kunnskapsdepartementet om landslinjestatus.

2247 Hvorfor er dette nyttig?

2248 **Kunnskap og klima**

2249 I et globalt og nasjonalt perspektiv er det stort behov for å sette søkelys på
2250 artsmangfoldet vårt, og øke kompetansen på hvordan vi skal utnytte og ta
2251 vare på naturressursene våre på en bedre måte enn hva vi har gjort det siste
2252 århundret. Klimakrisen og tap av artsmangfold fører til økt konfliktnivå, noe
2253 som tilsier behov for større fokus på utdanning og kompetanseoverføring til
2254 yngre generasjoner. Forståelsen for at vi må ta vare på alle dyr, også rovvilt,
2255 er noe som er under sterkt press.

2256 **Hindre frafall og løse utfordringer**

2257 Nasjonalt og regionalt må vi utfordre oss på å utvikle nye spennende linjevalg,
2258 som kan utfylle de allerede eksisterende utdanningsmulighetene i
2259 videregående skole, for å hindre frafall og sørge for nødvendig kompetanse
2260 for å løse samfunnets fremtidige utfordringsbilde, nevnt ovenfor. Alle
2261 ungdommer bør kunne finne utdanningstilbud som interesserer, som gir
2262 mulighet til at de kan finne sine talenter og nå sine drømmer.
2263 Sportsfiskelandslinje i Grong og Natur og miljø-landslinje, med fokus på blant
2264 annet høyfjellsøkologi ved Rjukan videregående skole, er gode eksempler på
2265 dette - Storviltlandslinja ved Solør videregående skole bør være et annet.

2266 **Hvorfor Solør?**

2267 Dette må nødvendigvis ligge et sted hvor elevene har naturens klasserom
2268 rundt seg hver eneste dag. Kommuneskogene i Åsnes og Våler er store og vil
2269 kunne benyttes til praktisk læring. Solør videregående skole har også et godt
2270 eksisterende linjetilbud i dag, naturbruk, som underbygger en storviltlinje.
2271 Jakttradisjonene, nærhet til Sverige og deres forvaltning, samt
2272 rovviltsituasjonen i ulvesonen, tilsier at Solør ligger godt an. Fagplanen setter
2273 også et stort fokus på entreprenørskap, noe som Innlandet generelt, og Solør
2274 spesielt har behov for å stimulere til. En landslinje vil føre til at elevantallet
2275 totalt sett i Innlandet vil øke.

Forslag nr 55

Skole, kunnskap og like muligheter

Forslagsstiller: Innlandet Venstre

2276 **En friere skole**

- 2277 Den videregående skolen trenger endring. Elevene må få en større valgfrihet
2278 både når det gjelder hvilke fag de kan ta og mulighet til å endre linje/skole.
2279 Elevenes læringsmiljø og mulighet for å velge har mye å si for motivasjonen
2280 og gjennomføringsevnen.
- 2281 Elevene må selv få velge hvilken videregående skole de skal gå på uavhengig
2282 av hvor de bor.
- 2283 Mange unge opplever lettere psykiske lidelser og føler seg presset av krav og
2284 forventninger. For å motvirke dette må elevtjenesten styrkes.

2285 **Venstre vil at:**

- 2286 ✓ Studiespesialiserende studieretning må få programfag fra 1. klasse
2287 ✓ Alle elever må få velge hvilken skole de vil gå på uavhengig av hvor de
2288 bor
2289 ✓ Elevtjenesten skal ha helsesykepleier, miljøarbeider og fag- og
2290 yrkesrådgivere
2291 ✓ Gjøre andre fremmedspråk enn engelsk til et valgfritt programfag
2292 ✓ Elever må få anledning til å ta utdanning selv om ungdomsretten er
2293 brukt opp. Regelen om at de må vente til de er 25 før de får
2294 «voksenrett» må fjernes.
2295 ✓ Utrede alternative eksamensformer
2296 ✓ Man skal kunne velge nivå i engelsk og norsk på lik linje som man gir i
2297 matematikk på videregående skole i dag
2298 ✓ Utrede hvordan yrkesfagene kan gjøres mer attraktive og frafallet
2299 reduseres

Forslag nr 56

Skole, kunnskap og like muligheter

Forslagsstiller: Stortingsgruppa

2300 **Frihetsreform i videregående skole**

2301 Vi ønsker en videregående skole der elever får mer frihet til å velge selv. En
2302 skole som skaper motivasjon gjennom valgmuligheter. Motivasjon gjør skolen
2303 bedre for alle. Elever og lærere.

2304 Grunnlaget for en god videregående skole er motiverte elever. Venstre vil
2305 innføre en modulbasert fagvalgsordning på videregående. Vi vil gi elevene et
2306 større utvalg av fag og mulighet til friere fagvalg på tvers av fagområder og
2307 de tradisjonelle studieløpene. Vi ønsker en videregående skole med færre
2308 timer fellesfag og flere timer programfag som elevene har hatt frihet til å
2309 velge selv. Samtidig vil vi sikre en allmenndannende kjerne i skoleopplegget
2310 som er felles for alle studielinjer. Med en slik modell vil ungdommene våre få et
2311 mer bevisst forhold til sin egen utdanning og egne valg.

2312 Valgfrihet i skolen betyr også et større behov for flere tilbud innen yrkesfag.
2313 Derfor vil vi øke lærlingtilskuddet og øke rådgivningskompetansen til
2314 fylkeskommunene for opplæring og oppfølging av bedrifter som ønsker å ta
2315 imot lærlinger. Venstre mener at det må bli enklere å ta yrkesfaglige
2316 utdannelser for mennesker som har annen utdanning fra før.

2317 Venstre mener at eleven selv skal bestemme hvilken skole hen vil søke på.
2318 Derfor vil vi arbeide for fritt skolevalg i hele landet samtidig som vi bevarer
2319 lokal bestemmelsesrett. Vi vil også gi ungdommene større mulighet til å
2320 tilpasse utdanningen til sitt eget liv og sine egne behov. Alle må ikke bli
2321 ferdige med videregående skole på tre år. Noen trenger en pause fra skole
2322 etter ungdomsskolen fordi de er lei eller usikre på hvilken utdanning de skal
2323 velge. Kanskje de vil jobbe eller gå på folkehøyskole. Andre ønsker å forkorte
2324 skoleløpet å og forsøke og bli ferdig med videregående hurtigere enn på tre
2325 år. Unge som har vært ute i arbeidslivet en stund og ikke fullført skolen ønsker
2326 kanskje å komme tilbake når det passer dem. Alt dette må videregående
2327 opplæring legge til rette for.

2328 Nye vurderingsformer må i større grad gjenspeile de arbeidsformene elevene
2329 kommer til å møte senere i arbeidslivet. Derfor vil vi fornye eksamensformer
2330 og vurderingsformer. Karakterer gir ikke alltid et riktig bilde av kompetanse,
2331 og derfor vil vi begrense bruken av karakterer som underveisvurdering, men
2332 samtidig stå fast på at sluttkompetanse skal uttrykkes gjennom karakter.

2333 Digital satsing er avgjørende for frihet og fleksibilitet i skolen. Covid-19-
2334 utbruddet har gjort dette svært tydelig. Digitalisering gir muligheter for
2335 fleksibilitet med tanke på læringssted, samhandling og læringsverktøy.
2336 Skolene må ha de materielle ressursene og den nødvendige kompetansen for
2337 å utnytte disse mulighetene og følge opp elevene.

2338 For å gi frihet til lærerne vil vi fortsette avbyråkratiseringen i skolen. En lærers
2339 viktigste oppdrag er å bidra til læring i og utenfor klasserommet. Derfor vil vi
2340 gjennomføre en ansvarsreform i skolen som gir læreren mer tid med elevene
2341 og mindre tid med skjemaveldet.

2342 Venstre er et skole- og kunnskapsparti. Vi satser på skolen fordi kunnskap er
2343 framtida. Samfunnet endrer seg, og skolen må endre seg i takt med det. For
2344 Venstre er individets frihet til å velge og bestemme selv hjørnesteinen i et
2345 moderne samfunn. Denne friheten og muligheten må være grunnlaget i norsk
2346 videregående opplæring.

Forslag nr 57

Skole, kunnskap og like muligheter

Forslagsstiller: Unge Venstre (UV)

2347 **En friere skole**

2348 Kunnskap gjør mennesker frie. Skolen skal sette folk i stand til å sine egne
2349 valg og skape sin egen fremtid.

2350 Venstre står i spissen for en historisk frihetsreform som skal sette eleven i
2351 førerretet for egen fremtid. Mer makt og innflytelse over egen utdanning gir
2352 elevene en bedre videregående skole. En god skole myndiggjør
2353 enkeltmennesket. Det fordrer også at enkeltmennesket får utøve frihet under
2354 ansvar.

2355 Videregående skole samler unge voksne som er i stand til å ta egne valg.
2356 Evnen til å reflektere over egen fremtid og velge utdanningsløp betyr at
2357 elevene også er i stand til å velge hvilken skole de vil gå på. Derfor sier
2358 Venstre ja til fritt skolevalg i hele landet.

2359 Venstre vil gi elevene større makt over egen skolehverdag. Dessverre er
2360 dagens videregående skole i altfor stor grad en videreføring av
2361 ungdomsskolen. Samtidig representerer studieløpet et retningsvalg for
2362 elevenes videre utdanning eller arbeid. Derfor bør vi gi elevene større tillit til å
2363 sette sammen sin egen timeplan og velge de fagene de selv ønsker.

2364 Venstre vil ha et tettere samarbeid mellom videregående skole og
2365 arbeidslivet. Slik kan vi gjøre elevene tryggere på sine studievalg og gi de
2366 anledning til å bli kjent med mulighetene som finnes senere i løpet. Fremtidens
2367 arbeidsliv kommer til å være preget av omstilling, derfor er det også viktig at
2368 vi ruste elevene våre for arbeidsmarkedet de en gang skal være en del av.

2369 Venstre vil at videregående opplæring skal speile samfunnet. For å ruste
2370 elevene til morgendagens arbeidsmarked er det viktig at vi styrker digital
2371 kompetanse hos både lærere og elever. Derfor ønsker vi også at alle elever
2372 skal ha lik tilgang til digitale plattformer og enheter.

2373 Venstre vil gå i bresjen for at frihetsreformen i videregående skole virkelig gir
2374 elevene mer makt over sin egen utdanning og fremtid. Vi tror at skolen blir
2375 bedre av at den tilpasser seg mer til den enkelte elev. Slik bygger vi en
2376 moderne skole med flere motiverte elever, mer variert undervisning og
2377 kompetanse for fremtiden.

2378 **Venstre vil:**

- 2379 ✓ Innføre fritt skolevalg i hele landet
- 2380 ✓ Redusere antall fellesfag til fordel for flere valgfag
- 2381 ✓ Knytte arbeidslivet og videregående opplæring tettere sammen
- 2382 ✓ Utrede alternativer til eksamen
- 2383 ✓ Bygge opp digital kompetanse både hos lærere og elever

Forslag nr 58

Skole, kunnskap og like muligheter

Forslagsstiller: Vibeke Rolfsen

2384 **Utenforskap og enhetsskolen**

2385 Utenforskapet blant barn og unge er økende, og det høye frafallet i
2386 videregående opplæring skyver fremtiden generasjoner ut av
2387 arbeidsmarkedet og medborgerskapet. Venstre må fremme en innovativ og
2388 ny sosial liberal skolepolitikk for å ta tak i de skjulte strukturelle og nye
2389 klasseskille - og utjevne de sosiokulturelle og sosioøkonomiske forskjeller i
2390 Norge.

2391 Skolesystemet bygger i dag på på en akademisk faglig og teoretisk tradisjon
2392 som segmenterer det sosiokulturelle klasseskille og utenforskap i samfunnet,
2393 der barn og unge ikke får like muligheter for å skape seg et verdig liv som
2394 arbeidstakere og aktive borgere. Forskning og erfaring viser en klar utvikling
2395 at enhetsskolen, hverken er sosialt utjevnende som et politisk prosjekt eller er
2396 i tråd med fremtiden kompetansekrav - og derfor ikke er bærekraftig.

2397 Venstre må ta større eierskap til skole og utdannings politikken, gjennom å
2398 satse på innovasjonsarbeid innen skole og offentlig sektor gjennom et
2399 flerparts-samarbeid. Erfaringsbaserte og entreprenøriell læringsmetoder og
2400 praksis gjennom samarbeid med bransje- og næringsliv, kunst, kultur og
2401 kreative fag, gründere og entreprenører, forskning og høyere utdanning.
2402 Venstre må styrke entreprenørskap og praktisk yrkesrettet fagkompetanse
2403 innen hele grunnopplæringen, slik at flere barn og unge kan oppleve
2404 skolefaglig mestring og større deltagelse i samfunnet. Fagfornyelsen og de
2405 tre tverrfaglige temaer skal fra 2020 implementere i skolesystemet og dette
2406 krever nye innovative læringsmetoder som er tverrfaglig, praktisk,
2407 entreprenøriell og erfaringsbasert og i større grad speiler samfunnet og
2408 virkeligheten.

2409 Skolesystemet må endres for fremtiden og være en arena for å utjevne store
2410 strukturelle forskjeller og utenforskap i samfunnet, der flere barn og unge får
2411 muligheter til å oppdage sine unike talenter, kreative intelligenser, tverrfaglige
2412 kompetanser og praktiske ferdigheter. Skolen må fremme medborgerskap og
2413 aktiv deltagelse i et demokratiet gjennom opplæringen.

Forslag nr 59

Transport

Forslagsstiller: Innlandet Venstre

2414 **Jernbane i Innlandet**

2415 Venstre ønsker å bygge ut dobbeltsporet InterCity for jernbane, med østlig
2416 trasé gjennom Hamar. Vi ønsker å satse på jernbanen, både for persontrafikk
2417 og godstrafikk. En østlig trasé er best egnet for å øke volumet i hele regionen
2418 på begge områder. Det er viktig å holde tempoet oppe i utbyggingen, slik at
2419 også Lillehammer nås i henhold til nåværende Nasjonal transportplan.

2420 Østlig trasé vil gi store regionale fordeler ved å binde Østerdalen, Solør og
2421 Kongsvingerregionen mer sømløst sammen med Dovrebanen, Hamar,
2422 Gardermoen og Oslo, samt for Hamars byutvikling. Alt dette vil øke
2423 tilgjengeligheten til hele Innlandet.

2424 Tilsvingene BaneNor har utredet i forbindelse med østlig trasé, vil gjøre det
2425 lettere å øke mengden av reisende og gods mellom disse områdene på grunn
2426 av økt tilgjengelighet.

2427 Klimagevinsten ved å få fraktet mer gods og flere passasjerer på tog er stor.
2428 Klimabudsjettet viser at alternativ Øst gir hele 28.000 tonn lavere CO2 –
2429 utslipp enn alternativ Vest, og er derfor mer i tråd med nasjonale føringer.

2430 InterCity-trafikken må skje gjennom byene, og utbyggingen må skje fra Oslo
2431 og utover for å innfri samfunnsøkonomiske krav i størst mulig grad.

2432 Det er et mål at mest mulig gods blir fraktet på jernbane i stedet for på vei.
2433 Dette er viktig for klimaet og for næringslivet. Derfor må tiltakene i
2434 Godspakke Innlandet gjennomføres. Det vil innebære tilsvinger på flere
2435 strekninger og etablering av godsterminaler.

2436 For fremtiden bør vi også bygge jernbane mellom Gjøvik og Moelv, for å
2437 knytte Gjøvik-banen med InterCity-triangelet. Satsing på jernbanen nord for
2438 Lillehammer vil også bli viktig for å øke frekvensen på avganger til og fra
2439 Lillehammer.

2440 **Venstre vil:**

- 2441 ✓ Holde tempoet i InterCity-utbyggingen oppe med dobbeltspor til
- 2442 Lillehammer
- 2443 ✓ Ha østlig trasé gjennom Hamar
- 2444 ✓ I langsiktig perspektiv koble sammen Gjøvikbanen og InterCity-
- 2445 triangelet
- 2446 ✓ Holde trykket oppe når det gjelder Godspakke Innlandet

Forslag nr 60

Transport

Forslagsstiller: Møre og Romsdal Venstre

2447 **Stad skipstunnel i budsjettet 2021**

2448 Sidan vikingane drog båtane sine over fjellet har kloke hovud undra seg for å
2449 finne løysingar som gjer det mogleg å passere det farlege havstykket rundt
2450 Stad, utan å late livet.

2451 Sjølv om vi tusen år seinare produserer stadig sikrare skip er Stadhavet
2452 framleis det farlegaste og mest vêrutsette havstykket langs norskekysten, og
2453 det er framleis ikkje mogleg å fylgje hurtigbåt frå Bergen til Ålesund, då
2454 stormfaren er for stor.

2455 Sidan 2. verdskrig har opprørt hav ført til fleire nestenulykker, ei rekke med
2456 skip har forlist, og 34 mennesker har drukna i forsøket på å runde Stad. Ein
2457 skipstunnel vil kunne gje ei sikrare ferd for sjøfarande, og tapa for
2458 oppdrettsnæring og fiskebåtar vert mindre ved å unngå forsinkelsar eller
2459 forringa last ved venting sør eller nord for Stad.

2460 Venstre har prioritert Stad skipstunnel i sitt program, og no er tida komen for
2461 å få realisert verdas første skipstunnel. Samtidig som vi bidreg til meir
2462 verdiskaping langs kysten ved å bygge ein sikrare arbeidskvardag for dei
2463 mange som lever av sjømat og havnæringar, sparar vi miljøet ved å redusere
2464 utslepp av klimagassar opp mot 60 %, fordi skipa vil bruke kortare tid og
2465 mindre drivstoff, grunna mindre motstand.

2466 Venstre krev at Stad skipstunnel vert prioritert i budsjettet for 2021, i tråd
2467 med vedteken Nasjonal transportplan.

Forslag nr 61

Transport

Forslagsstiller: Rogaland Venstre

2468 **Venstre vil ha kraftig satsing på rassikring**

2469 Klimaendringane er eit faktum. I åra framover vil me oppleve ustabile
2470 verfenomen som gir seg utslag i større flaumar og fleire ras. Dette fører til
2471 psykososiale kostnader som utrygghet, trussel mot liv og helse og store
2472 materielle kostnader innan infrastruktur og samfunnstrygghet.

2473 Stamvegnettet er eit leve eller ikkje leve for næringslivet rundt om i heile
2474 landet, til dømes når det gjeld fabrikkar, oppdrett, reiseliv eller landbruk.
2475 Dersom ressursbruken på vegnettet skal baserast einsidig på
2476 samfunnsøkonomiske analysar rangert etter netto nytte pr budsjettkrone, vil
2477 vegane i distrikta komma dårleg ut. Spreidd busetnad og låg årstdøgntrafikk
2478 (ÅDT) gjev automatisk lågare netto nytte samanlikna med prosjekt i område
2479 med større folketal og dermed høgare ÅDT.

2480 Nasjonal rassikringsgruppe har kostnadsrekna sikring av alle raspunkt med
2481 høg eller middels skredfaktor til 71 milliardar kroner. Dette er det uråd å oppnå
2482 med dagens løyvingar. Derfor vil Venstre arbeida for ei kraftig auke av desse
2483 løyvingane i framtidige statsbudsjett.

2484 **Venstre vil:**

- 2485 ✓ At det i førstkommande rullering av Nasjonal Transportplan (NTP) skal
- 2486 lagast ein heilskapleg, nasjonal plan for skredsikring av riks- og
- 2487 fylkesvegnettet kva gjeld utbetring av alle punkt med høg eller middels
- 2488 skredfaktor. Planen må sikrast prosjektfinsiering slik at den vert
- 2489 gjennomført samanhengande og kostnadseffektivt gjennom 12-
- 2490 årsperioden.
- 2491 ✓ Arbeida for ei kraftig auke av dagens løyvingar til sikring av raspunkt
- 2492 med høg eller middels skredfaktor.
- 2493 ✓ Sikra rasutsette jernbanestrekningar.

Forslag nr 62

Transport

Forslagsstiller: Oslo Venstre

2494 **Ja til et ansvarlig elsparkesykkemarked**

2495 Siden elsparkesykler til utleie ble introdusert i Norge i 2019 har de vært en
2496 markant del av bybildet i flere norske byer. Venstre er grunnleggende positiv
2497 til nye og mer miljøvennlige reisemåter. Mikromobile løsninger, som
2498 elsparkesykler, kan være et godt supplement til kollektivtrafikk, gåing og
2499 sykling, og kan bidra til å erstatte forurensende biltrafikk. De kan avlaste
2500 kapasiteten i kollektivtrafikken, som har vært særlig viktig under
2501 koronapandemien. Ikke minst gir det økt frihet og tilgjengelighet i
2502 hverdagsreisene til byenes borgere.

2503 Situasjonen de siste månedene har imidlertid vært problematisk, med
2504 parkeringskaos og en sterk økning i rapporterte ulykker. Bare i Oslo anslås det
2505 nå å være om lag 13 000 elsparkesykler til utleie, fordelt på seks ulike aktører.
2506 Venstre mener regulering er nødvendig for hindre at parkeringskaoset og
2507 ulykkesstatistikken vi har sett i sommer blir permanent, og å sikre
2508 fremkommelighet for alle byens innbyggere. At sparkesykler bruker offentlige
2509 gater, parker og friområder tilsier også en sterkere styring og regulering enn i
2510 dag.

2511 Venstre mener at regulering for å oppnå en mer bærekraftig
2512 elsparkesykkelpolitikk innebærer to hovedgrep: Situasjonen med forsøplende
2513 og hensatte sparkesykler må reguleres, og trafikksikkerheten må skjerpes, slik
2514 at konflikten med fotgjengere blir mindre og antallet ulykker går ned. Det må
2515 også legges til rette for å øke klimagevinsten ved sparkesykkelbruk.
2516 Transportøkonomisk Institutt (TØI) viser til at CO₂-utslippet per kilometer
2517 kan reduseres betraktelig ved å forlenge elsparkesykkelenes levetid og ved å
2518 bruke nullutslippskjøretøyer ved innhenting og uthenting. Elsparkesykler bør
2519 også i større grad utplasseres i mer bilavhengige områder.

2520 I flere byer har de løst parkeringsutfordringen ved å regulere om
2521 bilparkeringsplasser til parkering for elsparkesykler. I Paris har lokale
2522 myndigheter satt av 2 500 offentlige parkeringsplasser til parkering av
2523 sparkesykler. I tillegg kan arealer nær gatehjørner som ikke brukes til
2524 bilparkering anvendes. Dersom det lages mange nok slike parkeringsplasser
2525 kan fortau i pressområder med mye problemer i dag, bli en «no-park-zone»
2526 som reguleres ved såkalt «geofencing», og man vil unngå problematikken med
2527 feilparkerte sparkesykler, som i dag er særlig utfordrende for barnefamilier,
2528 eldre, rullestolbrukere, blinde og svaksynte.

2529 Statistikk fra legevakten i Oslo viser at de fleste ulykkene med elsparkesykler
2530 skjer nattetid, og det er grunn til å tro at ruspåvirkning er en viktig
2531 medvirkende årsak. Derfor mener Venstre at den maksimale hastigheten på

2532 sparkesyklene om natten må reduseres, og at nattstenging bør vurderes
2533 dersom dette ikke har ønsket effekt.

2534 Venstre mener kommunene sitter på nøkkelen for å regulere elsparkesyklene.
2535 Elsparkesykkelselskapene har vist både evne og vilje til å komme sammen for
2536 å enes om retningslinjer, men flere kommuner har til nå vært svært passive.
2537 Statlige reguleringer bør ligge på et overordnet nivå, som gjør det mulig med
2538 lokale tilpasninger. I tråd med anbefalingene fra TØI ønsker vi en fleksibel
2539 tilnærming til regulering med fokus på dialog, tidsbegrensede
2540 forsøksordninger og planer for evaluering og justering. I første omgang bør
2541 kommunene gå i dialog med aktørene med mål om å inngå en gjensidig
2542 forpliktende avtale med utleieaktørene. Kommunene bør gjennomføre en
2543 linsenskonkurranse eller lignende, der de stiller konkrete krav, og tilbyr adgang
2544 til utleie for de aktørene som leverer den beste kvaliteten på tjenesten til
2545 byen og innbyggerne. Dersom det er uklarerheter i det nasjonale lovverket, som
2546 er til hinder for en slik løsning, så må dette ryddes opp.

2547 **Venstre vil:**

- 2548 ✓ Be kommunene gå i dialog med utleierne av elsparkesykler for å oppnå
2549 en gjensidig forpliktende avtale som reduserer forsøpling og
2550 feilparkering, og øker trafiksikkerheten og klimagevinsten
- 2551 ✓ At avtaler bør inneholde:
  - 2552 ○ Felles ikke-parkeringssoner, fartsbegrensede soner og soner fri
2553 for ferdsel.
  - 2554 ○ Krav om at selskapene reduserer den maksimale hastigheten på
2555 sparkesyklene nattestid, og vurdere nattstenging dersom det
2556 ikke har ønsket effekt
  - 2557 ○ Krav om forlenget levetid på elsparkesyklene
  - 2558 ○ Krav om gjenvinning av ødelagte elsparkesykler, inkludert
2559 batterier
  - 2560 ○ Krav om at ingen sparkesykler henlegges i naturen og bruk av
2561 geofencing for å hindre henlegging langs elver, vann og ved
2562 sjøkanten
  - 2563 ○ Krav om at sparkesykler ikke settes slik at de hindrer
2564 fremkommelighet på fortauer og gangstier
  - 2565 ○ Krav om at all drift og innsamling av sparkesykler/batterier
2566 gjøres med nullutslippskjøretøy
  - 2567 ○ Krav om garantier eller sikkerhet for å dekke ryddekostnader
2568 dersom aktører går ut av markedet
  - 2569 ○ Legge til rette for brukeropplæring
  - 2570 ○ Krav om at elsparkesykkelselskapene legger til rette for at
2571 tilbudet kan formidles av kommunale/fylkeskommunale
2572 kollektivselskaper
  - 2573 ○ Obligatorisk datadeling, som blant annet opplyser om antall
2574 sykler tilbudt, antall sykler forsvunnet, antall turer gjennomført,
2575 ulykker og klager

- 2576   ○ Krav om at elsparkesyklene ikke lager støy natterstid, og regler
2577   for hvor høyt støynivå de kan lage resten av dagen.
2578   ○ Krav om felles og brukervennlig innrapporteringssystem for
2579   skadede/feilparkerte kjøretøy, soner med behov for farts-/kjøre-
2580   /parkeringsbegrensninger mv.
- 2581   ✓ At kommunene setter av offentlige parkeringsplasser til parkering for
2582   elsparkesykler
- 2583   ✓ At kommunene forserer arbeidet med å opparbeide og vedlikeholde
2584   sykkelfelt og sykkelveier
- 2585   ✓ At kommunene, i dialog med politiet, sanksjonerer elsparkesyklister
2586   som bryter trafikkreglene
- 2587   ✓ At kommunene før neste sesong forbereder en linsenskonkurranse eller
2588   lignende for å heve kvaliteten og regulere antallet aktører i markedet. I
2589   den grad nasjonale lover er til hinder for en slik løsning må dette ryddes
2590   opp i.

Forslag nr 63

Transport

Forslagsstiller: Vestfold og Telemark Venstre

2591 **BYGG GRENLANDSBANEN NÅ**

2592 Høsten 2018 åpnet et nytt dobbeltspor mellom Porsgrunn og Larvik og
2593 reisetiden ble redusert fra 34 til 12 minutter. Ett år etter åpningen viser
2594 trafikktallene nærmere 1000 nye reisende per dag på strekningen.

2595 Når en moderne og effektiv transport tilbys viser det seg at publikum vet å
2596 benytte tilbudet. Nå er tiden klar for å ta steget videre.

2597 Konseptvalgutredningen for Grenlandsbanen ble levert ferdig utredet
2598 sommeren 2016, men fremdeles er ikke en utbygging vedtatt. Ved å knytte
2599 sammen dagens Vestfoldbane med Sørlandsbanen vil de reisende kunne få en
2600 vesentlig redusert reisetid på strekningen.

2601 Grenlandsbanen blir gjerne kalt genistreken fordi den åpner for store
2602 muligheter. I tillegg er det en investering i mennesker, miljø og grønn vekst. En
2603 videreføring av Grenlandsbanen til en ny kystnær Sørvestbane vil knytte mer
2604 enn 2,5 millioner mennesker tettere sammen. Reisetiden mellom f. eks
2605 Kristiansand og Oslo vil kunne kuttes fra 4,5 time til 3 timer og 15 minutter.

2606 Beregninger foretatt av Asplan Viak viser også at en fullt utbygd
2607 Sørvestbane vil kunne spare miljøet for 5,5 millioner CO₂-ekvivalenter over
2608 hele avskrivningsperioden (60 år). Dette tilsvarer et kutt på 91.500 tonn per
2609 år. Banen vil kunne være klimanøytral i løpet av 15 år.

2610 Vi har ikke tid til å vente. Det må fattes en beslutning om bygging av
2611 Grenlandsbanen nå som første trinn i en ny moderne Sørvestbane.

Forslag nr 64

Annet

Forslagsstiller: Bergen Venstre

2612 **Stopp krenkelsene av palestinske barns grunnleggende** 2613 **rettigheter**

2614 Venstre ber den norske regjering bruke alle muligheter til å påvirke Israel til å
2615 stanse de grove krenkelser av palestinske barns grunnleggende rettigheter.

2616 UNICEF dokumenterte i 2013 i rapporten Children in Israeli Military detention
2617 at mishandling under arrestasjon av palestinske barn på Vestbredden er
2618 «utbredt, systematisk og institusjonalisert». Senere rapporter fra uavhengige
2619 jurister og menneskerettsorganisasjoner i Israel og Palestina bekrefter at
2620 situasjonen er like alvorlig i dag

2621 I 2019 var det 30 år siden FNs barnekonvensjon ble vedtatt. Både Norge og
2622 Israel har forpliktet seg til å etterleve konvensjonen som stadfester alle barns
2623 grunnleggende rettigheter. Israels behandling av palestinske barn, gjennom
2624 arrestasjon, forhør og fengsling, representerer grove brudd på flere av
2625 konvensjonens sentrale bestemmelser.

2626 Palestinske barn fengsles som regel på grunn av demonstrasjoner mot Israels
2627 militære nærvær i palestinske områder. De blir også arrestert for steinkasting
2628 på israelske soldater, på militære kjøretøyer eller mot muren Israel har bygget
2629 på palestinsk grunn.

2630 Det er ingen forholdsmessighet mellom barnas handlinger og reaksjonen fra
2631 Israels militære personell. Barna blir ofte arrestert midt på natten når
2632 familiene sover. De blir påført håndjern av plast og får bind for øynene før de
2633 blir ført vekk uten at foreldrene får vite hvor de blir plassert. Under forhørene
2634 får de ikke kontakt med foreldrene sine. De blir ofte forhørt iført håndjern og
2635 får ingen eller lite informasjon om sine rettigheter. De skriftlige anklager er
2636 ofte på hebraisk, et språk de arabisktalende barna sjelden forstår. De blir
2637 behandlet etter militær straffelov, og det tas ikke hensyn til at de er barn. Det
2638 finnes en rekke beskrivelser av fysisk og psykisk vold mot barn under
2639 forhørene.

2640 Mer enn halvparten av de barna som blir idømt fengselsstraff blir ført ut av
2641 Palestina til Israel. En slik praksis er et klart brudd på den fjerde
2642 Genevekonvensjonen om beskyttelse av sivile i krig, artikkel 76. I november
2643 2019 satt det 200 palestinske barn i alderen 12-17 år i israelske
2644 militærfengsler.

2645 Barnekonvensjonen og folkeretten gjelder også for palestinske barn. Likevel
2646 har Israel i årevis gjort seg skyldig i grove brudd på folkeretten og på
2647 barnekonvensjonen gjennom arrestasjoner, forhørsmetoder og fengslinger av
2648 palestinske barn.

2649 I Granavolden-plattformen står det at Norge vil i sin utenrikspolitikk vil
2650 «samarbeide med andre land for å gjennomføre økonomiske og politiske
2651 sanksjoner ved vedvarende og alvorlige brudd på folkeretten». Venstre
2652 forventer at regjeringen i sin utenrikspolitikk lar handling følge ord – også
2653 overfor Israel.

Forslag nr 65

Annet

Forslagsstiller: Eirik Bøe (Bærum)

2654 **Venstre støtter 10. august stiftelse**

2655 10. august ble Al-Noor Moskeen i Bærum angrepet av en høyre-ekstrem
2656 terrorist. Takket være heltemodig innsats av Muhammad Rafiq og Mohammad
2657 Iqbal ble terroreren stanset. Terrorangrepet mot moskeen tok ingen liv, men
2658 gjerningsmannen drepte sin halvsøster før angrepet.

2659 Terrorhandlinger, provokasjoner og aksjoner fra ekstreme grupperinger er
2660 økende, både i Norge og ellers i verden. Menigheten i Bærum lever i frykt. Den
2661 psykiske effekten av volden på menigheten står til hinder for deres behov for
2662 å praktiskere sin tro.

2663 Menigheten har tross store utfordringer tatt et initiativ for å komme
2664 omverden i møte. De vil bruke hendelsen i kamp mot rasisme, fordommer og
2665 hat. De vil bygge bro.

2666 De har derfor etablert 10. august stiftelse. Det er et initiativ som ikke bare
2667 skal motvirke radikaliserings, knyttet til muslimhat og rasisme, men også
2668 homofobi, minoritetshat, kvinnehat.

2669 Stiftelsen er forankret i det muslimske miljøet i Bærum og samarbeider med
2670 Al-Noor Islamic Center, men er religiøst uavhengig og involverer mennesker
2671 på tvers av livssyn og bakgrunner. Den jobber tett sammen med bl.a. 22. juli
2672 senteret, Holocaust-senteret og Utøya. Stiftelsen ønsker lokal forankring i et
2673 nasjonalt og globalt arbeid mot hat, radikaliserings og ekstremisme.

2674 Målet for stiftelsens arbeid er å skape et minnesenter som skal fungere som
2675 plattform for formidling, der vanskelige saker løftes frem, der takhøyden er
2676 stor. Målet er å skape en møteplass for dialog og kamp mot hat, radikaliserings
2677 og ekstremisme.

2678 Stiftelsen skal gi tilbud til ungdom via skoleklasser og andre grupper med et
2679 pedagogisk tilbud tilpasset læreplaner. Den skal være et samlende
2680 supplement til arbeidet som gjøres mot islamofobi, og har unik mulighet til å
2681 nå frem til alle.

2682 10. august stiftelsen springer ut av en terror handling mot muslimer. Deres
2683 svar er å etablere en stiftelse som skal bekjempe alle former for fordommer.

2684 Venstre ønsker å støtte dette initiativet.

2685 **Venstre vil:**

- 2686 ✓ støtte etablering av et minnesenter ved Al-Noor moskeen
- 2687 ✓ sikre varig drift av et minnesenter med et beløp tilsvarende statstøtte
- 2688 til HRS

- 2689   ✓ støtte etablering av Muslimske “veivisere”
- 2690   ✓ støtte etablering av en Norsk Imamutdanning

Forslag nr 66

Annet

Forslagsstiller: Agder, Innlandet, Møre og Romsdal, Oslo, Nordland, Rogaland, Vestfold og Telemark, Troms og Finnmark, Vestland, Viken, Norges Venstrekvinnelag, Liberale studenter

2691 **Vi trenger sirkulær omstilling**

2692 Norge og verden i dag er forbrukersamfunn. Vi er i ferd med å bruke opp
2693 klodens ressurser med dagens lineære økonomi: Vi utvinner nye råstoffer for å
2694 lage produkter som etter kort tid ender opp som avfall. Ifølge FN vil vi trenge
2695 tre jordkloder for å opprettholde dagens forbruksmønster i 2050. Alvoret
2696 krever effektive virkemidler

2697 I 2015 vedtok FN de 17 bærekraftsmålene, som også Venstre stiller seg bak.
2698 Målene er verdens felles plan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og
2699 stoppe klimaendringene innen 2030. I dette arbeidet er overgangen til en
2700 sirkulær økonomi grunnleggende og nødvendig for å lykkes.

2701 I følge Circularity Gap Report Norway blir 97,6 % av råmaterialene vi henter
2702 ut av naturen ikke ført tilbake til kretsløpet. Sirkulær økonomi har som mål å
2703 redusere bruken av ikke-fornybare ressurser, kutte bruk av skadelige stoffer,
2704 ta vare på materialene lengst mulig, minimere utslipp og energiforbruk, gjøre
2705 avfall til en ressurs, sørge for at ressursene forblir på et mindre geografisk
2706 område og utvikle lokale arbeidsplasser.

2707 Venstre vil følge syv prinsipper for en sirkulær økonomi

2708 **Styrke lønnsomheten i sirkulære verdikjeder**

2709 Framover trenger vi en økonomisk utvikling med redusert ressursforbruk.
2710 Venstre mener det er mulig å skape et bedre samfunn innenfor naturens
2711 tålegrense, ved systematisk satsning på sirkularitet. Denne tenkningen
2712 utfordrer mange av dagens modeller og virkemidler.

2713 Nye virkemidler og reguleringer utvikles for å belønne:

- 2714 ✓ Gjenvunnet materiale framfor jomfruelige råvarer
- 2715 ✓ Fornybar energi framfor fossil forbrenning
- 2716 ✓ Mer effektiv utnyttelse framfor økt forbruk
- 2717 ✓ Langt livsløp framfor kort livsløp

2718 **Forlenge levetiden på produkter**

2719 Økt kvalitet i materialbruk og design utsetter behovet for gjenkjøp. Dette er
2720 bedre ressursforvaltning enn hyppige kjøp av dårlig kvalitet. Derfor må både
2721 kvaliteten på produktene heves, og planlagt kort levetid må forhindres. Det
2722 kan ikke lenger lønne seg å selge produkter av dårlig kvalitet. Vi trenger derfor
2723 regelverk og ordninger som bidrar til at produkter har lengre levetid:

- 2724 ✓ Reparérbarhet som krav til produkter med forventet lang levetid.
- 2725 Reservedeler og reparasjonstjenester skal være tilgjengelige i lang tid
- 2726 ✓ Fjerne merverdiavgift på reparasjoner
- 2727 ✓ Forbrukeres rettigheter skal styrkes og synliggjøres ved kjøp av et
- 2728 produkt
- 2729 ✓ Produsentene får det fulle finansielle ansvaret for returordninger
- 2730 ✓ Garantitiden på produkter må forlenges

2731 **Modernisere og styrke produsentenes ansvar**

2732 Produsenter skal ha det økonomiske ansvaret for deres produkter i hele
2733 produktets livssyklus, for å sikre at ressursene sendes tilbake i ny produksjon.
2734 Det er behov for politikk som ser hele verdikjeden for produkter. Produsentene
2735 må få økte krav til utforming som sørger for at sirkularitet er mulig:

- 2736 ✓ Fremme øcodesign - produkter må designes med tanke på at produktet
- 2737 eller komponentene skal kunne oppgraderes, repareres, eller brukes til
- 2738 nye formål
- 2739 ✓ Utvikle produsentansvarsregister som gir offisielle data om mengder og
- 2740 materialkvaliteter som benyttes i produksjon.
- 2741 ✓ Sikre at produsentansvaret omfatter gradvis flere produsenter og
- 2742 produktkategorier

2743 **Bruke digital teknologi for å sikre bedre dokumentasjon og sporbarhet**

2744 Digitalisering av materialstrømmer er en nødvendig forutsetning for å
2745 effektivisere ombruk og gjenvinning. Teknologiutvikling er nødvendig for å:

- 2746 ✓ Støtte opp om åpne digitale løsninger og standarder
- 2747 ✓ Utvikle av nasjonale og regionale markedsplasser for ressurser og
- 2748 materialer
- 2749 ✓ Etablere offisielle materialstrømsanalyser og måltall som dokumenterer
- 2750 om politikken har effekt
- 2751 ✓ Bidra til standardisering som gjør samarbeid på tvers av land og
- 2752 kommuner enklere

2753 **Stimulere til nye sirkulære forretningsmodeller**

2754 Vi må legge til rette for at dagens forretningsmodeller kan utvikles for
2755 overgang til sirkulær tenkning. Et godt eksempel på dette er å leie eller lease
2756 produkter, framfor å eie produktene selv. Forbruket blir lavere og
2757 produsentene får et mye større incentiv til å lage produkter som varer, da de
2758 selv har ansvaret for kvaliteten under bruk. Derfor vil vi satse på:

- 2759 ✓ Innovasjon som fremmer sirkularitet
- 2760 ✓ Å stimulere til nye produkter og løsninger på tvers av tradisjonelle
- 2761 sektorgrenser og næringer

- 2762 ✓ Støtteordninger for utvikling av sirkulære verdikjeder og
- 2763 produksjonsprosesser
- 2764 ✓ Øke etterspørselen etter sirkulære varer og tjenester

2765 **Redusere avfallsmengdene og øke gjenvinningskapasiteten**

2766 Avfallsmengder skal minimeres, avfallsstrømmene må samordnes og
2767 ressursene i det som til slutt kastes fra forbruker må kunne brukes om igjen i
2768 et annet produkt:

- 2769 ✓ Bruk av farlige stoffer og kombinasjonsmaterialer må ikke bli til hinder
- 2770 for ombruk og materialgjenvinning.
- 2771 ✓ Alle produkter på markedet må ha sertifikat som redegjør for
- 2772 klimaavtrykk, materialer, produksjonsmåte og hvordan det skal
- 2773 gjenvinnes.
- 2774 ✓ Like typer avfall må behandles likt
- 2775 ✓ Avfallsdefinisjoner må harmoniseres med EU, med tanke på videre
- 2776 behandling av avfall som skal bli til nye ressurser
- 2777 ✓ Renseteknologi som kan sikre minimering av farlig uorganisk avfall må
- 2778 på plass
- 2779 ✓ Strukturene i avfallsbransjen må samkjøres, og ansvaret mellom
- 2780 aktørene i verdikjeden må utvikles

2781 **Bidra til samarbeid for å skape felles verdier**

2782 Dagens økonomiske orden er organisert i sektorer. Sektortenkningen er et
2783 problem for en sirkulær økonomi. Vi trenger nye måter å tenke på for å bryte
2784 disse stengslene for fri flyt av ressurser på tvers av sektorer. Flere byer og
2785 regioner, som Amsterdam og Kongsvingerregionen, har kartlagt hva som skal
2786 til for å bli sirkulære. For å øke samarbeid må vi:

- 2787 ✓ Legge til rette for at alle regioner skal bli sirkulære
- 2788 ✓ Forenkle samarbeid mellom privat og offentlig
- 2789 ✓ Norske industriparken må utvikles slik at ulike bedrifter utnytter
- 2790 hverandres ressurser som innsatsfaktor i kortreiste kretsløp

LM-11 Innkomne saker

Det er ikke meldt noen saker.

LM-12 Tema for Landsmøtet 2021

Etter vedtektene § 9 skal Landsmøtet fastsette tema for det påfølgende landsmøtet og legge rammer for å forberede saken.

Tidligere landsmøtetema har vært:

2004:	"En global politikk i en global økonomi"
2005:	Stortingsvalgprogram for 2005 - 2009
2006:	Prinsippprogram
2007:	Prinsippprogram og skolepolitisk manifest
2008:	"Det sosiale og liberale kunnskapssamfunnet 2010"
2009:	Stortingsvalgprogram for 2009 - 2013
2010:	"Det flerkulturelle Norge – muligheter og utfordringer"
2011:	"Verdiskaping for framtidig velferd"
2012:	"Velferd når du trenger det"
2013:	Stortingsvalgprogram for 2013 - 2017
2014:	"Menneskerettigheter"
2015:	"Kunnskap, klima og grønn vekst"
2016:	"Oppvekst - Liberal politikk for framtiden"
2017:	Stortingsvalgprogram for 2017 – 2021
2018:	"Teknologi- fantastiske muligheter og store utfordringer"
2019:	Prinsippprogram
2020:	Prinsippprogram

Landsstyrets innstilling:

Hovedsak for Landsmøtet 2021 blir Stortingsvalgprogram 2021-2025

LM-13 Valg

Valg av sentral- og landsstyremedlemmer, redaksjonskomité og revisor

Valgkomiteens innstilling:

Ledelse:

Leder:	Guri Melby	(Oslo)
1. Nestleder:	Sveinung Rotevatn	(Vestland)
2. Nestleder:	Abid Q. Raja	(Viken)

Sentralstyremedlemmer:

Iselin Nybø	(Rogaland)
Petter N. Toldnæs	(Agder)
Gunhild Berge Stang	(Vestland)
Solveig Schytz	(Viken)

Direktevalgte landsstyremedlemmer; varamedlemmer til sentralstyret:

1.vara: Trine Noodt	(Troms og Finnmark)
2.vara: Torgeir Anda	(Trøndelag)
3. vara: Sofie Høgestøl	(Oslo)
4. vara: Erlend Andreas Horn	(Vestland)

Direktevalgte landsstyremedlemmer:

Inger Noer	(Innlandet)
Lena Landsverk Sande	(Møre og Romsdal)
Ola Elvestuen	(Oslo)
Alfred J. Bjørlo	(Vestland)

Direktevalgte varalandsstyremedlemmer:

1. vara: Odd Einar Dørum	(Oslo)
2. vara: Camilla Bilstad Johannessen	(Vestfold og Telemark)
3. vara: Ann Helen Skaanes	(Trøndelag)
4. vara: Mats Hansen	(Nordland)
5. vara: Isak Ole Johansen Hætta	(Troms og Finnmark)
6. vara: Ane Breivik	(Vestland)
7. vara: Stine Hansen	(Innlandet)
8. vara: Trond Svandal	(Viken)
9. vara: Jan Erik Søndeland	(Rogaland)
10. vara: Marit Veia	(Oslo)
11. vara: Ingvild W. Thorsvik	(Agder)
12. vara: Torgeir Fossli	(Vestfold og Telemark)

Landsstyrets innstilling:

Redaksjonskomite for Landsmøtet 2021:

Erlend Horn	(Leder)	Vestland
Aina Dahl		Vestfold og Telemark
Arne Ivar Mikalsen		Nordland
Benedicte Røvik		Innlandet
Siv-Lise Stærk		Oslo

+ 1 fra hver sideorganisasjon som oppfyller kriteriene for
landsstyrerepresentasjon

1. vara: Knut Brandsås	Trøndelag
2. vara: Lena Landsverk Sande	Møre og Romsdal

Revisor:

Statsautorisert revisor Kristin Solberg

VENSTRE